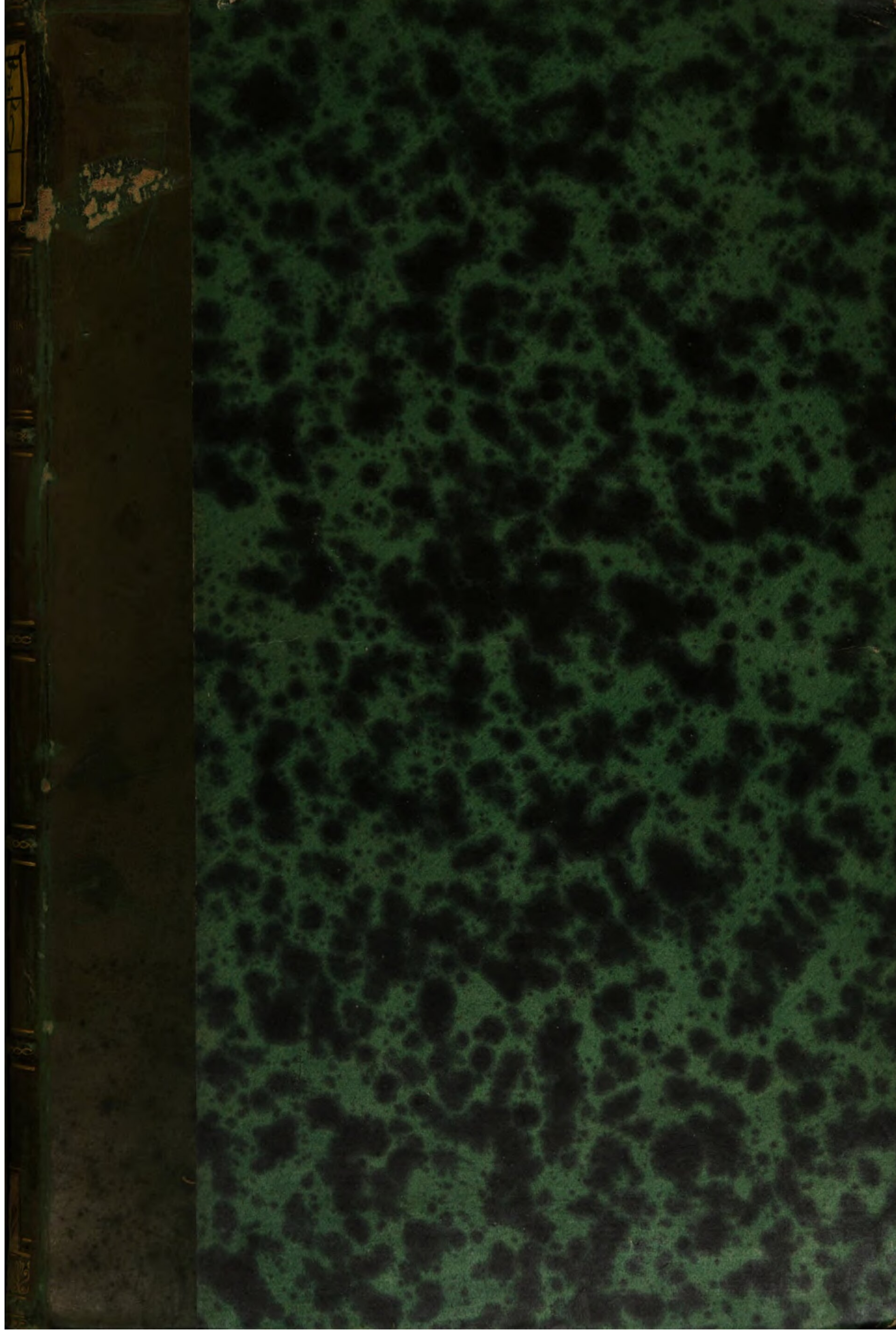
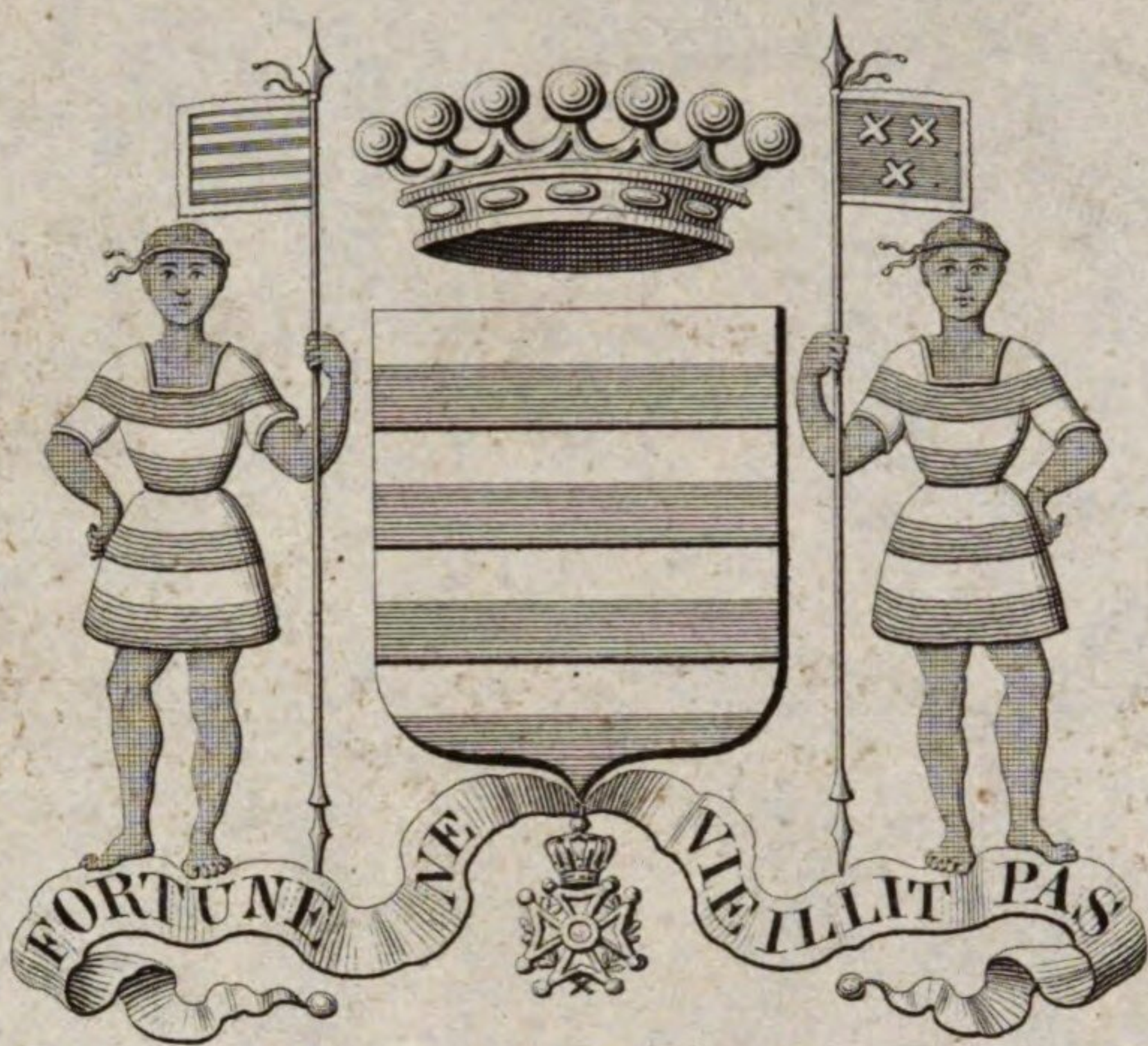
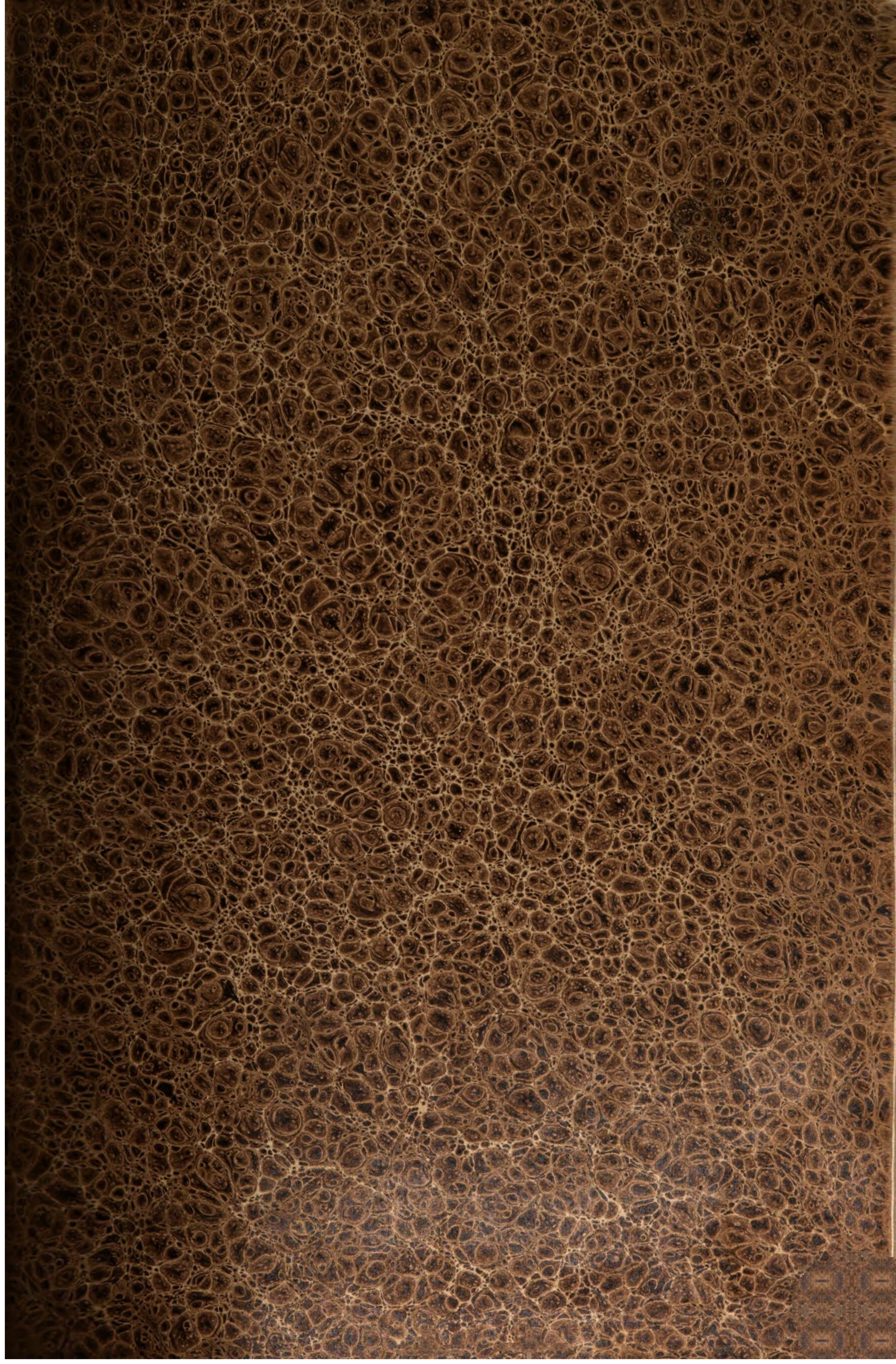

Bibliothèque de Ch. de Jonghe.

Belg. 135^A 4°

Neelemans

STAD EECLOO.

GESCHIEDENIS

DER

STAD EECLOO.

GESCHIEDENIS

STAD REEGL00

GESCHIEDENIS

STAD REEGL00.

GESCHIEDENIS

DER

STAD EECLOO

DOOR

EDUARD NEELEMANS.

Manchem werden die Umstände, unter denen sein väterliches Haus, sein Dorf, seine Stadt, angelegt worden, interessanter sein, als die, welche die Gründung des babylonischen Reiches begleitet haben.

Menigeeen zal de omstandigheden, waerin zyn vaderlyk huis, zyn dorp, zyne stad, tot stand komen, belangryker vinden, dan die, welke de stichting van het babilonische ryk vergezeld hebben.

ANDREAS SCHMELLER.

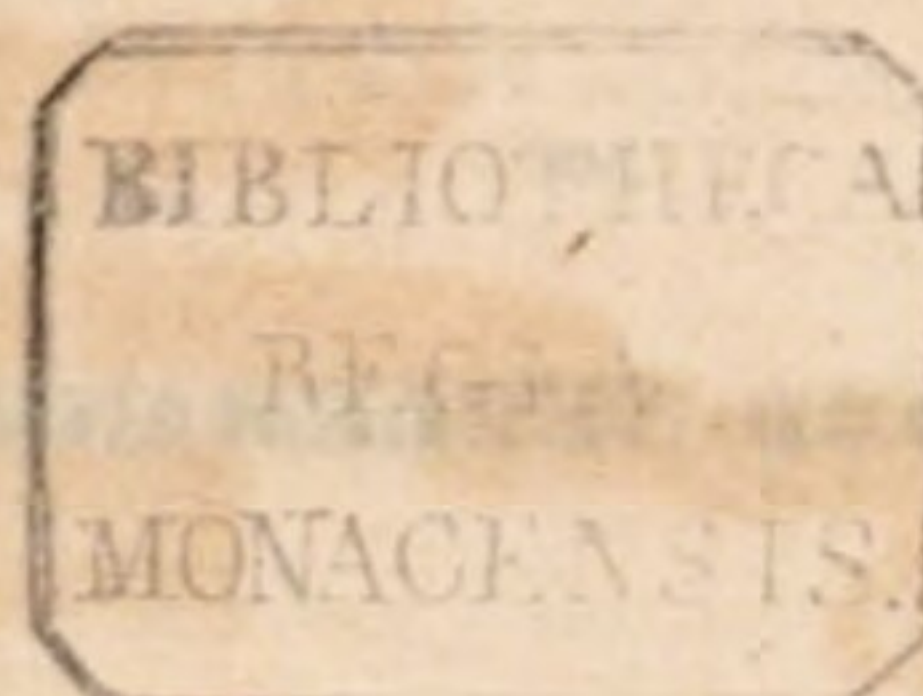

Eecloo,
A. B. VAN HAN,
Wed. RYFFRANCK,
BOEKHANDELAERS.

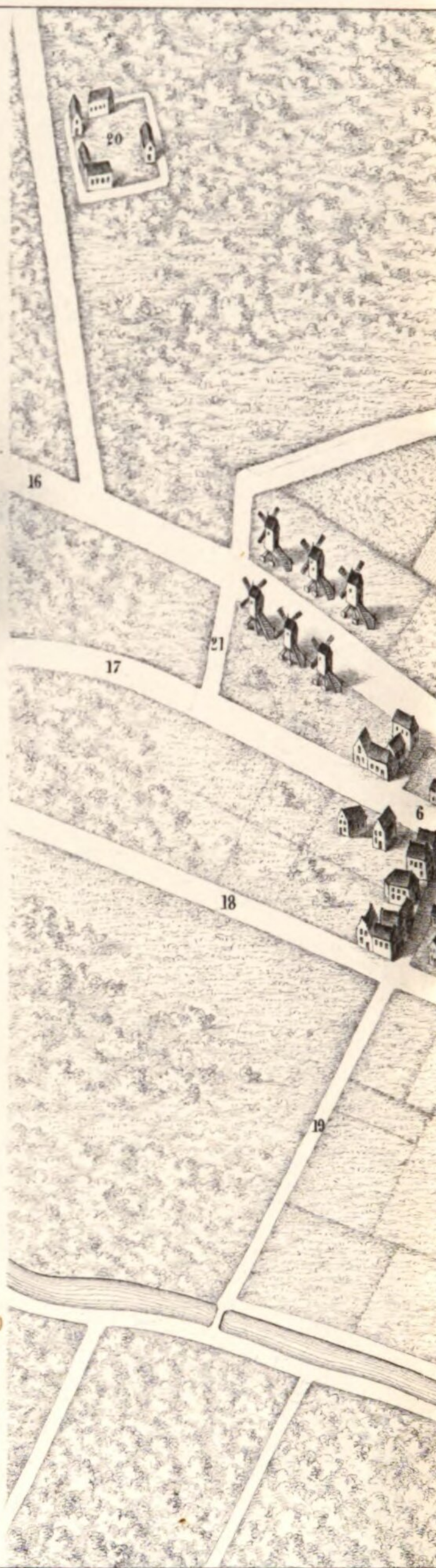
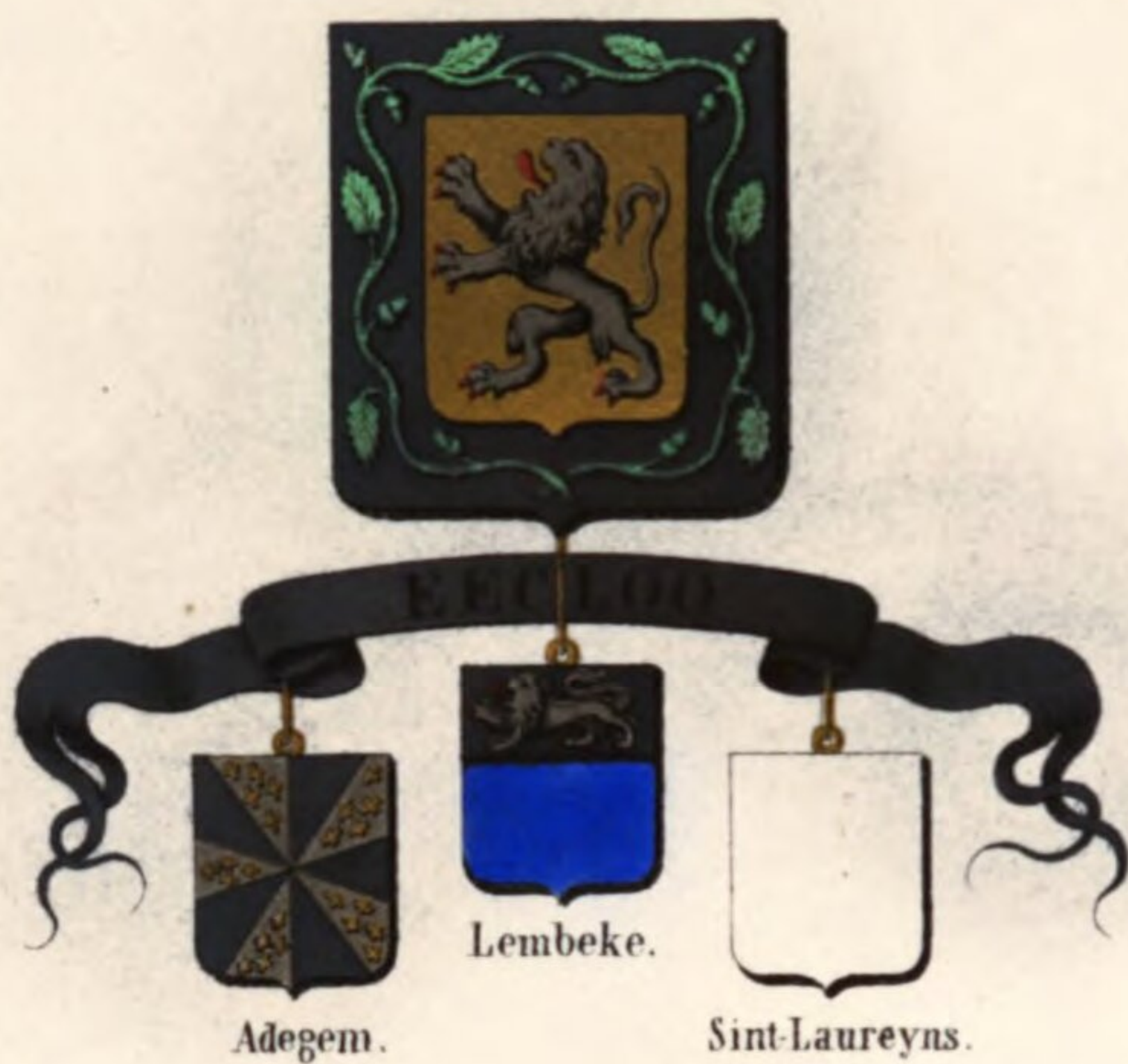

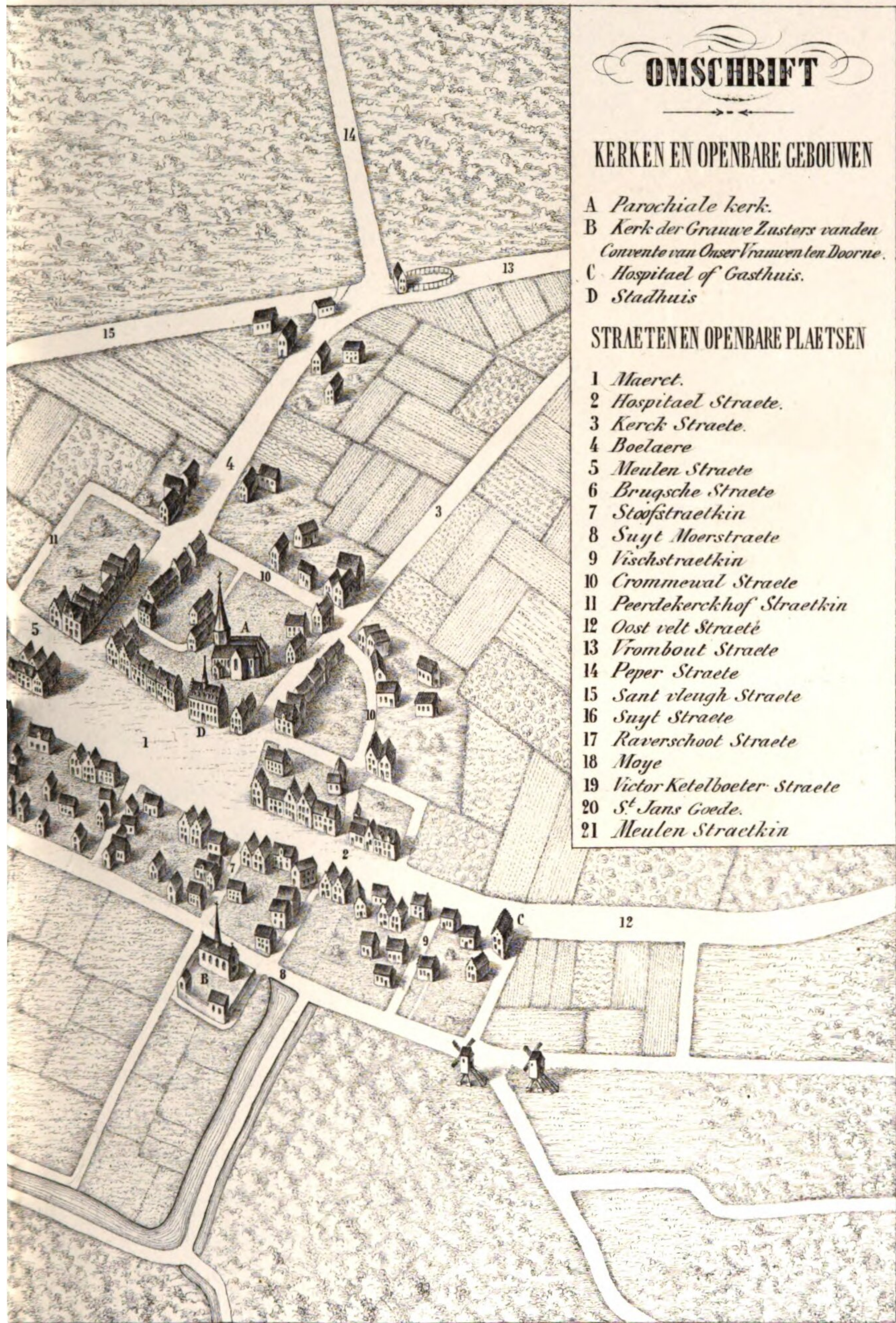
Gent,
J. EN H. VANDER SCHELDEN
BOEKDRUKKERS,
ONDERSTRAET N° 26.

MDCCCLIX

— **EIGENDOM DES SCHRYVERS.** —

OMSCHRIFT

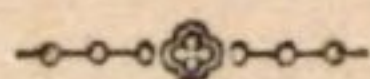
KERKEN EN OPENBARE GEBOUWEN

- A *Parochiale kerk.*
- B *Kerk der Grauwe Zusters vanden Convente van Onser Vrouwen ten Doorne.*
- C *Hospitaal of Gasthuis.*
- D *Stadthuis*

STRAETEN EN OPENBARE PLAETSEN

- 1 *Maeret.*
- 2 *Hospitaal Straete.*
- 3 *Kerck Straete.*
- 4 *Boelaere*
- 5 *Meulen Straete*
- 6 *Brugsche Straete*
- 7 *Stoofstraetkin*
- 8 *Suyt Moerstraele*
- 9 *Vischstraetkin*
- 10 *Crommewal Straete*
- 11 *Peerdekerckhof Straetkin*
- 12 *Oost velt Straet*
- 13 *Vrombout Straete*
- 14 *Peper Straete*
- 15 *Sant vleugh Straete*
- 16 *Suyt Straete*
- 17 *Raverschoot Straete*
- 18 *Moye*
- 19 *Victor Ketelboeter Straete*
- 20 *St Jans Goede.*
- 21 *Meulen Straetkin*

VOORWOORD.

Er zyn weinig steden in Vlaenderen die niet hare geschiedenis bezitten, dewyl zy alle om de merkweerdige gebeurtenissen waervan zy getuige zyn geweest, weerdig zyn beschreven te worden.

En ofschoon de bouwstoffen tot eene Geschiedenis der stad Eecloo niet ontbreken; maer integendeel zoo volledig mogelyk bestaen, hetzy in de Handvesten der stad zelve, hetzy in de verschillende bewaerplaetsen onzer aloude staetsschriften, namelyk in 's Ryks Archief te Brussel, in de Archieven van het Vrye te Brugge, in de Provinciale Handvesten te Gent, enz., evenwel bestond er tot nog toe geen hoegenaemd schrift betrekkelyk Eecloo's geschiedkundige gebeurtenissen.

Sints verscheidene jaren menigvuldige opzoekingen betrekkelyk de stad Eecloo in die verschillende kostbare bewaerplaetsen van oorkonden gedaen hebbende, en ook aengeteekend al wat by de kronykschryvers over deze plaets is geboekt, zoo heb ik het niet onnuttig gevonden deze aenteekeningen by wyze eener proef over de Geschiedenis van Eecloo aen myne medeburgers en de talryke vrienden van Vlaenderens Oudheden mede te deelen; in de hoop hiermede de hoofdtrekken te schetsen tot eene volledige geschiedenis myner geboortestad.

GESCHIEDENIS

DER

STAD EECLOO.

EERSTE HOOFDSTUK.

Algemeen overzicht.

Eecloo's oorsprong en naem. — Merkweerdige gebeurtenissen.

De oorsprong van Eecloo is, gelyk die van het meestendeel der steden en vlekken, met geene zekerheid gekend. Geene geschiedkundige gedenkstukken toonen ons aan hoe en wanneer deze plaets tot stand is gekomen. Nogtans wat de geschiedenis verzwylt, zullen wy door Eecloo's naem en plaetselyke ligging trachten te verklaren.

Naer de getuigenissen van Julius Cæsar, van Dion Cassius, van Tacitus, en meer andere gezaghebbende schryvers, bezaten de vroegere bewoners dezer gewesten,

namelyk de Menapiers, even als hunne naburen de Morinen en Eburonen, alsmede als de overige Germanen, vóór de romeinsche beheersching noch steden, noch burgten.

By zyne aenkomst in Belgisch-Gallië verklaert J. Cæsar, hadden de Menapiers, welke volkstam laetst den Rhyn was overgekomen, nog geene steden gebouwd. (1)

De Menapiers en Morinen, zegt Dion Cassius, geene steden hebbende en hutten bewonende, verborgen in ongenaekbare bosschen wat zy kostbaerst bezaten. (2)

En Tacitus, sprekende over de Germanen in 't algemeen, zegt: want steden te bouwen was by hen onbekend, en zy timmerden hunne vlekken niet huis aen huis in goede orde samengevoegd, gelyk men thans doet, maer ieder stelde zyn huis naer dat hem eene *Bron*, *Veld* of *Bosch* behaegde, van den andere afgescheiden, hetzy om 't gevaer van brand te ontgaen, of by gebrek aen betere bouwkunde. (3)

Men behoeft dan aen te merken met Struvius, dat van deze onderscheidene plaetsverkiezingen, als was, by voorbeeld, by een bosch of woud, vele dorpen, zooals Zoeterwoude, Kattenwoud, Sparrenwoud, en diergelyke, even als weêr de andere van andere hoedanigheden der

(1) Cæs. De Bello Gall. Lib. IV.

(2) Dionis Cassii Hist. Romanæ Lib. 39. Οὐτε γὰρ πόλεις ἔχοντες, ἀλλ' ἐν καλύβαις διαιτῶμενοι, καὶ τὰ τιμιώτατα ἐς τὰ λᾶσιωτατα τῶν ὀρέων ἀνασκεινᾶσάμενοι,....

(3) Tacit. De Moribus Germanorum. Cap. XVI. Nullas Germanorum populis urbes habitari satis notum est, ne pati quidem inter se junctas sedes. Colunt discreti ac diversi ut fons, ut campus, ut nemus placuit. — Vicos locant non in nostrum morem connexis et cohærentibus ædificiis. — Suam quisque domum spatio circumdat, sive adversus casus ignis remedium, sive inscitia ædificandi.

in 't eerst begrepene woonplaatsen, hunne voorheen daerom verkregene benamingen tot den huidigen dag toe behouden hebben. (1)

Elders over den godsdienst der Germanen handelende, verhaelt nog Tacitus: « Deze volkeren hadden zulk een verheven denkbeeld der goddelyke Majesteit, dat zy niet begrepen hoe men het gedacht had kunnen opvatten van dezelve tusschen muren op te sluiten en door menschelyke gedaenten af te beelden. Zy beelden zich in dat dezelve niet dan in wouden of in uitgestrekte woestynen konden verblyven, alwaer zy zich aen de oogen der stervelingen onttrekkende, met eene stille hulde in het verborgen wilden geëerd en aengebeden worden... In dit gevoelen wydden zy het een of ander woud of bosch aen hunne gewaende goden toe en beschouwden de lommerryke eenzaamheden als tempels der godheid. » (2)

Overigens is het eene gekende daedzaak dat de oude Germanen, even als de Grieken en de Romeinen, de eikenbosschen aen de goden, en inzonderheid aen Thor (Jupiter) toewydden, en dat hunne godsdienst-dienaers in deze gewyde bosschen menschen aen de goden slachtofferden. (3)

Met grond dan mag men uit het voorgaende afleiden:

1° Dat *Ecloa* (zooals deze naem voorkomt in de vroegste gedenkstukken, en welk beteekent *Een Eekbosch*

(1) B. Struvii Corp. Hist. Germ. Tom. I. p. 57. Wastelain, Description de la Gaule Belgique, T. I. p. VIII.

(2) Tacit. de Mor. Germ. C. IX.

(3) Hom. Odys. Lib. 14. v. 527. Virg. Georg. Lib. 3. v. 352. Dom. Martin. Religion des Gaulois. Tacit. Annal. Lib. I. c. 61.

gelegen op eene hoogte en omringd van moerassen) (1) zyn oorsprong en naem verschuldigd is aen deze dubbele omstandigheid; namelyk de eigenschap der plaets alwaer de eerste bewoners hunne woningen vestigden; en de heidensche godsdienst-plegtigheden der Germanen;

(1) De naem van Ecloa is samengesteld uit *Ec*, *Lo*, en de latynsche eindiging *a*.

Het woord *Ec* (van het Sanskrit *Uc*, wassen, in het gothisch *Auka*, afstammende om reden, zegt Kaltschmidt, dat de Eik geen snellen wasdom heeft; en is zoo niet alleen de wonderlyk wassende boom; maer ook de uitstekendste der boomen om zyne grootte en duerzaamheid) welk thans naer het Gothisch en Allemanisch *Eik* wordt geschreven, komt nog in de Angelsaksische en Scandinafsche tongvallen met die schryfwyze voor, namelyk *Ac*, *Aec*, in het Angelsaksisch, waervan het Engelsch *Oak*; *Ek* in het Zweedsch en *Eg* in het Deensch.

Het woord *Lo*, alhoewel ook eigen aen de Seandinaven, de Angelsaksers en Allemanen (*), werd toch inzonderheid door de Menapiers en Bataven gebruikt. Daervan getuigen hunne voorhene woonplaetsen als Berkelo, Tongerlo, Tessanderlo, Westerlo, Ma-ti-lo (deze laetste plaets komt reeds zoo voor op de kaert van Peutinger) enz., welke allen in het gebied derzelve gelegen waren. Dit woord, thans buiten gebruik, beteekent in de teutoonsche tael: *Eene met hout bewassene hoogte, in een moerrassigen grond gelegen*. (**) Daerenboven schynt dit woord ook de beteekenis van het latynsche *Lucus* te hebben, en het verouderde *Holt*, *Hult*, *Halt* te beantwoorden aen de latynsche woorden *Nemus*, *Sylva*, en aen het vlaemsche *Woud*.

De echte beteekenis van Eecloo's naem komt dan hier op neêr: *Een gewyd Eekbosch gelegen op eene hoogte en omringd van moerassen*.

(*) Zooals het blykt uit het Yslandsche *Lauf*, het Noorweegsche *Louv*, het Deensche *Löv*, en het Zweedsche *Löf*, welke woorden *Loover*, *Groente*, *Blad* beteekenen, even als het Angelsaksische *Leof*, *Lof*, en het Engelsche *Leaf*; daerenboven wordt *Loam* thans nog gebruikt in het Engelsch om een slykachtigen grond aen te duiden: eindelyk het Oud-Zwavisch bezit ook het woord *Lo*, hetgeen in deze tael een *Bosch* beteekent.

Het is opmerkzaam dat de Chinezen zich ook van het woord *Lo* bedienen om het byvoegelyk woord *Groen* uit te drukken.

(**) Zie Warmkœnig. Hist. de Flandre, T. II. p. 38. Willems, Reinaert De Vos. J. J. De Smet, Essai sur les noms des villes et des communes de la Flandre Orientale, p. 9. Schilter. Thes. Theutonicar. Antiquit. T. III. p. 551.

2° Dat deze plaets tydens de romeinsche beheersching tot op de aankomst der geloofszendingen, dat is, omtrent het midden der zevende eeuw, als vlek naer het gebruik der oude Germanen bestaen heeft, en de bewoners gedurende dien tyd in dit bosch zelf hunne Goden aenbaden. (1)

Deze' onderstelling is niet slechts waerschyndyk, maer wy durven voordragen, dat zy geenen twyfel meer opdoet by een nader onderzoek der beteekenis van Eecloo's naem in betrek met de plaetselyke ligging dezer stad.

Inderdaed, gelyk wy reeds gezegd hebben, beteekent

Verders zullen wy deze denkwyze staven door eenige aenhalingen.

Graef Lodewyk van Male in zynen brief, betrekkelyk Yoens, aen den koning van Vrankryk geschreven, verklaert dat Eecloo omringd is van bosschen, waeraen deze stad haren naem ontleent.

Meyer, in zyn Woordenschat, zegt dat de naem *Eclonia* eenigzins zweemt naer het latynsche woord *Colonia* (volkplanting). Doch, voegt hy er by, dezelve is eigenlyk van het woord *Eikenbosch* afkomstig, en deze plaets dus *Eikloo* of *Eikenloo* genaemd.

Volgens Marchantius beteekent *Ecloa*: Een Eikenbosch op eene kleine hoogte gelegen (*Ecloa, quod altiusculum quercetum sonat. Flandria descripta, p. 77*). Verder zegt dezelfde schryver, wanneer hy handelt over de stad *Loa* (thans *Loo*, een dorp in West-Vlaenderen) dat eenigen in de namen van *Loa*, *Ecloa*, *Calloa*, en soortgelyken, de overblyfsels willen zien van het latynsche woord *Colonia* (volkplanting); daer anderen dit voor te ver gezocht aenzien, en denken dit woord van duitschen oorsprong te zyn, namelyk van *Lo*, welk aenduidt eene weinig verhevene plaets, omringd van staende waters of stroomen.

Eindelyk Gramaye en Sanderus den naemoorsprong van Eecloo aenduidende, zeggen: *Ab altiusculo querceto veram sortita nominis rationem (Antiquitates Belgicae en Flandria Illustrata)*, welke uitlegging met die van kanonik De Smet volkomen overeen stemt (*Essai sur les Noms, etc. p. 13.*)

(1) *Acta Sanctorum Belgii, T. IV. p. 219. Vita S. Amandi.*

het woord *Lo* niet alleen een Bosch, maer volgens Kiliaan en Becanus, beduidt het ook: Eene hoogte omringd van staende waters, stroomen of moerassen. (1)

Nu, deze verklaring stemt volkomen overeen met de ligging dezer plaets; want tot heden toe is de stad gelegen op eene verhevenheid, zynde de zandbank of aloude zeeduinen, welke zich van Brugge tot Antwerpen uitstrekken; terwyl de straten aen den Noord en Zuidkant der stad den naem voeren van Moerstraet eertyds Noordmoerstraet, (*Zie Bewysstuk. n° 17.*) Zuidmoerstraet, Pocmoer en Moei of Muide, welk woord een watergang of een weg, welk naer het water of naer de moerassen leidt, beteekent. Ziedaer wel een levend bewys der nauwkeurigheid dezer uitlegging van Eecloo's oorsprong en naem.

Verders ziehier de onderscheidene benamingen, onder welke Eecloo tydens verschillende tydvakken bekend was.

Tot op het einde der XIIIe eeuw: *Eclo* en *Eclo Sint-Vincent*, naer den naem van zynen patroon en om hetzelf te onderscheiden by *Eclo Sinte-Kruis* (thans Oost-Eecloo).

Tydens de XIVe eeuw en de eerste helft der XVe eeuw: *West-Eclo*, tegenover *Oost-Eclo*.

In de laetste helft der XVe eeuw en in 't begin der XVIe eeuw: *Eeclo-West*.

Sedert de XVIe eeuw: *Eecloo*, zooals het thans geschreven wordt.

In het latyn *Ecloa* en *Eclonia*.

De fransche schryfwyze is *Eccloo*.

(1) Kiliaan. Etymologicum Teutonicum.

Eindelyk zy aengemerkt dat volgens de getuigenissen der heilige Amandus en Eligius, de bewoners van het hedendaegsche Vlaenderen tot op de aenkomst dezer Apostelen, wanneer zy door het Christendom tot de beschaving gebragt werden, in hunne zeden en gebruiken weinig of niet verschilden by het tydstip van den ro-meinschen inval.

Omtrent het jaer 631 kwam de heilige Amandus te Gent en omstreeks het heilig Evangelie verkondigen. Deze roemryke apostel stichtte te Gent op den berg Blandinus het vermaerde klooster toegewyd aen den H. Petrus, (1) hetwelk hy gedurende acht jaren bestierde. Hy stelde hetzelf in bezit der *villa* van *Hadeghem* (thans Adegem) en van andere goederen, in den omtrek der abdy gelegen, waarmede Dagobertus, koning der Franken, hem begiftigd had. (2) Eenige jaren later kwam de heilige Eligius het werk van den heiligen Amandus voltrekken. Immers de H. Audoënus, vriend en levensbeschryver van den H. Eligius, verhaelt dat deze heilige bisschop in 641, het tweede jaer zyner verheffing tot den bisschoppelyken stoel van Noyon en Doornyk, zich toewyde aen de bekeering der ongeloovigen, en wel byzonderlyk der inwoners der distrikten van Vlaenderen, van Gent en van Kortryk, welke van zyn bisdom deel maekten.

(1) Acta S. Belgii, T. II. p. 462 et 487. vita S. Bavonis.

(2) Annales Abbatiae sancti Petri Blandiniensis, uitgegeven door den eerw. heer Van de Putte. Rex Dagobertus dedit sancto Amando villam de Hadeghem, et alias terras quæ in circuitu adjacent monasterio Blandiniensi, quam villam et quas terras præfatus sanctus Amandus dedit præfato monasterio perpetuo possidendas.

Eligius doorliep de steden en dorpen met een apostelyken iever; maer de Vlamingen (van den *Pagus Flandrensis*) (1) en de Antwerpenaers, de Sueven, de Vriezen (2) en de Barbaren aan de zeekust (*Saksers*), volkeren aan het einde der aerde wonende, en die nog niet waren geraekt geweest door de prediking van het geloof, ontvingen hem met een vyandelyk gemoed, en trachtten hem somwylen gelyk wreede dieren te verseheuren. Nogtans met de genade Gods, en door zyne onuitdrukkelyke zachtmoedigheid en verdueligheid, gelukte hy eindelyk het grootste deel van dit wreed en barbaersch volk tot den waren God te bekeeren, en den afgodsdienst te vernietigen. (3)

Hieruit kan men op eene voldoende wyze besluiten dat de bewoners dezer plaets, eerst door den H. Amandus, en eenige jaren later, omtrent het midden der zevende eeuw, door den H. Eligius, het Christen Geloof zyn verkondigd geweest.

De geleerde jesuiet Malbrancq deelt ons in zyne *Geschiedenis der Morinen* eene plaetskaert mede van het landschap der Morinen en van datgene der Menapiers, zooals zy waren ten tyde van Karel den Groote (768-814).

(1) Volgens de Bollandisten Henschenius en Ghesquiere bevattede de *Pagus Flandrensis* tot in de IXe eeuw, enkelyk de kantons, in welke de steden *Brugge*, *Sluis*, *Damme*, *Rodenburg* (thans *Aardenburg*) *Middelburg* en *Yzendyke*, later tot stand kwamen. — Wy zullen verder zien dat Eecloo in den *Pagus Flandrensis* besloten was.

(2) Door Vriezen worden hier verstaen de inwoners der vier Ambachten van *Hulst*, *Axel*, *Assenede* en *Bouchoute*. (*Acta S. Belgii*, T. III. p. 231 et 237. *vita S. Eligii*.) Deze werden voorgaendelyk ook het Geloof verkondigd door den H. Amandus. (*Acta S. T. IV*. p. 206. *vita S. Amandi*.)

(3) *Acta S. Belgii* T. III. p. 231, *vita S. Eligii*.

Op deze kaart dan vindt men *Eclo* reeds aengeteekend; waeruit men mag besluiten dat reeds in de zevende eeuw Eecloo, zooals Adegem eene *villa* was, welke even gelyk deze plaets in den *Pagus Rodanensis* was besloten, en gevolgelyk van den *Pagus Flandrensis* deel maekte.

Immers in de *Annales Abbatiae sancti Petri Blandiniensis*, leest men p. 82. « Anno 840 Egesloga dedit ad mensam fratrum in pago Rodanensi prope fluvium Maris in loco qui vocatur Hattingim (1) curtilis unius medietatem et pratellum ubi possunt ali berbices V et wadriscap (2) vel quidquid ibi habuit et mancipium I, nomine Idasgardis. »

Hetgeen duidelyk doet zien dat in de IXe eeuw de villa Rodanensis (thans Aardenburg) een *pagus mediocris* was, welke Adegem en andere plaetsen, zooals *Beernem* (Beringhamma, Ann. S. Petri. p. 76). *Vaeke*, gehucht van de gemeente Maldeghem afhangende (Facum, ibid. p. 78.) enz., bevattede, en dat de pagus Rodanensis in den pagus Flandrensis begrepen was. Dit laet toe te onderstellen dat Eecloo ook in den Pagus Rodanensis was besloten, daer het grondgebied van Eecloo paelt aen datgene van Adegem, en dat Eecloo niet behoorde noch ten oosten aen den *Pagus Gandensis*, welke benevens de Abdy van Sint Pieter, den *portus Gandavus*, alsmede de dorpen *Heckengem* (*Ackerghem*), *Gondelgem* (*Wondelghem*), *Slola*, *Sloderiga* (*Sleidinge*)? *Desseldonck* (*Desteldonck*) *Tonensela* (*Dooreseele*), *Spengedonck* en *Metmedonck* (*Mendonck*) bevattede; noch ten zuiden

(1) Adeghem.

(2) Onbebouwde of gemeentegronden.

aen den eigenlyk gezegden *Pagus Mempiscus*, welke zich van Kassel tot de omstreken van Gent uitstreckte, en waerin, onder andere plaetsen, *Dronghen*, *Somerghem* en *Aeltre* begrepen waren.

Op de landkaerten van Vredius en van graef de Bylandt, den staet van Vlaenderen beschryvende, wanneer het bestuer van dit graefschap, ten jare 863, door Karel den Kaluwe koning van Vrankryk, aen Boudewyn den Yzeren, by zyn huwelyk met Judith, 's konings dochter, werd toevertrouwd, treft men Eecloo aen, op de kaart van Vredius, onder de benaming van *Ecloa*, zooals deze voorkomt in de oudste *Charters*; en op die van graef de Bylandt leest men *Escloa*, behoorende tot den *Pagus Mempiscus*. Doch dit is onnauwkeurig, daer deze naem ontleend is aen een *diploma* van Lotharius, koning van Vrankryk, waerby deze vorst, ten jare 967, Sint-Baefs klooster, te Gent, begiftigde met de villa *Elsoia*, en niet *Escloa*, gelegen in den *Pagus Curtracisus*. Zeer waerschyndlyk bediedt *Elsoia* het dorp Elseghem, by Audenaerde. (1)

Na den grooten inval der Noordmannen, omtrent het jaer 880, die gansch Vlaenderen verwoestten, en wanneer deze door hunne eigene zegepralen waren uitgeput, en hunne magt allengskens was verzwakt, had intusschen graef Boudewyn II, den mannelyken ouderdom bereikt. Weldra weêrstond hy zegepralend hunne aanvallen, en bevlytigde hy zich de rampen, welke zy veroorzaekt hadden, zooveel het in zyn vermogen was,

(1) Zie van Lokeren, *Histoire de l'Abbaye de St Bavon*. Dr Leglay. *Revue des Opera Diplomatica de Miræus*, p. 10.

te herstellen. Hy herbouwde en versterkte meer volledig de vernielde plaetsen, en verdeelde het land in kastelnyen, dat is in militaire distrikten, in welker midden zich burgten of kasteelen verheften, welke de landstreek moesten beschutten. (1)

Deze sterkten werden nog veel talryker onder het beheer van Arnold I, (918-964), zoon en opvolger van Boudewyn II. Die godsdienstige en heldhaftige graef, na Vlaenderen voor altyd der verwoestende invallen der Noordmannen verlost te hebben, legde zich met iever toe om het onderdrukte Vlaenderen tot eenen beteren toestand te brengen, en de verwoeste sterkten, kerken, kloosters en kapellen uit hunne puinhoopen te verheffen. (2) Ongetwyfeld in dit tydvak werd ter plaets Raverschoot zulk eene sterkte gebouwd, die tot de opkomst van het *oppidum* diens naems aanleiding gaf. Dit gevoelen schynt ons des te meer gegrond, daer Eecloo door zyne plaetselyke ligging en nabyheid der zee noodwendig tot zulke eene standplaets moest dienen.

Reeds in de laetste helft der elfde eeuw onderscheidde zich GRATIANUS, heer van Eecloo, om zyne heldhaftigheid en magt, onder al de Edellieden van Vlaenderen. Nadere byzonderheden omtrent dezen beroemden man, te regt Eecloo's oudsten en grootsten luister, zal men hier verder in zyne levenschets aantreffen.

Thans zyn wy gekomen tot een der belangrykste voorvallen, die de geschiedenis der stad Eecloo oplevert. Wy willen spreken over de gebeurtenissen, die volgden

(1) Meyerus. *Annalium Flandriæ, Lib. II.*

(2) Ibid. *ibid.*

op den dood van graef Karel den Goede, den 2 maert van het jaer 1127, te Brugge, in Sint-Donaeskerk, omgebracht, en die voor onze opkomende stad zulke noodlottige gevolgen hadden. Gualbertus, (1) die deze gebeurtenissen omstandig verhaelt, deelt ons betrekkelijk Eecloo de kostbaerste byzonderheden mede. Doch tot verklaring van dit verhael denken wy noodig hetzelfde door eenige aanmerkingen te doen voorafgaen.

Reeds vóór de XIe eeuw, wanneer de eigenlyk gezegde steden *Oppida* en *Portus* genaemd werden, was geheel het land met een groot getal *villæ*, *burgi* en *castra* of *castella* overdekt. Deze laetsten waren ruime versterkte kasteelen, nagenoeg onze nieuwere sterkten gelykende: zy behoorden den graef of den magtigsten heeren toe; de eenen waren door burg-graven, de anderen door hunne eigenaers bewoond. *Burgus* of *Burgum* was de naem eener vlek, welke een slot omringde, en voorzien was van wallen en muren of vesten. De *villa* (eigenlyk des Heeren landgoed) bestond buiten het slot en de vlek, dikwyls in derzelver naburigheid, maer gansch afgezonderd 't zy versterkt, 't zy onversterkt. De versterkte *villa*, door eene bevoorregte bevolking bewoond, bekwam den naem van *Oppidum* (stad).

De hervorming eener *villa* in *oppidum* of eigenlyk gezegde stad, was doorgaens het werk der natuer en des tyds. Zelden, en enkel in min afgelegene tyden,

(1) Hy noemt zich *Notarius Brugensis*; waerschyndlyk was hy een bediende ter kanselary. Gedurende een jaer teekende hy dag voor dag al de gebeurtenissen aen; vervolgens schreef hy zyn verhael, in dier voege dat hy de oorzaken der gebeurtenissen voordroeg.

zag men eene stad opkomen daér, waer er eertyds geene bestond, door den wil van een' Heer, en de voordeelen, welke een wetgever hare toekomende inwoners verze-kerde. De plaatselyke ligging eener *villa* was de eerste oorzaak dier belangryke vereenigingen. Zy vertoefde niet van aen te groeijen, en werd in 't vervolg een *oppidum*, elke mael dat zy door hare plaatselyke ligging tot een grooten toeloop en dagelyksche betrekkingen aanleiding gaf.

De oorzaken dezes toeloops waren voornamelyk de naburigheid eener abdy, of eener burgt van een magti-gen heer, de veiligheid tegen vyandelyke aanvallen, of het gemak om zich te versterken, uit de natuerlyke lig-ging voortvloeiende, hetzy op eene verhevenheid of in eene plaats door eene rivier bespoeld; eindelyk eene gunstige ligging voor den koophandel, zooals de naby-heid der zee, enz. (1)

Nu, het verhael van Gualbertus geeft ons kostbare inlichtingen en spreidt veel licht over den staet van Eecloo vóór de XIe eeuw.

Inderdaed, uit hetzelfde kunnen wy zonder moeite afleiden, dat nagenoeg de tegenwoordige omvang der stad Eecloo, de oorspronkelyke *villa dominicata* is geweest, welke later tot *Burgum* of burgt is overgegaen; en dat *Ravenschot* derzelver afhankelykheid was, welke plaats ongetwyfeld onder het beheer van Arnold I in een *oppi-dum* hervormd werd.

En geen wonder dat reeds vroegtydig deze plaats in een versterkt stedeken (*Oppidum*) herschapen werd, vermits hier al de oorzaken te samenliepen tot de oprig-ting en ontwikkeling van zulk eene standplaats.

(1) Warnkœnig en Geldhof. *Hist. de Flandre T. II.*

Vooreerst zien wy uit oude gedenkstukken dat *Ravenschot* reeds vóór het delven der *Lieve* was gelegen op eene rivier, wier wateren zich te Aerdenburg in de zee ontlastten. Zeer waerschyntlyk was deze rivier de *Mare*, waarvan de *Annales abbatiae St. Petri*, hooger aengehaeld, melding maken, of de *Melda* zooals ze *Malbrancq* noemt. En deze plaetselyke ligging, zegt Gualbertus, maekte *Ravenschot* byna ontoegankelyk en onwinnelyk. (1)

Verders moest deze versterkte plaets eene spoedige ontwikkeling verkrygen; daer de *vrye menschen*, die zich op handel- of nyverheid toeleghden er een veilig verblyf vonden, en een voordeelig standpunt voor den koophandel; zy was immers gelegen in de nabyheid der zee, en op de baen van Gent naer Brugge, toen de bezochtste van heel Vlaenderen.

Voeg daerby de naburigheid der abdy van Adegem, (2) en men zal ligtelyk begrypen dat deze plaets al spoedig in volkrykheid en in welstand aangroeide.

Dus was Eecloo in 't begin der XIIe eeuw uit twee belangryke deelen samengesteld, namelyk de Burgt of Slot, met de versterkte vlek, welke hetzelfde omringde, en het *Oppidum Ravenschot*, bewoond door vrye lieden, die zich op handel of nyverheid toeleghden. Zoo als men ziet, was Eecloo ten tyde van Karel den Goede eene van 's lands belangrykste heerlykheden, en moest deze plaets in koophandel, nyverheid en bevolking eene onge-meene ontwikkeling bekomen hebben. Welligt was Eecloo's bestemming eene van Vlaenderen's voornaemste steden te

(1) Gualbertus. *Quod quidem et ex loci difficultate et ex ipsa munitione invincibile fuit et inaccessibile.*

(2) Meyerus, *Annal. Flandriae*, Lib. II. Ad annum 956.

worden, ware er niet eene dier rampzalige gebeurtenissen, welke over het lot der steden en ryken beslissen, zulke grootsche toekomst voor onze stad eensklaps komen verbryzelen!...

Ziehier het omstandig en aenbelangend verhael van Gualbertus :

« Den 7 maert van het jaer 1127 trok God het zwaard der goddelyke wraek tegen de vyanden der Kerk, en wekte het hert op van Gervatius, van wien wy hooger melding gemaekt hebben, tot eene heilige gramschap, welke schielyker en schrikkelyker voorkwam, dan men het zou geloofd hebben.

» Hy was kamerheer en een der getrouwste diena-
ren van graef Karel, die zelfs hem ondertusschen tot
zyne beraedslagingen had toegelaten, en zyne raedgevin-
gen aenhoord, zoo in 't openbaer als in 't byzonder...
Zyn hert door droefheid gewond, en over den dood van
zynen meester verbitterd, snelde hy toe met eene sterke
bende voetgangers, vol van moed en volkomen uitge-
rust, en belegerde de kleine stad *Ravenschot*, welke
goed versterkt was, en in de magt van de opstandelin-
gen; hare ligging en hare versterkingswerken maekten
dezelve byna ontoegankelyk en onwinnelyk.

» Gervatius begon met eene groote hoeveelheid kud-
den in de aenpalende plaetsen op te ligten; hetgeen
weinig moeite kostte; daer al die onder de bescherming
der opstandelingen gesteld waren, zich zoo veilig geloof-
den, dat niemand tegen hen zou durven of kunnen
opstaen hebben, nadat zy zoo stoutmoedig waren geweest
hunnen heer en meester te dooden. God had hen ver-
blind, dermate dat de verraders zelve, zoo wel dan al

diegenen van hunnen aenhang, doof zynde voor de raedgevingen der rede en der voorzigtigheid, diep gedompeld in het kwaed, vol van woede en hooveerdigheid, zich in groote veiligheid geloofden; en zich inbeeldende dat iedereen in 't land hun onderdaen of vriend was, gaven zy zich de moeite niet eenige voorzorg te nemen tegen eenen aanval van wie het ook zyn moge. Ook wanneer Gervatius vóór *Ravenschot* aenkwam, maekte hy er eenen grooten buit zonder tegenstand te ontmoeten. De belegerden door dezen schielyken inval bedwelmd, en voor hun leven wanhopende, vermits zy veel minder in getal waren, dan die welke hen omringden, gaven zich aenstonds over, op voorwaerde dat zy het leven mogten behouden. Na verkregen te hebben wat zy vraegden, verlieten zy de stad; en terstond ylden er in de voetgangers en ruiters, die ze belegerd hadden, verwoestende al wat zy ontmoetten. Die zich overgegeven hadden, en den verraders bleven aengekleefd, kwamen, na gansch den nacht gevlugt te zyn, te Brugge aen, alwaer zy den proost en zyne aenhangen verhaelden wat er kwam te gebeuren. Op 't hooren van dit verhaal door schrik aengedaen zynde, begon hun ydele hoogmoed te zinken. De jeugdige Robert, wiens versterkte *villa* welhaest door het zweerd en het vuer moest vernield worden, poogde met een handvol mannen zich tegen den voortgang der belegeraers te verzetten; maer ziende de groote menigte, welke hy moest wederstaen, zag hy welhaest af van dit voornemen.

» Het ware te lang te beschryven wat vrees en droefheid de samenzweerders onderstonden, en wat vreugde al de anderen genoten; want wederzyds begreep men dat God zelf zyne wraek had begonnen.

» Den 8 maert (1127) werd *Ravenschot* afgebrand en gansch en geheel vernield. » (1)

Zooals het bovengemelde verhael het klaerlyk uitdrukt, was op het tydstip der vernieling van *Ravenschot*, de jeugdige Robert, die in dit bloedig drama eene zoo belangwekkende rol vervult, bezitter van dit *Oppidum*.

(2) Hy was zoon van den kastelein van Brugge, en bloedverwant van den Proost Bertulfus, aanleider der samenzweerders. Niettegenstaende de geschiedenis getuigt van Robert's onschuld (3), en ondanks de smeekingen der Bruggelingen, die hem zeer genegen waren en in zyn lot het grootste deel namen, werd hy evenwel op last van Lodewyk VI, koning van Vrankryk, als samenzweerder, te Kassel, in mei 1127, onthoofd.

Natuerlyker wyze bragten deze gebeurtenissen toen in den omtrek van Eecloo eene verplaetsing der bevolking mede. De bewoners van het vernielde *Ravenschot*, kwamen omtrent het slot van Eecloo eene veilige schuilplaats zoeken, en zich daer vestigen. En deze, handeldryvende en nyverheiddoende lieden zynde, zoo bekwam dit deel van Eecloo welhaest eene nieuwe ontwikkeling, groeide er de bevolking meer en meer aen, en werd al spoedig een middenpunt voor handel en nyverheid, welke deze plaats in de opvolgende tyden tot een zoo hoogen trap van bloei deden opstygen.

Tot staving dezer denkwyze, dient men slechts aen te merken, dat dertien jaren later, namelyk in 1140,

(1) Acta sanctorum. Tom. Martii. p. 189.

(2) Gualb. Robertus puer cujus oppidum destruendum igne et ferro fuerat brevi spatio.

(3) Gualb. Puer nobilis animi, virtute præcautus.

tydens den oorlog tusschen den Hertog van Brabant en de Heeren van Grimberghen, de Heer van Eecloo met zyne leenmannen, benevens de Heeren van Steenhuyze, Maldeghem en Somerghem, door den graef van Vlaenderen tot den hertog van Brabant werd gezonden, ten einde hem ter hulp te komen. (1)

Intusschen had Eecloo door zynen handel, zyne nyverheid en talryke bevolking, zulke belangrykheid verworven, dat deze plaets reeds ten jare 1240, by eene Keure van graef Thomas van Savoyen en gravin Joanna van Constantinopelen, tot stad werd verheven. Krachtens dit voorregt verkreeg zy hare eigene wet, haer magistraet en hare poirtery of burgerlyk bestaen, en werd zy onder de regtstreeksche bescherming van den graef van Vlaenderen gesteld. — Over dit hoogst belangryk stuk zullen wy breedvoerig handelen in het hoofdstuk betrekkelijk het Stedelyk Bestuer.

Deze Keure werd opvolgelyk bevestigd in 1275, door gravin Margareet van Constantinopelen, en in 1498, door Philips den Schoone, hertog van Bourgondië. Al deze belangryke oorkonden deelen wy mede onder de bewysstukken nos 2, 4 en 5.

By octrooibrieven, gedagteekend den 24 october van het jaer 1251, bemagtigde gravin Margareet van Constantinopelen de Gentenaers de *Lieve* te delven van Gent tot aen Rodenburg (thans Aardenburg), en vandaer tot aen den Slependam, ter zyde der stad Sluis, op den zeëarm het *Zwyn* genaemd, gelegen. (*Zie bewysstuk n° 24.*)

(1) De l'Espinoy. *Recherches des Antiquites et Noblesse de Flandres.*
Sueyro. *Anales de Flandes.*

Volgens een ander octrooi van het jaer 1251, derzelfde gravin, moest dit werk ten koste van al de belanghebbende gemeenten gemaekt worden. (*Zie bewysstuk n° 25*).

Dit nieuw gemeenschappelyke middel zoo met de zee, als met het binnenland, alsmede de oprigting van Eecloo's jaermerkt, waerschyndyk op dit tydstip onze stad vergund, bragten niet weinig by tot den bloei van haren handel en hare nyverheid.

De omwenteling welke den beroemden Jakob van Artevelde, gekenden voorstander van een verbond met Engeland, aen het hoofd van het gentsche bestuer stelde, had een diepen indruk gemaekt op Philips van Valois, koning van Vrankryk. Ook beval hy Willem van Auxonne, bisschop van Kameryk, zich zonder uitstel te begeven naer Eecloo, alwaer eene algemeene vergadering der afgevaardigden van Vlaenderen's gemeenten, den 15 january 1357, moest plaets hebben, ten einde te trachten er hunne gunst en ondersteuning te winnen. Deze na hunne klagten over de algemeene ellende des lands aenhoord te hebben, keerde naer Parys terug, en kwam vervolgens weder naer Vlaenderen, gelast van wege den koning om nieuwe voorstellen te doen. In de maend maert van hetzelfde jaer werd nogmaels koning Jan van Bohemen door den koning van Vrankryk naer Eecloo afgevaardigd om aen eene dergelyke vergadering deel te nemen.

De secte der Geesel- of Kruisbroeders (*Flagellants*), welke zich in 't midden der XIVe eeuw eerst in Hongarië had gevormd (1), en vervolgens in Duitschland,

(1) Deze Secte had voorgaendelyk haren oorsprong genomen te Perouse, in Italië, ten jare 1260.

maer voornamelyk in Vlaenderen verspreid had, telde ook te Eecloo vele aenhangers.

Ziehier wat aanleiding gaf tot het ontstaen dezer wonderlyke secte.

In 1348 was de zwarte pest in Europa verschenen. In Vlaenderen barstte zy eerst uit in de haven van Sluis, en van daer verspreidde zy zich door geheel het land, alwaer deze geesel een oneindig getal slachtoffers maekte. Het volk was met een diepen schrik bevangen, al de kerken waren vervuld met troostelooze familiën, die er hunne gebeden kwamen storten. Men had verzaekt aen alle wereldsche feesten, en iedereen had gezworen zyne vyanden te vergeven. In 't midden van dezen godsdienstigen geestdrift had zich ook in Vlaenderen een overgroot getal Confreriën der Geeselbroeders gevormd. Deze, alhoewel eene strenge boetveerdigheid doende, waren niettemin door den iever eener al te veel geraekte inbeelding zoo ver gedreven geweest, dat zy den band der gehoorzaamheid en der regtgeloovigheid miskenden. Ook werd de abt van Sint-Baefs, Jan du Fay, gelast, als pauselyke gezant, de secte der Geeselbroeders uit te roeijen. (1)

Gilles li Muisis, abt van St Marten, te Doornyk, verhaelt dat onder de Geeselbroeders, die uit verschillige steden van Vlaenderen, in de maend augusty van het jaer 1349 in bedevaert te Doornyk aenkwamen, er zich omtrent 52 van Eecloo bevonden. (2)

Tydens den oorlog tusschen de Gentenaers en de Bruggelingen, ontstaen door het delven eener vaert van

(1) Kervyn de Lettenhove. *Hist. de Flandre*, T. 3. p. 359.

(2) J.J. De Smet. *Corpus Chron.* T. II. p. 354.

Deynze naer Brugge, werd Eecloo veel verontrust. Jan Hyoens, hoofdman der Witte-Kappen (zoo noemde men de gentsche opstandelingen), dwong de Eecloonaren ook de wapens tegen den graef op te nemen, en hield zich met zyn volk lang verborgen in de bosschen, welke de stad omringden. Eindelyk, nadat Hyoens te Damme was vergeven, werd hy naer Eecloo overgebracht, alwaer hy stierf ten jare 1379.

Het krygsvolk van graef Lodewyk van Male de stad Deynze, welke in de magt der Gentenaers was gevallen, gansch geplunderd en in assche gelegd hebbende, kwamen de Gentenaers uit wederwraek en op aenhitsing van hunnen kapitein Pieter Van den Bossche in 't begin van juny 1381, Eecloo en omliggende plaetsen rooven en verbranden. (1)

In 1419 vielen vele brandstichters uit Braband, Holland, Engeland en Henegouwen, in Vlaenderen, alwaer zy door het vuer groote verwoestingen aenregtten; maer byzonderlyk te Eecloo, en in eenige andere steden. Naer het schynt was de hertog van Orleans, toen in Engeland gevangen, de opstoker dezer rampen, om zich te wreken over de steden, die tegen hem de wapens opgenomen hadden. (2)

Door de onophoudelyke verdeeldheden tusschen de Gentenaers en de Bruggelingen, tydens de XIVe en XVe eeuwen, was Eecloo gedurig aen de rampen des oorlogs blootgesteld, en veelal het tooneel alwaer deze geschillen,

(1) Despars. *Chron. van Vlaenderen IIIe Deel*. Meyeri. *Annal. Flandriæ. Lib. XIII*. Emm. Sucyro. *Anal. de Flandes. T. I*.

(2) J. J. De Smet. *Corpus Chron. T. I. p. 239*.

nu eens door onderhandelingen, dan door de wapens vereffend werden. Men mag zeggen dat Eecloo het strydkamp was dezer twee naïeverige steden. Het jaer 1437 inzonderheid dient daeromtrent aangestipt te worden. De gedenkwaardige onderhandelingen tusschen de Gentenaers en de Bruggelingen, welke in de maand november 1437, in onze stad plaats grepen, zyn gelukkiglyk door een' tydgenoot, namelyk den kronykschryver Jan van Dixmude, getrouwelyk geboekt geworden. En zyn omstandig verhael komt voor onze stad zoo belangrijk voor dat wy niet aarzelen dit kostbaer gedenkstuk hier letterlyk over te schryven.

« Sdicendaeghs naer Allerzielendagh doe vertracken die van Ghent ende haerlieder eercracht met harer casselrien ende quamen sdonderdaeghs daer na, dwelke de vyfsten dagh was van Novembre, in Eecloo logieren. Die van Brugghe met zomeghe dekens, die reden up dien voorseiden dicendagh toeten eercrachte van Ghend, ende zy volghden die van Ghend II daghen lanc ende zy quamen sdonderdaeghs te Eecloo met die van Ghend. Tsaderdaeghs den IX^{sten} dagh in Novembre doe waren de notable van Ghend ende de principaelste dekens van Brugghe met zomeghe van den poorters van Brugghe, die doen te Eecloo commen waren; zy vergaderden alle by den kerchove, ende hilden raed, hoe dat men best zoude Vlaendren eens maken ende eendrachtig, ende de quade corrigieren, en dat men mochte recht ende wet doen ende den coopman int land behouden; ende die van Ghend begheerden zomeghe pointen aen die van Brugghe, dewelke pointen de deken van den smeden van Brugghe, de deken van den vaerwers ende zomeghe andre die,

consenteerdent, maer de meeste menichte en wildent niet consenteeren, het en ware te Brugghe besloten metten ghemeenen buke van Brugghe. Deze II voorseide dekens van Brugghe met III of V andre die maecten hemlieden staerc, dat al de ghemeene buuc van Brugghe zoudt gheerne consenteeren, ende doe wast te Eecloo besloten up den zelven zaterdagh svoernoens, dat men XVI notable persoonen uutten Ghenschen heere zoude stappans zenden te Brugghe an den ghemeenen buuc, ende dat die van Ghend zouden te Brugghe voor de wet ende den ghemeenen buuc gheven te kennene hare begheerte. Maer die van Ghend en wilden te Brugghe niet ghaen, omme dat de zomeghe van Brugghe hemlieden zo zekere toeghezeit hadden, dekenen, hooftmans, poorters, als dat ment te Brugghe consenteren zoude, het en ware dat XVI persoonen van Brugghe te Eecloo bleven in ostage, een wethoudere, zomeghe dekens ende zomeghe vernaemde poorters, dewelke uut ghecoren waren ende bleven te Eecloo in ostage int Ghendsche heer.

De XVI notablen van Ghend quamen up den zelven zaterdagh te Brugghe met alden Brugghelinghen die te Eecloo ghezyn hadden toet die van Ghend, gheweert de XVI Brugghelinghen die te Eecloo in ostage bleven; ende de XVI notablen van Ghend die deden in de Scepenen Camere te Brugghe voor de wet ende al den ghemeenen buuc van Brugghe haer relaes, zegghende de pointen van harer begheerten ende wilden dat die van Brugghe dat doen zouden, maer de ghemeene buuc van Brugghe die ontzeit die van Ghend. Waeromme die van Ghend zeere gram waren ende ghestoort. Tzondaghs up Ste Martinsavent snuchtens, zy reden te Eecloowaert ende

de XVI Bruggelingen, die in ostage waren te Eecloo, waren van die van Ghend ghearresteerd ende ghevanghen. Ende swoensdaeghs na Ste. Martinsdagh doe wast Ste. Brisdagh, doe scieden die van Ghend uut Eecloo ende quamen met haren eercrachte, met haren standaerden ende met haren casselrien logieren in de stede van Ardemburgh, ende zy bleven daer XIII daghen lanc ende de XVI persoonen van Brugghe die waren gheleet ghevanghen van Eecloo tArdemburgh. Binnen deze XIII daghen dat die van Ghend in Ardemburgh laghen, die zomeghe van den Ghenschen heere ghinghen te Maldeghe, te Moerkerke, te Heyle, rooven tvolc ende zonderlinghe de aghepoorters by Brugghe, ende waer dat zy wisten dat aghedorpers van Brugghe waren zy namen hemlieden alt zelve dat zy hadden; ende zy ghingen by Zoetendale (1) ende braken Pieters Leestmakers huus ende zyns casteelkin, ende zy onthoofden III poorters van Brugghe in de stede van Ardemburgh, ende zy braken by Ardemburgh Claeys vanden Velde huus, ende haerlieder capitain Rasse Zonder redene, (2) dede tArdemburgh in zyn Ghendsche heercracht, doen een ghebod, dat niement die van Brugghe en zoude vitaelge voeren noch draghen up lyf ende goet te verliezene.

Item die wile dat die van Ghend noch tArdemburgh waren, die van Brugghe vinghen Jan Welkhereedt, den deken van den smeden te Brugghe, ende Adriaen van Seghbrouc, deken van den vaerwers, ende ooc zomeghe andre poorters van Brugghe. Men teegh hem-

(1) Gebucht van Middelburg in Vlaenderen.

(2) Onredene.

lieden an dat zy hadden ghemaect aliance met die van Ghend, omme te helpene vulcommen den wille van die van Ghend.

Item binnen dezer tydt die van Brugge ghecreghen een *saulfconduit* omme toeten prince te ghane te Atrecht, ende van paeyze te tracteerne; ende die van Brugghe zonden II scepenen ende II poorters de heer Willem Gherolf, Jacop de Zwaertvaghene, Pieter de Burgrave ende Boudin Leene: de welke zeere langhe uut waren, ende zy en mochten den prince niet ghesprakich zyn; maer zy tracteerden metter prinsesse, de welke hemlieden wel trooste, zegghende dat die van Brugghe zouden wel te paeyze commen.

Swoensdaeghs na Ste Kathelinendagh, vertroocken die van Ghend met haren eercrachte te Eecloo, ende zy leedden met hemlieden de XVI Bruggheelingen ghevanghen, die up Ste. Martinsavent ghearresteerd waren ende in ostage bleven; ende die van Ghend in Eecloo zynde, mids dat coud nat weder was, zomeghe Gantoyzen van der weverien braken der lieder tunen van haren lochtinghen ende van haren hovekine, ende zy droughense in hare herberghen omme te verberrenene. De lieden die de scade hadden zy waren gram ende cnoterden; die vander casselrien van Ghend, ende zonderlinghe die van Curtryke ende van Audenaerde, begrepen ende verspraken die van Ghend, zegghende hoe dat hemlieden leet was dat zy met haren eercrachte ten beveelne van die van Ghend commen waren: « Wy meenden dat ghy uute tract omme Vlaenderen in paeyze te hulpen stellene, ende dat men wet ende recht doen mochte, zo dat men den coopman in Vlaendren behouden mochte; maer neen

ghy zyt commen omme de orloghe te voedene, om stelen, om rooven, ende om quaetdoen ende de lieden scade te doene ende bistier (1) te makene. » Hier omme waren die van Ghend zeere gram ende ghestoort ende liepen up de maerct van Eecloo ende maecten daer bataelge jeghen de casselrien, ende daer was zeere ghevochten ende vele lieden ghequetst ende daer bleven twee lieden doot int gevecht.

Binnen der tyd dat die van Ghent ter maerct vochten, de XVI Bruggheelingen die in ostage ghevanghen waren, ontspronghen uut harer herberghen uute ende spronghen over de tunen, over de ghelinden (2) ende over de grachten, ende liepen duken in busschen ende in haghen, ende ghinghen by nachte, zo dat zy binnen den daerden daghe alle in Brugghe quamen. Zy waren by wilen in vreesen onthoofd te zyne. Sdaeghs daer na, up den donderdag na Ste Kathelinendagh, die van der casselrien van Ghend namen hare carinen (3), tenten ende pauweljoenen, ende tracten elc thuuswaert, ende die van Ghend die hilden daer raed in de kerke van Eecloo, ende ontboden die van der casselrien dat zy zoude commen ten rade. Zy en quamer niet, maer elc nam zynen naesten wegh haestelike ende tracken thuuswaert; die van Ghend dit merkende ende zeere ghestoort zynde die tracken svriendaeghs, up Ste Andries Vigilie, te Ghendwaert.

Up onser Vrouwen avent in den advent, omme dat Jan Welghereet, die deken van den smeden was te

(1) Byster, ten uitersten arm, van alles beroofd.

(2) Muren, hagen, heiningen.

(3) Wagens of karren.

Brugghe, ende Adriaen van Seghbrouc, deken van den vaerwers, wilden aliance maken met die van Ghend, als die van Ghend eerst quamen in Eecloo zonder dat weten van den ghemeenen buucke van die van Brugghe: daer omme waren zy te Brugghe in de Burgh onthooft ende ooc II lieden daer mede die dickent (1) creesschen ende warringhe maecten in der scepenen camere, als de wet vergadert was, Coppin Meskin ende Jan de Zwerte.

In Decembre up den XII^{sten} dagh, doe waren uuten steen ghelaten zesse personen die ghevanghen waren: Maerc van Aricourt, de deken van de backers, de deken van den corduaniers, de deken van den kersghieters, de deken van den sciplieden, de deken van den ledertauwers; deze VI waren uuter vanghenesse up condicien, dat zy jeghens de stede zouden boeten al wat dat men hem lieden heesschen zoude, ende elc moeste stellen II borghen. Deze voorseide VI personen zy hadden wel een maent in den steen gheleghen met VI andre personen, dewelke waren: Jan de Paeyere, de deken van de timmerlieden, de deken van den vaerwers, de deken van den smeden, Jan de Zwaerte, drooghsceerere, ende Jacop Meskin. Deze voorseide VI personen beloofden tEecloo up Ste Martins avent dien van Ghend te bezeghelene, bistanceit te doene, ende met hem lieden te velde te gane, zonder ghemeene consent van die van Brugghe.

In de Kerstdaghen up Ste Stevinsdagh doen wast bevolen den XVI personen, de dekens ende de poorters die in ostage ende in vanghenesse ghehouden waren

(1) Veel, geweldig.

van die van Ghend te Eecloo ende te Ardembourg, dat zy in den steen ghaen zouden ofte dat zy vanghenesse in hare huus houden zouden, ende niet daer uute ghaen, ende zy XVIII daghen lanc vanghenesse houdende. Zy waren elc ghescat te ghevene der stede van Brugghe eene quantiteit van ponden parisis. (1)

Item binnen dezer tydt was te Ghend ghebannen Rasse Zonder redene, de capitein van den Ghendschen heere, die tArdembourg ende tEecloo die van Ghend gouverneerde. » (2)

De styfhoofdigheid der Bruggelingen in het verwerpen der overeenkomst tusschen hunne afgevaardigden en de Gentenaers te Eecloo gesloten, bragt niet weinig by tot het vervallen der nyverheid en des koophandels der stad Brugge. Daer deze gebeurtenis den hertog van Bourgondië meer en meer in zyn staetkundig stelsel staefde, de gemeente vryheden omver te werpen, met de oproerige en geduchte ambachtsgilden te vernietigen, en op de puinen hunner uitgestrekte vereenigingen vreemde handelmaetschappyën te stichten.

Nog had Eecloo zich niet opgebeurd zyner vorige onlusten en rampen, of reeds werd het door zwaerdere onheilen overvallen, welke hetzelfde tot in zyn bestaen bedreigden. Inderdaed het midden der XVe eeuw, tydens den oproer der Gentenaren tegen hertog Philips den goede, mag wel als een der noodlottigste tydstippen, niet alleen voor onze stad, maer ook voor een groot deel van Vlaenderen, geboekt worden. Een geschiedschryver

(1) Het HS. meldt de hoeveelheid niet.

(2) J.-J. De Smet. *Corpus Chron. T. III.*

verhaelt dat men te dien tyde van Kortryk tot Gent, en door gansch de vier Ambachten, noch mensch, noch dier, noch huis, noch schuer, noch groen, noch graen meer vond. Men overdenke dan in hoe groote ellende en armoede het vruchtbare Vlaenderen alsdan moest wezen, hoeveel ryken hier werden verarmd, en hoeveel menschen hier werden verjaegd en gedood.

Den 27 october 1452 (1) snelde de bezetting van Kortryk, samengesteld uit Picardiers (dus noemde men het fransche krygsvolk van den hertog van Bourgondië), en onder aanleiding van den heere van Beaumont en Jakob De la Laing, naer Eecloo, alwaer zy de Gentenaers, die er sedert langen tyd legerden, onverhoeds overvielen, en ze na een bloedig gevecht op de vlugt dreven. Deze

(1) De Reiffenberg. *Mémoires de J. Du Clercq, T. II. p. 81.* Le Marischal de Bourgogne avecq messire Jacques de Lallaing et le s^r de Grutus, flameng, avecq grande compagnie de gens de guerre, sceurent que les Gantois se tenoient à Escloot très-fort villaige, auquel Escloot avait ung très fort moustier (*), pourquoy ils s'assemblerent ung jour, et widerent pour tirer vers ledit Escloot et entrèrent dedans; et tantost que les Gantois veirent les Picards, sy se retraihirent vers ledit moustier, et dudit moustier se boutterent dedans ung bois assez près d'illecq, mais ils ne se sceurent sitost retraire qu'il n'en demoura des morts bien quarante, et fust la ville toute pilliée et puis fust boutté le feu dedans; et la cause pourquoy on bouttoit ainsy les feus, estoit pour ce que hommes du plat pays ne se volloient désister de mener vivres aulx Gantois, et de sonner leur cloches quant les Picards alloient courre, adfin d'assembler les paysans et leur donner encombrer à leur retour.

(*) Monastère, klooster. — Dit ziet ongetwyfeld op het Oude Hospitaal, welk ten jare 1260 door Gravin Marghareta van Constantinopelen in Eecloo opgeregt werd; elders hebben wy dit gesticht, en wel voor het jaer 1381, nogmaels onder deze benaming aangetroffen. Overigens kan dit op het voormalig klooster der Penitenten, later tot de E. P. Recollecten overgegaen, nog niet toegepast worden; daer de eerste beginsels van dit klooster dagteekenen van het jaer 1449, en dit klooster slechts in 1456 een weinig aanzienlyk werd. Wy deelen verder het geschiedkundig van beide deze gestichten mede in de daertoe betrekkelyke hoofdstukken.

trachtten hun behoud in een naburigen bosch te zoeken; doch eer zy tot denzelven kwamen werden, zy achtervolgd door de Picardiers, die er omtrent 40 op den weg doodden; vervolgens werd gansch de stad ellendig geplunderd en in asschen gelegd; en die den grave Philips strydig waren geweest, werden ter dood gebragt. De oorzaak dezer droeve verwoesting van Eecloo was dat deszelfs inwoners tegen het gebod van den Graef meermalen lyftogt hadden bezorgd aen die van Gent, en dikwyls de noodklok hadden getrokken, wanneer zy eenige Picardiers hadden gewaer geworden.

Het volgende jaer, namelyk den 1^{en} july 1453, werd Eecloo door de Picardiers andermael ten gronde verwoest en afgebrand.

Op den 22 april van het jaer 1457 werd Eecloo vereerd met het bezoek van den geduchten hertog Philips van Bourgondië, graef van Vlaenderen. Hy bragt den nacht door binnen onze stad, vanwaer hy zich des andersdags naer Gent begaf, vergezeld van een talryk gevolg edellieden, en een geleide van 1200 wapenlieden en 200 boogschutters.

Den 30 april 1488 werd Eecloo nogmaels door brand verwoest, by eenen uitval der duitsche bezetting van Hulst, die te Brugge de loslating van Maximiliaen van Oostenryk ging eischen.

Het was omtrent het midden der XVe eeuw dat het Eecloosch *Leycken* werd gedolven. Ziehier deswege eenige byzonderheden, welke wy deels aen eene echte oorkonde, onder de handvesten der stad Gent berustende, ontleenen.

In 1455 verschenen voor de schepenen van Gent gevolmagtigden der stad Eecloo, ten einde hun te ver-

toonen dat er ter zyde hunner stad, leege landen of moerassen waren, gekend onder de benaming van *moere of wilde moere*, palende aen een groot getal grachten, tot ontlasting verstrekkende aen den overvloed van waters der naburige landen, en dat een dezer grachten in gemeenschap was met de *Lieve* boven *Raveschoot*, ter zyde der *Roode Vaert*, ter plaets genaemd het *Wambuys*, of *Verheylen Gat*. Gevolgelyk vraegden zy den oorlof dezen gracht te verbreedden en te verdiepen, niet alleen voor de ontlasting der wateren in de *Lieve*, maer ook voor het vervoer hunner koopwaren met schepen.

Dit verzoek hun ingewilligd zynde begon men eene vaert te delven, beginnende van het *Wambuys* tot op de plaets, gezeid de *Poc-moere*, en vandaer werd zy in twee verschillende rigtingen voortgetrokken : te weten naer de stad Eecloo, (1) en naer den weg van Eecloo, ter plaets gezeid den Eeclooschen-Dam, waer men een dyk opwierp ter hoogte, welke er de waters gedurende den winter bereikten; dat is, in zulker voege gemaakt dat hy den doorgang der waters der *wilde moere* niet belette, wanneer zy tot eene zekere hoogte gekomen waren; en van een anderen kant, deze moerassen, des zomers droog zynde, de wateren der *Lieve* niet konden tot zich trekken.

Dertig jaren later wendden zich broeder Boudewyn, overste van het klooster van Waerschoot, en verscheidene eigenaers der omstreken, tot dezelfde schepenen, ten einde hun te vergunnen eene vaert te delven, volgende

(1) Dit deel werd enkel omtrent het midden der XVIe eeuw voltrokken.
(Zie Bewysstuk n. 26.)

den loop van een ouden gracht, beginnende van den Eeclooschen Dam tot aan Cluyzen; men trok deze nieuwe vaert vóór het klooster van Waerschoot, en vandaer tot aan de vaert van Cluyzen.

Deze laatste vaert werd ook genaemd 's Burggraven-Stroom, en onder deze benaming staet zy op de kaart van Vlaenderen, door generael Ferrari, bekend, hetgeen aenduidt dat zy ten koste dezer heeren werd gedolven. Ter plaets genaemd *Licht* of *Roodenhuyze* komt zy in gemeenschap met den ouden vyver, gezeid de *Visscherye* of het *Vischregt* der Burggraven, welken Karel-de-vyfde de rivier van Gent noemt, en welke in de Sassche vaert is ingenomen geweest.

Tydens de beroerten van het jaer 1488, eischten de omstandigheden dat de scheeplieden, die in de noodwendigheden van het leger te voorzien hadden, langs den Burggraven-Vyver in de vaert van Cluyzen doordrongen, en van daer tot in Waerschoot, en dewyl zy zich ook naer Eecloo moesten begeven, en dat de dyk op den eeclooschen weg opgeworpen, er beletsel aenstelde, beval men dezen dyk op te breken, en zelfs de vaert te verdiepen; hetgeen oorzaak was dat de moerassen, de *wilde moere* genaemd, den opvolgenden zomer de *Lieve* zoodanig uitputteden dat zy byna gansch droog was.

Op deze beroerten volgde de oorlog gezeid van *Sluis*, welke in betrek staet met het vermaerde verdrag van Cassant, en de *Lieve* bleef gansch verlaten tot op het einde van het jaer 1492, wanneer de dyk weder opgeworpen werd; maer dewyl deze te hoog gemaakt, en de winter zeer regenachtig was, de *moere* stak een groot deel van Waerschoot, van Eecloo en zyner omstreken onder water:

hetgeen van wege de rekenkamer, den schatmeester van Vlaenderen, den ontvanger der Spyker-regten van Assenede, en een groot getal byzonderen, klagten verwekte. Vervolgens verlangden de inwoners der stad Eecloo er eene sluis te bouwen, maer de schepenen na een onderzoek ter plaets, bevolen een nieuwen dyk te maken, welke nogtans niet hooger zyn mogt dan die, welke bestond vóór de beroerten. Deze bleef in stand tot in 1500, op welk tydstip men eene sluis bouwde ter plaets gezeid de *Poc-moere*, welke sluis thans ook opgehouden heeft te bestaen. (1)

Eecloo schynt in 1539 aen den opstand der Gentenaren tegen keizer ~~Karel~~ V ook deel genomen te hebben; zoo het blykt uit het vonnis uitgesproken tegen zekeren Cornelis Sersanders dezer stad. (2)

Even als de andere steden en dorpen van Vlaenderen werd Eecloo, tydens de inlandsche beroerten der XVIe eeuw, veel verontrust door de Geuzen of Beeldstormers.

De sectarissen vonden alhier vele aenhangers onder welke de baljuw en andere leden van het stedelyk bestuer.

Dewyl de eerste beginsels der geuzery in onze stad omstandig en getrouwelyk aangestipt zyn in de *Verantwoording* van Eecloo's magistraet aen de commissarissen *François Courteville* en *Jan van der Burch*, leden van den Raed van Vlaenderen, alsmede in de *Schryftelyke Verklaring* van den Baljuw van Eecloo, zoo denken wy niet beter te kunnen doen dan deze belangryke stukken hier letterlyk mede te deelen.

(1) C.-L. Diericx. *Mémoires sur la ville de Gand*. T. I. p. 231.

(2) Kervyn de Lettenhove. *Hist. de Flandre*, T. VI. p. 118.

Beide stukken ontleenen wy aen professor J. Van Vloten; het eerste voorkomende in zyn werk getiteld : *Nederlands Opstand tegen Spanje, enz., 1e. D. bl. 164*; het tweede deelde hy mede in de *Bijdragen tot de Oudheidkunde en Geschiedenis van Zeeuwsch-Vlaanderen. Derde deel. bl. 59.*

VERANTWOORDING VAN EECLOO'S MAGISTRAET. (1)

« Bailliu burchmrs. ende scepenen van der stede ende vryheden van Eecloo ende prochie van Lembeke, zo wel van den jaeren LXV ende LXVI als van desen tegenwoordighen jaere XVe LXVII, andwoordende ten pointen artielen ende interrogatoiren hemlieden gheproponeert by E.. ende weerde Heeren, myne Heeren Mrs. FRANCHOYS CORTEWILLE ende JAN VAN DER BUCHT raeden sConinx ons gheduchts Heeren in zynen raedt van Vlaenderen, te dien specialie ghecommitteert, zegghen ende vertooghen (onder alle reverentie) tnaervolghende.

Eerst, angaende tpoint ende article heml. te vooren gheleyt, luudende aldus : Waeromme zy ghedoocht hebben de predicatiën van den sectarissen ontrent ende binnen der stede van Eecloo; waeromme zy dezelve nyet beledt en hebben, ende wat debvoir zy daertoe ghedaen hebben; — moghen de voorn. bailliu, burchmrs. ende scepenen wel vryelyck verclaeren ende attesteren, dat zy int beghin ende vervolch ofte continuatie van denzelven predicatiën noynt gheconsenteert noch huerl. voix ofte auctoriteyt daertoe ghepresteert en hebben.

(1) Berustende onder 's Ryks Archieven te Brussel.

Maer ter contrariën, hebben dezelve bailliu ende scepenen huerl. inzetenen ende ghemeente van derzelver stede zo gheregeert ghegouverneert ende ghehouden in officie onder de onderdanicheyt van zyne Ma. ende van justitie, ende binnen de limiten van der oudde ende catholycque religie, dat binnen derzelver stede ende jurisdictie van diere, gheene publique predicatiën van sectarissen begonnen noch ghehouden en zijn gheweest, dan naer dien in vele andere plaetsen van Vlaenderen, Brabant ende andere provinciën dezelve openbaerlick ghetollereert zijn geweest.

Daer duere mach gebuert zijn dat tfenyn van denzelven predicatiën, twelk tgeheel landt duere ghezaeyt wert, oic gheoccupeert heeft de herten van eeneghe inzetenen derzelver stede, dewelcke zulcke plaetsen duer occasie van huerl. coopmanscip handthise ende negotiatie frequenterende, eenen goeden deel van huerl. medepoorters ende ghebueren moghen gheinfecteert ende totten zelve predicatiën gheaffectionneert hebben.

Twelc ghevoelende de ministers van der nyeuwer leere, naerdien zy verre alomme hadden begonnen grasseren, oic ghecommen zijn int quartier van Eecloo, eerst den XI^{en} July XVe LXVI, nyet durfvende nochtans heml. openbaerlick vertooghen, nemaer beghinnende by nachte te predickene ontrent een derde mijls van der voorn. stede van Eecloo.

Daernaer heml. verstantende ende betrouwende up de gone die ter eerste nocturne predicatie gheweest hadden, hebben heml. gheadvancheert den XV^{en} derzelver maendt ghenouch ontrent den avonde, nemaer by claeren daghe, dezelve predicatie te repeterene in zeer grooten ghetale, als van VI ofte VIIe personen, vele van heml. wesende vremen van der stede, verwapent met alle sorten van gheweere, daerjehens overzulck gheene cracht van goetwillighe en hadde connen resisteren noch huerl. voornemen

beletten, zo verre zy heml. tot fortse ende resistantie hadden willen begheven, zoo t uut huerl. contenance van doene ende maniere van wapenen apparent was.

Twelcke gherapporteert wesende den voorn. bailliu van Eecloo, dien by den middele voorscreven den wech van faictelyke resistantie benomen was, heeft hem nyetmin, in grooten azarde ende dangier van zynen lijfve, ghevonden ter voorn. vergaderinghe, eensdeels omme zoo verre alst hem doenlick waere, duer de auctoriteyt van zyne presentie tzelve te belettene ende emmers van heml. te wetene uut wiens auctoriteyt zy zulcx attenterende waren, contrarie den prohebityfven placate nyeuwelinghe dairaf van wegghen zyne C. Maj. ghepubliceert; ende emmers, indien hy dien-aengaende niet profiteren en conste, ten minsten omme den ministre ende principale fauteurs te moghen kennene, omme in tyden en wylen dezelve te apprehenderen, ende justitie dairaf te doen gheschiedene.

Welcken Bailliu by de voorn. sectarissen ende gemeente ghezien zijnde, es terstont de voorsz. predicatie ghescheeden, de ministre verborghen, midts dat alsdoen justitie noch ontzien ende ghereverendeert wiert. Emmers van der meeste menichte van den volcke.

Duer welcke acte en exploict van den voorn. Bailliu de voorsz. prediciën binnen der voorn. stede ende jurisdictie ghecesseert hebben zekeren tijt; binnen den welcken de voorn. bailliu, burchmrs. ende scepenen dicwijls in raede ende communicatie ghecommen zijn, zoo zy ooc te vooren te veel stonden, ghedelibereert hadden, by wat middele zy dezelve prediciën zouden connen ende moghen wederstaen ende hoe zy heml. angaende tfaict van der religie zouden moeten reguleren, midts dat men zach dat van der hueverheyte ende generaliteyte van den lande daerinne nyet gheremedieert noch ordre ghestelt en wiert.

Emmers alzo zy waren in grooten twijfele ende perplexiteyt, hebben, zomtyden by beslootene briefven ende zomtyden by huerl. ghedeputeerde, recours ghenomen, raedt en advys verzocht an huerl. superieurs, zo wel myne heeren van den raede in Vlaenderen, als burchmrs. ende scepenen tslands van den Vryen, metten welcken zy in alle lasten ende subventiën contribuieren.

Hanghende welcke communicatiën, consultatiën, disputen ende deliberatiën, tvier van den voorsz. predication in vele plaetsen zo gruwelyc ontsteken ende verbreit is, dat in alle quartieren meerdere dispute ghevallen es, hoe men de sectarissen zoude moghen wederstaen, die van woerden ende predicatiën begonsten te procederene tot roof, spoliatie ende saccagen van den kercken, godshuusen, ende catholycque plaetsen, dan hoe dat men dezelve predicatiën zoude connen ofte durfven beletten.

Dairof de voorn. van Eecloo by den voorn. van den Vryen gheadverteert zijnde, hebben henlieden ghevonden in groote vreesse ende perplexiteyt, zonderlinghe den VIII^{en} van der maendt van Augustus, dat thuerl. kennisse gecommen was, dat groote menichte van vremdelinghen, ende onder henl. ghemenghelt vele inzetene, vergaedert waren op zekere plaetse, genaemt het Ackerkin omtrent den L roeden van der stede, resterende aldaer huere predication.

Welcke vreesse tsanderdaechs gheaugmenteert wiert, alzo up den IX^{en} derzelver maendt eenen HERMANNUS ¹ ministre ende hem draghende als hooft van den uproeders van der nyeuwer religie, gheassisteert met groote menichte van volcke, den meerderen deel vremdelinghen zo van Ghendt als anderen quartieren, ghestoffeert met alderande wapenen, binnen der stede es commen predicken, maeckende te voren

(1) D. i: MODET.

een sleekke oorlochsche wyze ende roupende: vive le geulx! daerjeghens overzulcx de voorn. bailliu, burchmrs. ende scepenen nyet en hebben connen by faicte wederstaen noch ooc expedient ghevonden tzelve te attenterene.

Zonderlinghe ghemerct de stede van Eecloo es eene opene en onbeloken stede, de welcke metter minster foulle ofte resistentie in azarde was ghesaccageert ende verbrant te werdene.

Ten anderen, al hadde dies niet gheweest, en hadde hemlieden nyet expedient connen ghedyncken, ja nauwe ghepermitteert zonder pericle van groote offensie jeghens Zyne Maj., dat zylieden buuten alle andere groote ghepopuleerde rijke ende machtighe steden, ja oock buuten de invincible moghentheyte van den gouverneurs van Zyner Maj., heml. zouden gheavancheert hebben de voorsz. prediciën by fortse te belettene, sinds dat tzelve hadde moghen causeren ende een beghinsele wesen van grooten inconveniente, staende alsdoen de zaken ende affairen van den lande in zulcke extremiteyt, tusschen haere Altezze metten raedt ende de Edelmannen heml. zegghende gheconfedereert, daerduere tgeheel landt agonizeerde ter ruyne ende desolatiën, ende alle officiers ende wethouders gheboghen laghen onder despectatie van den tractaten ende handelinghe die thove ghehouden wierdt.

Uuten welcken Ulieder Heeren discretie wel jugieren mach, ofmen van de voorn. van Eecloo hadden moghen exigieren eenige faictelycke resistentie ende ofmen van heml. alsnu behoorde te begheeren betooch van andren debvoir dan zulck als zy met woerden, admonitiën, increpatiën, ende hendelinghe met protestatiën ghedaen hebben, verclaerende expresselick, dat al tupstel van de voorn. sectarissen, heml. moeyende metten voorn. prediciën, jeghens huerl. wille ende consente ghebuerende was.

Welck verclaers ende protestatiën dezelve van Eecloo collegialiter vergaедert zijnde ende de ministers ontbooden hebbende, te meer stonden ghedaen hebben, heml. ende huerlieder adherenten in grooten ghetale mede comparerende, objiciërende ende voor ooghen legghende den tenuer van der voorn. ordonnantie, ende voorst doende tofficie in alle zaecken van goede officiers, wethouders, ende onderdanighe onderzeten van Zyne Maj., omme tgemeente te houden in de catholycque religie ende onder de onderdanicheyt van Zyne Maj., daermede zy emmers zovele gheproffiteert hebben, buuten vele andere notable ende besloten steden, dat de voorn. sectarissen, binnen huerl. stede ende jurisdictie, (in) niet eene kercke cloosteren noch godshuus gheweest en hebben, maer zijn de goetwillighe catholicque ghehouden ende ghemainteneert gheweest in huerl. oude religie, dairaf texercitie nauwe eenen dach verlaeten noch gheintermitteert es gheweest.

Van welcke deductie de tweede interrogatoire ooc ghenouch ghesolveert es, wesende in effecte: Oft zylieden de neeringhen ende guldenen ter assistentie verzocht hadden, omme de voorsz. predicatie te belettene; want alzo die hulpe van den zelve neeringhen ende guldenen daertoe insuffisante was, ende ooc nyet gheraeden en zoude gheweest hebben by weghe van faicte te procederen, haddet ooc noodeloos gheweest dezelve daertoe te verzouckene ofte sommeren.

Hoeweel ooc dat men nyet ghewoon en es, binnen der voorn. stede, om eenighe affairen van importancie de neeringhe ofte guldens te sommerene, ghemerct dat aldaer gheene vrye ghuldens en zijn. Ne maer, zulck als men voor guldens naempt, zijn alleene vriendelycke vergaderinghen zonder bedwanck ende ooc in zeer cleenen ghetale, dewelcke in allen ghevalle in gheene comparatie van ghetale

en waren jeghens de vremdelinghen, binnen Eecloo ter predicatione commende, zo van Oostwyncle, Urssele, Cnesselaere, Aeltre, Hansbeke, Waerschoot, Sleyndinghe, Zomerghem, Ronsele, Lovendeghem, Oost-Eecloo, Caprycke, Bassevelde, Assenede, Eertvelde, Bouchoute, Watervliet, den Oudeman, St. Laurens, St. Jans in Eremo, Middelburch in Vlaenderen, Sluus, Ste. Margrieten, Airdemburch, Maldeghem, Adeghem, en andere omligghende prochiën, commende voorzien met allerande wapenen.

Upt IIIe point ende interrogatoire: Waeromme zy ghedaen hebben den sectarissen tedifiëren ofte te maken eenen temple binnen den Scependomme der stede van Eecloo: waeromme zy tzelve nyet beledt en hebben, ende wat debvoir zy daertoe ghedaen hebben: — zegghen de voorn. van Eecloo, dat zy int edificieren van den voorsz. temple noynt huerlien consent en hebben willen draghen.

Nemaer, also de voorn. sectarissen met groote confluentie ghecommen zijn voor Bailliu ende Scepenen omme heml. ghedesigneert te wordene plaetse, daer zy zouden moghen predicken ende edifiëren een huus ofte schuer, om huerl. prediciën int drooghe te moghen doene. Es heml. met grooter constantie by de voorn. officiers ende wethouders gheantwoordt gheweest, dat zy heml. hilden an huerl. voorgaende protest ende declaratie, van dat de prediciën alle jeghens huerl. danck innebrocht ende ghecontinueert waren, ende midtsdien totter voorsz. edificatie gheen consent gheven en wilden.

Nyetmin, also de voorn. sectarissen, midts de groote multiplicatie van dien, ghewassen waeren buuten alle vreesse ende ontzich van justitie, merckelick int faict van huerl. religie hebben faictelick dauctoriteyt gheusurpeert van eenen tempel tedifiërene, daerjeghens dofficiers ende magistrat uut vreesse nyet en hebben durfven relucteren, ende welcke

vrees nyet ghecauseert en was uut ydele imaginatiën ofte phantasiën; nemaer uut zulcke motyven ende redenen, dat elckerlyck van goeden jugemente, ghebruuckende dezelve, houden zal voor suffissant huerl. excuse ende exculpatione.

By den redenen voorschreven, wert noch vuldaen ter vierder vraghe: Wat correctie zy ghedaen hebben van de ministers, schoolmeesters, upstellers ende principaele fauteurs van der nyeuwe religie; want also de voorn. sectarissen zekeren langhen tijt huerl. religie by ghewelde ende met fortse van wapenen, ende daernaer ooc upt precept van der permisie ende tollerantie ghesustineert hebben, en heeft in de faculteyt noch ooc in de macht van tmagistrat nyet gheweest, dezelve ministers tapprehenderen ofte pugnierene, zonderlinghe te min by dat zy heml. gheabsenteert ende uut den lande gemaect hebben, eer onderstont justitie binnen desen lande van Vlaenderen tuerer primere auctoriteyt gherestitueert wierdt.

Nyetmin en hebben de voorn. officier ende magistrat in gheenem ghebreke ghebleven, twee suspecte schoolmeesters ende bouckverkoopers te verbiedene, up peyne van den galge, meer schole thoudene ofte ghereprobeerde boucken te vercoopene; van welcke schoolmeesters den eenen, ghenaeamt JAN VAN DER MUELNE, om zyne contraventie onlanx by den Souverain metten baste ghejusticieert es, ende eenen JOOST DE SPIEGHELE by hem ghevoerd in de stede van Ghendt.

Hebbende bovendien, ten laste van den voorn. fauteurs van der nyeuwe religie, die heml. gheabsenteert hebben strictelick doen procederen by indaghinge ende contumacie, omme te procederen, tot bannissementen ende confiscatie ofte anderzins, zoomen in goede justitie bevinden zal.

Met welcke responsiven, bidden de voorn. Bailliu,

Burchmrs. ende Scepenen over hemlieden ende tgoede ghe-meente ende lichame derzelver stede, dat Ulieden mijn Heeren believe hemlieden thoudene over gheëxcuseert, ende dien conforme rapport te doene daert behooren zal; ten fyne dat zylieden ende tgauste ende notabelste deel van den lichame derzelver stede nyet anders ghehouden noch ghereputeert en worden, dan als goede ende catholycke onderzaeten van Zyne Maj., zoo zy hemlieden in der eeu-wicheyt betooghen zullen. »

SCHRIFTELYKE VERKLARING
VAN DEN BALJUW VAN EECLOO.

» Ic, FRANCHOIS DE BAETS, (1) fil^s DANIELS, als bailliu van der stede ende vryhede van Eecloo, certificere ende attestere by dezen eenen yeghelicken, ende zonderlinghe edele wijze voorsieneghe Heeren, Mr FRANCHOIS CORTEVILLE, Mr JAN VAN DE BURG, raden ordinaire van de Co. Mat. in zynen provincialen raedt van Vlaenderen, ende Commissarissen van weghen der Co. Mat. hiertoe gheauctoriseert ende gheordonneert : als dat ic, als bailliu, vernemende ende my de wete ghedaen zijnde, als dat men up den xv^{en} Hoyemaent a. xv^elxxvj een groote vergaderinghe van volcke was, by 'thaute cruuse, wesende omtrent een derde van een mile van de caucie van Eecloo, ende aldaer een pred^t was preekende, ghe-naempt PIETER CARPENTIER, ben derwaerts ghegaen in meeninghe denzelven t'ondervraghen, uit wiens auctoriteyt ende by wiens laste

(1) Verg. P. De Jonghe. *Gendsche Geschied.* I^e D. Ph. De Kempnaere, *Vlaemsche kronyk.* bl. 11.

hy dezelve vergaderinghe was doende, ende oec om denzelven te kennene. Aldaer commende hebbe aldaer ghezien omtrent tusschen de vi of vij hondert personen, mitsgaders de vremdelinghen. Ende alzoe hy bailliu, in meeninghe zijnde hem an te spreken, soo heeft hem ghesien een vrouwepersoon roepende : » eylasen, de bailliu es hier! » mitsdien eenen grooten deel vliende ende wechloopende ende zom roepende : » slaetdood! » ende zulkerwijs, dat mitsdien de predicatie cesseerde ter dier tijt.

» Inghelick attesteert over warachtich deselve bailliu, dat hem gheraporteert wiert 's vridaechs, den 23 Augst lxxvj, wesende 's daegs naerdatt te Ghendt in de kerken gebroken was, dat een groote menichte van mans, vrouwen, ende jonghens waeren voor 't clooster ten doorne van de grauwe zusters binnen Eecloo, biddende, dat hy, bailliu, tot daer gaen wilde. Ende aldaer commende heeft hy een groote menichte van mans, vrouwen, ende jonghens vonden voor 't voorgenoemde cloostere ende sommige up de mueren, ende oec eenighe binnen den byvanghe van 't voorn. cloostere, die aldaer commen waeren om te breken (zoe wel te presumeren dede); dewelcken personen de voorn. bailliu expresselick laste ende beval van der Co. Ma^t weghe, dat een yghelick vertrecken zoude up lijvelicke punitie. Ten welcken bevele een yghelijck obedieerde, zoe datter gheen brake noch scade ghebuert en es; ende zijn alzoe naer huus ghegaen. T'oorconden mijn handteecken hieronder gestelt, desen xvij^{en} Octobris anno xv^e zeven ende tzestich.

FR. DE BAETS. »

Hierna laten wy volgen de niet minder belangryke Aenteekeningen van professor J. van Vloten betrekkelyk preek, preêkers, gemeente en beeldbraek te Eecloo,

welke getrokken zyn uit de *Enquête*, door de beide commissarissen Fr. Courteville en J. van der Burch den 13 Oct. 1567 en volgg. gedaen. (1)

« Voor den aanvang der openbare preek wordt, door verschillende getuigen, het begin der Hooimaand genoemd; zij greep toen bij het Oostveld, op den weg naar Antwerpen, plaats. Den 11^{en} dier maand geschiedde er een naar den kant van Waerschoot, en zeide men dat de predikant van Gent gekomen was. Het aantal der toehoorders wordt op 600 begroot. Den 15^{en} en 16^{en} weder twee preken; allen in de schuts der gestokte en gestaafde (2) menigte, die ze bijwoonde. Men liet het echter weldra niet meer bij die buiten-preeken, maar hield er vervolgens ééne in de parochykerk (3), twee andere op de markt, drie of vier op het kerkhof, steeds door een groot aantal zoo van Eecloosche ingezetenen, als van bewoners der omstreken bijgewoond. Toen hun dat preëken op 't kerkhof belet was geworden, vonden de Eecloosche Geuzen hun toevlucht in JACOB de pottebakkers hof aan de westzijde der stad, waar zij wel twee maanden lang (op zon- en feestdagen en voorts des donderdags, den Eeclooschen marktdag) bleven preëken, tot dat zij (zonder verlof en tegen den wil der overheid), in 't laatst van November, zelf een Geuzen-tempel bouwden, die buiten de stad aan de Brugsche zijde stond, en waar zij tot Midvasten 1567 hun godsdienst hielden; doch na Paschen van dat jaar werd diezelfde tempel weder afgebroken.

(1) *Bijdragen tot de Oudheidkunde en Geschiedenis van Zeeuwsch-Vlaanderen. Derde Deel, bl. 59.*

(2) Dat is : met spiesen enz. gewapend, en dat in de Vlaamsche sententiën het Fransche *embastonnez* vervangt.

(3) Verg. DE JONGHE, *Gentsche Geschiedenissen*, d. I, bl. 14.

Als predikanten worden door den pastoor genoemd : zeker apostaat (naar hij meent) Joost geheeten, HERMANN van Zwolle geboortig (d. i. MODET), PIETER CARPENTIER uit het Westkwartier, m^r. JORIS WYBO uit de buurt van Thielt, LODEWIJK SAVARY, afvallig Franciscaner monnik uit Brugge of Sluis, LOD. DE VOGHELE, afvallig Carmeliter uit Brugge (beide laatsten van Eecloo geboortig). Ook andere getuigen noemen dezelfden, met uitzondering echter van m^r. JORIS.

Zij werden naar Eecloo gebracht door JAN en FRANS SPIEGHELE, HANS ZWARTERUUTERE, PIETER THOOR, ARNOUT PIETER-HEINS (of PIERENS), ALARD en PIETER CLAESSOEN, en JACOB POPPE. Als voornaamste aanhangers der Geuzerij noemt de pastoor den oud-baljuw, burgemeester en schepen JAN LIPPINS, die soms een of ander predikant bij zich gehuisvest heeft, m^r. BARTELT DE VULDERE, evenzeer oud-burgemeester, ERASMUS PARISIZ, THOMAS DE VOGHELE (de vader van LODEWIJK den predikant), de weduwe van KRISTIAEN HAUWELS, JACOB en zijne beide telgen (PASCHIER en JAN) CLAESSOEN, ALARD CLAESSOEN, DANIEL WOUTERS, de oude en jonge, LIEVEN DE VOS, VINCENT DE PAPE, vader en zoon, CATELINA ROGGE (die 't eerst haar kind in de kerk der sectarissen heeft laten doopen), VINCENT LAMBRECHTS, ADRIAEN VAN DEN TORRE, MICHIEL DE CLERCQ, ELOY BEZOETE, PIETER PLASSCHART, FRANS PLASSCHAERT schoemaker, HECTOR VAN DEN FONTEINE, LAURENS GERARD, CORNELIS VAN DEN HEEDE, vroeger koster van de parochykerk, JAN SPIEGELE (1), die eene hervormde school hield, FRANS SPIEGEL, HANS ZWARTERUUTERE, JAN DE HONT, PIETER THOOR, ANTH. DE RIJCKE, en anderen. Een ander getuige voegt daar nog JACOB DE VULDERE (de broeder van BARTELT), JACOB LAMBRECHT, VINCENT DE VOGHELE, ARNOUT SANDERS; een derde nog ARNOUT PIE-

(1) In de *Justificacy*, wordt deze Joost genoemd.

RENS, ZEGER WITTEWRONGEL, de drie broeders, VICTOR, JAN (en GABRIËL) CREKELE, BARTELT CREKELE en JAN LINDEMAN; en een vierde nog FILIP DE CRAMERE, boekverkooper, bij.

De beeldbraak was niet van veel beteekenis. In de laatste dagen van Augustus hadden verscheidene Katholieken, uit voorzorg en ziende wat er in andere plaatsen was voorgevallen, de voornaamste versierselen uit de parochykerk weggeborgen; de baljuw zelf en ARNOUT BUUSTERMAN hadden het heilige sacramentshuisjen, het hoogaltaar, kruisbeeld, en orgel bewaard, toen de beelbrekers de kerk waren komen overvallen. De pastoor zegt dat er evenwel enkele beelden vernield zijn; volgens andere getuigen echter, bepaalt zich dit tot het kruisbeeld op het kerkhof en enkele andere beelden buiten de kerken; en de kapellaan zelf verzekert, dat baljuw en overheid de beeldstormers weêrstaan hebben.

Over het algemeen wordt het gedrag dier overheid, door de verschillende getuigen, zeer verschillend beoordeeld. Allen komen daarin overeen, dat er een groot aantal inwoners met Geuzerij besmet waren; beide geestelijken van de parochykerk verwijten echter de overheid, dat zij niet een 30 of 40 man tot haar bijstand heeft aangenomen, noch de hulp der beide gilden van Sint Joris en Sint Sebastiaan ingeroepen. De kapellaan voegt daar nog bij, dat de baljuw zich niet vaardig genoeg heeft betoond, in 't straffen der verdachten en der wegblijvers uit de kerk. Andere getuigen daarentegen verzekeren weder, dat die baljuw (FRANS DE BAETS) al gedaan heeft wat hij kon, en zelfs vrij wat moed heeft betoond, door naar de tweede bijeenkomst der sectarissen te gaan, ten einde er den predikant te vatten; maar dat deze door de schaar zijner toehoorders aan zijne oogen onttrokken is. Alleen het groot getal der sectarissen heeft de overheid belet, krachtiger maatregelen te nemen; en waren beide de gilden weinig talrijk en daerbij

voor een goed deel van instemming met de nieuwe leer verdacht.

Voorts gingen er onder de overheid verscheidenen voor sectarissen of voorstanders der sectarissen door. Als zoodanig noemt de pastoor: de reeds boven vermelde J. LIPPINS, m^r. B. DE V., JAN BEZOETE (schepen van 't jaar 1567, die men zegt, dat met al zijne kinderen de Geuzenpreek bijwoonde, en daarentegen laetsleden Paschen noch gebiecht noch het H. Sacrament ontvangen heeft); verder JORIS KERVIN (thans burgemeester en die drie of viermaal de preek gehoord heeft); CORN. SANDERS (vroeger eerste schepen, en die, als voogd, aan een sectaris een huis verhuurd had, waarin de predikant had geherbergd); NICOLAAS HULLEBUSCH, waard in de Zwaan, die (gelijk de getuige gezien had) eenige predikanten had gehuisvest, en ook (naar 't zeggen ging) in het begin enkele malen ter preek was geweest; GILLES D'ISEREN (schout van Eecloo, die HERMANNUS had geherbergd); en JORIS BLONDEL, schependiender, een bekende sectaris.

Wat het recht betreft tegen de schuldigen gedaan, hebben zich, sedert twee of drie maanden verschillende van de meest in 't oogloopenden, gedagvaard zijnde, uit de voeten gemaakt en zijn bij verstek veroordeeld; anderen hebben zich gesteld en zijn, onder eede en borgtocht en *sub poena convicti*, weldra ontslagen.

Daar men, op het last Zijner Excellency den hertog, het nader onderzoek der beroerte, beeldbraak, en andere wanordelijkheden had laten varen, hadden beide commissarissen een ander in 't werk gesteld, om te weten, in hoeverre die van de wet zich al of niet, in de uitoefening hunner werkzaamheden, hadden laten vrees aanjagen en afschrikken. Allen verklaren eenstemmig, dat dat in het geheel niet heeft plaats gehad, en dat alleen gebrek aan

macht en ondersteuning hen verhinderd had, werkzaam te zijn gelijk zij wenschten. Een der schepenen zegt, dat zij zelfs geen hulp van den Stadhouder of het Hof hebben durven vragen, omdat toch die van Gent er ook geen konden krijgen. CORNELIS SANDERS voegt daarbij, dat de sectarissen het gerucht verspreidden, als werden hunne handelingen door groote heeren in 't geheim beaamd en goedgekeurd. CORNELIS DE VULDER verzekert, dat hij en zijne ambtgenooten hun mogelijke best gedaan hebben om het preëken te beletten, door herhaaldelijk in 't openbaar alle vergaderingen te verbieden. Het getuigenis van den baljuw (FRANS DE BAETS, afzonderlijk over al 't gebeurde ondervraagd) luidt als volgt: dat hij niemand zou weten te noemen, hebbende hem zoeken te bewegen tot oogluiking, of zoeken af te schrikken of te belemmeren of eenige anderen slechten dienst te doen aan al wie de overheid moest bijstaan; behalven dat de sectarissen het gerucht verspreidden, dat zij aenmerkelijken bijstand uit Duitschland en Frankrijk verwachtten, zeggende dat de Paltsgraaf en de heer van BREDERODE hunne voornaamste hoofden waren, van wien zij hulp verwachtten. Ook kwam het hem voor, dat zij veel op de ondersteuning des heeren van BACKERZEELE vertrouwden; zoodat toen, 5 Februarij 1567, de graaf van EGMONT naar Eecloo gekomen was en hij, de aanhangers der nieuwe leer voor zich ontbiedende, hen (in tegenwoordigheid van hem, baljuw) vroegde, waarom zij met hun preëken en eerdienst voortgingen, niettegenstaande hen de wet der stad, op zijn last, vermaand had daarmede op te houden; toen hadden zij hem, bij monde van J. LIPPINS, m^r BARTELT DE V., CATELINE DE KREKELE, (1) en GISLEIN COPPENS geantwoord, dat zij

(1) Blijkbaar dezelfde met CAT. ROGGE, vorengenoemd, en denkelijk dus een van 't Geuzen-gezin DE CREKELE aldaar.

van geen verbod wisten, en hem integendeel, ten zelfden tijde, een brief getoond, dien zij van gezegden BACKERZEELE zeiden ontvangen te hebben, en die het verlof tot preëken inhield; waarop gezegde heer Graaf den brief uit hunne handen aannemende, hun, na hen gelezen te hebben, toevoegde: « Hoe, mijne heeren, gehoorzaamt gij den dienaar meer dan den heer? » en zich tot hem, baljuw, wendende zeide: « welnu, baljuw, ik zal hier 100 ruiters laten; » gelijk hij ook deed. Er is, dien ten gevolge, na dien dag nog maar eens door de sectarissen gepreëkt, en dat wel den 16^{en} Februarij.

Zoo maakten dan ook hier, als te Hulst en Axel, EGMONTS roò roks aan de zaak een einde. »

Den 30 juny 1572 kwamen omtrent vier honderd Water-Geuzen van den Briel, uit Holland, te Eecloo. Zy ontnamen er de Spanjaerds een vat vol geld, welk van Antwerpen ter bestemming van het guarnizoen van Brugge verzonden was, zy roofden er de kerken, en namen er den Pastor, Matthias Passiaen, den Baljuw, den Burgemeester, met twee of vier Spanjaerds, gevangen, die zy benevens het vat geld en de geroofde kerkornamenten naer Vlissingen overvoerden. De gevangenen werden verder naer den Briel verzonden; en nadat de Pastor zeer gruwelyk gepynigd en mishandeld was, hebben zy hem met een strop in den mond, met zyne medegezellen den 6 july opgehangen, in welken staet hy dry uren lang is blyven leven. (1)

Naer het schynt bevonden er zich onder de Geuzen, die den Pastor van Eecloo gevangen hadden, eenige zyner

(1) P. De Jonghe. *Gendsche Geschied. I^e Deel.* — Ph. De Kempenaere. *Vl. Kron. Van Loo. Levens der Heiligen.*

parochianen, hiertoe aengedreven, omdat hy hen, als verdacht van kettery, had aengeklaegd.

Na de barbaersche wreedheden te Audenaerde begaen te hebben, verlieten de Geuzen deze stad den 3 oktober 1572, aangeleid door den beruchten kapitein Pieter Blommaert. Te Vyve-Sint-Eloy aangekomen, vernam Blommaert dat hy door de Spanjaerds op de hielen werd gezeten; hy scheidde zich af van zyn volk, welk naer Oostende vlugtte, en trachtte met zeventien der voornaemste nieuwgezinden langs Eecloo naer Holland over te vlugten. Maer te Eecloo aangekomen, werd hy met zyne zeventien gezellen door de spaensche karabiniers van den heer van Reux by nachte op eene pachthoeve overrast. Deze belegerden het pachtgoed, en na eene bloedige worsteling, waerin dry of vier karabiniers dood bleven, staken de Spanjaerds het vuer aen de pachthoeve, en Blommaert met vier zyner gezellen vonden den dood in de vlammen. Een hunner medemakkers, Antone Uutenhove, gevangen genomen zynde, wischte nog op eene wreedere wys de misdaden uit, welke te Eecloo en te Audenaerde begaen waren, daer men hem naer Brussel geleidde, alwaer hy levend werd verbrand, tot dat eenige hallebardiers hem uit medelyden doodden. (1)

Het was voornamelyk gedurende het jaer 1578 dat Eecloo aen de moedwilligheid der Geuzen was blootgesteld, en dat de getrouwe Roomschen er onder hun jok moesten bukken. De Calvinisten moesten er op dit tydstip in groot getal geweest zyn, daer zy in 1578 ter dezer stede nogmaels eenen tempel verkregen.

(1) *Kronyk van Audenaerde*, in *Hs. fo. 172*. Kervyn de Lettenhove. *Hist. de Flandre*, T. VI. p. 281.

Ziehier wat wy daeromtrent aengeteekend hebben gevonden.

Den 4 Mei 1578 werden te Gent gevangen ingebragt de geheele wet van Eecloo, de Pastor, de koster en een pater Augustyn. (1)

Den 22 en 23 July van hetzelfde jaer beraedslagen Noël Caron en andere magistraten van het Brugsche Vrye, met die van Eecloo, over de uitdaging, welke deze laetsten gedaen was door die der nieuwe Religie, ten einde in bezit te komen der kerk dezer stad om er hunne preken te doen. Ten dezen opzicht worden er gelykelyk mededeelingen gedaen aen het stedelyk bestuer van Brugge, opdat gezamenlyk met de andere leden in dezen staet van zaken orde gesteld worde. (2)

Intusschen werd den 25 july 1578, te Eecloo door de Geuzen al wat in de kerk was aen stukken geslagen en gebroken. Een priester misse lezende mogt de zelve niet voleinden en werd wreedelyk mishandeld. (3)

Ziehier hoe de stadsrekening van Eecloo over het jaer 1578 zich deswegens uitdrukt: (4)

.
.

Up de xxiii^e ende andre daghen der voorscreven maendt (July) so waeren den voornoemden Bailliu ende Clercq

(1) P. De Jonghe. *Gendsche Geschied. IIe Deel.*

(2) Archieven van West-Vlaenderen te Brugge.

(3) J. De Jonghe. *Gendsche Geschied. II. D.*

(4) Rekeningen der stad Eecloo berustende onder 's Ryks Archieven te Brussel.

tot Brugghe by myne heeren de vier leden slandts van Vlaenderen omme met hemlieden te communicieren ende te kennen te gheven hoe dat die vander religie ghepretendeert ghereformeerde verzocht hadden by requeste dat men hemlieden zoude leveren de kercke van Eecloo, biddende dien aengaende om huerlieden advys, daeromme ghevachiert elc iii daghen compt. XXIII L.

Item betaelt inde greffie ten Vrye voor de copie van zeker missive de voorschreven leden ghezonden van zyn Alteze ter cause van de voorschreven nyeuwigheden. . . . XII S.

Up de xxvi^e ende andre daghen der zelve maendt july LXXVIII, ghevachiert by den Bailliu ende Burchmeestere binder stede van Andwerpen, omme zyn Alteze ende raedt van Staten by requeste te kennen te gheven de brake ende ongheregheltheyt binnen der kercke deser stede ghedaen, waer up hendelinghe ghedepeschiert wierden beslooten briefven an die vander religie ghepretendeert ghereformeerde, ten fyne zy de voorschreve kercke met alle huere toebehoorten zouden restitueren, etc., elc ix daghen compt. LXXII L.

Voor tstellen vande voorschreve requeste metter minute II L.

Betaelt den clercq vanden Secretaris Asseliers voor zyn depesche III L. XII S.

Up de iii^e ende andre daghen van ougst xv^e LXXVIII, so was Philippes Ysembaert by last vander wet te Ghendt by gheleerde, omme oerder positivelick te doen stellen 't resmis ende weygheringhe ghedaen by die vander religie ghepretendeert ghereformeerde, nopende de restitutie vander kercke deser stede, volghende 'tinhouden vande voorschreven beslooten briefven van zyn Alteze, daeromme ghevachiert iii daghen compt. IX L.

Betaelt de consultanten. II L.

Up de xii^e ende andre daghen der zelve maendt, so waeren den Bailliu ende Clercq binder stede van Brugghe ande collegien der zelve stede ende vanden lande vanden Vryen met zeker appostille van zyn Alteze, omme thebbene twee commissarissen, conforme tinhouden vander zelve appostille, ende vachierden elc iii daghen compt. xviii l.

Hetgeen volkomen overeenstemt met de rekeningen van het Vrye, over het jaer 1578, waerin men vindt :

Den 11 augusty beraedslagen eenige magistraten van het Vrye met de afgevaardigden van Eecloo over de apostil door deze laetsten bekomen, waerby die van Brugge en van het Vrye zich verbinden eenigen van hen naer Eecloo te zenden, ten einde aen die van den hervormden godsdienst eene plaets tot hunne predikingen bestemd te verschaffen. (1)

Den 13 augusty 1578 begeeft zich Noël Caron met de afgevaardigden van Brugge naer Eecloo, om ingevolg de toestemming en het bevel van zyne Hoogheid, er aen de protestanten een geschikt lokaal tot de uitoefening van hunnen godsdienst aen te wyzen. (2)

De prins van Oranje en zyn broeder Jan van Nassau, deden op den 17 september 1579, hunne intrede binnen Eecloo, zich vandaer naer Gent begevende. En den 17 november 1581, op zyne reis van Brugge naer Gent, kwam deze vorst nogmaels te Eecloo, vergezeld van den Senechal de l'Espinoy, gouverneur van het belegerde Doornyk.

(1) Archieven van West-Vlaenderen te Brugge.

(2) Ibid. Ibid.

Den 22 mei 1581 beroofden en verstoorden de ongewilligen de jaermerkt van Eecloo. (1)

Eindelyk den 18 october 1583 (2) werd de stad Eecloo door Alexander Farnese, prins van Parma, ingenomen en versterkt, en vandaer in het land van Waes willende rukken maekte hy zich meester van het Sas-van-Gent, na er de bezettingsruitery uit verjaegd te hebben.

Het innemen van Eecloo door den prins van Parma, verhaeste de overgave der stad Gent; want hierdoor was de koophandel met die van Brugge onderbroken, en de toegang der vaert van Gent naer de Noordzee gesloten, langs waer de levensmiddelen en de koopwaren in de stad gebragt werden. (3)

Men ziet uit verscheidene stuks dat Alexander Farnese, prins van Parma, een legerkamp had te Eecloo, ten minste van den 18 october 1583 tot den 30 juny 1584.

Immers Ph. de Kempenaere verhaelt in zyne kronyk: Dat men den 18 october 1583, 's namiddags te

1) P. De Jonghe. *Gendsche Geschied. IIe D.*

(2) Strada teekent dit feit onnauwkeurig aen op den 30 October 1583, dewyl dit voorviel op den 18 derzelfde maend October; zooals het blykt uit Ph. De Kempenaere, het stuk uit de Archieven van Dixmude, welke hierna vermeld worden, en Haræus *De Initiis tumult, Belg. T. II.*

(3) Strada. *De Bello Belgico. Dec. Sec. pp. 262 et 271.* Auxit vero terrorem, capto munitoque ad Liviam amnem Echeloo, medio Brugas inter, et Gandavum pago, unde in wasiense territorium intentus, cataractam alvei Gandavensis, fugato equitum præsidio, occupavit: — Nec quies Gandavi erat, annonæ penuriam, ut magno in populo, facile sentientis, quippe jam captis tum Echeloo ad amnem Liviam, atque adeo dirempto cum Brugensibus commercio: tum alvei Gandavensis ostio ad Zelandicum mare, per quem et in urbem advehi, et exportari ex urbe commeatus, ac merces consueverant.

Gent vernam dat de vyanden (het leger van den prins van Parma) te Eecloo, Assenede, Caprycke, en daer omtrent gekomen waren, enz.

Den 26 october 1583 bepaelt Alexander Farnese, gelegerd vóór Eecloo, hetgeen de inwoners van Dixmude moesten geven aen de soldaten, die by hen in guarnizoen waren. (1)

Het stuk behelzende de overeenkomst en de verzoening den 1sten november 1583, aengegaen door de gevolmagtigden van de landen van Waes en Beveren, van de steden en ambachten van Hulst en Axel, en van de vryheden van Saftinghe en St. Jan Steen, met Alexander Farnese, opperbevelhebber der spaensche krygsmagt, eindigt, als volgt :

Gedaen in 't kamp te Eecloo, den 1sten november 1583.

Get. ALEXANDER FARNESE. (2)

Den 15 maert 1584 werden Jor. Karel Uutenhove en Antone Heyman, derden Schepen, van wege de stad Gent naer Eecloo gezonden om den prins van Parma te verzoeken, dat hy eene plaets tot de byeenkomst van den vredehandel zoude willen stellen, en ondertusschen de vrye vaert naer al de steden en landen onder 's Konings gehoorzaamheid vergunnen. Hy stelde hun Doornyk of Audenaerde, en weigerde ook geen stilstand van wapens of geene vrye vaert, doch alleen om koophandel te dryven, maer niet om voorraad van levensmiddelen of krygsbehoefsten in de stad te brengen. Hiermede zond

(1) Archieven van Dixmude.

(2) P. De Jonghe. *Gendsche Geschied.* IIe D.

hy de gevolmagtigden, hen zeer beleefdelyk onthaeld habende, terug naer Gent. (1)

Den 30 juny bekwam men hier (te Gent) tyding, dat die van Brugge, by het toedoen van den prins van Chimay, gouverneur van Vlaenderen, den peis omhelsd hadden, in welke de stad Damme medebegrepen was, waerop zy tot teeken van blydschap hun geschut hebben gelost, alhoewel de prins van Parma veel koorn uit hunne stad dede voeren tot behoefte van zyn leger te Wetteren, Eecloo, enz.

Zeer waerschyntlyk bleef dit legerkamp bestaen tot op het einde van september 1584, wanneer de vrede tusschen de Gentenaers en den prins van Parma werd gesloten.

In de maend juny van het jaer 1600, trok prins Maurits met zyn leger door Eecloo, zich vandaer naer Nieuwpoort begevende. Ook hier liet dit vyandig leger sporen van bloed en brand na zich. (2)

Gedurende den inval der Franschen in de Spaensche Nederlanden werd Eecloo, zooals de omliggende gemeenten, in december van het jaer 1683 geroofd en verbrand.

De onophoudelyke oorlogen waervan Vlaenderen tydens de 17^e eeuw en de eerste helft der 18^e eeuw het tooneel was, drukten zoo zwaer op onze stad, dat *de overlast van contributiën en de excessieve daegelycksche onkosten der passagien ende repassagien van soldaten* gevoegd by het te niet gaen des handels en der nyverheid, haer byna tot een gansch verval bragten. (*Zie bewysstukken n.ºs 30bis en 8.*)

(1) P. De Jonghe. *Gendsche Geschied. II° D.*

(2) Wydts. *Chron. van Vlaenderen, IIIe D. bl. 530.*

Den 22 october 1798 (1sten Brumaire van het jaer VII der Fransche Republiek), werden de Archieven der stad door eene bende muitelingen gedeeltelyk vernietigd of zeer beschadigd. Het waren voornamelyk de registers betrekkelyk den burgerstand, welke deze overdrevene opstandelingen trachtten te niet te doen, hun inzicht zynde hierdoor het ten uitvoer brengen der nieuwe wet op de conscriptie te hinderen.

Tydens de Fransche Republiek had Eecloo, zooals de andere steden van Vlaenderen, de brandschattingen, de assignaten, de vervolging der priesters, en andere rampen te onderstaen; maer dewyl de eventydige gebeurtenissen in stads handvesten geboekt zyn, en aen het nakomelingschap behooren, zoo zullen wy hier ons verhael eindigen.

HOOFDSTUK II.

**Bestuer der Stad en der Keure van Eecloo :
Ambtenaren van den Graef,
Magistraet en Stedelyke Bedienden.**

Reeds in 't begin der XIIe eeuw werd het *Oppidum Ravenschot* door zyne eigene Schepenen bestierd; en hoewel dit *Oppidum* ten jare 1127 werd vernield, bleef echter deze plaets de zetel der *Vierscare* tot 1240, zoo het blykt uit eene *charter* van Fernand en Joanna van Constantinopelen gedagteekend in July 1233. (Zie *Bewysstuk n.º 1.*)

Graef Thomas van Savoyen en gravin Joanna van Constantinopelen vergunden in April van het jaer 1240 aen Eecloo eene *Keure*, volgens welke deze stad en derzelver *Ambacht* werden bestierd tot op het einde der vorige eeuw.

Dit belangryk stuk bevat 29 paragrafen en begint met de omschryving der *Keure of Ambacht* van *Eecloo*, waerin een deel der parochiën van *Sint-Laureyns* en *Adeghem* begrepen waren.

Al de inwoners dezer *Keure* worden ontslagen der regtsmagt der baljuws van Brugge en Gent of van al andere plaets, en worden enkel aen die van 's Graven

plaatsvervanger te Eecloo onderworpen, zonder te Brugge, te Gent of elders voor het geregt te mogen geroepen worden: zy mogen nergens voor schulden aengehouden worden, ten ware zy die gemaakt hadden in de steden zelve, waer zy in hechtenis genomen worden.

Wie iemand zal aenklagen moet zyne aenklage by den baljuw schriftelyk indienen; en de regtsbediende zal den opvolgenden zondag hem of hen door zich zelve of door zyn bode (*nuntium*) of schout (*præconem*) dagvaerden voor hunne parochiekerk, indien zy aen eene parochie, binnen bovengemelde palen gelegen, toebehooren; behooren zy aen eene parochie, buiten deze palen, dan moeten zy voor de kerk van *nieuw Eclo* gedagvaard worden om te verschynen ter *vierscare* op een bevoegden dingedag (*diem placiti*) en op de daertoe aangewezene plaats by gemeene toestemming des geregtsbediende en der schepenen dezer zelfde plaats. De gedagvaerde zal een verdediger (*prolocutorem*) mogen aenstellen, of zich zelve verdedigen, na den oorlof daertoe van den baljuw verkregen te hebben; indien hy het doet zonder oorlof en hy de *vierscare* verstoort, zal hy den baljuw 12 stuivers geven.

Indien hy op den gestelden dag niet verschynt, zal hy by een vonnis der schepenen gebannen worden; maer den opvolgenden dag zal hy zyner verbanning mits twee stuivers kunnen ontslagen worden, en in zyn regt blyven, indien het eene geldelyke zaak is. Zulks niet doende zal hy de zaak verliezen, en de regter zal den eischer over zynen eisch regt doen; wanneer de eischer te zynen dingedag niet verschynt, zoo zal hy den heere en den gedaegde voor boet elk twee stuivers geven.

Wie zyn land verkoopen wil moet dit door den schout by een kerkgebod kenbaer maken, en dan mag hy hetzelf verkoopen wien hy wil.

Verders zullen de stad en *keure* van *nieuw Eclo* eenen vryen watergang hebben, zoo ten *westen* tot aen de *Hee*, en vandaer tot de zee, als ten *oosten*, ingevolg het de inwoners het nuttigst zal schynen, nogtans zonder hinder aen die van *Capric* toe te brengen.

Den inwoners van *nieuw Eclo* wordt er ook vergund een vrye weg zoo naer Brugge en Gent als naer de andere goede steden van Vlaenderen.

Elke mael dat er een maetregel in 't algemeen belang der gemeente moet genomen worden, dit zal by gemeenen raed zoo der schepenen als der goede lieden (*probi homines*) gedaen worden.

Die van *nieuw Eclo* mogen hunne dieren, zooals peerden, koeijen, schapen, ganzen, enz. weiden in het bosch, het *Aelscoet*, den Grave toebehoorende.

Eindelyk in verscheidene paragrafen wordt het uitoefenen van het lyfstraffelyk regt geregeld. (*Zie Bewysstuk n.º 2.*)

By eene *charter* van 1271 bragt Guy van Dampierre eenige wyzigingen aen deze *Keure* toe; namelyk, dat de *huiszoeking* zoo by dage als by nachte verboden werd; en dat de schepenen jaerlyks op *Lichtmis* zouden vernieuwd worden, (*Zie Bewysstuk n.º 3.*)

Ten jare 1275 bevestigde gravin Margareet van Constantinopelen de *Keure* van 1240, vergund door graef Thomas en gravin Joanna van Constantinopelen. (*Zie Bewysstuk n.º 4.*)

Den 27 November van het jaer 1414 bevestigde

Hertog Jan van Bourgondië de wyzigingen door Guy van Dampierre aen de *Keure* van Eecloo toegebragt.

Eindelyk in Mei van het jaer 1498 bekrachtigde Philips de Schoone de *Keure* in 1240 aen Eecloo vergund door Thomas van Savojien en Joanna van C. P. (*Zie Bewysstuk n.º 5.*)

De *Costumen* en *Usantiën* der stede, vryhede en keure van Eecloo werden den 12 January 1619 door Albert en Isabella bevestigd. (1)

Het bestuer der stad en der keure van Eecloo bestond uit twee Burgemeesters, den eene als hoofd van het gemeentebestuer of der Schepenen, en door dezen jaerlyks uit hun midden gekozen, den andere als overste der gemeente of van den *courpse*, negen Schepenen, eenen Baljuw, eenen Schout, eenen Greffier en eenen Tresorier of Ontvanger.

Vier stadsofficieren waren gelast met de politie; en de schepenen bode, zooals zyn naem aenduidt, met de hoodschappen te doen van het Collegie.

De Burgemeesters en de Schepenen, van welke zes uit Eecloo en dry uit Lembeke, werden jaerlyks in de maend February by de Commissarissen van den Graef vernieuwd.

De Burgemeester van het gemeentebestuer en de Schepenen hadden alle hooge, middelbare en lage regts-oefening; alsook de eerste kennisse en regterschap over hunne ingezetenen en keurbroeders. Verders hadden de Burgemeester van den *courpse* en de Schepenen de magt met tusschenkomst van den Baljuw en op raed van een

(1) Deze *Costumen* ende *Usantiën* der stede, vryhede ende keure van Eecloo werden gedrukt te Gent by Petrus de Goesin, ten jare 1775.

zeker getal goede lieden (*probi homines*) politieke ordonnantien te maken en alle schikkingen te nemen, welke tot nut hunner ingezetenen verstrekten. De beroepen hunner vonnissen mogten enkel voor den Raed van Vlaenderen gebragt worden.

De Baljuw, als 's Graven plaatsvervanger, moest deszelfs regten handhaven; hy was gehouden het geregts-hof voor te zitten en de vonnissen en besluiten der Schepenen ten uitvoer te brengen.

De Schout onderhoorig aen den Baljuw, werkte mede tot het uitvoeren aller regterlyke akten, zoo in burgerlyke als in lyfstraffelyke zaken. Hy was tevens bestuerder des gevangs.

Er was ook een Schout te Lembeke, die zyne gevangen naer Eecloo moest overbrengen.

Eenige der overgeblevene *charters* betrekkelyk de *gracieuse* regtsmagt (*juridiction gracieuse*) van het schependom van Eecloo, zooals akten van erfingen, verpandingen, enz., laten wy hierna volgen onder n.º 6. der Bewysstukken.

De Burgemeester, de Schepenen, de Baljuw, de Schout en de Greffier genoten jaerlyks voor keirel-laken, ieder dry ponden grooten, hetwelk bestemd was tot het vernieuwen hunner kostuem.

De schepenenbode ontving jaerlyks voor keirel-laken een pond tien schellingen.

Eene *charter* van Karel II, in 1688 te Brussel gegeven, regelde den eerloon en reiskosten van Burgemeester, Schepenen, Baljuw en Greffier. (*Zie Bewysstuk n.º 7.*)

De jaerlyksche inkomsten en uitgaven der stad beliepen doorgaens tot twee duizend vyf honderd ponden

grooten. Doch in tyden van oorlog steeg deze som ook wel tot tien duizend ponden, zooals het tydens de xvii^e eeuw veelmael gebeurde.

In 1518 werd het stedelyk bestuer gemagtigd een regt te heffen van *eenen gulden op elke tonne goed bier, tien stuivers op elke tonne klein bier, en dry stuivers op elken stoop wyn*, welke in de stad gesleten werden. Dit regt enkel voor tien of zes jaren verleend zynde, werd na verloop van dezen termyn vernieuwd. (*Zie Bewysstuk n.º 8.*)

By een Octrooi van den 28 November 1763, vergunde Maria Theresia aen Eecloo's Magistraet by voortdu-ring zekere regten te heffen, zooals die *der Wullen- en Lynwaed-Elle, van het zegelen der Lynnelakens, van het Leykens geld, der Balance, der Graenmaet, van het Kalsydegeld*, enz.; welk Octrooi door keizer Joseph II, den 22 january 1789, vernieuwd werd. (*Zie Bewysst. n.º 9.*)

By eene overeenkomst tusschen het Collegie van Burgemeester en Schepenen, van het Brugsche Vrye en het Collegie van Burgemeester en Schepenen der stede en vryhede van Eecloo, den 24 October van het jaer 1544 gesloten, werden de ingezetenen der *Keure* van Eecloo en die der *Keure* van Brugge, wederzyds ontslagen van het regt van *Issue*. (*Zie Bewysst. n.º 10.*)

Jaerlyks werden de stadsrekeningen gedaen door den Ontvanger dezer stad in het bywezen van den heer van Eecloo, der Commissarissen van den Graef, van den Baljuw, van den Burgemeester, der Schepenen, van den Greffier, der vertegenwoordigers zoo der groote gelande als der notablen der stede, keure en vryhede van Eecloo,

en eindelyk van alle ingezetenen, die dit verslag wilden aenhooren.

Sedert de instelling der Rekenkamer te Ryssel door Hertog Philips de Stoute, ten jare 1385, werd er jaerlyks een wettig afschrift dezer rekening naer de Rekenkamer te Ryssel overgezonden. Gelukkiglyk zyn deze stadsrekeningen voor het grootste deel, te weten van 1403 tot 1793, goed bewaerd geworden, en berusten deels onder 's Ryks archieven te Brussel, deels onder de handvesten van het Vrye, te Brugge.

Deze gedenkstukken zyn van het grootste belang, dewyl men, om zoo te spreken, in dezelve het aenschyn der stad op verschillende tydstippen wedervindt.

De stad Eecloo met derzelver *Keure* maekte deel van het Brugsche-Vrye als *Contribuante*. Nogtans hadden de *Contribuanten* niet alleen hare eigene regtsmagt, maer ook waren geenzins afhangende van die van het *Vrye*, zoo wel voor hare *costumen* dan voor de beroepen harer vonnissen, welke onmiddelyk voor den Raed van Vlaenderen moesten gebragt worden. Hare verpligting bestond enkel in haer aendeel in de kas van den Ontvanger-generael te storten voor de subsidiën, welke den Prins toegestaen werden.

Eene overeenkomst, den 18 april 1612 gesloten tusschen Burgemeesters en Schepenen 's Lands van den Vryen, en Burgemeester en Schepenen der stad en *Keure* van Eecloo, regelde de contributie van die van Eecloo met het land van den Vryen in de beden, subsidiën en verdere openbare lasten (*Zie bewysstuk n.º 11.*)

De regterlyke en bestuerlyke magt der stad Eecloo is zoo in dien toestand gebleven tot in het jaer 1794,

wanneer het fransch schrikbestuer al de wetten en instellingen onzer voorvaderen is komen omverwerpen.

Tydens de Fransche regering, in 1804, werd Eecloo de hoofdplaets van het Vierde Regterlyk Arrondissement van het Departement der Schelde, en werd de zetel eener Onderprefektuer en eener Regtbank van Eersten Aenleg. Deze Regtbank was samengesteld uit een voorzitter, dry regters, twee keizerlyke prokureurs, twee greffiers met de avoués en deurwaerders daertoe benoodigd, en aen haer regtsgebied waren de kantons Eecloo, Assenede, Axel, Capryk, Hulst, Oostburg, Sluys en Yzendyke, te samen 72 gemeenten vervattende, onderhoorig. Met deze Regtbank kwamen tevens alhier tot stand eene Kamer van Notarissen, een Bureel van Hypotheken, eene Algemeene Ryks Ontvangery, enz.

Doch dit alles verdween ten jare 1814, by het afschaffen der Regtbank van Eecloo. Slechts bleef Eecloo de zetel van een Bestuerlyk Arrondissement en van een Regterlyk Kanton.

Eindelyk in 1849 werd het Bestuerlyk Arrondissement van Eecloo aen datgene van Gent vereenigd.

Het Stadhuis werd in het jaer 1410 vernieuwd en vergroot met het deel der Schepenen Kamer. (1) In deszelfs sierlyke dakwerk, met zyne bevallige kanttrappen en met zyn kloktorentje bekroond, erkent men nog ligtelyk de statige bouworde van dat tydstip; en het is te betreuren dat men in 1824, by het herstellen van het stadhuis deszelfs oorspronkelyke bouworde niet gevolgd hebbe.

(1) Rekening der Stad Eecloo over het jaer 1410, in 's Ryks Archieven te Brussel.

De wapens der Stad, welke Eecloo, in het jaer 1240 met zyne *Keure* waerschyglyk zal verkregen hebben, zyn: *zilver met groen eiken loofwerk van eikels voorzien, en zoo geplactst op den rand rond den wapenschild van Vlaenderen.* Zie Pl. I.

Deze wapens werden by een koninglyk besluit van den 29 Augusty 1842, op nieuw goedgekeurd; welk besluit wy onder n.º 12 der bewysstukken mededeelen.

Indien men in aenmerking neemt dat de vrygemaekte steden hare zinnebeeldige gedaenten op hare blazoenen geplactst meest trokken uit zaken die haer byzonder eigen waren, dan bewyst dit aloud gedenkstuk met zyn eiken bladerkrans nogmaels de juistheid der verklaring, welke wy nopens Eecloo's oorsprong en naem gegeven hebben.

ZEGEL VAN ELIZABETH VROUWE VAN EECLOO.

ZEGEL VAN ARNOLD VAN HURLE, HEER VAN RUMENE.

HOOFDSTUK III.

Heerlykheid van Eecloo.

De heerlykheid van Eecloo schynt door derzelver eerste Heeren in leen der Graven van Vlaenderen te zyn gehouden geweest; dewyl men in de XIIIe en XIVe eeuw dezelve nogmaels in bezit van het Gravelyk Huis van Vlaenderen bevindt.

Aengaende de eerste Heeren van Eecloo zyn er weinig bescheeden te ontdekken; en slechts over twee hebben wy eenige inlichting gevonden. Deze zyn namelyk:

GRATIANUS, die bloeide tydens de regering van Robert De Vries en van zyn opvolger Robert De Jonge.

Verders leest men dat in het jaer 1140 de Heer van Eecloo, benevens die van Steenhuyze, Maldeghem en Zomerghem, met hunne leenmannen door den Graef van Vlaenderen ter hulp van den hertog van Brahand werden gezonden. (1)

ELIZABETH VAN VLAENDEREN, natuerlyke dochter van Lodewyk van Crecy, was *Vrouw*e van Eecloo. Zy

(1) Sueyro. *Anales de Flandes*.

De l'Espinoy. *Recherches des Antiquités et Noblesse de Flandres*.

huwde RIDDER SIMON DE MIRABEL, baron van Perwez, Bevere en Hale, *Rewaert* en Gouverneur van het Graefschap van Vlaenderen. Deze werd door de bezoldigde moordenaers van Lodewyk van Nevers den 9 Mei 1346 omgebracht. Zy hertrouwde met Arnold van Hurle, heer van Rumene. (1)

Ten jare 1353 maakten Arnold en Elizabeth eene overeenkomst met Graef Lodewyk van Male waerby zy afstand deden hunner regten op Eecloo, Capryke, Lembeke, enz. (*Zie Bewysstuk n° 13.*)

Elizabeth stierf van hertzeer in het jaer 1367, te Gent, alwaer zy zich verwyderd had by haren neef graef Lodewyk van Male,

JAN VAN DER SPEETEN, raedpensionnaris der stad Gent, werd by vergunning van den 8 Augusty 1626, mits 20,200 guldens, bezitter der Heerlykheid van Eecloo.

Den 23 December 1649 deed Philips IV afstand der Heerlykheid van Eecloo, alsmede der stad en des Ambachts van Assenede, ten voordeele van Mher JAN-BAPTISTE DELLA FAILLE, heer van Maria-Lierde, enz., en zyner erfgenamen, mits de som van 40 duizend guldens, boven de 20,200 guldens der voormelde vergunning. (*Zie Bewysstuk n° 14.*)

Deze edele familie bleef in bezit dezer Heerlykheid tot op het einde der vorige eeuw. Jan B^{te} Della Faille werd den 22 January 1650, President van den Raed van Vlaenderen, en hy overleed den 28 Augusty 1666.

(1) De l'Espinoy. *Recherches des Antiquités et Noblesse de Flandre*.
Vredius. *Sigilla Comitum Flandriæ*.

Ziehier deszelfs opvolgers.

PIETER-IDESBALD DELLA FAILLE, zoon des voormelden Heeren, geboren te Gent den 27 September 1627, overleed den 16 November 1695.

JAN-BAPTISTE DELLA FAILLE, geboren in January 1654, overleed den 17 September 1703.

JAN-FRANCIES DELLA FAILLE, geboren den 22 April 1688, overleed den 15 Mei 1761.

EMMANUEL-JAN-JOSEPH DELLA FAILLE, geboren den 6 September 1728, overleed te Gent den 28 January 1808.

HOOFDSTUK IV.

Parochiale Kerk.

Daer de H. Amandus reeds omtrent het jaer 631 met de *villa* van Adegem door Dagobertus, koning der Franken, was begiftigd geweest, is het buiten twyfel dat deze yverige geloofszending ter dezer plaets en gevolgelyk ook te Eecloo, het geloof verkondigde, en waerschyglyk in beide plaetsen eene kapel stichtte. Het is ook te onderstellen dat deze eerste kapel ten jare 880, by de algemeene verwoesting der Noordmannen, vernield werd, en dat Arnold I, derde Graef van Vlaenderen (918-964), wien men het oprigten en herstellen van een groot getal kerken en kapellen in Vlaenderen te danken heeft, de kapel stichtte, welke in het begin der XVe eeuw op last van het Magistraet der stad Eecloo werd vernieuwd, ten einde er het mirakuleus beeld van O. L. Vrouw ten Doorn in te plaetsen.

Ter geheugenis van den roemryken zegeprael, welken Robert de Vries, graef van Vlaenderen, op den feestdag van Sint-Pieters-Stoel, den 22 February van het jaer 1071, te Kassel, op Richilde van Henegouwen behaeld had, stichtte of herstelde deze graef een groot

aental kerken, welke hy den H. Petrus toewydde, vermits hy dezen zegeprael aan de voorspraek van den prins der Apostelen toekende. Eene andere denkwyze wil dat graef Robert dit groot getal kerken oprigtte uit boetpleging, welke hem door den Paus opgelegd was. (1) Wat er ook van zy graef Robert stichtte ook te Eecloo eene kerk ten jare 1087.

Deze kerk werd in 1578 door de Geuzen uitgeplunderd en gedeeltelyk verbrand, voornamelyk het achterdeel, welk eerst in 1774 herbouwd is geweest. (*Zie Bewysst. n.º 15.*) Een deel van den toren schynt aan de *Romaensch-Byzantinsche* bouwkunst te behoo- ren, en gevolgelyk een overblyfsel der oorspronkelyke kerk te zyn. De toren bevat twee klokken, wier opschriften zyn, als volgt:

(GROOTE KLOK.)

† Dese clocke vān Prochie Kercke vān Stadt van Eecloo is ergoten ten coste vān eerw. heeren Canonicken vān Cappittels van onse Lieve Vrouwe tot Doornick ende Haerelbeke als thiende heffers. 1722. F. I. P. G.

(KLEINE KLOK.)

Maria is mynen naem

Om te luyden tot Eecloo ben ik bequam

Want door Stadts geldt

Ben ick wederom ersteldt.

† G. Dumery me fecit Brugis 1776. †

D'h^{re} Jan François van Zele is mynen Peter †

Joffvr. Maria Antonia De Boes is myne Meter. †

(1) Meyerus. *Annal. Fland. Ad annum 1072.*

Tydens de beeldstormery der XVIe eeuw werd de kerk van hare orgel beroofd; en eerst in 1746 werd er eene nieuwe orgel geplaatst, welke door Joseph Delhay, Meester orgelmaker te Gent, werd vervaerdigd. Derzelver kas is het werk van Meester Maximiliaen Algain, Gentschen schrynwerker. (*Zie Bewysst. n° 16.*) Deze orgel wordt thans nogmaels door eene andere vervangen, welke in de werkhuisen van den heer Louvat, te Gent, wordt vervaerdigd. De orgelkas wordt er geplaatst door den verdienstelyken beeldhouwkundigen van Arendonck, van Borgerhout by Antwerpen.

Den 30 Augusty van het jaer 1837 werd het vuer door den bliksem in den toren gestoken. Onmisbaer moesten toren en kerk de prooi der vlammen worden, zonder de onverschrokkenheid en zelfopoffering van den heer Felix Reyckler, Stads bouwmeester, die benevens den heer K. Drooghenbroeck, toen wachtmeester der gendarmerie alhier, en eenige andere moedige stadgenooten in gevaer huns levens by tyds den voortgang van den brand beletteden; en zoo onze stad voor een algemeen onheil bewaerden.

Voor bouworde en kunstwerken levert deze kerk thans weinig belang op. Enkelyk verdienen eenige tafereelen, welke de kerk versieren, opgemerkt te worden. Het zyn namelyk: *De Hemelvaart van Maria* door Van Hanselaere, welk tafereel boven den hoogen autaer is geplaatst. Een tafereel van onzen beroemden Geirnaert, geplaatst in de kapel van den H. Antonius, en voorstellende den H. Rochus op den oogenblik dat hy in een pesthuis bidt om de genezing der besmetten. Eindelyk een der verdienstelykste stukken van onzen

stadgenoot Th. De Heuvel, welk men aentrest in de kapel van *Ste Anna*. Deze schildery verbeeldt Simon Stock het kleed zyns ordens uit de handen der H. Maegd ontvangende.

Voor het geestelyk behoorde Eecloo tot in 1559 aen het bisdom van Doornyk, en maekte deel der dekeny van Aerdenburg. In het HS. van 1331 getiteld: *Registrum decime biennalis domino regi Francie concessa pro anno 1331*, de Dekenyen van het bisdom van Doornyk, met hare onderhoorige parochiën behelzende, vindt men *West-Eclo* (Eecloo) in de dekeny van Aerdenburg begrepen. (1) Met het oprigten der nieuwe bisdommen in de Nederlanden, ging deze stad over tot het bisdom van Brugge, namelyk in 1559, en bleef voortdurend aen de dekeny van Aerdenburg behooren.

Eindelyk met het konkordiet van 1801, werd Eecloo de hoofdplaets eener dekeny, welke in het bisdom van Gent werd begrepen. Deze dekeny is uit de volgende parochiën samengesteld: Eecloo, Adegem, *St Laureyns*, Maldeghe, Middelburg in Vlaenderen, Assenede, Bouchoute, Cluyzen, Ertvelde, *St Jan-in-Eremo*, Lembeke, *Ste Marguerite*, Oost-Eecloo, Waterland-Oudemane, Watervliet, Waerschoot, Oost-Wynkel en Sleydinghe.

(1) Dit HS. is berustende onder de Archieven van Oost-Vlaenderen.

HOOFDSTUK V.

Hospitaal of Gasthuis.

In den loop der twaelfde en dertiende eeuw zag men in Vlaenderen eene menigte gestichten van Liefdadigheid tot stand komen, waerin men de vreemdelingen en bedevaerders herbergde, en de zieken en ouderlingen verzorgde. Zulk een gesticht gekend onder den naem van Hospitaal of Gasthuis deed Margareet van Constantinopel, gravin van Vlaenderen, ten jare 1260, te Eecloo oprigten. Tydens de beroerten van 1381 werd hetzelfde door de Gentenaers gedeeltelyk verbrand. Deze nuttige instelling bleef bestaen tot in 1780, wanneer dit gasthuis met deszelfs weinig goed overging aen het bureau van weldadigheid. In 1842 werd dit oude gasthuis in openbare veiling verkocht, en deszelfs opbrengst werd bestemd tot het voltrekken van een deel der gebouwen van het tegenwoordige Gesticht van Liefdadigheid, bestuurd door de Zusters van den H. Vincentius-à-Paulo.

De gebouwen van dit voormalig Hospitaal, naby den steenweg van Eecloo op Gent gelegen, zyn thans in eigendom van den heer Rooman, grondeigenaer te Gent.

De *charters* betrekkelyk dit Hospitaal, in stads Archieven berustende, deelen wy mede onder n° 18 der Bewysstukken.

HOOFDSTUK VI.

Klooster der Zusters van Liefde.

Dit klooster is zyn oorsprong verschuldigd aen het buitengewoon voorval, welk wy, naer eene oude beschrijving, hier in het kort gaen verhalen.

Het gebeurde in het begin der vyftiende eeuw dat eenige godvruchtige weduwen, omtrent de plaets waer namaels het klooster werd gebouwd, wonende, 's nachts een zoo welluidend gezang hoorden, dat zy het niet dan aen de engelen konden toeschryven. 's Morgens vroeg in het ronde gezocht hebbende om de oorzaak dier hemelsche zangen te ontdekken, vond men in een bloeienden haegdoorn een beeld van de Moeder Gods, dat aen de eenvoudigsten de uitlegging van dit wonder gaf. De geestelykheid bevlytigde zich om met plegtigheid en godvruchtigheid dit mirakuleus beeld in de parochiekerk van Eecloo te verdragen; maer dit beeld door de handen der Engelen op zyne eerste plaets gesteld, werd 's anderdaegs op den haegdoorn weder gevonden. Daerna is hetzelfde gedragen geweest in het voormalig hospitaal van Eecloo, doch den opvolgenden dag is het nogmaels op den doornboom bevonden geworden. Deze pooging om dit beeld te verdragen tot twee of driemael herhaeld zynde, had altyd denzelfden uitval.

Door deze wonderen bewogen besloot het godsdien-

stig magistraet der stad Eecloo eene oude vervallene kapel, *Engeldale* genaemd, staende noord de Zuidmoerstraet en niet ver van den voornoemden haegdoorn, te doen herbouwen, ten einde er het geëerd beeld behoorlyk in te stellen. Eenigen tyd daerna, in 1449, kwamen naer Eecloo vier religieusen uit het Ste Catherine klooster van Sint-Omaers, belydenis doende van den derden Regel van den H. Franciscus, welke by het magistraet een eerbiedig verzoekschrift indienden, ten einde aenveerd te worden om in de stad te wonen en er de heilige regels van haren staet te volgen. Alzoo geheel de stad hare aenneming begeerde, stemde het magistraet er aen toe en gaf aen de religieuzen de kapel van Maria en een naburig stuk land, alwaer men eene meerdere kapel bouwde, die den naem van *O. L. Vrouw ten Doorn* ontving. Kort daerna kocht men eene pachthoeve en een huis by dezelve plaets, en met de hulp van eenige ryke familiën, gelyk deze van de Munster, van den Landolen, enz., waren er de zusters behoorlyk in geplaatst in het jaer 1456. (1) (*Zie Bewysstuk n.º 19.*) De nieuwe kapel werd ingewyd op den 31 Augusty van het jaer 1479, door Ægidius Sareptanus, suffragaen van den bisschop van Doornyk. (2)

(1) Vergel. Gramaye. *Antiquitates Belgicæ*, p. 161. Sanderus *Flandria Illustr.* T. II. J. J. De Smet. *Maend van Maria*.

(2) Stadsrekening van Eecloo, over het jaer 1479, in 's Ryks Archieven te Brussel.

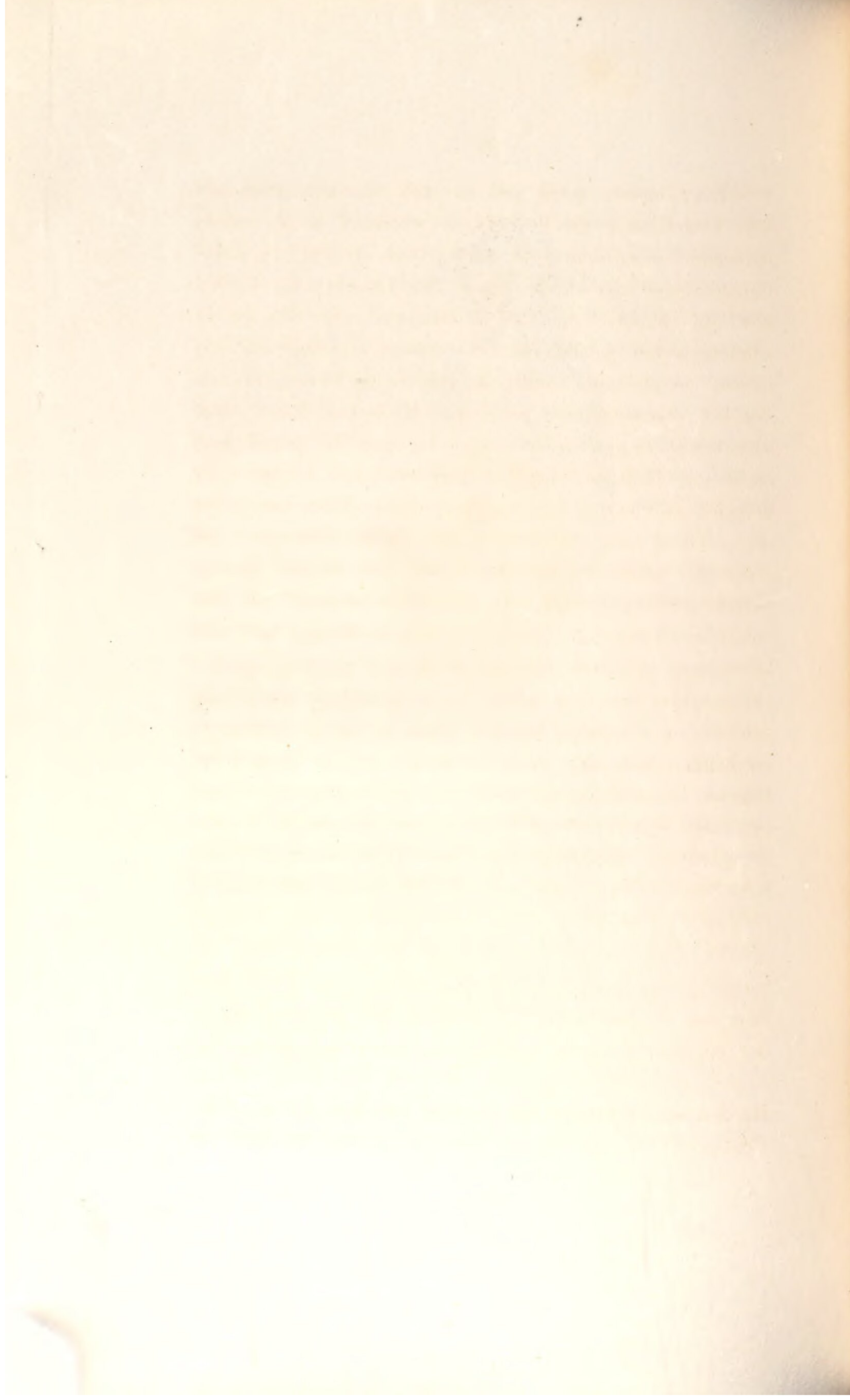
Costen van presentwijne.

Item den laetsten dach van hoest was teeclo de Suffragaen ghesonden by myn heere den bisscop van Doornicke omme de kercke ende klooster tonser Vrouwen ten Doorne te wydene ende hem was ghepresenteerd iii kannen wijns van viij grooten den stoop comt XLVIJ S. GR.

RELIGIEUZE VAN HET DERDE ORDEN VAN DEN H. FRANCISCUS VAN HET KLOOSTER

VAN O. L. VROUW TEN DOORN TE EECLOO.

Dit klooster werd met er tyd een der schoonste van Vlaenderen, en de zusters woonden er in vrede gedurende meer dan eene eeuw. Doch tydens de godsdienstoorlogen der XVIe eeuw, en namelyk in 1578, werd dit klooster door de Calvinisten verbrand, en de religieuzen ten getalle van 36 verjaegd en verstrooid in verschillende plaetsen, zonder iets anders te kunnen redden dan het wydvermaerde beeld van Maria ten Doorn. Het schynt dat eenige dezer religieusen met dit mirakuleus beeld der Heilige Maegd gevlugt zyn van Eecloo naer Brugge, alwaer zy na de inlandsche beroerten eerst vergaderden ten einde er eene Moeder Overste der gemeente te kiezen in vervanging van zuster Joanna Dierckens, van Eecloo, die overleed in den tyd der troubelen. Daer deze religieuzen zich in Brugge niet wel bevonden, en haer klooster te Eecloo vernield zynde, zyn zy uit haer ballingschap en verstrooijing ten getalle van elf, in het jaer 1586, te Gent te samen gekomen, en hebben zich daer eerst gevestigd op de Hoogstraet. Daerna kochten zy een huis aen de Santpoort, alwaer zy volgens haren regel leefden, en nieuwe religieuzen aenveerden. Eindelyk deze zusters de reformatie van het Derde Orden van den H. Franciscus aengenomen hebbende, vestigden zich, met toelating van Joachim Arsenius, abt van Sint-Pieters op den Nederkauter. Zy verlieten dan den 2 February van het jaer 1627 haer huis aen de Santpoort, en begaven zich processie wyze, het mirakuleus beeld van O. L. Vrouw ten Doorn van Eecloo mededragende, naer de kerk der Eerw. Paters Recollecten, alwaer zy in handen van den Eerw. Pater Provinciael en der Moeder Overste van het klooster van

Philippeville de belofte van het slot en der reformatie deden. Deze plegtigheid voleind zynde, gingen zy op dezelfde wys van haer nieuw huis op den Nederkauter bezit nemen. Zy werden er gekend onder den naem van *Penitenten* of *Religieuzen van O. L. Vrouw ten Doorn*. Thans vindt men er niets meer van dit klooster.

Intusschen bleef het klooster van Eecloo sedert deszelfs verwoesting ten jare 1578 onbewoond, tot dat in het jaer 1664 de Eerw. Paters Recollecten er aen de zusters Penitenten den aenkoop van deden, hetzelfde herstelden en kwamen bewonen. Zy bouwden er ook de kerk, welk thans nog bestaet.

Ziehier de akte van verkooping van gemeld klooster met de stukken behelzende de pryzering van deszelfs aenpalende gronden. (1)

Compareerde voor my JAN MELAERT, Notaris Royael tot Ghendt residerende in de presentie van de naergenoempde getuyghen in persooone d'Eerweerde moeder van tclooster der Penitenten op Ste Pieters binnen deser stede, midtsgaenders Suster Petronelle van Ste Catharine vicaresse, Sr Benedicte van Ste Maria Meestersse, Sr Florence van Ste Catarina discrete, Sr Amelberghe van Ste Clare dispensierighe, Sr Bonaventure van St Joseph, Sr Colombe van Ste Joseph, Sr Anna van Ste Francois, Sr Ludowycke van d'Ascensie Sr Ludgarde van de Visitatie, Sr Marie Anne van S. Jan, Sr Aldegonde van Ste Bonaventure, Sr Catarina van S. Antonius de Padua, Sr Francoise van S. Anne, Sr Marie Magdalene van S. Anne, Sr Maria van S. Pieter, Sr Coleta van Ste Alexius, Sr Geertruyde van de vyf H. wonden, S^r

(1) Deze oorspronkelyke akten zyn berustende onder de archieven van Oost-Vlaenderen.

ZEGHELE VANDER GRAUE ZUSTERS VANDEN CONVENTE
VAN ONSER VRAUWEN TEN DOORNE TEECLOO.

Angelina van Jesus, Sr Ludwine van S. Catarine, Sr Agnes a S. Maria, Sr Elisabeth van S. Maria Magdalene, Sr Francoise Clara van theilig Cruys, ende Sr Marie Therese, van S. Catarine, alle respective religieusen van tvoornompde clooster, capitulairelycken tsamen gheropen ende vergadert midtsgaeders ter saken onderschreven behoorlyck gheauthoriseert by den seer Eerw. pater F. Franciscus van Huele, Minister Provinciael van de provincie van S. Joseph der minderbroeders Recollecten, in het Graefschap van Vlaenderen, haerlieder wettelyken oversten, soo denselven alhier present ende medecomparerende, hun daertoe authoriseert by desen, ende zy overdanckelyck accepteren, de voornoemde Religieusen daerenboven gheassisteert wesende met mr Lievin vanden Sompele, Advocaet in den Raedt van Vlaenderen haerlieder syndicq ofte Gheestelyken Vader. Te kennen ghevende dat syne Mat. by brieven van den XXVJ^{en} Meye 1664 op het versoeck van Burghemeestere, Schepenen ende ghemeene insetenen der Stede van Eecloo gedient is geweest te verleenen Consent ende Octroy om binnen de zelve stede te mogen bouwen ende stichten een convent voor de voornoemde Minderbroeders Recollecten, op den gront van audts tyde aldaer gheamortiseert hiervoortyts gedient hebbende voor een Clooster van Religieusen van den derden Regel van S. Francois, alsnu jegewoordich gedemoliet, ende toecommende tvoorseyde Clooster van de penitenten alhier comparanten. Ende dat sy haer by requeste vanden V^{en} July 1664 aen syne Mat. ghepresenteert, daerover hadden gedoleert, ter oorsaecken men haer daerop niet en hadden gehoord, die gedient is geweest de selve requeste, ende t'versoeck daerby gedaen te renvoijeren aen hooghe ende moghende heeren van den Raede in Vlaenderen, de welcke by ordonnancie van den XIJ^{en} derselver maent July 1664 het voornoemde Octroy by provisie ghehouden hebben in staete ende par-

tyen eensweghs gheordonneert te compareren voordien Raedtsheere Mher Jan Bap^{te} D'hane, omme diesaengaende sommierelyck gehoort te worden. Waer naer de voorseyde comparanten naerder inghesien, ende gheconsidereert hebbende de voornomde brieven van Octroy midtsgaeters tgone byde selve is gheaccordeert, ende bevindende dat tselve niet en is streckende tot nadeele haerlieder Clooster, maer tot meerder proffycet ende advancement van het selve midtsgaeters tot vermeerderinghe van den dienst eere ende glorie Godts, ghewin en salicheyt der zielen, oock dat de voorseyde plaetse van over immemoraelen tyde daertoe gheeygent ende gheappropriert, midtsgaeters van syne Ma^t gheamortiseert is geweest. Soo ist dat zy tselve niet willende beletten, als beter gedaen dan ghelaeten ende oock uuyt particuliere affectie ende ghenegentheyt die zy zyn hebbende tot de verbreedinghe ende welvaeren van de voornoemde Eerw. Paters Recollecten ende haerlieder provincie naer verscheyden conferentien ende tsamen raeminghen onder elckanderen uuyt crachte van de voornompde authorisatie daerop ghehouden, ghesaemdelyck gheresolueert ende verclaerst hebben zoo sy doen by desen, van de voornoemde doleancen ende consequenter oock van den voorseiden staet daeropgevolght te scheeden ende voor soo vele alst hemlieden is raeckende tvoornoemde Octroy t'aproberen ende advoueren, midtsgaders te consenteren dat tversochte Clooster op den gront hemlieden competerende sal worden opgerecht. Ende ten dien eynde scheeden van de proprieteyt van alsulcke dry gemeten hondert ses-en-vyftich roeden en half landts gelegen binnen tvoorseide Eecloomette noortzyde, tlandt aencommende d'hoirye van Heyndrick de Croick zuyt het landt van de comparanten ende west het wallestraetken, alles breeder naer uuytwysen der metinghe gedaen by Frans Beeckmans ghesworen landtmeter

der voornompde stede van Eecloo, in daten XXJ^e ougst 1664 ende de prysie daervan gedaen by Adriaen Pynckele, ende Pieter van Landtschoot mette groote fruyt, ende ander opgaende boomen midtsgaeders alle de tronckboomen daerop staende ende oock de gone staende op den schootkant van het wallestraetken, (al est dat die in de voornoemde prysie tot proffyte van de voorseyde comparanten wierden ghereserveert) de zelve prysye gedaen zynde a tweehondert guldens yder ghemet ende de boomen ende catheylen, met de gone staende op tvornompde wallestraetken XII l. XI s. VIII grooten. Ghelyck zy comparanten oock zyn scheedende van het metswerck timmerwerck pannen en tigeldack, orduyn ende yserwerk, ende al dat hemlieden daerop ende in den zelven gront is competerende, niet ghesondert nochte ghereserveert, twelck ghepresen is staende IIIe XCV l. II s. VIII grooten ende ter aerden, IIe LXX l. X s. VIII grooten. Alle t'welcke de voorseyde comparanten ingevolge van dien verclaerst hebben soosy doen by desen wel ende deuchdelyck vercocht t'hebben aen Jo^r. Abraham van Hoobrouck heere van Axelwalle etc., als Gheestelycken vader ende syndicq van de voornoemde Eerw. paters Recollecten, die ten desen present ende medecomparerende wel ende deuchdelyk de voorseyde partyen van lande, Catheylen ende Edificien, ten behouwe van den seer Eerw. pater provinciael, ende paters Recollecten van de voornoemde provincie van S. Joseph in het Graefschap van Vlaenderen bekent ghecocht thebben, soo sy doet by desen, by vriendelycken accorde ende moderatie voor de somme van dry duysent een hondert guldens eens, de betaeling te doene in s'coopers priveen naeme met elf hondert guldens ten dage van de erffenisse, duysent guldens dry maenden daernaer ende de resterende duysent guldens ander dry maenden daernaer. Hebbende de voorseyde eerste comparanten vercooperrighen gegeven, soo sy doen by de-

sen by permissie ende authorisatie van den voornoemden seer Eerw. Pater Provinciael, die sy by desen zyn accepterende procuratie speciale ende irrevocable aen ende aen elck van hemlieden thoonder deser, omme over ende in haerlieder naeme te compareren voor Burghmeestere ende schepenen der voorseyde stede van Eecloo ende voor alsulcke ander hoven ende wetten als het van noode wort, ende desen voor de selve andermael wettelyck te verkennen ende van de voorschreven partyen aldaer uyt erven te gaen, ende daerinne te giften goeden ende erven den voornoemden J^{or}. Abraham van Hoobrouck heere van Axelwalle etc. in zyne voornoemde qualiteyt ten behouwe van de voorgenoemde Eerw: Paters Recollecten met alle solemniteyten in ghelycken gherequireert.

Van ghelycken heeft den voornoemden heere van Axelwalle, oock gegheven procuratie speciale ende irrevocabile soo hy doet by desen aen omme over ende uyt synen voorschreven naeme ende qualiteyt te compareren voor de voornompde Burghmeestere ende Schepenen etc., ende aldaer van de voorseyde partyen in erven te gaen, oock met de solemniteyten in gelycken gerequireert. Alles met belofte van de beide respective comparanten te houden voor goet vast ende van weerden alt' gone by haer lieden ghemachtichde in desen gedaen ende ghebesoigneert zal worden, op belofte ende t'verbant als naer rechte. Ende belooft den voorseiden zeer Eerweerde Pater Provinciael over weder syden, desen contracte te doen lauderen, approberen ende advoueren by den Eerw.^{sten} Pater Commissaris Generael van de Orde in dese Nederlanden.

Aldus ghedaen ende ghepasseert ter presentie van Mr. Francois Beerleere, Advocaet in den Raedt van Vlaenderen ende Jan van Reepinck midtsgaeders den Eerw. pater Justinianus Balens Bichtvader van t'voornoemde clooster der

penitenten als ghetuygen hier over gheroupen ende ghebeden, die de minute deser, onder my notaris berustende neffens alle de respective comparanten, ende my notaris hebben onderteeckent, desen XXVIIIe Ougst XVIe vieren-tsestich.

Geteek^d Jan Melaert not^s pub.^{cs}

Ick onderschreven Laudere. approbere, ende advouere het boven ghescreven contract. Actum in ons convent der Minderbroederen tot Mechelen den 17 December 1664.

(Geteek^t.) Fr. de Riddere Com. gral.

Ick onderschreven ghesworen lantmeter der stede van Eecloo hebbe ghemeten op den XIII^{en} Augusty 1664 het lant daerop dat staet het oudt vervallen clooster ende thuys van eertyts de Graususters van tclooster genaempt onze lieve vrouwe ten doorne binnen deser stede van Eecloo voor-noemt ende alsnu toebehoorende tclooster der penitenten op Ste Pieters neffens Ghendt met nog twee stucken lants oost ende zuyt daer aen gelegen ende bevonden groot te wesen dry gemeten hondert sessen vyftich Roeden en half Ghendtsehc maete, is te weten dat ick dese meetinghe hebbe gedaen de geheele noortsyde tot de boomkens staende op den schootkant van de suyt moerstraete, d'oost ende zuyt-syde totter halven van den gracht, ende westzyde totter halven van t'dreefken ofte wallestraetken. In oorconde der waerheyte hebbe dese myne acte onderteeckent desen XXJ^{en} Ougste 1664 was ond^t Frans Beekmans 1664.

T'accordeert met syn origineel naer collatie daer jeghens ghedaen my t'oorconden notaris tot Ghendt residerende

(Get.) Jan Melaert not^s. pub.^{cs}

Ten versoecke van de Eerw. Moeder ende Religieusen van de penitenten op Ste Pieters nevens Ghendt, eertyts Graususters onse lieve vrouwe ten Doorne binnen der stede van Eecloo ter eender zyde en d'heere Charles van den Kerckhove als Gheestelycken vader van de Eerw^e paters Recollecten binnen der selver stede van Eecloo hebben wy onderteeckende ghecostumeerde prysers ons ghetransporteert op de partye landt groot dry gemeten I^c LVI. Roeden en half gelegen binnen de voorseide stede van Eecloo daerop jeghenwoordich staen eenighe ghedevaliseerde meuralien van het clooster der voornoemde Graususters ende twoonhuys van de voornocmde paters hoofdende mette noortsyde aen de zuytmoerstraete op de oostsyde tlandt aencommende d'hoorye van Heyndrick de Crocq op de zuytsyde tlandt van de voornoempde penitenten ende op de westzyde twallestraetien, ende verclaren op eedt hier toegedaen in handen van Burghmeestere ende Schepenen der voornoemde stede van Eecloo naer visitatie byons daer toe behoorlyk gedaen tvoornoemde landt jegenenwoordich weerdich te wesen de somme van twee hondert guldens elck gemet, sonder d'amortisatie.

Item de groote fruytboomen d'opgaende boomen ende al de troncken daerop staende (gesondert de gone staende op den schootkant van tvoornoemde wallestraetken, die blyven tot proffyte van de voornoemde penitenten) gheestimeert ter somme van thien ponden eenen schellinck en acht grooten in teecken der waerheyd hebben wy dese onderteeckent Toirconden desen XI^{en} Augustus 1664 is onderteeckent P. van Landtschoot ende Adriaen Pynckele.

Nota dat de boomen staende op den schootkant van het wallestraetken hierboven uuyt gelaten daernaer by de selve prysers gheestimeert syn gheweest op twee ponden thien schellingen grooten.

ZEGEL VAN HET KLOOSTER DER EE. PP. RECOLLECTEN TE EECLOO

T'accordeert met syn orgineel naer collatie daer jeghens ghedaen my toorconden notaris tot Ghend residerende.

(Get.) Jan Melaert not^s pub^{cs}. »

Dit klooster was een der voornaemste, welke de Recollecten in Vlaenderen bezaten, en was onder alle betrek de stad zeer nuttig.

In het jaer 1784, wanneer de religieuzen van O. L. Vrouw ten Doorn, welke te Gent verbleven waren, onder de regering van Joseph II, afgeschaft werden, bragten eenige dier godvruchtige zusters het mirakuleus beeld van Maria weder naer Eecloo, welk in zegeprael naer de kerk der Eerw. Paters Recollecten gedragen werd, en alwaer dit beeld verbleef tot op het tydstip hunner afschaffing.

Krachtens de wet van 4 Fructidor, jaer IV, waerby de geestelyke goederen in België werden verbeurd, werden de Recollecten den 5 February 1797 met de gewapende magt uit hun klooster verjaegd, welk aengeslagen en verkocht werd. Doch gelukkiglyk werd hetzelfde aengekocht door den Eerw. P. Ildephonsus van Doorne, laetsten Guardiaen van het klooster van Eecloo; en zoo ontsnapte dit schoon gesticht aen de algemeene vernieling. Naderhand werd de kerk veranderd in Tempel der Wet, waerin het beeld der *Godin der Rede* op een altaer werd geplacet, aen welk beeld op de Decaden (Rust- of Feestdagen der Fransche Republiek) de burgerlyke en militaire magten in stoet kwamen eerbewyzingen doen, en voor hetwelk men wierrook brandde!.. Tydens het keizerryk verstreckte de kerk tot hospitaal aen het fransch leger; en tot het jaer 1832 werd een deel der

gebouwen van het klooster bewoond door de gendarmerie.

Na de verwoestingen der fransche omwenteling hadden de Eerw. Paters Recollecten het mirakuleus beeld der Moeder Gods in bewaring gelaten by de jofvrouwen gezusters *Weyn*, in den Boelaer, tot dat op den 18 Augusty 1823, dit heilig beeld met alle plegtigheid en eerbied gedragen werd naer het voor dezen klooster der E. P. Recollecten, en aldaer geplacet in eene kapel, ter oostzyde van hetzelfde klooster, immers in het voor dezen sakristy der meergemelde E. P. Recollecten.

Eindelyk in het jaer 1832, werd dit klooster de eigendom van den wel Eerweerden heer kanonik Triest, die hetzelfde aen den laetstlevende der Religieuzen van het klooster van Eecloo gekocht had. Den 10 Mei van hetzelfde jaer kwamen er de Zusters van Liefde van Jesus en Maria bezit van nemen; alwaer zy eene kostschool voor jonge jofvrouwen, een externaet voor de kinderen der stad, en later ook eene kantwerkschool oprigttten. In het jaer 1833 werd de kerk, behoorlyk hersteld zynde, aen den godsdienst wedergegeven, en mogt het mirakuleus beeld van O. L. Vrouwe ten Doorn, als de bescherming der stad Eecloo, daer gelyk voorheen in rusten.

Deze bevoorregte bidplaets der Heilige Maegd, alom bekend om de menigvuldige mirakelen, welke door de voorspraek der Moeder Gods aldaer geschied zyn, wordt thans gelyk in vroeger tyden veel bezocht door de geloovigen, die er het wonderbaer beeld van O. L. Vrouw komen vereeren, om er in hunne tydelyke en geestelyke noodwendigheden geholpen te worden.

HOOFDSTUK VII.

Gesticht van Liefdadigheid der Zusters van den H. Vincentius-à-Paulo.

Dit voortreffelyk gesticht werd door het stedelyk bestuer in het jaer 1839 opgerigt, en aen de Zusters van den H. Vincentius-à-Paulo toevertrouwd. (1) In hetzelfde worden de behoeftige weezen van het vrouwelyk geslacht, alsook de ouderlingen, aengenomen, alwaer zy door deze Zusters allerbehoorlykst verzorgd en onderwezen worden. Deze Religieuzen houden er ook eene dagschool voor de kinderen der stad. Sedert dry jaren is dit gesticht met nieuwe gebouwen voor ziekenzalen, enz., aenzienlyk vermeerderd, dank aen deszelfs edelmoedigen weldoener, den heer K. Stroo, ridder der Leopoldsorde. Hy stichtte er ook eene zeer fraeije kapel, welke op den 4 Mei 1857 door zyne Hoogweerdigheid Mgr L. J. Delbecque, bisschop van Gent, plegtiglyk werd ingewyd. Hetzelfde jaer werd er ook voltrokken het sierlyk en doelmatig Hospitaal, bestemd voor zieken van besmettelyke ziekten aengedaen, welke instelling men insgelyks aen den achtbaren heer Stroo verschuldigd is.

(1) Deze Zusters waren zich eerst den 7 Augusty 1837 te Eecloo komen vestigen.

HOOFDSTUK VIII.

Kollegie van O. L. Vrouw van Bystand.

Dit kollegie werd oorspronkelyk alhier op last van het Magistraet dezer stad ten jare 1749 opgericht, ten einde de jonge lieden er hunne *humaniora* te doen. Het onderwys werd er gegeven door de Eerw. PP. Recollecten, tot op het tydstip der afschaffing van hun klooster binnen Eecloo. (*Zie Bewysstuk n° 20.*) Byna eene halve eeuw lang werden deszelfs gebouwen bestemd tot een gevangenhuis; doch in 1840 had onze stad het geluk deze instelling aen hare oorspronkelyke bestemming te zien wedergegeven worden; wanneer de Eerw. PP. der Vergadering van O. L. Vrouw van Dendermonde er zich kwamen vestigen om er een zoo grondig als volledig onderwys aen de jeugd te geven.

HOOFDSTUK IX.

Akademie van Teeken- en Bouwkunst.

Deze nuttige instelling werd ingerigt in het jaer 1828, en onder het bestuer van den befaemden schilder De Vlieghere en den verdienstelyken bouwkundige Cornelis, strekte zy niet alleen om vele jongelingen in hun beroep te volmaken; maer bragt ook leerlingen voort, wier talent welhaest aen Eecloo en het vaderland tot de grootste eer moest verstrekken. Slechts behoeven wy de namen van De Heuvel, De Poortere en Lippens aen te halen. De leergangen werden er onderbroken van het jaer 1830 tot 1848, op welk tydstip deze Akademie heringerigt is. Dank aen den yver en opofferingen van haren Eere-Voorzitter, den kunstminnenden heer Van Damme-Bernier verkeert thans deze schoone instelling in een bloeienden toestand.

HOOFDSTUK X.

Koophandel, Nyverheid en Ambachtsgilden.

Het was tydens de kortstondige regering van Boudewyn III, bygenaemd de Jonge (958-961), dat de nyverheid der wevery in Vlaenderen werd ingevoerd, en er de wekelyksche markten werden opgericht. (1) Hoewel het ons aan oorkonden ontbreekt om het jaer der oprigting van Eecloo's markt vast te stellen, is het nogtans hoogst waerschyndyk dat op dit tydstip eene wekelyksche markt aan deze plaets werd vergund, en er even als te Gent de wevery werd ingevoerd; daer Eecloo van oudtyds om zynen koophandel, zyne nyverheid, zyne markt en jaermarkt zeer vermaerd is geweest.

De handel zoo in wolfe stoffen als in granen, welk ter dezer plaets werd gedreven, moet reeds zeer vroegtig aanzienlyk geweest zyn. Daervan strekken tot bewys de volgende hoogst opmerkelyke bepalingen, voorkomende in het *Reglement van Tol en Navigatie op het Zwin, gedagteekend in Mei 1252.* (2)

(1) Meyerus. *Annal. Fland. Lib. II.*

(2) Een handschrift van dit belangryk stuk werd in de Archieven van Sluis ontdekt door den heer Van Dale, die alsmede de heer Advokaet Egbert Risseeuw er breedvoerig over handelen in de *Bijdragen tot de Oudheidkunde en Geschiedenis inzonderheid van Zeeuwsch-Vlaanderen. I^e en IIIe D.*

Men vindt er ook een afschrift van in 's Ryks Handvesten, te Brussel.

« Voort alrande scepe, kocghen, hulke, eevers, torf-
scepe of naveele met doorgaanden balken sijn sculdich elc
scip XII d. par. der toolne ende den leenknechten III d.

Voort een Seijkijn in de ghentsche leije commende ten
damme gheladen II d. par. varet te brucghe de toolnare
beit tote dattet wt comt sine toolne te ontfanghene, voort
ladet soijkijn eenich goet weder wtwaerds, het es weder
II d. par. sculdich alst wt comt ghevet van up ende van
wt III d. par. voort alt goet dat die soijkijns pleghen te
ladene dat gheeft sine ghesette toolne als hier na staet ghe-
screven, ende daer of pleghet die tolnâe een brievekijn te
scrivene ende een teekijn van der toolne daer up beseghelt
twelke ontfanghet een Cnape die daertoe gheset es ten
ghentscen hoofde, comet soijkijn ijdel het is niet sculdich
varet ijdel wtwaerds het en es niet sculdich.

Een toolnare van slepeldamme sal ontfanghen van
alrande goede dat bi scepen door sine speije vaert tarden-
boorch of te Eeclo waert het ne ware dat tgoet van den
damme of van der sluus quame ende daer vertolent waren dat
sal hi laten vrij metten teekine dat hi ontfanghen sal, voort
gevielt dat eenich goet bi waghene quame van den dam-
me of van der sluus of uten vrijen daer of es hi sculdich
toolne ontfanghene omdat tgoet buten mijns heeren vrije-
den van siere toolne gheweest heeft ende weder daer bin-
nen comt voort van haveren of van andren corne daert
comen copen die van Eecloo of andre vremde in sine ha-
vene elker lijc es toolne sculdich van allen goede dat voor
hem comt also die toolne gheset es van allen goede. »

De algemeene bepaling dat van alle goed door de sluizen van Slippendamme naer Eecloo gevoerd wordende tol moet worden betaeld, ten ware dat het goed van Sluis of van Damme kwame, doelt ten allerduidelyksten op het buiten Zwin, by andere *Charters* genaemd het ligchaem van de zee, (*Corpus Maris*) en dat mitsdien zooal niet met Engeland handel werd gedreven, dan ten minste met Holland, Zeeland, enz., immers met die landen bekend onder den naem van Oostlanden.

Dit bewyst ook klaer dat op dit tydstip de Slippendamme watergang tevens tot scheepvaart tusschen Eecloo, Aerdenburg en Slippendamme verstreckte, en men zoo ook in gemeenschap was, by middel van het Zwin, met Sluis en Damme. Zelfs tot in de XVIe en XVIIe eeuw voer men by middel van dezen watergang van Eecloo naer Gent, langs den Burggraven Stroom en de vaert van Cluyzen, alsook van Eecloo naer Aerdenburg; en was deze een voornaem vervoermiddel voor granen, enz., tusschen deze steden en de omliggende parochiën van Eecloo. Dit blykt uit eene *charter* van Philips II, gegeven te Brussel den 22 Augusty 1556; en uit het Octrooi verleend door Albert en Isabella, den 5 Augusty 1611, waerby der watering van Slippendamme vergund wordt ten haren behoefte tollèn te heffen van de schepen den *Eeclooschen Watergang* bevarende. Deze belangryke oorkonden treft men aen onder n° 21 der Bewysstukken.

Uit de *Keure* van Eecloo ziet men dat Ridder Alardus de Hola, in 't begin der XIIIe eeuw dezen watergang had doen verdiepen.

Ten jare 1332 vergunde graef Lodewyk van Nevers aen de stad Eecloo in erfelyken cyns, mits 12 deniers

parisis jaerlyks betaelbaer op Bavo, omtrent 800 roeden lands, ten einde den Eeclooschen watergang ter plaets Mariendam en Sint-Jans leede te verbreedden. (*Zie Bewysstuk n.º 22.*)

Andere belangryke *charters* betrekkelyk de wateringen van Eecloo deelen wy mede onder n.º 23 der Bewysstukken.

In weêrwil der *charter* van gravin Margareet van Constantinopelen, van het jaer 1251, waerby bepaeld wordt, dat geene stapelplaetsen langs de *Lieve* mogen opgerigt worden en nergens over de gansche uitgestrektheid van Aerdenburg af tot Gent toe, eenige koopwaren zullen mogen gelost worden, schynt het nogtans dat de inwoners van Eecloo ook het voorregt hadden dit kanael te bevaren, en hunne goederen te Raverschoot of Balgerhoucke te lossen.

Dit getuigt de reeds aengehaelde brief van graef Lodewyk van Male, die schryft, dat er te Eecloo grooten handel wordt gedreven in granen, die uit de naburige dorpen voortkomen, en langs eene kleine rivier, de *Lieve* genaemd, naer Gent vervoerd worden, vanwaer zy byna door gansch het oostelyk gedeelte van Vlaenderen worden gezonden en uitgedeeld, vele menschen voeden en tot groot nut strekken aen heel het land.

Zoo als wy hooger gezien hebben bl. 37 werd het Eecloosch *Leyken* omtrent het midden der XVe eeuw gegraven; en het deel van het Motje tot aen de kaei in 1550.

Deze verschillende gemeenschappelyke middels, zoo met de zee als met het binnenland bragten oneindig by tot de ontwikkeling van Eecloo's koophandel en nyverheid.

Wat de nyverheid onzer stad betreft, deze bestond vooral in het fabrikeren van wolle lakens, welke niet alleen op al de markten van Vlaenderen en van Zeeland een grooten aftrok vonden; maer ook hier ter plaets door de vreemde kooplieden en Oosterlingen aengekocht werden. Overigens was het onthael, welk de vreemde kooplieden alhier ontmoetten, zeer geschikt om ze naer deze plaets te trekken, dewyl Eecloo's Magistraet dezelve meermalen met geschenken begiftigde. (1)

Verschillende ambachten, zooals wevers, vulders, scherers en verwers, waren van deze nyverheid afhange, en vormden zoo veel eedgenootschappen of *Gilden*.

Deze *Gilden* hadden hunne voorregten, hunne keuren, hunnen standaerd, hunnen zegel, hunne wapenen en hunne vergaderhuizen. Zy hadden voor oversten de *Dekens* ook genaemd *Maenres* of *Maenders* en de *Vinders*, en werden door eigene wetten bestuerd.

Deze wetten bepaelden de taek en den loon van den ambachtsmakker, en stelden zyne regten en pligten vast.

De jongeling die zich tot eene aerbeidzame loopbaen toewydde, werd lid van het huisgezin des meesters, die bewilligde hem in de geheimen van zyn werk te onderigten. Deze meester die hem tot vader strekt gedurende den leertyd, zal op zyne zeden waken gelyk op zyn

(1) Stadsrekening van Eecloo, over het jaer 1457-58, in 's Ryks Archief te Brussel.

Present wine.

Item xxiii^{en} meije quamen teeelo zeker cooplieden ende oosterlinghen die ghecocht hadden van onse raemlakenen hemlieden ghepresenteert twee kannen wijns van viij grooten den stoop comt. . . . XXXIJ SCH. P.

werk. Wanneer de leertyd verlopen is wordt de leerjongen, door den deken en de oudste ambachtsmakkers in het genootschap ontvangen. By zyne plegtige toelating moest hy zyn meesterstuk voortbrengen; men gaf hem lezing van de *charter*, die de bepaling zyner pligten bevat, en daer nog eens, waren de algemeene wetten aen welke de mensch, de kristene, de burger gehoorzaamheid verschuldigd zyn, even als die van het ambacht gewettigd. Deze mengeling van verhevene denkbeelden en nederige werkzaamheden, die den ambachtsman in zyne eigene gedachten veredelde, bevattede dikwyls eene zoo grootsche als vreemde eigenheid. (1)

Deze geschikte inrigting, welke reeds in de XIIe eeuw in Vlaenderen tot stand was gekomen, bragt in 't algemeen veel toe tot de uitbreiding der nyverheid, en maekte de sterkte der ambachtslieden, die door een bestendig werk, dat het ambacht hun verschaft, een einde vonden aen hun wankelend bestaan.

Uit verscheidene stuks ziet men dat het ambacht der wevers reeds in 't begin der XIVe eeuw alhier bloeide.

Immers in de stadsrekeningen van Gent, over de jaren 1314, 1322 en 1339, leest men :

Anno 1314. Item Scepenen Henric Goethals, enz., die voerden sdicendag vor Cinxene *Teekeloe* ome daer paijs te makene tusschene de wevers.

Anno 1322. Item Scepenen die voerden om reed te hebbene up twullewerc dat men werck *Teekelo* en te *Capric*.

Anno 1339. Item Scepenen Michel de Witte voeren te *Ekeloe* om de goede lieden van de *weverien* en *volrien* in paijse en weten te stellen.

(1) J. Gailliard. *De Ambachten en Neringen van Brugge*.

Den 12 Augusty 1352 wordt by een vonnis van Graef Lodewyk van Male het geschil beslist, welk tusschen het weversambacht van Eecloo en datgene van Lembeke was ontstaen, ten aanzien van het *looden* te Eecloo der lakens gemaakt te Lembeke. Die van Eecloo, dit geweigerd hebbende, werden by uitspraak van den Graef verplicht tot het *looden* der lakens van Lembeke; en dewyl die van Eecloo en van Lembeke één schependom en ééne vryheid hebben, zoo zullen die van Lembeke dezelfde voorregten, en even als die van Eecloo het zevende deel der profyten genieten; gelyk zy ook hun aendeel voor het zevende deel der lasten betalen zullen. Deze belangryke *charter* vindt men onder n.º 27 der *Bewysstukken*. (1)

By eene *charter* van den 8 July 1365 vergunde dezelfde Graef Lodewyk aen zyn deurwaerder, Jan Salaert, over zyn goeden en trouwen dienst, de *Maenrien* der ambachten van de *Drapiers* van Eecloo, Capryk en Lembeke, met al de voordeelen daeraen eigen. (*Zie Bewysstuk n.º 28.*)

Ongetwyfeld hadden de ambachten der wevers, vulders, scherers en verwers, reeds op dit tydstip hunne *Keure* verkregen.

In 1451 vergunde Philips de Goede, Hertog van Bourgondië, aen de vier ambachten der wevers, vulders, scherers en verwers, eene nieuwe *Keure*, waarvan de inhoud volgt hierna. (2)

(1) De aengehaelde stuks zyn wy aen de welwillendheid van den wel Ed. Heer Ridder Jules Huyttens verschuldigd, waerover wy hem hier onzen openlyken dank betuigen.

(2) Archieven der stad Eecloo.

« Wij Vincent Munster Borchmeester, Jan de Nickere Jan de Knuut Zeyve van den Hende Jan van Onderdale Daneel Daneels Lauwereinszone ende Herman Vrancke scepenen binnen der Stede ende Vrijhede van Eeclo West, in dien tijden als dese dinghen waren ghedaen, doen te wetene allen den ghonen die dese jeghenwoordighe letteren van Vidimus zullen zien of horen lesen, dat wij ghesien ghelesen ende ghehandelt hebben, zekere opene letteren in franchoise vander date vanden jare duust CCCC een ende vijftich den XXIII^{en} dach in Hoijsmaent, van zekere kuere vrijhede ende ordonnancie, ghegheven ende bezeghelt metten groten zeghele uuthangende, bij Philips Hertoghe van bourg^{ne} graeve van Vlaenderen, etc., up de vier ambochten vander voors. stede, te wetene wevers vulders sceerers ende verwers, de welke letteren waren goet gave ende zonder eenich vicië, uut den welken ghetrocken zijn in vlaemsche, de pointen ende artielen hier naer volghende, Angaende den ambochte vande voorn. vulders, waer bi dat zij moghen weten, hoe dat zij hem zelven nu voort an te regierene ende bestierene zullen hebben, int fait van huere voors. ambochte.

Eerst dat niemant wie hij zij en zal werken noch doen werken vanden voors. ambochte van laken te vulene, het en zij dat hij daer in vrij zij.

Item zo wie die zal willen leeren tvoors. ambocht hij moet hebben eenen meester vanden voorn. ambochte, ende diet ambocht ooc doet, ende leeren met hem de spacie van vier jaren, ende gheven den ambochte, neghen pond pars., ende den deken ende ghezwoornen over hueren arbeit ende kennesse tien scellinghen pars.

Item ende quaemt zo dat een leercnape liete zijnen meester of quame van levende linc ter doot, eer tvoors. termijn van vier jaren vulcommen ware, in dat stic de voors.

meestere en zal niet mueghen anverden eenen nieuwen leercnape tot anden stont dat de voors. vier jaren leden ende uute zyn.

Item als een leercnape zal gheleert hebben tvoors. ambocht de spacie van vier jaren voors., dan mach hij werden vrijcnape van den voorn. ambochte, ende gheven den ambochte, drie pond pars. ende den deken en ghezwoornen twintich scellinghen pars.

Item als een leercnape zal gheleert hebben tvoors. ambocht de spacie van vier jaren, noch moet hij zijn ten hende van dien termijn van vier jaren, een jaer cnape, eer hij mag werden meestere vanden voorn. ambochte.

Item als een cnape vrij int voors. ambocht zal willen wesen meestere ghemaect vanden voorn. ambochte, dan zal hij gheven den voors. ambochte, vier pond pars. ende den deken ende ghezwoornen over huere kennesse tien scellinghen pars.

Item ende zullen vrij zijn int voors. ambocht alle de kinderen, zijn zij ghetraut of onghetraut, vanden vrij vulders, ende zullen mueghen de voorn. kinderen leeren ende doen tvoors. ambocht, zonder daer af te hebbene eenighe cost of last jeghen tvoors. ambocht, dan alleenlic den dekene ende ghezwoornen vanden voorn. ambochte over huer kennesse tien scellinghen pars.

Item datmen werken zal up een raemlakin drie daghen, ende daer af zullen de vulders hebben vanden drapiers, Achte ende twintich scellinghen pars.

Item datmen zal mueghen werken in eenen daghe sestien ellen datmen heet sticwerc, ende vier ende twintich ellen binnen twee daghen, ende veertich ellen of daer ondre binnen drie daghen, ende die de contrarie dade dat ware up de boete van drie pond pars. Ende de drapier zal gheven van elker elle datmen heet sticwerc, neghen penne pars.,

de meester zal de twee deelen hebben, ende de cnape terde. Mids dezen zal elc Cnape ghehouden zyn in terden deel van alle costen angaên den voors. ambochte.

Item dat gheen vrij cnape van den voors. ambochte en zal mueghen draghen te vullene gheen lakenen noch sticwerc int werchhus van zynen meester, dan alleenlic de ghene die hem propelic toe behoren, up de boete van twintich scellinghen pars, voor elker werste.

Item dat alle lakenen ende sticwerc ghewrocht ende gheweven inde voors. stede van Eeclo, zullen intschelijcx ghevult werden inde voorn. stede, up de boete van drie pond pars.

Item zal mueghen de dekene vanden voors. ambochte tallen stonden alst hem goet dincken zal, onderzouken up elken meestere vanden voors. ambochte, te wetene of hy neemt min vanden labeure dan zynen salaris bedraecht, ende ooc intschelijcx, of hij gheeft zynen cnape min dan zynen salaris bedraecht, ende waert datmen bevonde bij vulders, ende namelic biden bewarers ende bestierers vanden ambochte, of andersins duechdelike, de contrarie, dat ware up de boete van viertich scellinghen pars., voor elker werste.

Item ende meesters kint zal bliven een jaer leercnape, ende tjaer uut zijnde, dan zal hij mueghen werden vrij meestere int voors. ambocht.

Item zo wie die vrij es in een vanden voors. vier ambochten, ende dat doende, die en mach niet doen noch exerseren eenich ander ambocht vanden voorn. andere drie ambochten up de boete van ses pond pars. telker werste, datmen bevonde dat yement de contrarie dade.

Item zo wie zeide of dade jeghen de sentencie of zegghescip vanden deken ende ghezwoornen van eenich vanden voors. vier ambochten, of hemlieden ghave of zeide scoffierlicke woorden ende qualic ludende, dat ware up de

boete jeghen de dekene, daer dat toe commen zoude, of zoude mueghen ghevallen, van tien scellinghen pars., ende van elken ghezwoorne daer dat ghevallen zoude alzoot voors. es van vijf scellinghen pars. — Het en ware dat touchierde ende an ghinghe zulc jeghenzegghen dat, dat jeghenzegghen ware bevonden in hem zelve goet ende redelic bij deghene of den ghonen, die vanden sentencien vanden voors. deken ende ghezwoornen sculdich es of sculdich zijn te hebbene de kennisse ende wijsdom, in zake van appelle ofte van reformacie.

Item dat niemant vanden voors. vier ambochten en zal mueghen anverden last van eenighe persone, te leerene zijn ambocht, of van hem te vriene int voors. ambocht, het en zij dat zulc persoon zij cuerbroeder vander voors. stede van Eeclo.

Item ende es te wetene dat alle jare, de ghezwoornen van den twee eersten ambochten, te wetene vanden wevers ende vulders zullen verdreghen worden bider wet vander voors. stede van huerlieder officie ende daer zullen nieuwe ghestelt werden, omme tjaer toe commende ende achtervolghende. Ende als van den deken, dat gaet ane ende behoort toe den prince ende heere, omme daer te stellene ende committerene eenen generalen deken, die maendre es van den ghezwoornen vanden voors. vier ambochten. Ende mach hem ende zal ooc mueghen, an ende af stellen te zynder goeder gheliefte, ende up den tijt van nu effer bij hem ghestelt, Lodewijc Zalaert.

Item van alle de rechten voorscreven angaende den voorn. vier ambochten daer zij hebben of zullen mueghen hebben in toe commende tijde, eenich recht, ter cause van hueren ambochte, elc bij zondere, de voors. stede van Eeclo zal hebben terde, ende tambocht tandre.

Ende als in eenich vanden voorn. vier ambochten, bevonden werden eenighe penien boeten amenden ofte four-

faituren, dan zal de Heer vanden lande hebben de eene helft, de stede tvierendeel, ende tander vierendeel zullen hebben de dekene ende ghezwoornen vanden ambochte, int welke, dese penien ende boeten vallen zullen.

In kennesse der waerheden zo hebben wij borchmeester ende scepenen boven ghenoomt, dese tegenwoordighe letteren van Vidimus bezeghelt, elc met zijnen zeghele uut hanghende.

Dit was ghedaen int jaer ons Heeren als men screef Duust CCCC Een ende vijftich den XIJ^{en} dach in septembre.

(Geteek.) Wm ZEGBROUC. »

Dergelyke vereenigingen of *Gilden* bestonden ook voor andere neringen en ambachten, als bakkers, schoenmakers, enz.

De lynwaednyverheid was eene andere bron van welvaren voor onze stad; en naer de getuigenis van al de vorige statistiekschryvers was Eecloo om deze fabrikatie zeer heroemd.

Guicciardin verhaelt dat de Stad Eecloo, hoewel van kleine uitgestrektheid, fraei en ryk is, en dat de markt, welke er wekelyks wordt gehouden, bezocht wordt door eene groote menigte koopmans om lynwaden te koopen en te verkoopen. (1)

Eecloo, schryft Marchantius, is zeer gekend om zyne linnennyverheid en grooten koophandel. (2)

Gramaye zegt dat Eecloo een groot getal linnenwevers telt, en dat zyne markt door de kooplieden wel bezocht wordt. (3)

(1) Guicciardini. *Descrittione di tutti i Paesi Bassi*, p. 428.

(2) Marchantius. *Flandria Descripta*, p. 77.

(3) Gramaye. *Antiq. Belgicæ*, p. 161

Eindelyk lezen wy in Sanderus: Eecloo is door zyne linnenweveryen en sterken handel vermaerd. De markt wordt er door vele kooplieden bezocht, en in de voorgaende tyden van vrede had er de jaermarkt veel toeloop. (1)

Dank aen den handel- en nyverheidzucht, welke de Eecloonaren kenschetst, was onze stad in de eerste helft der XVIe eeuw tot het toppunt van bloei en welstand gestegen. (*Zie Bewysstuk n.º 29*). Doch de inlandsche beroerten der XVIe eeuw en de onophoudelyke oorlogen, welke er gedurende twee eeuwen opvolgden, moesten zulken overheerlyken staet niet alleen krenken; maer gansch te niet doen. (*Zie Bewysstukken n.ºs 30, 30bis en 8.*)

Omtrent het midden der 18^e eeuw, alzoo het de stadsrekeningen bestatigen, had de nyverheid van wolle geweeffsels reeds alhier opgehouden te bestaen. (2) Slechts eene nyverheidtak bleef er over, namelyk die der lynwaden, welke den werkman een gering bestaen verschafte.

Nogtans na meer dan twee eeuwen gesluimerd te hebben, ontwaekten nogmaels Eecloo's nyverheid en handel by de opkomst van het eerste Fransch Keizerryk.

Dank aen 't verbod des invoers der Engelsche goederen, zoo namen Eecloo's fabrieken van wolle stoffen

(1) Sanderus. *Flandria Illustrata*, T. II.

(2) Stadsrekening van Eecloo over het jaer 1744-45.

Ontfanck vande boeten ghefallen inde vier vrije neiringhen deser stede vande wolle wevers, volders, drooghers ende scheerders.

Ghelijck hier oock dient voor memorie dat de voornoemde neiringhen niet en sijn gheexerceert gheweest, ende dat die sijn onderbleven t' sedert de troubelen in voorleden tijden dus Memorie.

eene ongemeene ontwikkeling. Door zyne vrye gemeenschap met Zeeland werd er de handel in granen verbazend groot, en doorgaens werden er tot vyftien duizend hektoliters granen van alle slach ter markt gebragt. Doch dit begin van voorspoed en bloei moest weldra verdwynen met den val van het Fransche Ryk. Zyne fabrieken werden plotselings gestremd door Engeland's verpletende concurrentie; en nauwelyks bleef er zyn graanhandel over, welke eenige jaren later door de scheiding met Holland in 1830 nog veel moest verminderen.

In weêrwil zulker ongemeene beproevingen is het nogtans niet twyfelachtig of Eecloo zal door de nieuwe uitbreiding zyner nyverheid, en welhaest in 't bezit zyner scheepvaart en spoorbaen, zynen alouden staet van bloei en welstand niet alleen bereiken; maer ook overtreffen.

HOOFDSTUK XI.

**Gilden van Sint-Joris en Sint-Sebastiaen.
Rederykkamer. — Muziekmaetschappyen.**

Tot op het einde der laetste eeuw telde Eecloo dry maetschappyen, die een wettelyk bestaen hadden. Het waren namelyk de Gilden van Sint-Joris en van Sint-Sebastiaen, en de Kamer van Rhetorika.

GILDE VAN SINT-JORIS.

Dit Gilde van Sint-Joris mag onder de oudste van Vlaenderen gerekend worden. In de vroegste overgeblevene stadsrekening, te weten, die over het jaer 1403, wordt er reeds melding van gemaakt. Jaerlyks op Heilig Sacramentsdag werd de Eerevogel geschoten; en de nieuwe Koning werd door zyne gezellen vereerd met een hertelyk gastmael, waerop het stedelyk bestuer uitgenoodigd werd; welk op zyne beurt hem ook met een geschenk van eenige kannen wyn begiftigde. (1) Verders

(1) Rekening der stad Eecloo over het jaer 1407, berustende in 's Ryks Archief te Brussel.

Costen van present wine.

Item was de wet ghebeden upden helighen Sacramentsdach ter maelyd int Sinte Joris ghulde met den coninc van den Voethoghe doe ghepresenteerd den voors, coninc xii kannen rijns wijns van vii grooten den stoop comt VIII LIB. VIII S. p.

BLAZOEN VAN SINT-JORIS GILDE.

BLAZOEN VAN SINT-SEBASTIAENS GILDE.

bekostigde ook het stedelyk bestuer het vernieuwen van den standaard en der penseelen van dit gilde. (1)

Onder de werkweerdige schietspelen door dit gilde beschreven, verdient datgene van het jaer 1428 aengestipt te worden. Het Gilde van Sint-Joris te Brugge behaalde er eene zilveren schael wegende acht oncen, gewonnen door Geeraerd van der Munten. (2)

In de jaerboeken van Sint-Joris Gilde van Brugge lezen wy betrekkelyk datgene van Eecloo nog het volgende.

« Op den 2 Junii 1738 syn binnen desen Hove geschoten 3 Silvere Prys-Vogelen waerop begroet waeren d'Heeren gecommiteerde van de Gilden van Ghend ende Eecloo.

Den 29 Ougst 1756 is dese Gilde met alle teecken van Eere naer Eecloo getrocken, om aldaer te helpen afschieten vyf prysvogelen, waarvan eenen sydvogel is afgeschoten door Jor. Jacques Fourbissuer Stathouder deser Gilde, en Coninck van den Jongen hove, en eenen door Jor. Joseph Raepaert.

Den 29 April 1770 heeft dese Gilde begroet alle de andere Gilden van de Provintie van Vlaenderen, om op den 26 Augusti met alle teecken van Eere te kommen helpen afschieten 7 silvere prysvogelen, waer van den Middel-Vogel, bestaende in eene silvere Caffé

(1) Stadsrekening over 1450-1451, in 's Ryks Archief te Brussel.

Diversche kosten.

Item betaelt den ghulde van Sent Jorise van eenen nieuwen wimpele ende van twee nieuwe pinseelen de somme van . . . XII LIB. XII S. p.

(2) J. Van Praet *Jaerboek der Keyzerlyke en Koninklyke Hoofd-Gilde van Sint-Joris te Brugge*, bl. 53.

Kanne, weerdigh 21 ponden gr. wisselg. gratis door dese Gilde is gegeven.

Ten geseyden daghe syn gearriveert met alle teecken van Eere, de Gilden van Gendt, Cortryck, Aelst, Haerlebeke, Deynse, Eecloo ende Ertseele, die alle 's naermiddaghs op de Marckt vergaedert synde, ten nomber van 88 schotTERS, hebben triomphantelyk door onse Gilde opgeleyd geweest naer den Gilden-Hove.

De schotTERS uyt de Gilde van Eecloo waeren d'Heeren De Smet, Slock, Van Hyfte de jonghe, Van Hyfte d'oude, Du Bois, Piro, Heene, Jaegher.

Den seven thienden September 1775 heeft dese Gilde binnen Eecloo twee silvere pryzen geschoten.

In de maendt van Julii 1780, heeft de Gilde van Brugge by circulaire brieven begroet alle de Gilden van den Edelen Ridder St Jooris, binnen de Provintie van Vlaenderen, om op den derden September te helpen afschieten vyf silvere Prys-Vogelen, op welcke daete syn gekomen de volgende Gilden te weten :

Gendt	met	5	schotTERS
Cortryck	met	14	
Aelst	met	8	
Audenaerde	met	6	
Nieuport	met	8	
Geraersberghe	met	1	
Eecloo	met	6	
Boesinghe	met	6	
Brugge	met	20	
		74	

De voorseyde Gilden 's naermiddaghs op de Marckt vergaedert synde, syn door dese Gilde met alle teecken van Eeren van daer afgehaelt, ende naer het Hof vergelydt geweest, alwaer men heeft beginnen te schieten: synde den Middel-Vogel eene silvere Caffé Kanne, weerdigh 26 ponden en 18 schellingen wisselg. gewonnen door de Gilde van Eecloo: den tweeden prys synde een koppel Kandelaers, weerdigh 14 ponden en drye schellingen wisselg. door de Gilde van Eecloo: den derden prys synde eene Porte Caraffe, weerdigh 14 ponden wisselg, door de Gilde van Kortryck: enz.

Den seven en twintigsten Meye 1781, heeft dese Gilde tot Aelst, benevens de Gilden van Gendt, Cortryck, Audenaerde, Dendermonde, Geeraersberghe, Eecloo, enz. bestaende uit 116 schotter, naer vyf silvere Prys-Vogelen geschoten.

Op den eersten Ougst van den jaere 1784 heeft men binnen Eecloo vyf silvere Prys-Vogelen geschoten, waer van den vierden wierdt gewonnen door onsen Confrater Van den Berghe: en de vier andere door de Gilde van Gendt. »

Sedert het begin dezer eeuw heeft dit aloude gilde alhier opgehouden te bestaen.

Onder n.º 31 der bewysstukken zal men twee *charters* betrekkelyk dit gilde aentreffen.

GILDE VAN SINT-SEBASTIAEN.

Even als het Gilde van Sint-Joris heeft datgene van Sint-Sebastiaen een aloud bestaen. Zyne jaerlyksche schieting van den Eerevogel greep plaets op den Feestdag van O.-H. Hemelvaert. Ter dier gelegenheid werd

den Koning van het gilde door zyne medemakkers een gastmael aangeboden, waeraen ook de leden van het stedelyk bestuer deel namen. Hy ontving insgelyks van wege de Stad eenige kannen wyn tot geschenk. (1)

Het vernieuwen van den standaerd dezes Gilde werd ook door de Stad bekostigd. (2)

De Keure van dit Gilde werd door Keizer Karel V, bevestigd. (3)

Thans duert dat Gilde nog voort in datgene der *Lieve*.

KAMER VAN RHETORIKA.

Zooals het meestendeel der steden en dorpen van Vlaenderen had Eecloo reeds vroegtydig eene Kamer van Rhetorika. In de stadsrekening over 1450-1451 wordt dezelve reeds aangetroffen. (4) Deze Maetschappy met Kenspreuk: *Eikels worden boomen* was naer de getui-

(1) Rekening der stad Eecloo over 1407, berustende in 's Ryks Archief te Brussel.

Costen van present wine.

Item was de wet ghebeden upden helighen Assensioens dach ter maelyd van den Coninc van den handboghe doe ghepresenteerd den voors. Coninc IIII kannen rijns wyns van VII gro. den stoop.

(2) Stadsrekening over 1450-1451, in 's Ryks Archief te Brussel.

Diversche costen.

Item betaelt die van Sent Sebastiaens ghulde voor eenen nieuwen wimpele de somme van IX LIB. p.

(3) Gramaye. *Antiquitates Belg.* p. 161. Sanderus *Fl. Ill. T. II.*

(4) Rekening der Stad Eecloo over het jaer 1450-1451, in 's Ryks Archief te Brussel.

Diversche costen.

Item was hier ghespeelt de miracule van onser vrouwen van Cameroene. Den ghezellen die speelden voor huerlieder arbeyt ghegheven. XXIII s. p.

genis van Marchantius voorheen eene der beroemdste van Vlaenderen; (1) en uit het bewysstuk n.º 32. ziet men dat zy tydens de XVIe eeuw door het stedelyk bestuer geldelyk ondersteund werd.

MUZIEKMAETSCHAPPYEN.

De stadsrekeningen bewyzen dat in de vorige eeuw kunsten en wetenschappen door Eecloo's Magistraet hoog geschat en zeer aangemoedigd werden. Ook de toonkunst was niet vreemd aan de gunsten van het stedelyk bestuer; en ten jare 1772 werd er by resolutie van Burgemeester en Schepenen aen een bekwam toonkundige, Passchsius Blommaert, jaerlyks vyftien ponden grooten toegestaen, ten einde met eenige andere muzikanten dezer stad een voldoende orkest te vormen tot het verluisteren der goddelyke diensten des zondags en andere feestdagen. (*Zie Bewysstuk nº 33.*)

Zoo werd de muziek alhier meer en meer geoefend; en met het begin dezer eeuw kwam de Maetschappy van Ste Cecilia voor orkest en harmony, tot stand. Thans nog bezit onze stad deze verdienstelyke muziekmaetschappy. Daerenboven bestaet er ook eene Maetschappy van Fanfaren, vóór eenige jaren alhier opgerigt.

(1) Marchantius. *Flandria descripta*. p. 77. Ecloa. . . . ac subinde ludo celebri literarum frequentata.

HOOFDSTUK XII.

Aenzienlyke Mannen.

GRATIAEN, Heer van Eecloo, schynt omtrent het jaer 1040 te zyn geboren. Om zyne dapperheid en staetkundige behendigheid werd hy by graef Robert de Vries, zooals by zyn opvolger graef Robert de Jonge, in zeer groote achting gehouden, en was wel een der volmaaktste Ridders van het gravelyk hof van Vlaenderen. Ook ziet men hem opvolgelyk de eervolste en gewigtigste ambten door beide graven toevertrouwd worden.

Immers in het jaer 1072 maekte hy deel van het gezantschap, welk graef Robert de Vries naer Keulen stierde, zoo om er den keizer van Duitschland Hendrik V hulde te doen over het graefschap van Aelst en andere landen van het keizerryk, welke hy in leenbezetting hield; als om een verband met hem te bemiddelen en zyne hulp te verzoeken tegen Philips, koning van Vrankryk, die toebereidselen maekte om weêr in Vlaenderen te komen ten einde Boudewyn van Henegouwen, in bezit van dit graefschap te stellen, en tegelyk wraek te nemen over de schande, welke hy in den slag van Kassel had geleden. Hy werd benevens de andere ge-

zanten door den keizer met de grootste onderscheiding onthaeld, en lukte volkomen in zyne zending.

Den 21 Augusty van het jaer 1083, teekent Gratiaen, benevens eenige andere vlaemsche Ridders, als getuige op een diploma van graef Robert de Vries, gegeven te Aelst, waerby Gerardus, bisschop van Kameryk, de abdy van Sint-Adriaen, te Geeraerdsbergen, met den autae van Huneghem en andere goederen begiftigde (1)

Ten jare 1085 vergezelde hy Graef Robert op zyne reis naer het Heilig-Land, welke reis vyf jaren duerde. (2) Eindelyk schittert Gratianus onder de roemryke vlaemsche Ridders, die met Graef Robert de Jonge by de eerste kruisvaert den oorlog tegen de Sarrazynen aenvoerden. Al de geschiedschryvers getuigen der dapperheid en des heldenmoeds, welke Gratiaen in al de zwarige gelegenheden van dezen beroemden veldtocht aen den dag legde.

PASCHASIUS JUSTUS. Een der verdienstelykste mannen, waerop onze stad zich mag beroemen, is wel Paeschier Joostens, meer bekend onder den latynschen naem van Paschasius Justus; hetzy dat wy hem beschouwen als geneeskundige, wysgeer en taelkundige, of om de buitengewone genezing, waerby hy *Prins Willem van Oranje*, bygenaemd *den Zwyger*, het leven reddede.

Paschasius Justus werd in het begin der XVIe eeuw te Eecloo uit eene aanzienlyke familie geboren. (3) Na zyne

(1) Miræus. *Opera diplomatica*. T. III. p. 18.

(2) Meyerus. *Annalium Flandriæ*. Ad annum 1085.

(3) *Vertoog aen de heeren Geheimraad en Commissaris-generaal van zijne keurvorstelijke Hoogheid den heer Keurvorst van Beijeren, enz.*

*Gedaan den 22 meije 1778. In handschrift. **

* Dit HS. werd ons door den wel Ed. Heer Prosper Cuypers-Van Velthoven ter hand gesteld, waerover wy hem hier onzen openlyken dank betuigen.

jeugd in schitterende studiën overgebracht te hebben, doorreisde hy Vrankryk, Italië, Spanje en andere landen van Europa. Om zyne uitstekende wetenschap was hy bevriend met al de geleerden, en daerenboven door zyne heusheid en keurige manieren werd hy in de hoven der doorluchtigste vorsten met achting ontvangen. Aen de wysbegeerte en de geneeskunde wydde hy zich voornamelyk toe; en uit Italië terug zynde, oefende hy, als eerste geneeskundige van den Markgraef van Bergen-op-Zoom, deze kunst uit met zoo een glansryken uitslag dat weldra zyn naem alom bekend was. Te Bergen-op-Zoom vereenigde hy zich met de familie Turcq, eene der oudste en aanzienlykste der stad.

Doch niets strekte hem tot meerder eer dan de wondergenezing van Prins Willem van Oranje. Den 18 maart 1582 werd deze vorst te Antwerpen in zyn paleis door een' jongeling, geboortig van Bilbao, in Biscayen, met naem Jan Jauregui, door 't hoofd geschoten met eene pistool, waarvan de kogel onder de regter oor ingaende door het gehemelte des monds onder de boven-tanden door de linker wang uitgevlogen was. De dader werd op het feit door de omstaenders ter dood gebragt, en het gerucht liep alom dat de prins gedood was. Intusschen werd de prins in zyne

.
 Aanhoudend hebben de zelve (leden der familie des vertoon-
 ders) zoo in dienst van den Heer als van de stad (Bergen-op-Zoom) uitge-
 munt, om daarom eenige staaltjens aan te haalen, zal de ondergeteekende
 zeggen : dat doen Heer Jan IIe Marquis in den jaare 1567, in Spanje was
 omgebracht, en de Koning het Marquizaat in confiscatie had genomen,
 Dr. Paschasius Justus Turcq gesprooten uit de Heeren van Eekelo en
 wegens zijne reizen door Europa in die tijden zeer bekend, de vrouwe
 Marquise Douariere met zijnen raad en hulpe heeft geadsisteert, zooda-
 nig, dat die ongelukkige Princes in zulken trouble en gevaarlijke tijden,
 hem met haar volkoomen vertrouwen heeft vereert, hebbende hij zich
 met roem en tot groot genoegen van haare Doorl. in alles gequeten.

kamer geleid, alwaer hem alle mogelyke zorgen door de voornaemste geneeskundigen werden toegediend. Nogtans was de wonde zoo ernstig dat men gedurende de eerste dagen weinig hoop had hem te kunnen redden, tot dat eindelijk Paschasius Justus by den prins werd geroepen, en er in gelukte het bloed, welk in groote menigte en met geweld uit de keeladers vloeide, te stelpen, en buiten alle verwachting den vorst slechts na eenige weken te herstellen. (1) Uit erkentenis over deze buitengewone genezing

(1) J. N. van Engelen, *Stukken concernerende Bergen-op-Zoom, Dordrecht, 1780. Blz. 88, 89 en 98.*

Baselis, in zyne *Beschrijving der belegering van Bergen-op-Zoom*, zegt, Duc D'Alve heeft allen den huisraad van 't Hof (die bijkans een conings goed weert was, vercocht, en alle d'inkomsten van 't Marcgraefschap (die boven maten vele waren) aangeslagen.

De Vrouwe Marquize Douariere had in deeze treurige omstandigheden bij zich tot Lijf Arts, Dr Pascasius Justus Turcq, dewelke haare Doorl. getrouwelijk met raad en daad bijstaande Hoogst dezelve van groot nut was. Deeze Pascasius Justus Turcq, die in 's Lands Geschiedenissen meest maar bekend is met den naame van Pascasius Justus, is dezelve, die in 't jaar 1581 aan het Doorl. Huis van Orange en Nassau en aan het gansche vaderland den gewichtigen dienst deed van de hoopelooze genezing der wonde door Jean Jauregui aan Prins Willem den I^e te Antwerpen door eene pistool schoot toegebracht, tot welke genezing hij Dr. Turcq expres van Bergen-op-Zoom ontboden werd, vermits 's Princen Medicijn en Heelmeesters er geene kans toe zagen, van welke gebeurtenis de lezer de echtheid kan nazien in zijne korte levens beschrijving door Professor Boxhorn geplaatst voor zeker werkje ten titel voerende *Pascasii Justi de Alea*, anno 1642, van nieuws uitgegeven, te Amsterdam bij L. Elzevier in 12mo gedrukt en aan des Doctors agter kleinzoon Dr. Justus Turcq Borgemeester van Bergen-op-Zoom, opgedragen, van welken eerstgemelden Dr. Pascasius Justus Turcq des Autheurs kinderen van 's moeders vaders zijde in rechte lienie afstammen, gelijk daar van ook afstamt de Heer Mr. W. Turcq, thans gecommitteerde Raad mitsgaders Raad ter admiraliteit van Zeeland.

.
 In deeze belegering (van Bergen-op-Zoom) d'A^o. 1622 was Dr. Pascasius Turcq kleinzoon van den bevoorens genoemden Pascasius

beloonde de prins hem met een uitstekend gedenkstuk welk later door zyne erfgenamen is bewaerd geworden. Vervolgens werd hy tot eersten geneeskundige van den hertog van Alençon verkoren.

Niettegenstaende zulke groote hoedanigheden was hy echter langen tyd onderhevig geweest aen een ongemeenen drift tot het dobbelspel, welken hy door zyne vurige gebeden en wenschen dat God hem dezer ziekte zou verlost hebben, eindelyk kon overwinnen.

Dit gaf aanleiding tot het schryven van zyn geacht latynsch werk, verdeeld in twee boeken, aengaende de dobbelsteenen, of de wys om het spelen om geld te genezen.

In het eerste boek worden de eigenschap, de oorzaak en uitwerkselen van ieder sterke, en tot nu toe onbekende

Justus Turcq eerste Borgemeester van de stad. Wat diensten hij bij die gelegenheid aan de stad gedaan heeft, kan in de aangehaalde beschrijving als mede in de stadts notulen nagelezen worden.

Cort verhael van 't moordadigh feyt geperpetreert in den persooone van den deurlichtigen Prince mynen Heere den Prince van Oraengien, enz.

T'Antwerpen, Plantyn, 1582.

Groen van Prinstener, *Archives ou correspondance inédite de la maison d'Orange Nassau. Tome VIII.. p. 86.*

De Echtgenote van Willem, Charlotte de Bourbon, schreef aen graef Jan van Nassau, over den toestand haers gemaels, den 18 April 1582, in dezer voege: D'autant que Mademoiselle d'Orange, ma fille vous advertist souvent de nos nouvelles, lesquelles, hélas! ont esté quelque temps extrêmement mauvaises, par la blessure de Monsieur le Prince, vostre frère, dont par diverses fois nous sommes passez, tels changemens et dangers, à cause d'une veine blessée, que selon le jugement humain, il estait tenue plus près de la mort que de la vie. Mais Dieu par sa grâce y a miraculeusement mis a main, lorsque nous estions au bout de nostre espérance, aiant cessé le sang depuis quattorse jours ença et dès lors la playe s'est toujours portée de mieux en mieux; mesmes devant-hier au matin est sortie une tente qui y avait esté cachée, depuis le dit jour qu'il seignoit pour la dernière fois, et se guérit à ceste heure la playe si naturellement, que nous ne doutons point de sa convalescence, moiennant la grâce de Dieu.

hertstogt even als van eene hevige ziekte, op eene geneeskundige en gemakkelyke wys verklaerd; en in het andere wordt geleerd, door welke geneesmiddelen men eene onverzadelyke en schandelyke begeerte best uit het gemoed dergenen, die van deze kwael geweldig aengetast zyn, uitroeijen, of op wat wys, indien de ziekte hardnekkig is, dezelve temmen en onder brengen kan.

De schryver droeg zyn werk op aen den Heer Maximiliaen van Bourgonje, Heer van Wacken en Cappelle, en Bevelhebber der Nederlandsche vloot.

Het gemelde boek, in een zeer sierlyken styl geschreven, is getiteld : *De Aleâ, sive de curanda ludendi in pecuniam cupiditate, libri duo. Priore, medica planaue methodo omnis gravissimæ et ignotæ usque ad hoc tempus affectionis natura et effectus, tanquam immanis et sævi alicujus morbi, explicantur : altero, quâ potissimum curatione adhibita insatiabilis flagitiosaue cupiditas evelli ex graviter ægrotantium animis possit, explanatur : tum, si contumax erit, quâ ratione edomari et comprimi queat, edocetur.* Het werd opvolgelyk gedrukt te Bazel (Zwitserland) 1561, in 4to, te Antwerpen, Frankfort, Marburg en Amsterdam. Deze laetste uitgaef is men verschuldigd aen professor M. Z. Boxhorn, die er eene beknopte levenschets des schryvers byvoegde; dezelve komt uit de vermaerde drukkery der Elzevirs, en dagteekent van 1642.

De geleerde J. B. Thiers verklaert uit het werk van Justus veel nut getrokken te hebben tot het schryven zyner verhandeling, getiteld : *Traité des jeux et des divertissemens, qui peuvent être permis, ou qui doivent être défendus aux chrétiens, etc.* Paris, 1686.

Paschasius Justus schreef nog een of meer stukjes behelzende de *Gebeden* en *Wenschen*, welke hy God opdroeg om van den drift tot het spel, waarmede hy langen tyd

werd gekweld, verlost te worden. Doch deze stukjes schynen verloren te zyn.

Sanderus, Sweertius, Valerius Andreas, Paquot en een groot getal andere schryvers hebben in hunne werken over Paschasius Justus gehandeld.

JAN-BAPTISTE VERSLUYS, Doctor in de geneeskunde, was een der werkzaamste schryvers der 18^e eeuw. De heer Felix Goethals telt omtrent 40 zyner boekwerken, onder anderen de vlaemsche vertaling van het geachte werk van Alban Butler, *Levens der Heiligen*.

FRANCIES TEMMERMAN, als toonkundige, EDUARD DE VliegHERE en ANTONE DE POORTERE, als kunstschilders, en EDUARD CORNELIS, als bouwkundige, oefenden met veel gelukken deze onderscheidene kunstvakken, en hebben door hunne verdienstelyke voortbrengsels eene wel verdiende faem nagelaten.

KAREL-LODEWYK LEDEGANCK. De levensbeschryving van dezen beroemden Dichter, welke Professor Heremans in zyne uitgaef van Ledegancks volledige werken deed voorafgaen, komt ons zoo nauwkeurig voor, dat wy ons veroorloven dezelve hier over te nemen.

Indien zich ooit in de geschiedenis der letterkunde een wonderbaer verschynsel heeft opgedaen, is het wel de bloei der Nederlandsche letteren in België na de omwenteling van 1830. Te midden van het volk, dat het gebruik zyner eigene tale als eene grievige tegen het voormalige Staetsbestuer had doen gelden, hief op eens een gansche rei van vaderlandsche zangers zyne Vlaemsche toonen aen, die thands by de vroeger onverschillige menigte met geestdrift werden aengehoord. Wel waren er onder de Vlaemsche

dichters enkele, die reeds gedurende het bestaan van 't koningryk der Nederlanden blyken van aenleg voor de poëzy hadden gegeven; doch slechts nadat de Belgische vlag in de zuidelyke gewesten onverstoorsaer geplant scheen, vertoonden deze zich in hunne volle poëtische kracht.

Onder de Belgen, die reeds vóór 1830 eene zekere faem in de Nederlandsche letterkunde hadden verworven, bekleedde KAREL LODEWYK LEDEGANCK eene voorname plaats. Hy zag het eerste levenslicht op den 9^{den} November 1805 te Eecloo, eene kleine stad in Oost-Vlaenderen, waer zyn vader, JOHANNES, een niet onverdienstelyk onderwyzer, tydens de vereeniging van Noord en Zuid een der eerste was, die de verbeterde methoden in zyne schole dorst invoeren. Zyne moeder, JOHANNA JUDOCA CODDENS, was eene dier aertsvaderlyke huisvrouwen, wier geslacht by ons schynt uitgestorven te zyn, en die den vromen pater POIJTERS en den wyzen vader CATS van buiten kenden. Hoe groot de invloed van LEDEGANCKS moeder, niet alleenlyk op de vorming van zyn kinderlyk herte, maer tevens van zynen poëtischen geest moet zyn geweest, leert ons de Dichter zelf, wanneer hy van haer getuigt :

Aen haer heb ik, myn harp! uw vroeg bezit te danken.

Terwyl zy in de wieg my schommelde onvermoeid,
Zweefde op haer' adem soms een stroom van vreemde klanken,

En met de moedermelk kwam medoly gevloeid.

't Was even of haer jeugd, by zomeravondstonden,

In 't suizen van den wind die toonen had gehoord,

Waermeê by 't voorgeslacht zich vreugde en smert verkondden,

En die de stroom des tyds sints eeuwen heeft gesmoord.

En als reeds de ouderdom haer wang met rimplen groefde,

Lag nog een roerend lied by wylen op haer tong;

Zoodat myn dorst naer zang geene andre bron behoefde,

Dan die voor heel myn jeugd uit hare borst ontsprong.

Ras ontwikkelde zich de knaep, en van zyne eerste jeugd af legde hy eenen onverzaedbaren dorst naer weten-

schap aen den dag, die zich geene moeite ontzag, om het nagestreefde doel te treffen. Dewyl nogtans zyne ouders door de fortuin niet waren gezegend, konden zy dien onverzaedbaren dorst in hunnen zoon niet lange bevredigen, en moest de leerzuchtige LEDEGANCK, wanneer hy nauwelyks de jongelingsjaren had bereikt, voor zyne toekomst zorgen. Hy verwierf eene plaets van schryver aen het stadhuis te Eecloo, waer zyn helder oordeel en zyne vaerdigheid in bestuerlyke zaken hem weldra deden onderscheiden. Zyne ledige uren begon hy dan reeds aen de beoefening der Nederlandsche dichtkunst te wyden. Ofschoon de Rederykers nog alom in Vlaenderen heerschten, en met hen PHOEBUS-APOLLO met de Muzen driemael-drie en den bonten klatergouden stoet van heele en halve goden, zoo brak de jonge LEDEGANCK met zyn gezond verstand weldra den staf over de beuzelachtige, zoutelooze rymelaryen van zyne land- en tydgenooten, en legde hy zich op de studie der groote meesters uit de zeventiende eeuw toe.

De eerste dichtproeven van LEDEGANCK waren gelegheidsverzen, en in een tydvak, dat de Rederyksgilden in België nog uitsluitelyk wierook brandden voor der kunsten God, en wedstryden uitschreven, kon het niet anders, of zyn herte moest ook kloppen by het lezen der pryskaerten, die gouden en zilveren borstsieraeden uitloofden voor den besten berymer van onderwerpen, als : *de yselykheden van den burgerkryg, de knagingen van een boos geweten, of de liefelykheid der maend Mei*. Al vroeg moet LEDEGANCK eene zekere vermaerdheid in zyne geboorteplaets hebben verkregen : tot een bewys daarvan strekken de volgende verzen, die aen den veel belovenden Dichter in 1823 op den 16^{den} December, door eenen letterkundige van zeer kieschen smaek, den heer C. A. VERVIER, des tyds agent van den algemeenen Rykskassier te Eecloo, werden toege-

zonden, en vergezeld gingen van een voor den jeugdigen Poëet kostelyk geschenk, namelyk de Gedichten van H.

TOLLENS :

Ontwring uw lier toch geene klanken,
Uit dankgevoel mij toegewijd!
't Is mij niet, maar U zelf, te danken
Dat gij ook eenmaal Dichter zijt;
Gij voeldet d'aanleg U geschonken;
Gij wist het heilig vuur te ontvonken,
Dat thans door uwen boezem rent,
En dat, door 't geestverroerend blaken,
U doet die forsche toonen slaken,
Waaraan men de echte Dichters kent.

Ga voort een loopbaan door te streven,
Die zoo veel zoets op 't uiteind heeft,
Maar denk niet voor U zelf te leven,
't Is voor de Dichtkunst dat gij leeft;
Mag zij steeds uwe liefde boeien
Dan doet zij eens uw borst ontgloeijen
In toonen uw- en harer waard,
En Phebus zal, met eigen vingren,
U 't eerloof om den schedel slingren,
Dat hij voor kunst en ijver spaart.

Dat deze voorspelling zou verwezentlykt worden, toonden de lauweren, die de jonge LEDEGANCK weldra mogt plukken. De Maetschappy van Rhetorika te Deynze schreef eenen pryskamp uit, en LEDEGANCK trad in het strydperk, en behaalde den gouden eerepenning op den 15^{den} July 1827. Alhoewel het bekroonde gedicht: *Heil en onheil der tooneeloeffening* in den smaek van die dagen zy behandeld, is het nogtans geenszins van verdiensten ontbloot: het overtreft door gemak van versbouw en kracht van uitdrukking de nietige rymdichten van dien tyd. Een ander gedicht, een weinig later (1828) vervaerdigd, *de eerste Zwaluw*, bewyst boven dien, dat, wanneer LEDEGANCK zyne onderwerpen zelf mogt kiezen en uit zyn eigen herte zingen, hy zich dan reeds tot eene zekere hoogte wist te verheffen.

LEDEGANCK liet het by dezen eersten lauwer niet. In 1828 op den 17^{den} Juny behaalde hy den eersten prys by de Koninklyke Maetschappy van Rhetorika tot Brugge met den *Lof der schilderkunst*, een gedicht, dat zeker van geene overdryving is vry te pleiten, doch die welligt meer hare oorzaak vond in de prysvraag zelve dan in de overtuiging des Dichters. Niet altyd echter was het lot LEDEGANCK gunstig: eens dat hy weder in het strydperk was getreden, werd het dichtstuk van zekeren barbier, dat er erbarmelyk uitzag, boven het zyne verkozen. LEDEGANCK wreekte zich op zynen overwinnaer, op dichterlyke wyze, met epigrammen: « *zyn barbier was niets anders dan een barbaer: het scheelde maer ééne letter.* »

Den 31sten Mei 1830 ontving hy den gouden eereprys, door de Maetschappy van Rhetorika te Thielt uitgelooft, voor zyne *Linnenmakery, Vlaenderens welvaren*, een voortreffelyk gedicht waarmede hy alstoen veel lof inoogstte, en waerin plaetsen voorkomen, die men te regte met het fraeije *Buitenleven* van Poot heeft vergeleken. In dit gedicht waeit ons reeds de geurige, frissche wasem van de *Boekweit* tegen, die de Dichter eenige jaren later met zoo veel kunst en zwier zou bezingen.

By ministeriëel besluit van den 21sten Juny 1834 werd een nationale wedstryd voor poëzy uitgeschreven, waarvan het onderwerp was de *Zegepraël van 's Lands onafhankelijkheid en de lotbestemming des Vaderlands*. Aen LEDEGANCK viel nogmaels de eerste prys ten deel. Eenige rekenden het den Dichter als eene misdaed aen, dat hy eene omwenteling had willen verheerlyken, die toch niet gansch zyne goedkeuring kon hebben weggedragen; doch zeker hadden die van het prysvers nog geene kennis genomen, en moesten zy later toestemmen, dat LEDEGANCK zich hier zeer behendig uit den slag heeft weten te trekken. Aen diegenen,

welke hadden verwacht, dat zyn gedicht een smaedvers op het voormalige Staatsbestuer zyn zou, antwoordde hy met den Franschen Dichter :

Non, sous quelque drapeau que le barde se range,
La muse sert sa gloire et non ses passions;
Non, je n'ai pas coupé les ailes de cet ange,
Pour l'atteler hurlant au char des factions.

Er zyn eigentlyk twee tydperken in de dichterlyke loopbaen van LEDEGANCK: het eerste strekt zich uit van zyne eerste dichtproeven tot aen zyne bekrooning in den wedstryd des Staatsbestuers; het tweede gaet van 1834 tot aen zynen dood. In het eerste tydperk wordt zyne poëtische vlugt nog meermaels belemmerd door de rhetorikale banden, ter wyl hy in het tweede tydperk een echt begrip kreeg van de roeping des dichters. Tot in 1834 beoogde hy met zyne dichterlyke werkzaamheden uitsluitelyk roem, en konden de Rederykerswedstryden met hunne alledaegsche, versletene prysvragen hem nog verlokken; sedert zyne bekrooning te Brussel liet hy alleen zich door zyn eigen gevoel en verbeelding leiden. Hy bekreunt zich niet meer over het oordeel dier rymersgilden, samengesteld uit eenvoudige ambachtslieden of landbouwers, welke niet wisten, wat poëzy is, en den dichter op den zelfden rang stelden als eenen boogschutter, die op eene boerenkermis den hoogsten vogel getroffen, of de meeste roozen heeft geschoten.

Wat niet weinig bydroeg, om den kunstsmaek van LEDEGANCK te louteren, was zyne studie van de grootste dichters onzer eeuw. Het lezen van A. DE LA MARTINE, VICTOR HUGO, SCHILLER en vooral LORD BYRON bragt eene volkomen onwenteling te weeg in de letterkundige begrippen van onzen Dichter.

Na zynen zegepraël in den wedstryd des Staatsbe-

stuers, wydde LEDEGANCK zich gedurende eenigen tyd minder aan de beoefening der vaderlandsche letterkunde, om zich op droogere studiën toe te leggen. Gaerne hadde hy den graed van doctor in de regten verkregen; doch daertoe was de kennis der oude talen onontbeerlyk, en LEDEGANCK had wel by zich zelve eenige nieuwere talen aangeleerd; maer eene klassieke opvoeding had hy niet genoten. Zoû zulks hem weêrhouden? Neen, door eigene krachtsinspanning, zonder eenigen gids zoû hy het heiligdom der oudheid genaken en zich ontsluiten! Eene zware taek in der daed, die hy op de schouders nam, doch niet zwaer genoeg, om eenen man met een karakter als het zyne af te schrikken. Het is onmogelyk zich de buitengewoone wilskracht voor te stellen, die hy in het betrachten van dit zyn doel aan den dag legde! Wanneer hy het eindelyk zoo verre had gebragt, dat hy de lessen der Hoogeschool volgen kon, kwam de weetgierige Dichter te dien einde verscheidene malen in de week te voet van Eecloo naer Gent, en zoo

Bragt hy den dag en soms de nachten door,
Onachtzaam op ontydig lichaemskrenken.

Eindelyk verkreeg hy het loon van zoo veel vlyt en aenhoudendheid. Hy verwierf op den 10^{den} van Oogstmaend 1835 den graed van doctor in de regten, en zulks met groote onderscheiding; doch welligt ontving hy dan reeds de kiemen der ziekte, die hem langzaam ten grave zoû slepen.

Het Staetsbestuur erkende de letterkundige verdiensten van LEDEGANCK, en stelde hem aan tot lid der kommissie, die de verhandelingen over de spelling der Vlaemsche tale zoû beoordeelen. Hy bekwam boven dien de plaets van vrederegter te Zomergem. Daer arbeidde hy aan een werk,

waervan by iederen Vlaemschen burger de dringende noodzakelykheid werd gevoeld. De wetboeken waren sedert 1830 voor den Vlaming, die alleen zyner moedertale magtig is, gesloten geweest: LEDEGANCK nam voor, ze in het Nederduitsch te vertolken, en het eerste gedeelte van zynen arbeid zag reeds in 1841 het licht, en bevatte het Burgerlyk Wetboek. De overzetting van LEDEGANCK munt uit door tael- en regtskennis, en wordt door des kundigen zeer hoog geschat. Reeds ligt een vierde druk ter perse, en de vorige werden elk op eenige duizenden exemplaren getrokken. Die lastige arbeid heeft ongetwyfeld bygedragen, om de borstkwael, waervan LEDEGANCK later werd aengedaen, te ontwikkelen. Doch zyne liefde voor zyne Vlaemsche broeders, die de wetten, welke hen besturen, niet eens verstaen konden, was al te groot, opdat hy zyne eigene gezondheid voor de Vlaemsche zaak niet zoû hebben opgeofferd. Het was insgelyks gedurende zyn verblyf te Zomergem, dat hy plaets nam in de Provinciale Staten van Oost-Vlaenderen, en in den echt trad met Jufvrouw VIRGINIA DE HOON, van Capryck, uit welken echt twee zonen en eene dochter zyn gesproten.

Doch weinig tyds zoû hy het reinste huwelyksheil smaken: op eens openbaerde zich de onverbiddelyke borstkwael, waeraen hy zeven volle jaren heeft gekwynd. Hy kreeg weldra de volle bewustheid van de ongeneeslykheid zyner ziekte, maer droeg ze met gelatenheid, als het eenen Christene betaemt. Harde slagen hadden bovendien reeds vroeger het herte van onzen Dichter doen bloeden: hy droeg beurtelings zyne geliefde ouders naer het graf. De gevoelvolle elegieën ter dier gelegenheid vervaerdigd rekenen niet alleenlyk onder het voortreffelykste, dat wy van LEDEGANCK bezitten, maer tevens onder het beste, waerop de Nederlandsche letterkunde in dit vak zich beroemen mag.

In 1839 verzamelde LEDEGANCK zyne verspreide gedichten in eenen bundel, die den naem voert van *Bloemen myner Lente*, en in 1840 verscheen reeds zyn *Burgslot van Zomergem*, een verhael, dat uitmunt door eene buitengewoone kracht van voorstelling.

In 1842 verliet LEDEGANCK Zomergem, om zich te Gent als provinciael opzichter van het lager onderwijs te vestigen, een ambt, dat hy met onderscheiding tot aen zynen dood waernam. By het verschynen van het *Burgslot van Zomergem* had men aen dit dichtstuk ten laste gelegd, dat, hoe schoon ook van schildering, het zedelyke doel al te zeer op het achterplan is verschoven : LEDEGANCK hoedde zich tegen dien blaem in zyne *Zinnelooze*, die in 1842 verscheen.

By de instelling der *professeurs-agrégés* aen de Hoogeschoolen van den Staet in 1845, werd LEDEGANCK niet vergeten : hy verkreeg insgelyks dien eeretitel. In tusschentyd, naer mate zyne lichamelyke krachten afnamen, schenen de krachten van zynen poëtischen geest aen te groeijen. Ter wyl de schoonste dichtstukken, zoo als *de Boekweit*, *de Bedelaer*, *de Laster*, de heerlykste paerels aen zyne dichterkroon voegde, naderde hy telkens eene schrede tot het graf. Eindelyk verschenen zyne *Drie Zustersteden* (1846), die alles overtroffen, wat den gevierden Zanger, tot hier toe uit de pen was gevloeid, en welke dan eens al de pracht en den zwier der ode ten toon spreiden, en waeruit dan weder al het teeder klagende der elegie spreekt, en die steeds door hunne edele vaderlandsliefde geestdrift en bewondering by elken Vlaming, welke een herte in zich voelt kloppen, zullen verwekken.

Nimmer viel in Vlaenderen aen een dichterlyk gewrocht, een onthael te beurt als aen de *Drie Zustersteden*. Ook wanneer LEDEGANCK in Oogstmaend 1846 Antwerpen bezocht,

werd hy aldaer door alwie letteren en kunsten vereerde, met luide toejuiching begroet.

LEDEGANCK ontsliep te Gent den 19^{den} Maert 1847. Zyn sterfdag was een dag van rouwe voor elken Vlaming, die zyne tael bemint. Hy had slechts den ouderdom van 41 jaren mogen bereiken! Zyne stoffelyke overblyfsels werden op den 23sten Maert met de grootste staetsie ter aerde besteld. Afgevaerdigden der verschillende letterkundige maetschappyyen van Vlaemsch België en de Rector der Gentsche Hoogeschool spraken by die treurige plegtigheid redevoeringen uit.

Op den St Amandsberg by Gent, op eenige stappen afstands van de gedenkzuil aan eenen anderen stryder voor de Vlaemsche zaak, den geleerden WILLEMS, gewyd, verheft zich eene door den beeldhouwer J. VAN ARENDONCK kunstig bewerkte grafstede, die aldaer door de vrienden en vereerders van den verdienstelyken Dichter, als eene blyvende hulde aan Vlaenderens gevoelvollen Zanger in 1849 werd gesticht.

Eecloo mag zich ook beroemen de geboorteplaets te zyn van een JOSEPH GEIRNAERT, een THEODOOR DE HEUVEL, een JAKOB GODINAU, wier voortbrengselen, zoo in België als by den vreemde, reeds zoo hoog geschat worden, en die wel eenmael de luister der nieuwere Vlaemsche School zullen wezen. Maer dewyl het nakomelingschap de onpartydigste regter is in kunsten en wetenschappen, zullen wy ons onthouden in verdere uitbreidingen te treden omtrent deze verdienstvolle mannen. (1)

(1) Het onderhavig werkje lag reeds ter pers, wanneer de stad Eecloo met gansch het land het verlies te betreuren had van den uitmuntenden schilder Geirnaert. Hy overleed te Gent den 21 Maert jongstleden.

Voegen wy hier by dat na de omwenteling van 1830 onze stad de eer had de gastvryheid te geven aan den te regt beroemden J. F. WILLEMS. Tydens zyn verblyf te Eecloo (1830-35) gaf hy er in 't licht zyne eerste uitgaef van het vermaerde werk, *Reinaert de Vos*.

Twee evenzeer befaemde vlaemsche Letterkundigen, en wien, als aan WILLEMS en LEDEGANCK, de Vlaemsche Letteren zoo veel te danken hebben, wy bedoelen de heeren KAREL VERVIER en F. RENS, verbleven ook eenige jaren in onze stad. En thans nog telt Eecloo onder zyne inwoners de verdienstelyke schryver der *Verwoesting van Maestricht*.

BEWYSSTUKKEN.

Nº 1.

Graef Fernand en gravin Joanna van Constantinopelen bevestigen de verkoopinge gedaen by Elyas, klerk, en Jan van Ryssle, hunnen geregtsdienaer, van 250 bunderen Woestinen, gelegen te Aelscoet by Capric. Zy vergunnen dengenen, die in deze Woestinen wonen zullen, het voorregt noch te Brugge, noch te Gent of elders, door hunne baljuws voor het geregt te mogen geroepen worden, maer enkelyk ter gezegde plaets Aelscoet of te Ravenscoet.

Dezelve vergunnen eeuwig en erfelyk 250 bunderen Woestinen te Aelscoet aen Ryckaerd Duning van Flissenghen en Willem Landmetre. ()*

July 1233.

Fernandus, Flandrie et Hanonie comes, et Johanna, uxor ejus, Flandriæ et Hanonie comitissa, omnibus presentes litteras inspecturis salutem. Noverint universi quod nos

(*) Archieven der Graven van Vlaenderen in de Rekenkamer te Ryssel berustende.

venditionem ducentorum et quinquagenta bonariorum Wastinarum jacentium in Aelscoet apud Capric, quam dilecti nostri Elyas, clericus, et Johannes de Insula, serviens noster, fecerunt pro mille ducentis et viginti libris art., de consensu et mandato nostro ratam habemus et firmam ipsam laudantes et confirmantes. Et sciendum quod de dicta Wastina nobis solvi debent annuatim de quolibet bonario duo solidi flandrensis monete in festo beati Martini et in festo beati Johannis Baptiste. Et illis qui in dicta Wastina manebunt talem concedimus libertatem quod nec Brugis, nec Gandavi, nec alibi, nisi in loco illo vel apud Ravenscoet a ballivis nostris vocari possint ad justiciam faciendam, nec coram aliquo respondeant nisi coram nobis vel coram illo quem ad hoc ad ipsos transmittemus specialiter; et de lege ejus statuenda et imponenda quam ipsis videbimus expedire de consilio nostro et ipsorum bona fide nos deducemus. In cujus rei testimonium presentes litteras sigillis nostris confirmavimus. Actum anno Domini M^o CC^o tricesimo tertio, mense julio.

Fernandus, Flandrie et Hanonie comes, et Johanna, uxor ejus, Flandrie et Hanonie comitissa, universis presentes litteras inspecturis salutem. Noverint universi quod nos Riquardo Duning de Flissenghen et sociis suis, Willelmo Landmetre et sociis suis, hereditarie dedimus in perpetuum de nobis tenenda ducenta et quinquagenta bonaria Wastina jacentia in Aelscoet apud Capric : Ita videlicet quod de quolibet bonario nobisolvere debent annuatim duos solidos duobus terminis annuatim persolvendos : videlicet in festo beati Martini et in festo beati Johannis Baptistæ. Et p. tantum de introitu nobis solvent mille ducentas et viginti libras. Et illis qui in dicta Wastina manebunt talem concedimus libertatem quod nec Brugis, nec Gandavi, nec alibi a Ballivis vocari possint ad justiciam faciendam, nec coram aliquo

respondeant nisi coram nobis vel coram illo quem ad hoc ad ipsos specialiter transmittemus. In cujus rei testimonium presentes litteras sigillorum nostrorum munimine fecimus roborari. Datum anno Domini M^o CC^o tricesimo tertio, mense julio.

N° 2.

Keure den inwoners van Eecloo vergund door graef Thomas van Savojen en gravin Joanna van Constantinopelen. ()*

April 1240.

Haec est libertas et cura concessa a Thoma Flandriae et Hannoniae comite, et Johanna uxore ejus Flandriae et Hannoniae comitissa, universis hospitibus, manentibus et mansuris de cetero apud novum Eclo, et ceteris Parochiis contentis infra terminos subscriptos. Termini autem sunt tales : *Nordhosthoec*, apud *Ichtevelde voorde an Caprick*, de *Ichtevelde voorde* versus *Suit* per *Drieboom* super Domum *Brunnus Filii Lamkins*, et de Domo *Brunnus* per unam viam extendentem se *Zuydward* usque ad Aquaeductum, qui dicitur *Oudeleet*, et ab hinc juxta Aquaeductum usque *Moere Domini Allardi de Hole*, quem aquaeductum dominus *Allardus de Hole* fodi fecit, in quo termino in majorem evidentiam *Crux* de novo posita est, et hinc *Westward* per *Driebom* usque *Nordhende de Zoutweghe* et abhinc usque ad inferiorem Crucem *mori hospitalis sancti Johannis Brugensis* per

(*) Archieven der stad Eecloo.

Driebom, et ab hinc super unam viam, quae venit de *Cleempitte* usque *Houvelde*, ubi etiam ad evidentiam termini crux posita est, et abhinc *Nordward* usque *Zuythende* de *Molengracht*, et abhinc secundum quae se extendit *Molengracht* per *Balgherhoucke* usque ad *Noordmoer*, ubi similiter in termino crux posita est, et abhinc per *Driebom* usque ad *Ribecke* an *Caprick*, et ab hinc *Oostward* usque ad terminos libertatis de *Caprick* usque *Ichtevelde voorde*.

§. 1. Omnes homines manentes et mansuri apud novum Eclo in perpetuum infra dictos terminos nec a nobis nec ab aliquo Ballivorum de Brugis, sive de Gandavo, sive ab aliquo alio loco, possunt evocari Brugis vel Gandavi, vel alibi pro aliqua emenda vel forisfacto majore vel minore, seu aliquo contractu, vel etiam aliqua causa spectante ad nos ratione nostrae Jurisdictionis nisi solummodo in dicta villa de novo Eclo, et hoc coram nobis vel coram illo, quem ibidem in loco nostro constituemus; praeterea illi de novo Eclo non debent arrestari alicubi pro aliquo debito, nisi ubi contraxerint legitime coram scabinis illud debitum cognoscentibus.

§. 2. Quicumque super aliqua re vel ad aliquid querelam movere voluerit ipsam in cartula scriptam ballivo vel illi, qui in loco ejus est, debet praesentare et justitiarius debet per se vel per nuntium suum et praeconem citare illum vel illos, quos dictum negotium tangit proxima die dominica ad ecclesiam parochialem ipsorum, si sint ecclesiae ipsorum infra praedictos terminos; sin autem pertineat ad parochias sitas extra praedictos terminos, debent citari in ecclesia de novo Eclo ad diem competentem placiti et ad locum deputatum ad hoc de communi consilio tam justitiarum, quam scabinorum ejusdem loci. Citatis pro justitia facienda vel habenda comparentibus, primo debet *vier-scarnia* inbanniri, et tunc praeco debet jurare : se tertio

illum vel illos, quos evocabit, citasse legitime, nisi scabini duo ad minus cognoscant citationem; et homo citatus debet petere prolocutorem, vel pro se loqui si velit, accepta prius licentia a ballivo, ita quod si aliquis non accepta prius licentia loqueretur, prolocutor vel alius vel ipsam vierscarniam perturbaret, quilibet pro se daret ballivo XII denarios, similiter fiat de actore hoc est de conquerente.

§. 3. Si autem ad diem sibi praefixum non venerit, debet inbanniri iudicio scabinorum, sed ad proximum diem placiti potest bannum suum emendare duobus solidis et stare juri sicut prius, si causa fuerit pecuniaria. Quod si non fecerit, remanebit victus in dicta causa, et justitarius faciet supra petitis plenam justitiam; actor autem non comparens tempore citationis suae emendabit Domino duos solidos, et citato duos solidos, et hoc in pecuniaria causa, sicut predictum est. Si autem extraneus fuerit conquerens, debet satisfacere, quod causam suam prosequeretur secundum consuetudinem et legem villae.

§. 4. A praedictis bannis possunt liberari omnes citati, si agnitionem a scabinis habuerint, quod extra parochiam fuerint tempore citationis suae. Omnis autem citatus ad summonitionem suam debet banniri per scabinos; nisi aliquis propriam domum habens in dicta villa eum sinuaverit iuramento suo legitime. Conquerens vero si infra tres citationes non prosequatur causam suam, cum fraudulenter videatur vexare adversarium suum, amplius ei non justificabitur in dicta causa.

§. 5. Si quis petat debitum, de quo dicit se cognitionem scabinorum habere, iudex debet ad hoc inducere scabinos, ut cognitionem suam deponant, et si debitum illud a scabinis cognoscatur, ballivus debet satisfacere ei de dicto debito infra triduum per denarios vel per pignus de bonis ipsius rei. Si autem creditor vadium receperit proxima die

Dominica, debet praeco intimare debitori in ecclesia sua, quod vadium suum redimat, vel creditori satisfaciat infra octo dies; alioquin ipsi super hoc amplius non respondebitur.

§. 6. De omni causa, quae pandetur, debet habere Dominus duos solidos, et praeco de prohibitione sua duos denarios. Et sciendum, quod nullum vadium debet abduci de dicta villa, nisi prius per legem fuerit appropriatum illi, qui pandaverit; et si quis hoc facere presumpserit emendabit Domino tres libras.

§. 7. Redditus autem comitis vel cujuslibet sive census et debent pandari, si placuerit, domino, cujus sunt, infra triduum post diem solvendi statutum per praeconem, datum a ballivo, quia hujusmodi non pertinent ad scabinatum.

§. 8. Quicumque terram suam vendere voluerit debet denunciare per praeconem suum in ecclesia sua, terram esse venalem, et hoc die Dominica semel tantum, et tunc vendere poterit cuicumque voluerit terram suam, nulla obstante propinquitate, et debet legitimum donum facere, coram scabinis tribus ad minus, ita quod quilibet scabinus habeat duos denarios de cognitione, et preco duos de denunciatione.

§. 9. Sciendum etiam, quod haec terra de novo Eclo et ceteris dictis parochiis debent habere liberum aquaeductum et exitum aquarum suarum versus *West* usque ad aquam, quae vocatur vulgari nomine *Hee*, abhinc usque ad mare, et ex alia parte versus *Oost* debent aquaeductum suum habere sive exitum aquarum suarum, secundum quod melius videbitur hominibus praedictae terrae sibi expedire, dummodo aquam suam non ducant vel exire faciant in praedjudicium seu gravamen libertatis hominum de *Caprick*; et homines ibidem manentes possunt arcere omnem aquam extraneam, sive fuerit fluvius aut pluvia a terra sua, quae jacet infra dictos terminos costo suo.

§. 10. Concessimus etiam illis de novo Eclo viam

competentem veniendi et redeundi a dicto loco versus Brugas et Gandam et alias bonas villas Flandriae, praeterea clausurae, quae fient circa dictam terram, quae vulgariter dicuntur *Locke*, debent inspicere, emendari et fieri per scabinos hoc modo: prima dominica cum opus est et scabinis placuerit; debet fieri denunciatio ad ecclesiam per nuntium ballivi, ut homines ipsius villae faciant clausuras suas infra hebdomadam et sequenti dominica fiet denunciatio ad ecclesiam pro inspicendis clausuris a scabinis ad diem, quem infra sequentem hebdomadam ad hoc ponent, et quicumque non perfecit clausuram suam sicut debet vel emendaverit, erit in forefacto erga Dominum de duodecim denariis, et Dominus debet facere clausuram illius seu emendare per *costum* duplicatum, et quicumque propter defectum clausurae alterius damnum receperit; pro emenda, iudicio scabinorum, illud ei restituatur de bannis illius cujus defectu passus est damnum. Ista inspectio et emendatio clausurarum debet fieri bis in anno, secundum quod melius videbitur scabinis et hominibus dictae villae.

§. 11. Quicumque alicujus bestias, pecudes vel animalia invenerit supra terram suam, ita quod damnum ei fecerint, potest ea retinere penes se, quod vulgariter dicitur *Scutten*, et tunc ille, cujus sunt animalia, inspecto damno jurare debet se secundo, si velit, damnum quantum sit, et illud solvere et suum *Yschot* abducere, alioquin satisfaciat illi, qui damnum passus; quicumque autem violenter vel fraudulenter suum *Yschot* abduxit, non restituto prius damno, sicut praedictum est; et de hoc convictus sit per veritatem a scabinis acceptam, emendabit Domino quinque solidos, et illi, cui sublatum est, quinque solidos.

§. 12. Quotiescumque aliqua utilitas communis vel negotium, quod communitatem tangit, immineat promovendum, de communi consilio tam scabinorum quam proborum virorum debet fieri.

§. 13. Possunt etiam scabini advocatis senioribus facere bannum in mercibus venalibus et cibariis, secundum quod viderint expedire villae, et ad hoc debet praebere assensum Ballivus noster, quotiescumque fuerit requisitus.

§. 14. Hanc autem *curam* et libertatem debet jurare ballivus noster se observaturum fideliter, et debet facere scabinagium cuilibet indigenti et exigenti, sine repulsa et dilatione ad diem competentem per scabinos, quod nisi ballivus fecerit, scabini non debent sedere ad scabinagium, donec conquerenti satisfactum fuerit per scabinos.

§. 15. Omnibus apud novum *Eclo* manentibus licitum sit pascere animalia sua, scilicet oves et boves, equos et equas et cetera animalia, ut apes, porcos et anseres et hujusmodi in nemore nostro de *Aelschoet*.

§. 16. Hos supradictos homines de novo *Eclo* debemus servare quietos et liberos ab omni tallia et exactione et vexatione aliqua, nisi dictis vel factis forefecerint, et nisi in expeditionem nobis vocati non venerint.

§. 17. Qui alii opprobrium dixerit, ipsi emendabit quinque solidos et Domino quinque solidos.

§. 18. Qui alium pugno percusserit, ipsi emendabit decem solidos et Domino decem solidos, et si percussus vel per capillos tractus ad terram ceciderit, percussor emendabit ei viginti solidos et Domino viginti solidos.

§. 19. Qui alium pede pulsaverit emendabit ei viginti solidos et Domino viginti solidos; qui alii sanguinem fecerit, emendabit ei viginti solidos et Domino viginti solidos; qui alium vulneraverit, ipsi emendabit quadraginta solidos et Domino quadraginta solidos. Qui alii vulnus pertingens, id est *doorginghe* dederit, ipsi emendabit quinque libras et Domino quinque libras; qui alii suum *gheschot* rapuerit, ipsi emendabit quinque solidos et Domino quinque solidos; qui rapinam fecerit, ipsi cui rapina facta fuerit, reddet rapinam

cum duplicio et tres libras et tres libras Domino; et si ille, cui rapina facta fuerit, clamando auxilium petierit, omnis, qui ad auxilium ejus non advenerit, Domino emendabit decem solidos vel juramento se excusabit, illud non audisse.

§. 20. Qui alicujus domum invaserit, emendabit Domino tres libras de die, et illi cujus domum invaserit, tres libras, et de nocte sex libras tam Domino, quam illi, cujus domum invaserit. Coadjutores invasoris quotquot sunt, quilibet emendabit Domino viginti solidos de die et de nocte quadraginta solidos, et haec fiant accepta veritate a scabinis, tam de insidiis, quam de *huyszuckinghe*, et ille cujus domum invaserit vel super quem insidiae factae fuerint, quidquid pro defensione fecerit, pro nihilo reputabitur. Eadem lex erit coadjutoribus eorum.

§. 21. Qui de furto convictus fuerit, scribetur in carta furum; et si voluerit, poterit dare duos fidejussores de sex libris, quod de cetero non furabitur, et sic erit absolutus a banno.

§. 22. Nemo teneri debet pro furto, nisi furatus fuerit valens duos solidos; qui furem pro furto insecutus fuerit, et clamando auxilium petierit, ille, qui ad ejus auxilium non venerit, dabit Domino decem solidos, vel juramento stare faciet, illud non audisse. Fur captus ducetur ad viersearniam, et ibi expectabit judicium scabinorum, et si convictus fuerit de furto, eorum judicio a ministro Domini suspendatur, et Dominus apponet Dominium suum.

§. 23. Qui alii furtum imputaverit, et illum de furto convincere non poterit, emendabit illi pro collo suo quinque libras et Domino quinque libras.

§. 24. Qui arma irrationabilia, scilicet ferrum punctatum et clavam torquosam in villa portaverit, debet Domino quinque solidos; qui canipulum super se portaverit in villa, debet Domino tres libras.

§. 25. Qui canipulum super aliquem traxerit, ipsi debet

quinque libras et Domino quinque libras; qui extraxerit gladium in iracundia, debet Domino viginti solidos; qui canipulo aliquem vulneraverit, debet manum amittere; qui canipulo aliquem occiderit, Dominus vindicabit de eo tamquam de *mordadega* homicida.

§. 26. Qui mulierem vi oppresserit, vel aliquem occiderit, vel qui *mordaet* fecerit, caput debet amittere, et si forefactor evaserit, omnia bona sua amittet, quae Dominus et uxor ejus dimidiabunt, et non poterit reconciliari ipso Domino vivente, sub quo fecerit forisfactum.

§. 27. Omnes articuli expressi in praesente cedulla terminabuntur secundum cartam praescriptam; et scabini de illis nil poterunt mutare, addere vel substrahere, nisi de consensu Domini.

§. 28. Et si quis contradixerit scabinis in judicio, emendabit Domino tres libras et omnibus scabinis contradictis tres libras, nisi forte ignoranter et absque contumelia factum fuerit, et nisi super his, quae in carta continentur contradicere praesumpserit, et de omnibus aliis, quae hic non continentur, fiat rectus scabinatus.

§. 29. Sciendum tamen, quod ab ista libertate et cura excipiuntur hospites manentes in *Wastina Dominae Machildis de Haga* apud novum *Eclo* et caeteris parochiis infra dictos terminos, quae continent circiter septuaginta boneria terrae. Dicti enim hospites et dicta *Wastina* ad praedictam non pertinent libertatem.

Praedictam vero libertatem et curam ego Thomas Flandriae et Hannoniae comes et carissima uxor mea Johanna Flandriae et Hannoniae comitissa concessimus omnibus hospitibus seu hominibus manentibus apud novum *Eclo* et ceteris parochiis contentis infra supra nominatos terminos in perpetuum et ad majorem securitatem sigillorum nostrorum munimine roboramus. Actum anno Domini millesimo ducentesimo quadragésimo, mense Aprili.

N° 3.

*Graef Guy van Dampierre brengt eenige wyzigingen toe aen
de Keure van Eecloo. (*)*

Woensdag naer S^t. Nicasius 1271.

Nous Guis cuens de Flandres et marchis de Namur faisons savoir à tous, que Nous avons ottroiet et ottroions à nos gens de Eclo en amendement de leur Cuere en tel maniere.

1. Que qui fait assault de maison par nuit et en soit atteint par loy, que il est en forfait de corps et d'avoir; et qui fait assault de maison par jour et en soit atteint par loy, que il est en forfait de sesante livres; et qui brise triwes de sa main et en soit atteint par loy, que il est en forfait de corps et d'avoir.

2. Apres avons ottroiet et ottroions, que on fache en le eschevinaige de Eclo de an en l'an eschevins à la Candelier en tele maniere, que se mestiers est, que on peut remettre les viez eschevins à novel et tout ce jusques à nostre voulenté.

Par le tesmoing de ces lettres scellees de nostre scel, qui furent données en l'an del incarnation nostre seigneur mil deux cens sisante et onze le Merquedi apres la saint Nicaise.

(*) Archieven der stad Eecloo.

N° 4.

*Margareet van Constantinopelen bevestigt de Keure den inwo-
ners van Eecloo ten jare 1240 vergund door Thomas
van Savoijen en Joanna van Constantinopelen. (*)*

1275.

Margerite contesse de Flandres et de Haynau, as bail-
lius de Bruges, de Gand, de Maldenghiem et au Castelain
de Cavetinghes, Salus. Nous vous mandons et volons ke
vous a ceaus de West Eclo tenes le keure qui li ont
saielees de boene memore Madame Jehane nostre chiere
suer jadis contesse de flandres et de haynau et de quoy
nous vous avons autrefois envoies noz lettres pendans et
ne lor molestes de riens ki soit contre le dite keure, et lor
faites goyr de leur dite keure ensi kele est escrete et saielee.

Ce fu donne lan de lincarnation Mil deus cens sois-
sante et quinze le diemence devant le division des apostles.

N° 5.

*Philips de Schoone bevestigt de voormelde Keure in 1240
aen Eecloo vergund door Thomas van Savoijen en
Joanna van Constantinopelen. (**)*

April 1498.

Philippe, par la grace de Dieu, Archiduc d'Autrice;
Duc de Bourgoigne, de Lothier, de Brabant, de Styer, de
Carinte, de Carniole, de Lembourgh, de Luxembourg et

(*) Archieven der stad Gent.

(**) Archieven der stad Eecloo.

de Gueldres; conte de Haesbourg, de Flandres, de Thirol, d'Arthois, de Bourgoigne, Palatin et de Haynnaut; Lantgrave d'Elsate, Marquis de Burgauw et du Saint Empire; de Hollande, de Zeelande, de Farrette, de Kiburg, de Namur et de Zutphen conte; Seigneur de Frize sur la Marche de Slavonie, de Portenauw, de Salins et de Maline. Scavoir faisons à tous présens et avenir. Nous avons receu l'humble supplication de noz bienamez les Bourgmaistres et Eschevins de notre ville d'Eecloo, tant pour eulx comme pour tous les Mannans et Habitans d'icelle ville, contenant que en l'an mil deux cent et quarante, feux de bonne mémoire *Thomas*, Conte de Flandres et Haynnaut, et *Jehanne* sa compaingne, Contesse desdits Lieux, que Dieu absoille, octroyerent et accorderent auxdits suppliants leurs Lettres de Privilège faictes en Latin, scellées en las de Soye et Cire verde, contenant les Ordonnances, Keures et Statutz, et la manière comment ils se peuvent et doibvent régler au faict et conduite de la Justice, et des amendes que l'on peult et doibt exiger, tant à notre prouffit, comme à prouffit de notre ditte ville, et aultres choses au long déclarées en icelles Lettres de Privilèges dont la teneur s'ensuit :

Hierna volgt de tekst der Keure van 1240. ()*

A nous suppliant très-humblement par lesdits suppliants leur vouloir confirmer et ratifier lesdites Lettres de Privilèges et tout le contenu èsdittes Lettres ci-dessus transcrites, et sur ce leur faire expédier nos Lettres patentes; pour ce est-il, que Nous les choses dessus considérées, inclinans à la supplication et Requeste desdits suppliants avons icelles Lettres, Privilèges dessus inscriptes et tout le contenu en icelles confirmé et ratifié et approuvé, con-

(*) Zie blz. 135.

firmons, ratifions et approuvons et entant que mestier est, leur avons lesdittes Lettres, Privilèges et Statutz de nouveau octroyez et accordez, octroyons et accordons de grace espéciale par ces Présentes, et voulons que lesdits suppliants et chacun d'eulx en son regard usent et joyssent d'iceulx Keures et Statutz et de tout le contenu èsdittes Lettres ci-dessus transcriptes, si avant toutes fois qu'ilz et leurs prédécesseurs en ayent par cy-devant et jusqu'à présent deuement joy et usé; si donnons en mandement à nos amez et féaulx les Président et Gens de notre Chambre de Conseil en Flandres en nos Bailly de Gand, de Bruges, Ypere, du Francq et d'Eecloo, et à tous aultres Bailliz, Justiciers et Officiers leurs Lieutenants et chacun d'eulx endroit soy, et si comme à lui appartiendra, que de nostre présente grace et agréation, confirmation, ratification, approbation et de tout le contenu èsdittes Lettres dessus inserrées et en cesdittes Présentes ilz facent, souffrent et laissent lesdits suppliants et chacun d'eulx en son regard plainement, paisiblement et perpétuellement joyr et user sans ores, ni au temps advenir leur faire ni souffrir estre faict aulcun des tourbeir ou empesschement au contraire : *Car ainsi nous plaist-il.* Et afin que ce soit chose ferme et estable à toujours, nous avons faict mettre notre scel à ces Présentes, saulf en aultres choses notre Droict et d'aultruy en toutes. Donné notre ville de Bruges au mois d'Avril l'an de grace mil CCCC quatre-vingt-dix-huit, et sur le pli estoit signé, *Numay*, et estoit scellé de certain scel y pendant en filetz de soye et imprimé en cire verte.

Après collation faicte à la copie autenticque en forme probante par les Esschevins de la Keure à Gand, et signé, L. Doedens, at cette copie esté trouvé y concorder au Greffe du Conseil en Flandres, par moi estoit signé, Van Huele.

Nº 6.

Charters *betrekkelyk de gracieuse regtsmagt (juridiction gracieuse) van het Schependom van Eecloo.*

20 January 1389. (*)

Wij Jacop van den Stringhe Jan Hildebrant ende Pieter Terpennijne scepenen in West-Eclo in dien tiden doe dese dinghen waren ghedaen doen te wetene allen den ghonen die dese lettere sullen sien of horen lesen dat cam vor ons als vor scepenen Lijsbette de weduwe Zeghers Vischers met Martijne van den Velde als haer wettelike voocht ende soe ghaf wettelike ghifte Claeijs Bouden Louwers van den heltscheede vander hofstede die Maertijn Bouden Louwers ende Katheline sijn wijf besettende waren ten tiden dat sij leefden, gheliker wijs datse haer toe comende bastaert van Kathelinen Maertijns wive was harer moeder met sulker renten ende ghelaghen alse up den tijt van nu ghelegghen es, hoofdende an de peperstrate streckende oostwaert tote Pieters Moens hofstede an de noort zide so es ghehuust ende ghelant Raes Bloemaert ende an de zuut zide so leghet een hofstede die wiler eer was Aechten Corenbiters. Ende Lijsbette vors. ende haren vors. voocht die heeft ghelooft Claeijse vors. dese vors. heltscheede van der hofsteden te wette te waerne vri ende quite tieghen elken mensche ghelije dat vors, es. Ende alle dese dinghen sijn ghedaen wettelike bi manijnghen van den heere bi wijsdome van scepenen ende bi consente van beeden paertien naer costume ende husage van der kuere van West

(*) Archieven der stad Eecloo.

Eclo. In kennessen der wareden so hebben wij scepenen vors. dese lettere bezeghelt met onsen zeghelen huuthanghende. Dit was ghedaen int jaer ons heeren als men screef dusentich drie hondert neghene ende tachentich den twintichsten dach in Laumaent.

24 January 1423. (*)

Wij Jan Maes Pieter de Zwaef ende Jan van Zegbrouc h.^r Pieters Zoene scepenen in West Eeclo in dien tiiden als deze dinghen waên ghedaen doen te wetene allen den ghonen die dezen chaerter zullen zien of horen lezen dat quamen vor ons als vor scepenen vors. Willem de Wevere ende Marie zijn wettelike wiif ende ghaven alme ende wettelike ghifte Willem Maehthiis Boudins Zoene *van achte scellinghen gron. sjaers aervelike rente* te gheldene ende te betalene te kershavende nu eerst commende ende altelken kershavende daer naer volghende in elc jaer eewelic ende aervelic gheduerende bij condicien hier naer verclaerst. De welke vors. achte scellinghen gron. zijn bezet ende verzekert up de huushinghe ende up die ofstede daer Willem de Wevere vors. ende zijn vors. wiif nu ten tiiden up wonende zijn groot ziinde vier ghemete lands lichtelike min of meer. Ende es ligghende hoofdende an de grote strate te balgherhouke streckende noordwaert tot *buschem maersch* aen de oostziide es naest ghelandt Jan Poppe ende ande westziide es naest ghelandt Pieter Blondeel Boudins Zoene Ende es te wetene dat Willem de Wevere vors. ende zijn vors. wiif ofte haer lieder naercommers deze vors. rente mueghen of lossen van kershavende nu eerst commende over zes jaer met vijftijene de pennijne betalende alle die ach-

(*) Archieven der stad Eecloo.

terstellen van der vors. rente. Ende bii also dat Willem de Wevere vors. ofte ziins vors. wiif ofte haerlieder naer commers deze vors. rente niet en lossen binnen den termijn van jaren gheliic voren verclaerst staet zo zal deze vors. rente bliven arvelike rente ghelijc vors. es up dit vors. bezet met alzulke rente voren uut gaende als uut vors. bezette nu ten tiide uut gaet. Ende es te wetene dat alle deze dinghen ziin ghedaen wettelicke bii maninghe van den heere bii wiisdom van ons scepenen vors. ende bii consen te van partijen naer recht wet costume ende uzage van der kuere van Eeclo vorseijt mids dat deze vors. huushinghe ofstede ende rente zullen bliven taelillable gheldende cost ende last met den goeden lieden van eclo vors. In kennessen der waereden zo hebben wii scepenen boven ghenoomt dezen chaerter bezeghelt met onzen zeghele uut hanghende Dit was ghedaen int jaer ons heeren als men screef duzentich vier ondert drye ende twintich den viere ende twinstichsten dach in Laumaend.

20 January 1428. (*)

Wij Bouden van Wulfscoot Jan Wante ende Jan de Witte scepenen in de stede van Eeclo in dien tiden als dese dinghen waren ghedaen doen te wetene hem allen den ghuenen die desen tsaertere zullen zien of horen lezen dat quamen voor ons als voor scepenen vorseit Maergriete twijf Thomaes Zoethaerts by consente van Thomaze vorseit aren man ende Jacob de Ketelboetere ende Alaert Blanckaert

(*) Provinciale Archieven te Gent.

als wettelike voochden van den kinderen Pieters Ketelboeters hebben ghegheven een drachtelike alme ende wettelike ghifte Michiele Blondeel Pieters Zone van eenen sticke lands groot zijnde tiene hondert roeden lichtelijc min of meer ligghende hoofdende met den noorthende an de moijestrategie streckende zuut waert tote Michiel Blondeels lande an de westzide es ghelandt Jan Knespert Fransoys Zone ende an de oost zide zo leeght een straetkin dat men heet tmoerstraetkin twelke loopt tote der muerkelstrate. Ende Maergriete vorseit ende Thomaes als aer wettelike man ende Jacob de Ketelboetere ende Alaert Blanckaert als wettelike voochden van den vorseiden kinderen hebben alle een drachtelike belooft den vorseidene Michiele Blondeel Pieters Zone dit vorseide landt te wette te waranderene vry ende quite tieghen elken meynsche over zijn vry eghin ghoet met tien scellinghen parisisen aerveliker renten elx stjaers huut den gheheelen sticke ghaende ende sgraven scult. Ende alle deze dinghen zijn ghedaen wettelike bij maninghen van den heere en bij wijsdomme van ons scepenen boven ghenoomt huut verzouke ende ter begheerte van beeden partijen naer recht wet costume ende uzage van der kuere van Eeclo vorseit mids dat die vorseide landt zal bliven gheldende jaerleex tailliabele coste ende last met den ghoeden lieden van Eeclo vorseit. In kennessen der wareden zo hebben wij scepenen boven ghenoomt desen tsaertere bezeghelt met onzen zeghelen huuthanghende. Dit was ghedaen int jaer ons heeren als men screef dusentich viere hondert achte ende twintich den twintichsten dach in Laumaend.

4 Juny 1435. (*)

Wij Willem Blondeel Daneel Baertelmeeus ende Jan Daneels scepenen binnen der stede ende der vryhede van Eeclo in dien tiden als deze dinghen waren ghedaen doen te wetene hem allen den ghonen die dezen chaerter zullen zien of horen lezen dat quamen voorons als voor scepenen vors. Jan van der Vorst ende Tanne zijn wettelike wijf hebben ghegheven alme ende wettelike ghifte Jan van den Hende Willems Zuene van viere endetwintich schellinghen parijsisen tsjaers aerveliker renten te geldene ende te betalene ten Eersten daghe van wedemaendt naest commende ende also voort elke sjaers ten Eersten daghe van wedemaendt daer naer volghende eewelike ende aervelike gheduerende; ende es bezet ende verzekert up de huzinghen ende hofstede daer de vorseide Jan van der Vorst ende zijn vorseide wijf nu up woenende zijn met al datter up es ende toebehoort ende met zulker grootten alze nu bepaelt es binnen vierepalen ende es staende ligghende hoofdende teeclo ande grote strate streckende noortwaert tote Vincent Schelwaerts lande ande oostzide es ghehuust ende ghelandt Maerten Raes ende an de west zide es ghehuust ende ghelandt Pauwels van Vaken. Ende Jan vander Vorst vors., ende Tanne zijn vorseide wijf hebben ghelooft den vorseiden Jan vanden Hende Willems Zuene deze vorseide rente te wette te warenderene vrij ende quite tieghen elken meinsche over zijn vrij eyghin goed up de vorseide bezettinghe met twee scellinghen ende twee penninghen parijsisen aerveliker renten voren uutghaende ende sgraven scult.

(*) Archieven der stad Eecloo.

Ende alle deze dinghen zijn ghedaen wettelike by manin-
ghen van den heere ende bij wijsdomme van ons scepenen
boven ghenoomt uut verzouke ende ter begheerte van beede
partien naer recht wet costume ende uzage vander kuere
van Eeclo vors. mids dat deze vorseide rente zal bliven
ende gheldende tailliabele cost ende last met der stede van
Eeclo vors. In kennessen der wareden zo hebben wij sce-
penen boven ghenoomt dezen chaerter bezeghelt met onzen
zeghelen uuthanghende. Dit was ghedaen int jaer ons Hee-
ren als men screef duzentich viere hondert vieveende
dartich den vierden dach in Wedemaendt.

31 January 1457. (*)

Wij Jacop vanden Berghe Willem van Zegbrouc ende
Daneel Daneels scepenen binnen der stede ende vryhede
van Eeclo indien tijden als dese dinghen waen ghedaen
doen te wetene hem allen die deze letteren zullen zien of
horen lesen dat quam voor ons scepenen vorn. *Sijmoen van
Westvoorde* ende kende sculdich ende tachter zijnde Vincent
de Munster *neghen schellinghen paresisen sjaers* ervelicker
renten die te gheldene ende te betaelne in elc jaer *te
sente Bavendach eewelic ende ervelic gheduerende*; ende es
*versekerdt ende besedt up de husinghe ende hofstede daer
Reijnier Scellinc nu ter tijt up woendt staende ende lig-
ghende hoofdende metter noorthende ande grote straet ten
zuuthende ende ande oostzijde es ghelandt Sijmoen vorn.
ende ande westzijde es ghelegen tstoofstraetkin. Ende de*

(*) Archieven der stad Eecloo.

voorn. *Sijmoen heeft beloofd over hem ende zine naercommere* Vincent voorn. hem ende zine naercommers de voornoemde rente te wette te waranderene vry ende quite jeghen elcker mensche over zijn proper vry eyghin goet up tvors. bezedt met zulker rente boven huutgaende alst ghestaen ende ghelegghen es up den dach van heden ende sgraven scult. Ende alle dese dinghen zijn ghedaen ter neerenstere bede versoucke ende begherte van bider paertien naer recht wet constume ende usaige vander vorn. stede van Eeclo, mids dat tvorn. bezedt ende rente altoos met ons sullen bliven gheldene taellabel cost ende last. In kennesse der waerheden hebben wij scepenen boven ghenomt dese letteren bezeghelt met onsen zegghelen huuthanghende. Dit was ghedaen int jaer ons heeren als men screef duusentich vierehondert zevenscote ende vichtich up den laetsten dach in Lauwemaent.

(Get.) J. VANDEN HENDE.

28 Mei 1458. (*)

Wij Pieter de Munster ende Michiel Heylinc Scepenen binnen der stede ende vryhede van Eeclo doen te wetene alle lieden dat comen es voor ons scepenen vornoemd Adriaen Roels ende kende lydde wel ende voorwaerdelic vercocht hebbende Laureijns Mannins vijf hondert roeden onder busch moer ende woestine lithel min of meer ligghende in tambocht van Maldeghem inde zootmoer tusschen veldekinedamme ende Eeclo hoofdende metter noorthende ande

(*) Provinciale Archieven te Gent.

muerkelstrate streckende zuutwaert tot dat men heet tverberrende ande oostzijde es ghelant Jan van Sijnaij ende ande westzijde zijn ghelandt Pieter Heyns Gillis van Rakelbusch ende meer andere met twaelf schellinghen zes penninghen paresise elcx sjaers ervedic huutgaende sonder meer de welke men ghelt die van Sent-Janshuus in Brucghe mids dat tandre tijde omme de selve rente op ghenomen gheweest heeft jeghen hemlieden ende dit omme eene zekere somme van penninghen daer af de selve Adriaen van den vornoemde Laureijns hem hout over wel vernoucht ende wel betaelt ende scellen daer of quite ten eewelicken daghe. In kennesse der waerheden hebben wij scepenen boven ghenomt ons zeghels hier an ghehanghen up den achten twintichsten dach in meije int jaer duust vierhondert achte ende vichtich.

8 Juny 1458. (*)

Wij Pieter de Munster Lamsin Vrommond (**) ende Michel Heyline Scepenen binnen der stede ende vryhede van Eeclo indien tijden als dese dinghen waeren ghedaen doen te wetene hem allen die desen saertere sullen zien of horen lezen dat quamen voor ons Scepenen vornoemt Jan Roels f^s Jans ende Lijsbette zijn wettelic wijf ende gaven alme ende wettelicke ghifte Herman Vrancke van vier ghemete onder busch ende moer lichtelic min of meer

(*) Provinciale Archieven te Gent.

(**) Ongetwyfeld was deze Lamsin Vrommond afstammende van Lamsin Vromond, voormaligen secretaris van graef Lodewyk van Male, die hem, over zyn trouwen en langen dienst, zeker leengoed, gelegen binnen Eecloo en het Ambacht van Maldegheem, vergunde. (*Zie Bewysstuk n.º 34.*)

ligghende hoofdende metten noorthende ande leede streckende zuutwaert tot Laureijns Danckaert f^s Sijmoens lande ande westzijde es ghelandt Laureijns voornoemd ende Joris van Honderdale ende ande oostzijde es ghelegghen ende loopt de vornoemde leede. Ende Jan Roels vornoemt ende zijn vorseide wijf hebben beloofd over hemlieden ende huerlieder naercommere Hermanne vornoemt hem ende zyne naercommers de vornoemde busch ende moer te wette te waren-deerne vry ende quite jeghen elken mensche over zijn proper vry eigghen goet met sgraven scult jaerlicx huutgaende sonder meer commers. Ende alle dese dinghen zijn ghedaen terneerenster bede versoucke ende begheerte van beede partijen naer recht wet costume ende usage vander vornoemde stede van Eeclo mids datter of ghedaen es een wettelic sondaechs Kercgheboet naer tpoint van prevelegie der stede vornoemt. In kennessen der waerheden hebben wij scepenen ghenomdt behouden ooc dat de vornoemde busch ende moer altoos met ons sal bliven gheldende taeljabel cost ende last desen saertere bezeghelt met onsen zeghele huuthanghende. Dit was ghedaen int jaer ons heeren als men screef duusentich vierhondert achte ende vichtich op den achsten dach van wedemaent.

(Get.) J. VANDEN HENDE.

8 Juny 1474. (*)

Wij Vincent Munster Jacop Lieve ende Symon Maes scepenen binnen der stede ende vryhede van Eeclo indien tijden als dese dinghen waren ghedaen doen te wetene hem

(*) Provinciale Archieven te Gent.

allen, die dese lettren zullen zien of horen lesen dat quam voor ons scepenen vornoemt Jan Dierkins F^s Danneels ende kende sculdich zijnde meester Raesse Heylinc priestre twalef grooten sjaers ervedicker renten die te gheldene ende te betaerne te sente baven daghe nu eerst commende ende also voort van jare te jare telken sente bavendaghe in elc jaer eeuwelic ende ervelic gheduerende, besedt ende versekert op zijn huusinghe ende hofstede daer hij nu ten tijden op woonende es groot zijnde vijftich roeden lands lettelt min of meer staende ende ligghende hoofdende metten westhende ande boelaerstraete streckende oostwaert tot Pieter Heyns lande ande zuutzijde es ghelandt Vincent Terpenninc ende ande noortsijde es ghelandt Cornelis Tollin. Ende de vornoemde Jan Dierkens heeft beloofd over hem ende zyne naercommers meester Raesse vorseit hem ende zyne naercommers de vornoemde rente te wette te warendeerne vry ende quite jeghen elken mensche over zijn proper vry eijghen goet op tvornoemt besedt met twalef grooten elcx sjaers ervelic voren huutgaende die men ghelt der Kerken van Eeclo ende sgraven scult sonder meer. Ende dese dinghen zijn ghedaen naer recht wet costume ende usage van de vornoemde stede van Eeclo mits dat tvornoemde besedt ende rente altoos met ons sal bliven taeliabel gheldende cost ende last. In kennessen der waerheden hebben wij scepenen boven ghenomd elc onser zijnen propren segghel hier an ghehanghen. Dit was ghedaen int jaer ons heeren als men screef duust vierhondert ende viere ende tseventich op den achsten dach van Wedemaent.

(Get.) J. VANDEN HENDE.

Vóór Paesschen 1495. (*)

Wij Pieter van Vaken Jacob Danckaert ende Jan de Coorenbytre scepenen binnen der stede ende vryhede van Eecloo ten tijden als dese dinghen ghedaen ende verkent waren doen te wetene allen den ghoonen die dese presente lettren zullen zien of hooren lezen dat op den dach van hedent date dezer lettren commen ende ghecompareert zijn voor ons als voor scepenen voornomt Jan vanden Lare F^s Pieters ende Ysabeele zyn wettelic wijf. Ende gaven alme ende wettelicke ghifte Avezoete der weduwe van wijlen Cornelis Kempe van twee ghemeten ende een alf busch lichtelic min of meer ligghende binnen der Cuere van Eecloo en dat men heet toostvelt hoofdende metten noordhende anden busch van den broeders te Waerschoot streckende zuudwaert toten lande van den voorseide broeders ande oost ende westzijde zijn naest ghegoedt de voorseide broeders. Ende de voorseide Jan vanden Lare ende Ysabeele zyn wettelic wijf hebben beloofd over hemlieden hueren hoirs ende naercommers der voorseide Avezoete de weduwe van wijlen was Cornelis Kempe hueren hoirs ende naercommers de voorseide twee ghemeten ende een alf busch te wette te garandeerne vry ende quijte jeghens elken mensche over huerlieder vry eijghen proper goedt met zestien scellingen parisisen erfvelicke renten die men ghelt Ghenaeerde de Zwaef ende sgraven scult utghaende zonder meer commers. Ende omme dat alle deze dinghen zijn ghedaen naer recht wet costumen ende usagen van der voorseide stede van Eecloo, ende dat den voornoemden

(*) Provinciale Archieven te Gent.

busch met ons zal bliven taillable gheldende cost ende last so hebben wij scepenen bovenghenoomt dese jeghenwoordighe lettren beseghelt elc onser met zijnen propren zeghele uuthanghende in kennessen der waerheden den viventwintichsten dach van maerte int jaer duust vierhondert drie ende tnegentich voor Paesschen.

(Get.) V. KETELBOETRE.

7 January 1496. (*)

Wij Jan Vrombout, Vincent Zoetaert, F^s. Vincents ende Jan van Damme scepenen binnen der stede ende vryhede van Eeclo, ten tijden als dese dinghen waren ghedaen doen te wetene allen den ghonen die dese presente lettren zullen zien ofte hooren lesen dat quamen voor ons als voor scepenen voornoemt Tanne de weduwe Pieters van Vaken, metgaders Daneel Dierkins hueren bistaende voocht ende gaven halm wettelicke ghifte, Daneel Masset van onderalven ghemeten lands lettel meer of min ligghende binder voorseide Cuere ende vryhede van Eeclo, hoofdende metten westhende ande straete die men heet de Dooren strate, streckende oostwaert toten lande van Jan Vrombout ende van den voornoemden Daneel Dierkins ande zuudzijde es naest ghelant de voornoemde Daneel Masset, ende ande noortsijde tcloostre van den Doorne binnen Eeclo, ende de voornoemde Tanne metgaders hueren bistaende voocht hebben beloof over hemlieden ende over huerlierder naercommers, den voornoemden Daneel Masset zynen hoirs ende naercommers

(*) Provinciale Archieven te Gent.

de voorscreven onder alf ghemeten lands tallen wetten te garandeerne vry ende quyte jeghens elken mensche, over zijn propre ende vry eigghen goet, met sgraven scult daer uutegaende zonder meer commers ofte last. Ende omme dat dese dinghen zyn ghedaen by maninghe van den heere ende wijsdomme van scepenen, naer recht, wet, costume ende usage van der voorseider stede van Eeclo, ende dat tvoorseide land met ons sal bliven tailliable in coste ende laste, zo hebben wij scepenen boven ghenoomt dese presente lettren ghedaen zeghelen elc onser met zynen propren zeghele uuthanghende in kennessen der waerheden.

Dit was ghedaen int jaer duust vierhondert zessendetneghentich den zevensten dach van Laumaent.

(Get.) KETELBOETRE.

22 February 1500. (*)

Wij Jan de Nokere Daneel de Baets ende Gheeraert de Crooc scepenen binder stede ende vryhede van Eeclo ten tijden als dese dinghen waren ghedaen doen te wetene allen den ghonen die dese lettren zullen zien ofte hooren lesen dat quamen voor ons als voor scepenen vornoemt Jacop Danckaert ende Tanne zijn wijf wedue van Cornelis Wante, ende ghaven alme ende wettelicke ghifte, Daneel Dierkins F^s Gillis, van der rechter heltscheede van den achtiesten deele van der helt van eenen bilc lands groot vijf ghemeten lands int gheheele of daeromtrent, ligghende binder Cuere ende vryhede van Eeclo ghemeene metten vornoemden Daneel

(*) Provinciale Archieven te Gent.

Dierkins ende andere, hoofdende metten noordhende teeelo ande Moerstrate bijden Zusterhuuse streckende zuudwaert toten lande van Jan Vrombout, F^s Cornelis, ande oostzijde es naest ghelandt Jan de Herkere ende ande westzijde tclooster ten doorne. Ende de voorseide Jacop Danckaert ende zijn voorseide wijf hebben beloofd over hemlieden, ende huerlieder naercommers den voorseiden Daneel Dierkins ende zijnen naercommers de voorseide helscheede van den achtiesten deele vander helt van den voornoemde parcheele van lande tallen wetten te garandeerne vry ende quicte over zijn vry propere ende eijghen goet met zulker rente daer uute gaende alser van ouden tijden uute ghegaen heeft ende van rechs weghe behoort uute te gane zonder meer commers ofte last. Ende omme dat dese dinghen waeren ghedaen by maninghe van den heere ende wijsdomme van scepenen naer de rechten wetten costumen ende usaigen van der voorseider stede ende vryhede van Eeclo ende dat tvornoemde landt met ons zal bliven gheldende costen ende lasten, zo hebben wij scepenen vornoemt dese lettren uut-hanghende bezeghelt elc onser met zijnen zeghele in kennessen der waerheden. Dit was ghedaen int jaer ons heeren duust ende vijfhondert den twee en twintichsten dach van sporcle.

(Get.) H. DE CORTE prnt.

September 1505. (*)

Wij Zegher Van den Hende Cornelis Parisys ende Daneel De Baets Scepenen binnen der stede ende vryhede van Eeclo ten tijden als dese dinghen waren ghedaen doen

(*) Provinciale Archieven te Gent.

te wetene allen lieden dat quamen voor ons als voor Scepenen voornoemt Heyndric Heyline ende Jorijne zijn wettelic wijf ende ghaven up, ende droughen in handen Pieter Noyt ^{fs} Pieters de Jonghe te zijnen vryen eighe- domme ende over zijn vry propre ende eigghen goed alle de selve macht ende al dat recht dat zij hadden ofte hebben mochten an desen eersten chaertre van besettinghen van twaelf groten erflicker renten tsiaers ende an al dies den voorseiden chartre verclaerst mencioen maect ende inhoudt duer den welken desen jeghenwordeghen laetsten chaertre van updrachte ghesteken es ende an hanghet. Ende de voorseide Heyndric Heyline ende zijn voorseit wijf beloof- den den voornomden Pieter de voorseide macht ende recht van den voorseiden chaertere te wetten te garanderene vry ende quite jeghens elken mensche tvoorseits Pieters vry en eigghendomme. In kennessen der waerheden hebben wy Scepenen boven ghenoomt dese lettren uuthanghende bese- ghelt elc onser met zijnen zeghele. Dit was ghedaen inde maendt van septembre int jaer duust vc ende vive.

(Get.) H. DE CORTE.

28 February 1506. (*)

Wij Danneel De Baets, Gheeraerdt Morthamere ende Jacob de Hane Scepenen binnen der stede ende vryhede van Eecloo ten tijden als dese dinghen voor ons verkent ende ghedaen waren, doen te wetene allen denghonen die dese presente lettren zullen sien of hooren lesen dat up

(*) Provinciale Archieven te Gent.

den dach van hedent date deser lettren compareirden voor ons Scepenen voornomt Pieter Noyt f.^s Pieters de Jonghe ende Pierine zyn wettelicke wijf ende gaven up ende droughen in handen heere Pauwels Doornaert priestre prochiepape binnen der voorseide stede te zijnen vryen eigghendomme ende over zyn vry propre ende eigghin goetd alle de selve macht ende al dat recht dat zij hadden of hebben mochten anden eersten chaetre van besettinghen van twalef grooten erfvelicker rente siaers ende al dies den voorseiden charetre verclaerst mention maect ende inhoudet, deur den welcken desen jeghenwoordighen chaetre upn updrachte ghesteken es ende anne hanghet. Ende de voornoemde Pietre Noyt ende zyn wijf beloofden den voorseiden heer Pauwels Dornaert de voorseide macht ende recht van den voorseiden charetre te wette te garanderene vry ende quicte jeghens elcken mensche tot svorseits heere Pauwels eigghendomme. In kennessen der waerheden hebben wij Scepenen bovenghenoomt dese lettren uuthanghende beseghelt elc onser met zijnen zeghele. Dit was ghedaen den lesten dach van sporcle int jaer duust vc ende zesse.

(Get.) KETELBOETRE

18 April 1653. (*)

Wij Gillis de Noker, Joos Claeys, ende Pauwel de Zutter Scepenen der stede Keure ende vrijheijt van Eecloo doen te weten dat commen ende ghecompareert is in persooone Anthoine van Oost Fs. Gillis, ende bij sijnen

(*) Archieven der stad Eecloo.

consente Cornelie de Waele syne huijsvr., dewelke beken-
den, lyden, ende verclaersden, wel ende deuchdelyck hem-
lieden gheadvanceert ende ter handt ghedaen te sijne bij
Mattheus Lambrecht f.^s Jans, de somme van acht ponden
grooten eens, waervooren de comparanten hebben beloof
ende beloofven bij deser acte tot behoufve ende proffijcte
van voors. Mattheus Lambrecht sijne hoirs, ende naercom-
mers, te ghelden ende betaelen eene rente van thien schellin-
ghen grooten sjaers, sijnde advenant den penninck XVIe,
daervan het eerste jaer crois sal vallen ende verschijnen
opden achthiensten dach vande maendt April inden aen-
staenden jaere XVIe. vierenvijftich, midtgaeders alzoo voorts
van jaere tot jaere, euwelijck ende erfvelijck, emmers totter
aflossinghe van diere, dewelcke de voorn. comparanten
zullen moghen doen tallen tijden ende wijlen alst hemlieden
goet duncken sal, midts alsdan, teender reyse opleggende,
ende wederkeerende de voorn. somme van acht ponden
grooten mette verloope croisen naer rate van tijde, welcke
rente verclaeren de voorn comparanten te bezetten, verzeke-
ren ende thipoticqueren op een heml. huijs stede ende
erfve ghestaen, ende ghelegghen binnen dezer stede, hoof-
dende metter voorhoofde noort de straete loopende vande
maerct naer den hospitaale oost Rogier d'Hulst, suit, ende
west Charel vanden Kerchove Greffier deser stede, verclae-
ren de comparanten dese selve huijse ende erfve hier te
vooren anders niet belast te sijne dan met eene rente van
thien schellinghen grooten sjaers oock den penninck ses-
thiene, ende oppe verkent tot profijcte van Heindrick de
Croocq, ende alsnu den voorn. Mattheus Lambrecht bij
transporte vanden selven Croocq, sette omme waert bij
aldien dat den voorn. Mattheus Lambrecht, ofte den gonne
chracht daertoe hebbende, faulte ende gebreck hadden van
betaelijnghe tsij van eenen jaere, ende meer jaeren crois

der voorn. rente, tselve ghebreck met alle costen daer omme te geschieden, verhaelt ende gherecouvreert worden ande voors. huijse ende erfve, ofte ande comparanten personen ende andere goedijnghen present ende toecom-mende, deselve hier inne oock verbindende als naer rechte, al twelck de voorn. Mattheus Lambrecht by desen present verclaerst taccepteren ende accepteert tselve bij desen. Ende omme dat dese dinghen sijn ghedaen naer de rechten, wet-ten, costumen ende usantien deser stede, midtsghaeders op dat der voors, huijse ende erfve met ons soudē blijfven tail-label in alle costen ende lasten, soo hebben wij schepenen voorn. dese presente letteren gheseghelt, elck met onsen properen seghel, hieranne wijthangende in kennesse der waerheijt. Dit was ghedaen int jaer ons Heeren duissent sesse hondert drijenvijftich opden achthiensten dach vande maendt April. Toorconden als Greffier.

(Get.) C. VAN DEN KERCHOVE.

N° 7.

Charter van Karel II, waerby de Eerloen en Reiskosten van Baljuw, Burgemeester, Schepenen en Greffier der stad Eecloo geregeld worden. ()*

29 Maert 1688.

Opt vertoogh ghedaen aenden Coninck van weghe Jan Bap.^t de La Faille Heere van Eecloo, Bailliu, Burghem.^{rs}, Schepenen ende Greffier, midtsgrs de proprietarissen ende notable ghebruijckers vande zelve Stede, dat tusschen hun

(*) Archieven der stad Eecloo.

onderlinghe zijnde gheweest eenighe questien ende processen, zij tot voordeel ende ghemeene ruste van diere, alle de selve processen hebben gheassoupiceert, ende te neder gheleijt, mitsgrs voordere resolutie ghenomen hoemen in toecommende de selve processen soude kunnen eviteren, ghelijck 'twas blijckende bijt Contract ende Accord, waervan den inhoudt is volghende. — Actum binnen Eecloo, op het stadhuijs in Cameren den XXIX^{en} Decembre 1686 ter vergaderinghe vanden Collegie; mitsgrs de twee ghecommitteerde over de proprietarissen ende notable over de ghebruijckers deser stede. Ten zelve daghe opde propositie van weghen de notable ghedaen tot aflegh van alle de processen alreede gheintenteert ende hanghende onghedecideert inden Rade van Vlaên, als deghone nochtans staende te rijsen zoo nopende de vacatien van Bailliu, Burghmre ende Schepenen, recollement van rekeningen, als andersints, nopende d'observantie van het reglement van den jaere 1672, is gheresolveert ende tusschen partijen, vasteghestelt, dat alle de processen alreede ongost, sullen onderblijven ende mits desen te niette ghedaen worden ende de costen danof dependerende, zoo van deene als d'andre zijde sullen betaelt worden uijt de ghemeijne penninghen deser stede, die in d'eerste rekeninghe sullen valideren, ende dat van nu voortaan Bailliu, Burghem.^{re} ende Scepenen hun precieselijck sullen reguleren naert voors. reglemente van den jaere 1672, zoo nopende de directie deser Stede, als nopende hunlieden vacaên met den Taux van welck zij hun verclaeren te sullen contenteren sonder directelijck ofte indirectelijck op den Eedt int Faict van heml. officie ghedaen, die te vergrooten, ende dat heml. quohieren van vacaên in voorl. jaeren verdient ende alnoch onbetaelt, ende wier aengaen proces is hanghende inden Raede van Vlaên sullen ghetauxeert ende ghemodereert

worden, mitsgrs betaelt, te weten degone vanden Bailliu, Burghem.^{re} ende Greffi.^r ten advenante van twaelf schellingen grⁿ sdaeghs, ende deghone vande Schepenen ten advenante van thien schelling. grⁿ daeghs, ghedaen binnen de provincie van Vlaën ende deghone ghedaen in het vervolg vande Contributien inde Fransche Steden, ende buijten dese Provincie, ten advenante van een pondt groot daeghs voor elcken ghecommitteerden, ofte ghevanghenen ghevaceert hebbende, behoudens bij deselve verclaerende dat sij daeronder zullen begripen de thaire inde selve voijagie ghedaen, ende dat hiermede oock sal commen te cessereren de pretense oppositie jeghens de rekeninghe van Abraham D'haene, alreede ghepresenteert ende voor alsnoch onghesloten, nopende den ontfanck van de Fransche Contributien ende brantschatten, dit alles op het Adveu ende welbehaeghen vanden Heere deser Stede. In teecken der waerheijt hebben dese ghesaementdelijck onderteeckent, ende sullen hiervan ghemaect worden vier copien authentijcque danof d'eene zal overghelevert worden in handen van den Heere van Eecloo, eene inde Archiven deser stede, eene aende ghecommitteerde vande voorn. proprietarissen, ende de vierde aende notable over de ghebruijckers deser stede, ende zijn onderteeckent, Pr Dobbelaere, Frans Beeckman, Jan de Zuttere, Jacques de Baets, Jan de Rijcke, ende vele anderen. D'onderschrevene vrouwe Marie Catherine de Haccaert ghesellenede van Mher Pieter de la Faille Rudder Heere van Assenede, Marie Lierde, etc., wijt trachte van procuraê aen haer verleent bij Jo.^r Jan Bap.^t De la Faille, Heere van Eecloo, in date 24^{en} deser alhier ghesien ende ghelesen, verclaert het voorenstaende accord te lauderen, aggreeren ende approberen behoudens ende opde naervolghende modificaê, te weten dat de officieren permanenten als Bailliu ende Greffr. vacierende bij com-

missie vanden *Collegie in stadts affairen*, binnen de provincie van Vlaên sullen proffijteren *ten advenante van vier guldens daeghs* ende vachierende buijten de provincie *ofte naer de Fransche steden* disterende acht mijlen van dese plaetse, ses guldens daeghs in plaetse vanden *taux* bij reglement ghedreghen, ende dat inde rekeninghe sal passeren het ordinaire tractement van achthien ponden grn in elke vernieuwinghe ende veranderinghe van het Magistraet, mits in consideraê van dies schepenen afgaen hun recht inde Auditie ende doen vande rekeninghe, ghelijck van Immemoriaelen tijde is gheploghen, welcke modificaê bijde onderschr. Bailliu, Burghm.^{rs}, Schepenen ende Greff.^r mitsgrs de twee ghecommitteerde over de groote proprietarissen ende vijf notable over de ghemeene Insetenen ende ghebruijckers ter presentie van diversche insetenen is gheaccepteert, ende eensaemmendelijck versocht, hierop te bidden d'approbaê ende Octroij van der Maj.^t omme in toecomende te dienen voor eenen weth. Voorts alzo noch voorder difficulteijt stont te reijzen, nopende d'extraordinaire debvoiren ende diensten vanden voorn. Greffier deser stede, soo is dienaengaende gheresolveert dat men jaerlijckx het quohier vande voorn. extraordinaire debvoiren ende diensten vanden voors^{en}. Greffr. zal laeten visiteren ende modereren door drij Advocaeten te denommeren, den eenen door het Magistraet van Eecloo, den tweeden door de ghecommitteerde over de groote proprietarissen ende ghebruijckers ende den derden door den selven Greffr. t'sijnder presentie, ende van eenen ghecommitteerden wijtten collegie, ende eenen over de groote ghelande ende ghebruijckers, ten welcker effecte den voorn. Greffier, een maent voor het doen van stadts rekeninghe sijn Cohier zal doen wesen in handen vande bovenghementioneerde Bailliu, Burghm^{re} ende Schepenen van Eecloo, om inghevolghe den *taux* ende moderaê

inde selve rekeninghe ghebrocht te worden. Ende is onderteeckent Marie Catherine de Haccart, d'Assenede, Pr de Dobbelaere, Frans Beeckman, Jan de Zuttere met vele anderen: Ende hebben de verthoonders tot meerdere corroborâe vansvoorschr. Accord ghesaemdelijck gheresolveert daer over te versoecken d'approbâe van sijne Maj.^t, soo hebben sij hunnen toevlucht tot de zelve ghenomen zeer ootmoedelijck biddende ghedient te wesen het selve Contract, ende resolutie aggreeren ende approberen, hun daertoe verleene acte in behoorlijckē forme. Sijne Maj.^t ghesien hebbende in haren secreten raede het Accord hierboven gheinsereert, ende daerop ghehadt het advis van die President ende Luijden van den Raede in Vlaên, heeft hetselve accord gheaggreert, ende gheapprobeert, ghelijck sij aggreert ende approbeert bij desen naer zijne forme ende inhouden; wel verstaende dat d'officieren ende die vande weth commende te reijzen, niet en sullen moghen rekenen dobbele daghueren, niet meer vande daeghen van hunne reijzen, als van hun sejour ofte stilblijven, ende wederkeeren, alwaertsaken dat zij soudē vertrecken ende wederommekeeren opden selven dagh, oft dat zij de debvoiren van hunne commissie ghedaen hadden opden dagh van hunne compste, ofte hun wederkeeren; Ghedaen te Brussel den neghentwintighsten der maendt van Meert duijsent sesse hond.^t achtentachtentigh: Blon. v.^t ende was onderteeckent F. P. de Cordes ende ghezeghelt met eenen zeghel van rooden hostie.

Naer collâe ghedaen jeghens het originel decret is dese copie daermede, bevonden taccorderen by my onderschreven Greffier der stede keure ende vrijhede van Eecloo desen XX^{en} September een duyst seshondert ende achten-tachtentich.

(Get.) CH. J. DE SMET.

Nº 8.

Octroijen verleend door Philips IV en Karel II, waerby de stad Eecloo vergund wordt ten haren behoefte regten te heffen op het Bier en den Wyn, welke binnen deze stad zullen gesleten worden. ()*

5 April 1639.

Philips bij der gracie Godts Coninck van Castillien, van Leon, van Arragon, van beide Sicillien, van Hierusalem, van Portugal, van Navarre, van Grenade, van Toledede, van Valence, van Gallice, van Maillorken, van Sevilien, van Sardaignien, van Cordube, van Corsique, van Murcie, van Jaen, van de Algarven, van Algesire, van Gibraltar, van de Eijlanden van Canarien ende van Indien soo Orientale als Occidentale, van de Eijlanden ende vasten lande der zee Oceane, Eerst Hertoghe van Oostenrijck, Hertoge van Burg.^{en}, van Lotryck, van Brabant, van Limburg, van Luxemburg, van Geldre ende van Milanen, Grave van Habsburg, van Vlaenderen, van Artois, van Burg.^{en}, Pasgrave, van Thirol, van Henegauwe ende van Namen, Prince van Swave, Marcgrave des heijlichs Rijcx van Rome, Heere van Salins, van Mechelen ende Dominateur in Asien ende in Afrijken. Allen den genen, die dese tegenwoordige sien sullen saluijt, wij hebben ontfangen d'ootmoedige supplicatie van onse lieve, ende wel beminde die Burgmr., ende Schepenen onser stede, ende vrijheijt

(*) Archieven der stad Eecloo.

van Eeclo, inhoudende, dat deselve stadt (sijnde subalterne onder onse provincie van Vlaên.) van alle tijden is geweest eene notable plaetse, *ende ten selven opsichte belast met eenen swaeren transport inde subsidien ende alle andere lasten, de welcke bij de voorn. provincie aen ons worden op gebrocht, maer sijnde de voorn. stadt bij de eerste inlantsche oorloghe geheel geruineert geworden, ende grootelijcx ooc belast met swaere renten, de welcke d'Insetenen aldaer niet connende vinden, velemin de daegelijksche overcommende andere schulden, ende lasten, sijn bij onse voors. saeten, geleden hondert, ende viertich jaeren, voorsien geworden met octroij, omme te mogen belasten de wijnen ende de bieren, welcke octroijen bij ons sijn gecontinueert ende hebbende de supplianten wijt crachte der selver verpacht eenen gulden op elcke tonne goet bier, thien stuivers op elcke tonne cleen bier, ende drij stuivers op elcken stoop wijn die binnen de voorn. stede gesleten worden, mitsgaeders vande penningen daer van geprocedeert, rekeninge gedaen, 'twelcke nochtans niet en heeft connen volstringen hemlieden voorn. lasten ende t'acherheden van renten als geen ander accijsen heffende, nochte middel hebbende, ende connende bij dien de voors. stadt geensins onderhanden worden sonder het voorder geniet vanden voors. octroij, noch te betaelen de voorn. lasten, ende renten die altijd noch grootelijcx ten achteren blijven. Ende alsoo den lesten pacht, gedaen wijt crachte van 'tvoors. octroij, compt t'expireren metten lesten van deser maent Aprilis, baden ons de supplianten seer ootmoedelick dat wij den selven octroij noch soudén willen continueren voor den tijt van thien jaeren, omme daerentusschen wat te mogen becommen, favorable regard nemende op de redenen voors., mitsgs. de passagien, repassagien, ende swaere logeringe van soldaeten, naementlijck ten wintersaizoen, bij*

deselve stadt tot noch toe gedooght ende gesupporteert, ende dat d'insetenen aende lasten van dier, ende voorgaende niet en connen furniren, ende daer van verleenē onse opene brieven van continuatie van octroij in behoorelicke vorme. Doen te weten dat wij t'gene voors. is overgemerct, genegen wesende ter bede, ende begeerte van voorn. Burgmr., ende schepenen onser stede van Eeclo, supplianten, hebben hun gegunt, geoctroijeert, ende geaccordeert, gunnen, octroijeren, ende accorderen, wijt onse sunderlinge gratie, bij desen, dat zij, geduerende eenen anderen tijt, ende termijn van sesse toecommende jaeren sullen mogen continueren de lichtinge van impositie hier boven vermelt, te weten eenen gulden op elcke tonne goet bier, thien stuijvers op elcke tonne cleen bier, ende drie stuijvers op elcken stoop wijn, die binnen de voors. onse stede van Eeclo gesleten worden, op laste ende conditie nochtans, *dat de voors. supplianten gehouden sullen worden rekeninghe te doen van de penningen daer van te procederen, voor degene diet behooren sal, ende gewoont sijn te doen.* Ontbieden daeromme, ende bevelen onse seer lieve, ende getrauwe die hooft presidenten, ende luijden van onse secreten, ende grooten raeden, president ende luijden van onsen provinciaelen raede in Vlaenderen, ende alle andere onse rechten, officieren, ende ondersaeten, dien dit aengaen oft roeren sal mogen, dat zij de voors. supplianten van dese onse gratie, ende continuatie van octroij, voor den tijt, inder vuegen, ende manieren soo voors. is, doen, laeten, ende gedooghen rustelijck, ende volcommentlicke genieten, ende gebruijcken, cesserende allen tegenzeggen, ende beletselen ter contrarien, want ons alsoo gelieft, des t'oorconden hebben wij onsen grooten segel hier aen doen hangen. Gegeven in onse stadt van Brussel, den vijfsden dach der

maent van Aprilis, int jaer ons heeren, duijsent, sesse hondert, achten vijftich, ende van onse rycken, het sevenendertichste.

Op den plooi :

Bij den Coninck

In synen Raede.

(Get.) B. DE ROBIANO.

9 Maert 1676.

Caerel bij der grâe Godts Coninck van Castillien, van Leon, van Arragon, van beide Secillen, van Hlem, van Portugal, van Navarre, van Grenade, van Toleden, van Valence, van Gallicien, van Maillorquen, van Sevilien, van Sardenien, van Cordube, van Corsicque, van Murcie, van Jaen, van de Algarben, van Algezire, van Gibraltar, van de Eijlanden van Canarien, van de Indien soo Orientale als Occidentale, van de Eijlanden en vasten lande der zee Oceane, Eersthertoge van Oostenrijck, Hertoge van Bourg.^{en}, van Lothrijck, van Brabant, van Limbourg, van Luxembourg, van Gueldre ende van Milaenen, Grave van Habsbourg, van Vlaenderen, van Artois ende van Burg.^{en}, Palsgrave van Thirol, van Henegauwe ende van Namen, Prince van Swave, Marckgrave des heijlichs Rijckx van Roome, Heere van Salins ende van Mechelen, Dominateur inde Asien ende Afrijcken. Alle de gene die dese tegenwoordige sien sullen saluijt, wij hebben ontfangen d'ootmoedige supplicatie van Bailliu, Burgmr. ende Schepenen der stede ende vrijheijt van Eecloo, inhoudende dat sij van over veele jaeren van onse voorsaeten vercregen hebben verscheijde octroijen, om

ieder tonne goet bier te belasten met eenen gulden ende ieder tonne klein bier met thien stuivers, mitsgaeders iederen stoop wijn met drie stuivers conforme d'originele acten van continuation hierop overgegeven, wanof het leste compt *t'expireren den lesten April van desen jaere*, ende alsoo de selve redenen daerop het voors. octroij ende continuation van diere geaccordeert zijn geweest niet alleenelyck jegenwoordich en sijn militerende, maer daer toe noch gecommen is den swaeren overlast van contributien, ende d'excessive daeghelijcksche oncosten door de passagien ende repassagien van soldaeten ende partijen, hebben de verthoonders ons seer ootmoedelyck gebeden, dat wij 'tvoorn. octroij soudén willen continueren voor eenen anderen termijn van thien jaeren. Doen te weten *dat wij t'gene voors. is overgemerckt, Genegen wesende ter bede ende begeerte van Bailliu, Burgmr. ende Schepenen der stede van Eecloo* supplten, hebben hun gegunt, geoctroijeert ende geaccordeert, gunnen, octroijeren ende accorderen wijt onse sonderlinge gratie by desen dat sij geduerende eenen anderen tijt van sesse jaeren, te beginnen naer d'expiratie vanden voorgaenden termijn, sullen mogen continueren de lichtinge van impositie hier boven vermelt, te weten eenen gulden op elcke tonne goet bier, thien stuivers op elcke tonne klein bier, ende drie stuivers op elcken stoop wijn, die binnen de voorseijde stede van Eecloo gesleten worden, op last ende conditie nochtans dat de voors. supplten gehouden sullen worden rekeninge te doen van de penningen daer van te procederen, voor de ghene diet behooren sal, ende gewoon sijn te doen. Ontbieden daeromme ende bevelen onse seer lieve ende getrouwe die hooft presidenten ende luijden van onse secreten ende grooten raeden, president ende luijden van onsen raede in Vlaenderen, ende alle andere Rechteren, Officieren ende onder-

saeten dien dit aengaen : oft roeren sal mogen, dat sij de voorn. supplten van dese onse gratie ende continuatie van octroij voor den tijt inder vuegen ende manieren soo voors. is, doen, laeten ende gedoogen rustelijck ende volcommentelijck genieten ende gebruijcken, cesserende allen tegenseggen ende beletselen ter contrarien, want ons alsoo belieft, des t'oorconden hebben wij onsen seghel hier aen doen hangen. Gegeven in onse stadt van Brussel, den negensten Meert, int jaer ons Heeren duijsent, sesse hondert sessentseventich. Ende van onse Rijcken het elfste. Depav.^t

Op den plooi :

Bij den Coninck

In sijnen Raede.

(Get.) B. DE ROBIANO.

N° 9.

Octrooijen verleend door Maria-Theresia en Joseph II, waerby de stad Eecloo vergund wordt ten haren behoefte zekere regten te heffen, zooals die der Wolle- en Lynwaed-Elle, van het Zegelen der Linnelakens, enz. ()*

28 November 1763.

Maria Theresia by der gratie Godts, Rooms Keyserinne, Coninginne van Duytslandt, van Hongarien, van Bohemen, Aerts-Hertoginne van Oostenryck; Hertoginne van Bourgogne, van Lothier, van Brabant, van Limbourg, van Luxembourg, van Gelder; Princesse van Suabe ende van Transilvaenien;

(*) Archieven der stad Eecloo.

Marck-Gravinne van het H. Rooms-Ryck, Gravinne van Habsbourg, van Vlaenderen, van Arthois, van Henegauw, van Namen, Vrouwe van Mechelen, Hertoginne van Lorreynen ende van Bar, Groote Hertoginne van Toscanen. Allen degene die deze tegenwoordighe zullen sien Saluyt : Wy hebben onvangen de ootmoedighe Supplicatie ende Requeste van Bailliue, Burghemeester ende Schepenen der stede, keure ende vryhede van Eeckloo, inhoudende dat sy, tot het onderhoudt van steenwegh, cayen, vaert, ende het betaelen van andere indispensaebele ontkosten, van alle oude ende immoriaele tyden in rechte ende possessie zyn geweest van te heffen ende ontfangen de volgende rechten, te weten :

T'recht van de wullen elle, bedraegende het zelve recht tot laste van alle affetene van de wolle laeckens tot eene groote ende van de callamanden, dolfynen ende diergelycke andere soorten van wolle stoffen ende goederen tot dry deniers van ieder elle zynde het zelve recht lest verpacht over den jaere ingegaen primâ Meye 1763, ende te verscheynen ultimâ April 1764 voor X s. gr.

T'recht van de lynwaed elle, bedraegende het selve recht, vyf grooten voor het meten van ieder stuck lynwaet, hoe kort ofte hoe lanck het selve zoude mogen wesen, t'gonne soo ter ordinaire wekelyksche merckt-daegen binnen dese stede als daer buyten wordt vercoght, ende ghehuyst ofte geleverd, verpacht over den voorseyden jaere voor vyf ponden grooten.

T'recht van het zeghelen van de lync laekens beloopende tot ses deniers van ieder laecken ofte stuck lynwaet als vooren, verpacht over den voorseyden jaere tot vier schellingen grooten.

T'recht van de schipvaert der voorseyde stede, geseyt het leykens geldt, à ses grooten van ieder schip bevaerende de selve schipvaert met goederen die geen merckt goederen

en zyn ende de gonne die niemant anders en vermagh aldaer intelaeden, ofte inbringen dan den pachter van de merckt schepen, verpacht over den voorseyden jaere voor twee ponden eenen schellinck grooten.

T'recht van de ballance, à eenen groote van iederen steen gewichte, als van oude tyden verpacht over den voorseyden jaere voor veerthien schellingen grooten.

T'recht van de graen-maete, à eenen groote van iederen sack graen ofte saet die binnen dese stede ende jurisdictie, soo ter gemelde ordinaire wekelyksche merckt-daeghen aldaer buyten wordt vercocht, ofte ghelevert, verpacht over den jaere alsvooren voor 'tseventigh ponden grooten.

T'recht van het calsyde geldt, à eenen grooten van iederen waeghen, chaise ofte andere voiture, ende ses deniers van ieder kerre met een peirdt, tot laste van alle afsetene ende den thol van de raerverschoodt brugge, de welcke 'tsaemen verpacht worden alhoewel men niet en weet waer inne den selven thol consisteert, ende dat by dien daerover niet betaelt en wordt, verpacht over den voorseyden jaere voor seven ponden vyf schellingen grooten.

T'recht van het swynen besien, à vier grooten van ieder swyn, 't gonne oock ter voorseyde ordinaire wekelyksche merckt-daegen deser stede aldaer buyten binnen dese jurisdictie worden vercocht ende ghelevert; verpacht over den voorseyden jaere voor eenen schellinck groote.

'T recht van den uytvoer van het mesch beloopende tot ses grooten van ieder voer t'gonne uyt dese juridictie wordt getransporteerd; verpacht over den voorseyden jaere voor vyf schellingen grooten.

'T recht van de vischereye van de caye deser stede tot aen het fraweelen gat, wesende het voorschrevene leycken der selve stede, ter exclusie van alle andere behoudens de aengelande; verpacht over den voorseyden jaere voor seshien schellingen grooten.

'T recht van den eyck van de gewichten, heynsels, ellen, bouteillen, potten ende andere maeten, wies aengaende den pachter over zynen loon van het doen van elcken eyck proffiteert tot eenen groote, 't zy van een groot ofte kleyn stuck, ende van de heynsels, mits de meerdere moyelyckheyte, tot vier grooten; verpacht over den jaere voorseyt voor vier ponden tien schellingen grooten.

De marckt schepen der voormelde stede, bevaerende het voorseyde leycken, de selve stede in eygendom toebehoorende, verpacht over den voormelden jaere ingegaen 1° meye 1763, voor eenen en 't sestig ponden grooten.

Ende alhoewel wegens de verthoonders ende hunne voorsaeten, van alle immemoriale tyden de beroepen rechten ontfangen ende de pachten van diere geijnt zyn geweest, sonder tegen seggen ofte contradictie van iemant soo is 't nochtans dat sy, om voor te commen alle pretexten van refues ende tot corroboratie van hunno voorseyde possessie ons ootmoedelyck hebben gebeden hun te willen autoriseren in de inninghe ende perceptie van allen de bovenghemelde rechten, op den voet ende maniere als van oudts geplogen ende gheobserveert is gheweest : Doen te weten, dat wy, 't gonne voorschreven is aenghemerckt, ende daerop het advies gehadt hebbende van onse zeer lieven, lieve ende getrouwe, die President ende luyden van onse Reken Camere, genegen wesende ter bede ende begeirte der supplianten, hebben hun, by advies van onse zeer lieve ende ghetrouwe, die Hooft-President ende luyden van onsen privaten raede, ende ter deliberatie van onsen seer lieven ende seer beminden schoon broeder ende neve Carel Alexander, bestierder van het hoogh meesterschap, in Pruyssen, grooten Meester van het Duyts-Orden in Duytslandt ende in Italien, Hertogh van Lorreyne ende van Bar, onzen Stadt-

houder, Gouverneur ende Capiteyn General der Nederlanden, gegunt ende geoctroyeert, gunnen ende octroyeren, hen ghevende oorlof ende consent uyt sonderlinghe gratie by desen, dat sy alnogh ende ghedurende den tydt van achtien volgende jaeren, te beghinnen met den eersten dagh der maendt Meye van 't toekomende jaer seventhien honderd vier en 't. sestigh, zullen mogen continueren te verpachten ende heffen, ter causen voorschreven, allen de bovenstaende rechten, op den laste van jaerlyckx te betaelen, voor erken-tenisse van onse jeghenwoordighe gratie ende octroy, den veertighsten penninck van 't produict der bovengemelde rech-ten, te betaelen aen den ontfanck van onse Domeynen van Oost Vlaenderen, tot welcke erkenzenisse de supplianten getaxeert zyn geweest by onse zeer lieve ende getrouwe, die tresorier generael, raeden ende ghecommiteerde van onse domeynen ende financien, zullende ten dien teyde de selve supplianten verplicht wesen te doen blycken by extrackt authentiek van het provenu der selve rechten, alsoock dese jeghenwoordighe onse opene brieven van octroy te presen-teren aen die voorschrevene van onsen raede van financie ende van die van onse rekencaemere, om aldaer respective-lyk geverificeert, geinterimmeert ende gheinregistreerd te worden.

Ontbieden daer omme ende bevhelen aen onse seer lieve ende ghetrouwe, die Hooft-President ende luyden van onse priveen ende groote raeden, President ende luyden van onsen raede in Vlaenderen ende alle onse andere onse justicieren, officieren ende onderdaenen, die sulckx aengaen, ende raec-ken magh, dat sy van dit jhegenwoordigh ons octroy de ghemelde supplianten lieten ende ghedoogen, rustelyck ende volkomendlyck genieten, cesserende alle tegenseggen ter con-trarie. Want het ons alsoo ghelieft: Des 't oirconden hebben wy hier aen onsen grooten seghel doen hangen.

Gegeven in onse stadt Brussel den acht en twintigsten November in 't jaer onses Heere duysent zeven honderd dry en 't sestigh ende van onse Reycken het vier en twintigste.

By de Keyserinne ende Coninghinne

MARIA.

Les tresorrier général, conseillers et commis des domaines et finances de l'Impératrice, Reine apostolique, consentent et accordent en tant qu'en eux est que le contenu au blanc de cette soit fourni et accompli tout ainsi et en la même forme et manière que Sa Majesté le veut et mande être fait par icelui blanc, fait au conseil des finances sous les seings manuels des d. tresorier général conseillers et commis le trois Decembre mil sept cent soixante trois.

Etaient signés J. DE KEECLE, COBENZL, J. DE LESCAILLE.

Ces lettres Patentes d'octroi sont entérinées selon leur forme et teneur par les President et gens de la chambre des comptes de l'impératrice Reine apostolique et de leur consentement enregistrées au registre des chartres, commençant au mois de Septembre 1762. fol. 135 V^{so}. le cinq Decembre dix sept cent soixante trois.

Nous présents :

(Etaient signés.) DE WAVRAU, S. G. VANDEVELDE et
P. J. DE VERSYDEN DE VARICK.

22 January 1789.

Josephus II by de Gratie Gods, Roomsche Keyzer, altyd vermeerder des Ryks, koning van Duydsland, van Jerusalem, van Hongariën, van Bohemen, van Dalmatien, van Croatien, van Slavonien, van Galicz ende van Lodomire, Aertshertogh van Oostenryck, Hertogh van Lorreyne ende van Baar, van Bourgondien, van Lothryck, van Brabant, van Limbourg, van Luxembourg, van Guelder, van Milaenen, van Styrien, van Corinthien, van Carniolen, van Mantua, van Parme ende Plaisance, van Guastalle, van Wurtemberg, van hoogh ende neder Silesien, van Owiech ende van Zator, Grooten Hertog van Toscanen, Hertog van Calabre, van Montferrat, van Teschen in Silesien etc. Grooten Prince van Transilvanien, Prince van Suaben, van Charleville; Marckgrave van 'theyligh Roomsche Ryk, van Burgau, van Moravien, van hoogh ende neder Lusatien, van Pont-a-Mousson ende van Nomeny, Grave van Habsbourg, van Vlaenderen, van Arthois, van Tirol, van Henegauw, van Naemen, van Ferette, van Kybourg, van Gorice ende van Gadisca, van Provence, van Varidemont, van Blamont, van Zutphen, van Saarweerden, van Salm ende van Salckenstein, etc. Land Grave van Alsatien, Heere van de Marche van Esclavonien, van Port Naon, van Salins ende van Mechelen etc. etc. Allen degene die dese jeghenwoordige zullen zien saluyt. Wy hebben ontfanghen de ootmoedighe supplicatie ende requeste van Bailliu, Borghemeestere ende Schepenen der Stede, Keure en Vryhede van Eecloo, inhoudende dat sy tot het onderhoud van steenweg, cayen, vaert en het betaelen van andere indispensable onkosten van alle oude ende immemoriaele tyden, in rechte en possessie zyn

geweest van te heffen ende ontfanghen de volgende rechten , te weten :

T'recht van de wullen-elle, bedraegende het zelve recht tot laste van alle affesetene van de wolle laeckens tot eenen groote en van de calamanden dolfynen en diergelycke andere soorten van wolle stoffen en goederen tot dry deniers van ieder elle.

T'recht van de lynwaed-elle, bedraegende het zelve recht, vyf grooten voor het meten van ieder stuk lynwaet, hoe kort ofte hoe lang het zelve zoude mogen wesen, het gonne zoo ter ordinaire wekelyksche merkt-dagen binnen dese stede als daer buyten, wordt verkocht ende gebruykt ofte ghelevert.

T'recht van het zegelen van de lyne laekens, beloopende tot zes deniers van ieder laeken ofte stuk lynwaed, als voren.

T'recht van de schipvaert der voorschrevene stede, gezeyd het leykens geld, à zes groot van ieder schip, bevaerende de selve schipvaert met goederen die geen mercktgoederen en zyn en de gonne die niemands anders en vermag aldaer in te laeden ofte inbrengen, dan den pachter van de merckt schepen.

T'recht van de balance, à eenen groot van iederen steen, gewichte als van oude tyden.

T'recht van de graen maete, à eenen groot van iederen sack graen ofte saet die binnen dezen stede en jurisdictie, zoo ter gemelde ordinaire wekelyksche merckt-daegen, als daer buyten, wordt verkogt ofte geleverd.

T'recht van het swynen besien à vier grooten van ieder swyn 'tgonne ook ter voorschrevene ordinaire wekelyksche merckt-daegen dezer stede als daer buyten, binnen deze jurisdictie worden verkogt en geleverd.

T'recht van den uytvoer van het mescht, beloopende

tot zes grooten van ieder voer, 'tgonne uit deze jurisdictie word getransporteerd.

T'recht van de vischerye van de caye dezer stede tot aen het fraweelen gat, wesende het voorschrevene leycken der selve stede, ter exclusie van alle andere, behoudens de aengelande.

T'recht van den eyck van de gewichten, heynsels, ellen, bouteillen, potten en andere maeten, wiens aengaende den pachter over synen loon van het doen van elcken eyck, profiteert tot eenen groot 't zy van een groot oft kleyn stuck en vande heinsels mits de meerdere moeyelykheyd tot vier grooten.

Ende alhoewel wegens de verthoonders hunne voorsaeten van alle immemoriaele tyden de beroepen rechten ontfanghen en de pachten van diere geint zyn geweest zonder tegenseggen ofte contradictie van niemand, zoo ist' nogtans dat sy om voor te komen alle pretexten van refues en tot corroboratie van hunne voorseyde possessie ons ootmoedelyk hebben gebeden, hunne te willen autoriseren in de inninghe en perceptie van allen de bovenghemelde rechten op den voet en maniere als van oudst geplogen ende geobserveert is geweest, doen te weten dat : Wy, 'tgonne voorschreven is, aengemerkt, en daer op het advies gehad hebbende van onze zeer lieven, lieve ende getrouwe, die Directeur en luyden van onze Reken Caemere ende van onzen raed fiscael van Vlaenderen, genegen wezende ter bede ende begeerte der supplianten, ter deliberatie van onzen koninglyken raede van het gouvernement generael der Nederlanden gegunt en geoctroyeerd, gunnen en octroyeren, hun gevende oorlof en consent uyt zonderlinge gratie by dezen dat sy als nog en geduerende den tyd van achttien volghende jaren, te beginnen met het expireren van hun voorgaende octroi welken geeindigd is

met den lesten april zeven thien honderd twee en tachtig, zullen mogen continueren te verpachten en heffen ter causen voorschreven alle de bovenstaende rechten, op den laste van jaerlyks te betaelen voor herkentenisse van onse jeghenwoordige gratie en octroi den veertigsten pennink van het produit der bovengemelde rechten, te betaelen aen den ontfank van onze domeynen van Oostvlaenderen, zullen tot dien eynde de selve supplianten verplicht wesen te doen blyken by extrakt authentiek van het proveneren der zelve rechten, als oock deze jeghenwoordige onze opene brieven van octroi te presenteren aen die van onzen voorschreven raede van het gouvernement generael ende aen die van onze reken caemere, om aldaer respectivelyk geverifieert, geinterineert ende geenregistreerd te worden.

Ontbieden daeromme ende bevelen aen onze zeer lieve ende getrouwe, die van onzen coninglyken raede van het gouvernement generael der Nederlanden; President ende luyden van onzen grooten raede, President ende luyden van onzen raede in Vlaenderen; Directeur ende luyden van onze reken caemere ende alle andere onze justicieren; officieren ende onderdaenen die zulks aengaen ende raeken mag, dat sy van dit jeghenwoordig ons octroi, de gemelde supplianten laeten ende gedoogen rustelyk ende volkomendlyk genieten, cesserende alle tegenzeggen ter contrarie; Want het ons alzoo gelieft: Des toorconden hebben wy hier aen doen hangen onzen grooten zegel. Gegeven binnen onze stad Brussel den twee en twintigsten dag der maend January in t'jaer ons heere duyzend zeven honderd negen en tachtig ende van onse Rycken; te weten: van 'tRoomsche Keyseryk het vyf en twintigste ende van Hongarijen ende Bohemen het negenste.

By den keyser ende koning in synen raede
(Was geteekend). DE LANNOY.

Cet octroi est enregistré selon sa forme et teneur au registre des octrois et actes du conseil roïal du gouvernement général des Pais-Bas, tom. 1er f° 176 et seq.^s le 15 février 1789.

(Signés). G. DESLOGES, Registrateur adjoint en absence du Secrétaire P. HAUMOM.

Cet octroi est enregistré à la Chambre des Comptes de S. M. l'Empereur et Roi au registre des Mandemens, chartres, octrois, concessions etc. ressortissant du 6e Bureau n° 1° f° 102 vs^o et sequen.^{ts} le 4 mars 1789.

(Signés). LOCHER, VANDEVELDE et A. H. BRUMMEL.

Octroi pour la levée d'accises et impots en faveur des magistrats de la ville et franchise d'Eecloo.

N° 10.

Hanse tusschen den Lande van den Vryen ende die van der Stede Keure ende Vryhede van Eecloo. ()*

24 October 1544.

Also tusschen Burgmeestere ende Schepenen van den lande van den Vryen, ende de gemeene supposten ende laeten van den voorseyden lande ende appendantsche van diere an d'een zyde, ende Burgmeestere ende Schepenen van der stede vryhede ende keure van Eecloo ende laeten ofte cuerbroeders van diere an d'ander zyde, van ouden tyde onder-

(*) Archieven van het Vrye te Brugge.

houden es geweest Goede Hanze, accoordt ende vriendschepe, intguendt dat zy op elcx anderen niet en hebben gheploghen te uzeren ofte procederene by arreste, omme onbewettige zaken, alzo de voornoomde van Eecloo, den voornoomde van den Vryen (hier of tanderen tyde betooch ghedaen hebben) by zekere extract ofte copie, uyt huerlieder boecken ofte registre van den vichtiensten daege van Maerte int jaer 1422. Ende het zy zoo, dat de zelve van Eecloo verzocht hebben an de voornoomde van den Vryen, de voornoomde goede vryendtschipe te willen continuerene ende onderhoudene ende boven dien dat de voorzeyde partyen an beeden zyden, ghelyc zouden staen int faict van der yssuwen, omme voortan ne gheene issue te ghevene noch te nemene, ende in meerdere versterckynghen hyer af elc anderen acte te verleenene, So es, naer zekere vergaderynghen ende communicatien hyer op ghehouden met elc anderen by den voornoomden wetten conjontelyk gheaccordeert ende ghesloten over hemlieden heurlieder naercommers, suppoosten ende laeten an beeden zyden een goede vaste hanze, accoordt ende vryendtschap te wesene ende onderhouden te zyne, van den naervolghende poincten. Te wetene Dat zy van den Vryen ende appendantschen ende van Eecloo an beeden zyden op elcx anders personen, nochte goedynghens niet en zullen moghen useren noch procederen, by vanghyng arrest, ofte lettynghen, omme onbewettighe civile zaken, nemaer moeten volghen te wette voor elcx juge, daer hy behoort, in eerste instancie ende indien de contrarie ghebuerde, zullen alvooren de voornoomde vanghynghe arresten ende lettynghen ontslegen zyn by den ghonen die se sa hebben ghedaen doen costeloos ende scadeloos. Ende insgheelycx en zullen voortan gheen yssuwe gheven noch nemen van goede, toecommende ofte vercreghen by successie, versterfste, huwelycke noch andersins onder elcx anders limiten

ende jurisdictie, behoudens dat de voornoomde van Eecloo also vercreghen hebbende eeneghe erfachtichede, ten Vryen, ofte ten appendantschen, danof niet en sullen moghen disponeren noch hemlieden onderfven dan ten profyte van hueren deelghenooten, medecuerbroeders ende andere persoonen cappable naer de cueren van den voornoomde lande, op de peynen begrepen in de zelve kueren. Ende indien op de voornoomde poincten eeneghe donckerhede, twyffel ofte gheschil naemaels rese, de voornoomde wetten reserveren ende behouden danof themwaers tverclaers te doene, ende accorderene ghezaemder handt alzoot behooren zal. Aldus ghedaen op den 24^{en} dach van October int jaer Ons Heeren 1544. Ende hier af zyn gemaect twee acten van ghelycken inhoudene. Gheteekent by den Greffier ofte pensionnarisen van den lande van den Vryen en der van der stede en de vryhede van Eecloo.

Ondergheteekend MUELENAERE ende A. CLAIESSEUNE.

N° 11.

Transactie by forme van Reglement tusschen Burgemeesters ende Schepenen der Stede ende Keure van Eecloo, nopende de Contributie van die van Eecloo met het land van den Vryen, in de beden, subsidiën, en verdere publieke lasten.

18 April 1612.

Alsoo in diversche instancien Proces ende different was gheresen, tusschen die Burghmeesters ende Schepenen 'sLands van den Vrye ter eender, ende Bailliu, Burghmeester ende Schepenen der stede ende keure van Eecloo,

ter andere, hunne Hoogheden tot nederleggen van dien hadden ghecommitteert Heere *Guilliaume van Grysperre* ende *Pieter Pecquins*, Raeden van den secreten Raede, misgaeders *Jacques Barnok* ende *Joos Baltyn* van den Grooten Raede by commissie hemlieden verleent op den derden dagh deser jegenwoordighe maendt van April XVJ^e twelve, de welcke ingevolghen van hemlieden last voorseyt hebbende by diversche stonden voor hen geroepen de voorseyde parteyen volghende de verbaelen danof gehouden, syn eyndelinghe by tusschen-spreken van de voorseyde commissarissen overcommen, op den voet ende inder manieren begrepen in seker Poincten ende Articlen hier volghende van woorde te woorde; Poincten ende Articlen geraemt ende by forme van Reglement geadviseert tusschen Burghmeesters ende Schepenen 'sLands van den Vryen ter eender, ende Burghemeester ende Schepenen der stede ende keure van Eecloo ter anderen, op de specien ende soorten van lasten ende ongelden daer inne de selve van Eecloo sullen voortaan gehouden syn te contribuëren met die van den Lande van den Vryen.

I. ARTIKEL.

Alvooren sullen de voorseyde van Eecloo voortaan ghehouden syn quotewys te betaelen ende te contribuëren met die van den voorseyden Lande van den Vryen, niet alleenelyck in alle beden ende subventien by de staeten van Vlaenderen geaccordeert aen den Prince.

II.

Nemaer oock in alle andere particuliere vuytsendynghen, comende van hoogher handt ofte raeckende de generaleteyt van Vlaenderen.

III.

Ende generallyck in alle andere costen ende lasten concernerende de welvaert ende defensie van den voorseyden Lande van den Vryen, haerlieden appendantschen ende contribuanten ende die men daer toe by gemeene advyse ende resolutie van de drie Leden van 't selve Landt, bevinden ende jugeeren sal noodigh ende oorboorigh te syn.

IV.

Als naementlyck in allerande waerpenninghen, provisien van oorlogh, wachten ende defensien, oprechten van werken, fortificatien ende andere diergelycke noodtsaeckelyckhede, 'tselve Landt eenigsints aengaende 'tsy in deele ofte in 'tgeheele.

V.

Behoudens nochtans ende met expresse conditie, dat die van den Vryen oock sullen van haerlieden syde schuldigh ende gehouden syn voortaan te betaelen ende te contribuëren met die van Eecloo in alderande gelycke lasten als in 'tvoorgaende Article zyn gespecificeert, soo men die op haeren voorgaenden vertoogh ofte andersints sal by gemeene advyse ende resolutie van den selven Lande insgelyckx bevinden ende oorboorigh te syne.

VI.

In 'tnemen van welcke resolutie sullen de selve van den Vryen haerlieden eedt ende conscientie quytten soo ende gelyck sy het dat doen soude voor het Platte-Landt ende alle haerlieden appendantschen.

VII.

Soo de voorseyde van Eecloo oock sullen gehouden syn te betaelen met de voorseyde van den Vryen in alle de particuliere onkosten dependerende ende spruytende vuyt de voorschreve generaele ende gemeene lasten.

VIII.

Als naementlyck in extraordinaire vergaederingsen van den collegie ende van de groote ghemeenten, deputationen, voyagen, ende alle andere diergelycke accessoire ongelden die gheschieden sullen tes dier oorsaecke alleene ende geen andere.

IX.

Ende sullen de voorseyde van den Vryen voortaan ghehouden syn alle de voorgaende lasten, daer inne die van Eecloo moeten contribuëren, in haerlieden Rekeninghe doen stellen ende redigieren, onder eene Rubrique appart ende op syn selven, sonder daer inne iet anders meer te mengen.

X.

Ten welcken fine sullen ook alle de selve Articen mette Ordonnantien ende bewysen dienende tot justificatie van diere by hemlieden soo claerlyck uytgedruckt ende geconsteert worden, dat men goelickx sal connen sien ende gewaer worden ofte die van Eecloo daer inne ghehouden syn te gelden ofte niet.

XI.

Ende naementlyck in 'tregard van haerlieden extraordinaire Collegiale vergaederingsen ende deputationen ter causen van de voorseyde gemeene lasten danof sy oock sullen note ende Registre doen houden à part ende haerliede eedt quytten soo 't behoort.

XII.

Van alle welcke lasten ende oncosten sy oock sullen gehouden syn aen die van Eecloo over te senden copie en extrait ten minsten veerthien daghen voor het doen van haerlieder rekeninghe, mitsgaeders hemlieden te communi- queren alle de bewysen daer toe dienende soo dickwils dat hy dat sullen begeiren ende versoecken.

XIII.

Sullen voorts de selve van Eecloo by het Collegie van den vryen gelyck als van oude tyden ten competenten daghe t'elcken beschreven ende geconvoceert worden t'elker generaele vergaedinghe van de drye Leden 's Lands van den Vryen, omme aldaer te compareren, ende nevens de selve Leden oock raedt ende advys te ghevene in 't ghene mem hemlieden voorhouden sal op pyne dat de resolutie aldaer getrocken by de andere drye Leden sal, niet jegenstaende heurlieder non-comparitie, altyts blyven ende t' huerlieder laste oock sorteren haer vol effect in 't gone daer inne sy gehouden syn te contribuëren.

XIV.

Wel verstaende nochtans dat in 't doen van de selve beschryvinhge hemlieden sal daer nevens oock overgesonden worden de propositie te doen by die van den Vryen, op dat sy ten gheprefigierden daeghe daer op geresolveert komen.

XV.

Sullen oock alle de voorleden lasten ende oncosten jegenwoordelyck noch hanghende litigieus tusschen de selve partyen wyt crachte van seker sententie opden XXX.

January XVJ^c negene ghegeven by die van den Raede in Vlaenderen ten voordeele van die van Eecloo, ende t'sedert te weten op den 24 September XVJ^c elfve gheconfirmeert in den hooghe Raede tusschen hemlieden gheliquideert worden volghende ende naer den inhouden van desen Reglemente.

XVI.

Ende hoe wel die van Eecloo volghende den laetsten transport van den jaere XV^c seventhiene met die van den Vryen, alleenelyck schuldigh syn te betaelen naer advenante van dry-en-veertigh schel. vier deniers parisis in 't hondert, alsoo nochtans 't Landt van den Vryen met ende 't sedert de troublen notoirelyck vercranckt is wel tot een deurgaende derde, syn daer omme die van Eecloo te vreden dat sy van nu voorts sullen in 't ghesagh van de voorseyde dry-en-veertigh schel. vier deniers met hemlieden betaelen naer advenante van twee ponden, achthien schel. parisis in hondert ende van dry pond vyf schel. parisis lasten tusschen hemlieden noch hanghende litigieus soo voorseyt is. Gedaen te Brussel den 16 Aprilis duysent ses hondert twaelfve.

Hunne Hoogheden gehadt hebbende rapport van de Poincten ende Articlen voorseyt, hebben de selve gedecreteert, ende decreteren by desen ordonnerende dienvolghende de voorseyde partijen 't onthouden van dies 't onderhouden ende volkomen, ende elck point bysondert op eerelicke executie ende van gelycken verclaeren dese jeghenwoordighe altyts te syne ende blyven executoir niet jeghenstaende verjaerthede, usantie ofte costume ter contrarie. Ghedaen te Brussel den achthienden dagh der maendt van April duysent ses hondert en twaelfve, gheparapheert, Hv.^t, onderteeckent, *Albert* ende beth onder, *de la Faille*,

ende waeren de selve Letteren geseghelt met eenen seggel van rooden wasse daer op gedrukt.

Accordeert met syn Origineel berustend ten comptoire van den Lande van den Vryen t' oirconden, den onderschreven Raedt-Pensionaris van den voorseyden Lande ende was onderteekent.

J. B. FIMBRY.

N° 12.

Koninglyk Besluit waerby de stad Eecloo bemaagtigd wordt by voortduring hare oude Wapens te gebruiken.

29 Augusty 1842.

LÉOPOLD, Roi des Belges à tous présents et à venir
SALUT :

Notre Ministre de l'Intérieur nous ayant exposé, dans son rapport du 22 de ce mois que, par délibérations en date des 9 Déc. 1837 et 12 Mai 1841, le conseil communal d'Eecloo, Prov. de la Fl. Orient., a émis le vœu d'obtenir la vérification et la maintenue des armoiries octroyées anciennement à cette commune;

Considérant qu'il est établi par des documents dignes de foi, déposés aux archives de l'ancien franc de Bruges et à la bibliothèque dite : des manuscrits du Duc de Bourgogne, que la ville d'Eecloo est en possession depuis un grand nombre d'années, d'armoiries particulières dont les titres de concession sont égarés ou détruits;

Vu notre arrêté en date du 6 Février, réglant la forme des sceaux des communes;

Nous avons accordé et accordons : à la commune d'Eecloo, les présentes lettres confirmatives avec autorisation de continuer à avoir et à porter les armoiries dont elle a usé jusqu'à ce jour, telles quelles sont figurées et coloriées au milieu d'icelles et qui sont :

D'argent a un
de sinople,
de même et
autour de l'écusson.

rinceau de chêne
glandé
posé, en orle,
de Flandre.

Chargeons notre ministre de l'intérieur de l'exécution des présentes, qui seront inserées au bulletin officiel.

Par le Roi : Donné à Bruxelles, le 29 Août 1842.
Le ministre de l'intérieur, (Signé) LÉOPOLD.
(Signé) NOTHOMB.

Vu, vérifié et inscrit au registre matricule F^o N° 186.

Le Secrétaire-général du ministère de l'Intérieur,
(Signé) CH. SOUDAIN DE NIEDERWERTH.

N° 13.

Overeenkomst tusschen Arnold van Rumene en zyne echtgenote Elizabeth van Vlaenderen, van den eenen kant, en Lodewyk van Crecy, graef van Vlaenderen, van den anderen kant, ten opzicht van verschillende goederen in dit graefschap gelegen.

8 Mei 1353.

Wy Lysbette, vrouwe van Somerghem ende Rumene, ende Arnoud van Heurle, heer van Rumene, wettelic man ende vooght der vrouwen vorss., doen te wetene allen

lieden dat wy hebben ontfanen de letteren van onsen gheduchten heere miin heer den Grave van Vlaenderen, van Nevs (Nevers) ende van Reth. (Rethel), houdende de teneur hiernaer volghende. Lodewyc, Grave van Vlaenderen, van Nevers ende van Rethel, an alle de ghene die dese letteren zien of horen lesen, saluut. Als wy calaenge ende saisine ghedaen hebben an t'goet dat onse gheminde moeye vrouwe Lysbette, vrouwe van Zomerghem ende van Rumene, haer wettelike man, hebben liggende bin onse lande van Vlaenderen, om ghebrec van rekeninghen van dry groten goede, dat H. Symoen van Hale, eerste man van ons vorss. moyen, hief ende ontfinc als hi Rwaert van Vlaenderen was, ghelyc sleytac van onsen munten ende vele van onsen renten ende exploiten, also wy de dinghen vorss. clarlikere daden toghen ons. moeyen ende H. Arnoude vors. om der of vernoucht te sine weten alle lieden dat wy ter bede van onsen gheminden neve H. Heinric van Vlaenderen, derup ghehad ripen raet ende goede deliberatie, zien gheaccordeert ende vernoucht van den calaengen vors. in der manieren hiernaer volghende, dats te wetene dat ons en onsen naecomers bliven zal ende toebehoren al drechte dat onse vors. moeye hadde an de woninghen van den Walle te Ghent, metten mersschelkine bachten deran ligghende tote up de gracht dwers streckende up de Lieve, Ende dat wy voortan nimer meer hemlieden noch hare nacomers ghehouden zullen zien te gheldene de twee hondert pond paris. tjaers, die ons. vors. moeyen ghegheven waren in vulcominghen van den drien hondert ponden prs. tjaers, sey gheloest waren goed te doene in de rente van Zomerghem ende ghespleten ute onsen brieven van Hassenede. De welke vors. twee hondert pond prs. sjaers, en also vele als de vors. spletinghe van onsen brieven meer houden mach onse moeye ende H. Arnoud vors. ons en onsen nacomers en hemlie-

den en hare nacomers eewelike quite ghescholden hebben. Voort dat wy ende onse nacomers vry ende quite bliven zullen van al dat wy hebben ghedaen heffen van den goede ons moeyen en H. Arnoude vors. toebehorende totten daghe van heden. Ende dat onse vors. moeye bliven zal in de goedinghe van Zomerghem, zonder enich recht te hebbene an Eclo, Capricke en Lembeke ende datter toebehoort in seigneurien of herlicheit bider wisselinghe die derof ghemaect was in tiden van H. Simoene vors. Ende mits dien wy hebben te nietene ghedaen ende doen te nietene de vors. calaengen en saisinen en alle heessche die wy of onse nacomers te hemlieden te haren goede of te haren nacomers waert doen mochten, om wat occasioene date ware totten daghe van heden, Ende te livereren hemlieden bi desen lettren al haer andere goed dat zy bin onse lande van Vlaenderen hebben ligghende, in wat steden dat es, om dat te houdene paisivelike ende also vry alezyt helden voor de calaengen en saisinen vors. Bider orconscepe van desen hen bezeghelt met onsen zeghele. Ghegheven te Ghent den VI dach van meye, int jaer ons Heeren M CCC drie ende vyftich. De welcke lettren en accord wy Lysbette ende Arnoud vors. kennen ghemaect ende gheaccordert wesende tusschen onsen wes. gheduchten Heere en ons, in der manieren dat zy van woorde te woorde inhouden ende verclaren. Ende tvors. accord en lettren wy loven, approveren en confirmeren, ende over ons, onse nacomers ende elken van ons stellen quite en draghen in handen onsen vors. gheduchten Heere en sinen nacomers al drechte dat wy hebben of mochten hebben an de woninghen ten Walle te Ghent, metten mersschelkine bachten deran ligghende tote up den gracht dweers streckende up de Lieve, ende de twee hondert pont par. sjaers die my Lysbette vors. ghegheven waren ende ghespleten uten brieven van Hassenede,

in vulkominghen van den drien hondert ponden par., die mi in de rente van Zomerghem ghelooft waren goed te doen, Ende hebben belooft ende beloven an ons en onse nacomers ende elken van ons, zonder fraude of malengien nimmermeer enich recht te haelne, te heesschene, noch te hebbene in de vors. woninghen ten Walle, noch in de renten ghespleten uten brieven van Hassenede vors. Ende dat wy noch onse nacomers nomermeer ghene restitutie heessen noch begheren zullen te hebbene van al dat onse vors. gheduchten Heer of sine lieden en officyers toten daghe van heden van onsen goeden ghegheven ende gehad hebben. Maer zullen daerof bliven eewelek vry en paisivel van ons, van onsen nacomers ende van elken van ons. Voort wy Lysbette en Arnoud vors. zullen bliven up onse goedinghe van Zomerghem, zonder recht te heesschene of te hebbene an Eclo, Caprick, Lembeke ende an datter toe behoort in seignorien of herlicheit, bi der wisselinghe die in naem van H. Symoen van Hale, eerste man van my Lysbette vors., ghemaect was. In orconscepe van welken dinghen wy hebben desen lettren ghezegelt met onsen propren zeghele hieranhanghende. Ghegheven den VIII dach van meye int jaer ons Heeren dusentich drie honderd drie en vyftich.

N° 14.

Philips IV doet afstand der Heerlykheden van Eecloo en Assenede ten voordeele van Mher Jan Bap.^{te} Della Faille, heer van Marieliede, enz., mits de som van 62,000 L. ()*

Philippe par la grace de Dieu Roy de Castille, de Leon, d'Argon, des Deux-Sicilles, de Hirusalem, de Portugal, de Navarre, de Grenade, de Tollede, de Valence, de Gallice, de Maillorcque, de Seville, de Sardaine, de Corsique, de Murcie, de Jahen, des Algarbes, de Algeziers, de Zibraltar, des Isles de Canarie et des Indes tant Orientales, que Occidentales, des Isles, terre ferme, de la mer, Oceane, Arciducq d'Austrice, Ducq de Bourgoigne, de Lothiers, de Brabant, de Lembourg, de Luxembourg, de Gueldres et de Milan, Conte d'Absbourg, de Flandres, d'Artois, de Bourgoigne, Palatyn de Thirol, de Haynau, de Hollande, de Zelande, de Namur, et de Zutphen, Prince de Swave, Marquis du St. Empire de Rome, Seigneur de Frise, de Salines, de Malines, des cités villes et pays d'Uytrecht, d'Overissel et de Groeninghe et dominateur en Asie et en Affricque, à tous ceux qui ces presentes veront salut, comme les grandes et inexorables charges et necessitez que traine après soy la continuation de la presente guerre contre la France nous oblige à pourvoir avecq toute célérité, afin d'empescher prevenir et rompre les desseings de nos ennemis et ne pouvant y satisfaire si promptement au moyen de nos tollieux, aydes, subsides,

(*) Naer een Handschrift behoorende aen den heer Notaris Aernaut te Eecloo.

et aultres nos revenues dominicaux par deca, qui se trouvent particulièrement affectez au payement des gens de guerre, tant de guarnisons et compagnies ordinaires que celles de l'extraordinaire, qui en ont de besoing pour leur entretien et subsistence nous avons trouver convenir pour y remedier plus facilement de vendre aulcunes parties de nos domaines, en vertu de nostre procure donné à nostre très chér et très aimé bon cousin Leopolde Guillaume par la grace de Dieu Archiducq d'Austrice, Ducq de Bourgoingne, etc., Lieutenant-Gouverneur et Capitaine-général de nos pays de Bourgoingne etc. en nostre ville de Madrid le septiesme de Juillet, mil six cent quarante sept, dont la teneur s'ensuit de mot à aultre etc. ayant selon ce entre aultres fait exposer en vente les villes mestiers, terres et seigneuries d'Eecloo, et Assenede. La première cy-devant engagée à Jean Van der Speeten conseiller et pensionnaire de nostre ville de Gand pour la somme de vingt mille deux cens livres, du prix de quarante gros monnaye de Flandres la livre, comme appert plus amplement par nos lettres patentes d'engagere depeschees en nostre ville de Bruxelles le huitiesme d'Aoust, l'an de grace seize cent vingt six, et celle d'Assenede aux habitans dudict lieu par forme de redemption d'engagere pour le terme de trente ans, dont il y en a ia dix escoulez pour la somme de dixhuict mille trois cens pareilles livres, ayant le baillage estez accorde pour terme d'années sans obligation de restituer la somme de huict mille florins — et ayant lesdictes villes, mestiers terres et seigneuries ainsij estez exposees au plus offrant apres affixion des billets es lieux accoustumez publicquement et en plaine assemblée sont demeurées au dernier coup de baston a messire Jean Bap.^{te} Dellafaille chevalier Seig.^r de Marielherde, conseiller en nostre conseil provincial en Flandre pour luy, ses hoirs, successeurs, ou

ayant cause, sur les conditions cy apres suyvantes scavoir que ledict Dellafaille sesdicts hoirs, successeurs ou ayant cause joyront absolument et heritablement desdictes villes, mestiers, terres, seigneuries, leurs appendences et dependences, rien reservé, si long que les meltes et limites s'extendent en toute jurisdiction, haulte, moyenne et basse, avec chasse, mesme du fauve et noire, franche garenne, foresterie, volerie et pescherie, et tout ce qu'appertient a jurisdiction semblable parmy payant es mains de nostre conseiller et recepveur general des finances messire Ambroise van Quclé chev.^r la somme de quarante mil livres du dict prix le cours de nos placcards *pardessus lesdicts vingt mille deux cent livres* par luy furniz pour l'engagere dudict Eecloo, et *dixhuict mille trois cens* semblables livres que pretendent les mannans dudict Assenede pour l'engagere d'icelluij mestier, dont icelluij Dellafaille a promis de guarrantir et indemniser sadicte Ma.^{te}, bien entendu que nous ne devons payer aucun intrest desdictes quarante mil livres d'accroissement pour la vente absolue desdictes villes, mestiers, terres, et seigneuries, encor bien que nous puissions endeans les quatre annees a en faire retraicte à nostre plus grand proffict ce que nous pourrons faire pendant ledict temps toutes et quantefois que bon nous semblera.

Que ledict Dellafaille ses hoirs successeurs ou ayant cause, jouyront du droict de francq moulage en la forme que nous en avons jouij ou pourrions jouijr.

Que au regard de la dicte chasse, pesche et vol, ceux de la Loij et justice prendront particuliere cognoissance, touchant les mesuz et fautes qui se pourront commettre en ce particuliere, sans que nul aultre officier ij puisse ingerer ou pretendre jurisdiction.

N° 15.

*Resolutie van Eecloo's Magistraet betrekkelyk het herbouwen
van een deel der Parochiale Kerk. (*)*

Anderen ontfanck by den Rendant ghenomen ten opsichte van opgelichte penninghen als volgt :

Alvooren declareert den Rendant dat hy geduerende den termyn van dese rekeninghe opgelicht ende genomen heeft ten laste van dese stede tot de somme van dry duysent ponden grooten sterck permissie wisselgeldt volgens d'authorisatie van d'heeren Bailliu, Burgmeester ende Schepenen der voorseyde stede als de provisie hebbende tot de gemelde lichtinge uyt den Raedt van Vlaenderen van daeten 1^{en} September 1772, onderteeckt J. Bauwens, jeghens d'Eerweerde heeren Deken ende Capittel van de Cathedraele kercke tot Doornyck omme te effectueren de vergrootinge van de parochiale kercke deser gheseyde stede, welcke lichtinge breeder sal geexpresseert ende elcken Rente heffer gedenomeert worden, van woorde tot woorde volgens der origineelen Rente brief hun ten dien eynde ter handt gesteldt.

Wy Jan Frans Van Zele, Bailliu, Carel Van Crombrugge, Burgmeester, Frans Martens, Cornelis Van Killeghem, Joannes Van Overtvelt, Cornelis Slock, Joannes Simphorianus Toebast, Jan François Gallandt, Jooris Huysman ende Joannes De Vos, Schepenen deser stede, keure ende vryhede van Eecloo, bekennen lyden ende verclaeren uyt

(*) Stadsrekening van Eecloo over het jaer 1774, in de Archieven van het Vrye te Brugge.

crachte van authorisatie aen ons verleent by hooge ende mogende heeren, Mynheeren van den Raede van Vlaenderen in onze zaecke als heesschers by requeste van den 15ⁿ July 1770 ter eender zyde jeghens d'Eerweerde heeren Deken ende Capittel van de Cathedraele kercke tot Doornyck verweerders ter andere volgens de sententie ofte gewysde van den eersten September 1772, hier nevens per copie gevoeght in onse voorseyde qualiteydt opgelicht ende ontfanghen te hebben door den Heere Jacobus Van Overloope, Ontfangher van de omme stellinghen dezer voornoemde stede van Jouffr. Francoise Angeline De Merlier tot Gendt de somme van acht hondert ponden grooten sterck permissie wisselgeldt te weten de vlaemsche permissie schellingen à ses stuivers het stuck ende de andere specien van gelde naer advenante met renunchiatie aên Exceptie van nongetelde gelde, soo dat dese dien aengaende sal dienen voor absolute quitantie, sonder van andere te moeten doceren. Dit omme daer mede ten deele te voldoen tot laste van de gonne die het behooren sal, de becostinghe der vergrootinghe van de parochiaele kercke van het voorseydt Eecloo, oock uyt crachte ende ingevolghe van de voormelde sententie, voor welcke voorschreven capitaele somme, wy Bailliu, Burgmeester ende Schepenen voornoemt belooven by desen in de voorschreven qualiteydt te gelden ende getrouwelyck te zullen betaelen ofte doen betaelen aen ende ten profyte van de voornoemde Francoise Angeline De Merlier ofte den gonnen haere deugdelycke actie deser hebbende eene rente van twee en dertich ponden grooten courant geldt t'sjaers synde alzoo jegens den penninck vyf en twintigh courant geldt croos voor capitaal wisselgeldt vry van alle lasten op renten gestelt ende te stellen welcke voorseyde rente inganck is nemende hedent den sevensten april 1773. Soo dat het eerste jaer croos sal

vallen ende verschynen ten gelycken daege van den naest kommende jaere 1774, continuerende alsoo voorts van jaere tot jaere eeuwelyck ende erfvelyck. Immers tot de aflossinge van diere, die van wegen de voornoemde Bailliu, Burgmeester ende Schepenen, ofte den gonnen die het andersints sal regarderem, sal mogen gedaen worden tallen tyde ende wylen als het hun goet duncken ende believen sult, mits alsdan teender reyse opleggende ende wederkeerende de voorschreven capitaele somme van acht hondert ponden grooten wisselgelt met alle de verlopen croosen van diere naer raete van tyde alsdan verschenen in courant geldt als voorseyt alles onder voordere belofte obligatie ende verbandt als naer rechte, actum desen 7ⁿ April 1773, ende was ondertekendt J. F. Van Zele, Carel Van Crombrugghe, Francois Martens, Cornelis Van Killeghem, Joannes Van Overtvelt, J. S. Toebast, Cornelis Slock, Jooris Huysman, Jan Francois Gallandt ende Jan De Vos, welcke voorstaende somme van acht honderdt ponden grooten wisselgelt alhier wort gebracht in courant geldt dus alhier de selve. IX^c XXXIIJ L VI s. VIIJ g.

Den Rendant geeft oock alhier te kennen de Copie authorisatie van d'heesschers oock geannexeert aen den originelen Rente brief waer van den inhoudt is van woorde tot woorde.

In de zaecke hangende voor myn heeren van den Raede in Vlaenderen tusschen Bailliu Burgemeester ende Schepenen der stede keure ende vryhede van Eecloo heesschers by requeste van den derthienden July 1770, ter eender syde, ende d'Eerweerde heeren Deken ende Capittel van de Cathedraele kercke van Doornyck verweerders ter andere, t'hof al gesien authoriseert d'heesschers by provisie ende sonder prejuditie van elckx recht te doen effectueren de vergrootinghe van de kercke dies questie

volgens het plan by de experte daer van ghemaect ende onder ons commissaris berustende, authoriseert de selve heesschers voorders by gelycke provisie om ten coste van ongelycke successivelyck te lichten de somme van dry duysendt ponden grooten ten minsten penninck doendelyck omme daer mede te doen becostinge van de selve vergroo-tinghe, ende voor recht te doen, ten principaelen admit-teert de verweerdere tot sulcke preuve als sy thunders intentie sullen vinden te behooren, d'heesschers ter contra-rie dunckt het hun goet, de selve verweerdere onverlet, in termen van de selve preuve, sulckdanige versoecken van consignatie te doen ofte resumeren als sy raede sullen worden stateerende voor als noch de costen, ghedaen in Camer van den voornoemde Raede tot Ghendt, den 1^{en} September 1772. Onderteeckent J. Bauwens. Accordeert met syn origineel gheschreven op zegel van vier stuyvers. T'oorconde den onderschreven Greffier der stede keure ende vryhede van Eecloo, den 7sten April 1773. Onderteeckent.

G. B. HERCKE.

N° 16.

*Resolutien van het Magistraet der stad Eecloo betrekkelyk
het plaetsen eener nieuwe Orgel in de parochiale kerk.*

Actum 24 February 1746. (*)

Ter vergaedinghe van d'heeren Jan Frans van Zele
Bailliu, Jan Bap.^{te} Weytssens Burghemeester, Jor. Petrus

(*) Resolutie-Boeck van Bailliu, Burghmeester ende Schepenen der stede, keure ende vryhede van Eecloo begonst met den XX^{en} Maerte 1743 ende eyndende met den X^{en} April 1748, in de Archieven der stad Eecloo.

van Breughel, Jan Huysman, Jacobus de Clercq, Jacques de Zuttere, Jan de Jaegher, Ignatius van Combrugghe, Pieter de Grave ende Guillaeme de Craemer Schepenen.

Ten voors. daeghe heeft desen Collegie naerder gheexamineert de requeste ghepresenteert by hr Jan Frans de Brabander behelsende t'maecken van eene orgel binnen de parochiale kercke deser stede daerby noch versouckende van desen Collegie twee commissarissen ten fyne van met hem te gaen binnen de voors. stede by de goede lieden om van hun te becommen hunne jonste tot becostinghe vande voormelde orgel ende oock by de groote ghelande, daertoe ghelyck by de voorn. requeste noch is te kennen ghegheven alreede onder hem ende de weduwe van hr Jan Van Hevele soude berustende syn elck eene somme van twintig ponden grooten maeckende t'samen veertig ponden grooten breeder by de voors. requeste gheroert, ende desen Collegie gheven voor eerst om te thoonen hunne jonste tot de voors. becostinghe de somme van 100 guldens, ende worden by desen Collegie ghedeputeert om te gaen met den voormelden de Brabander bij de voorn. heeren bij toure.

Actum ut supra als Burghemeester

JAN BAPT. WEYTSENS.

Actum Vn October 1746.

Voorts geconsidereert dat het absolutelyck noodigh is dat den oxsael binnen de parochiale kercke deser stede gestelt wordt ferme ende in behoorlycken staet om daer op gestelt te worden de orgel de welcke met den eersten staet te arriveren.

Wordt geresolveert te deputeren commissaris uyt desen Collegie om toesigt te nemen ende het werck te dirigeren soo als ghelyck hy sal vinden te behooren, ende by dien daertoe ghedeputeert den voorn. Schepenen De Grave.

Actum ut supra als Burghemeester
J.-B.^{te} WEYTSENS.

ende Greffier.

G. B. HERCKE.

Actum 28 Octobre 1746.

Ter extraordinaire vergaedinghe van d'heeren Jan Bap.^t Weytssens Burghemeester, Jacobus De Clercq, Jacques De Zuttere, Pieter De Graeve ende Guilliaeme De Craemer Schepenen.

Ten voorn. daeghe versochte Maximiliaen Algain meester schrynwercker tot Ghendt voldoenynghe vande somme van achtendertigh ponden grooten over het maecken ende het stellen vande Casse op den oxsael inde parochiale kercke deser stede dienende tot de orghel de welcke aldaer ook staet gestelt te worden door Joseph Delhaij, welcke kasse hy op de voorschrevene somme voorgaendelyck alsoo aengenomen hadde te leveren.

Wordt geresolveert dat den Greffier deser stede aen hem op sijne quitantie by provisie ende ter rekeninghe sal betaelen uijt de penninghen onder hem berustende de voormelde orghel regarderende tot de somme van vierendertigh ponden grooten vermits aende selve Casse noch iet is manquierende te weten het postuerken dat in het midden op deselve Casse volghens sijne aenneminghe noch moet

worden ghestelt, ende dat oversulckx het restat naer
voltreckinghe aen hem sal betaelt worden.

Actum ut supra als Burghemeester
J.-BAP.^t WEYTSENS.

Actum IX Novembre 1746.

.
Voorts alsoo by resolutie vanden Xⁿ Octobre 1746
ghedeputeert is geworden den voorn. Schepenen De Graeve
om toesicht te nemen ende het werck te dirigeren nopende
het vaste stellen vande orghel in de parochiale kereke ende
ghemerckt hetselve ghedaen sijnde, alsnu noodigh is dat de
blaesbalken vande orgel met plancken bedeckt worden wiert
dien selven De Grave by desen andermael ghedeputeert
om het selve werck ende 'tgone voorder tot den definitiven
noch soude moghen voorvallen te dirigeren.

.
Gevende (*) den Rendant alhier oock te kennen als bij
het Quohier van lasten over den jaere van dese rekeninghe
dat den selven Collegie benevens de notable deser voor-
noemde stede bij resolutie van den vierden Augusti seven-
thien hondert ses en veertigh op het versoek van diffe-
rente inghesetene hadden aenghegaen accordt met wijlent
Joannes Maes organist ende musicien nopende het bespelen
de orgel ghestelt in de prochiale kereke deser stede by
provisie ende tot wederroepens, mitsgaeders op d'agreatie
ende d'approbatio van de ghone die het behoort in der

(*) Stadsrekening over het jaer 1772 in de Archieven der stad Eecloo.

manieren naer volghende, te weten dat hij Maes jaerlijckx moeste hebben eene somme van twintigh ponden grooten courant ende dat die in het Quohier van binne costen t'elcken jaere t'zinnen proffijte soudén hebben ghebraght gheworden het eerste jaer inghegaen met het arrivement van den orgel zijnde gheweest den vier en twintigsten October seventhien honderd ses en veertigh ende dat hij daer vooren verobligeert was te spelen alle de ordinaire diensten de welcke sondaeghs ende s'heijligdaeghs ghedaen wierden als mede de Onse Lieve Vrouwe misse ende lof t'welcke alle saterdaeghen oock gedaen wierden ende de misse ende lof ghedeurende de Octave van Sinte Vincent mitsgaeders dat hij oock gheobligeert was jaerlijckx twee arme kinderen, immers de ghonne hem van den Collegie soudén hebben gheassigneert geworden te leeren de musicque t'zij singhen ofte spelen immers ghelijck het selve Collegie soudén geordonneert hebben, de welcke hij moeste onderwijsen ten minsten eene ure daegs waer en boven hij daer naer daer vooren gheordonneert was ende gheaccepteert hadde oock te spelen de twee maendelicksche zielkensmissen ende lof ende alle donderdaeghen de heijligh Sacraments misse ende voordere kerckelijcke diensten, waer naer mits het overlijden van den voornoemden Maes bij resolutie van den voormelden Collegie ende de voorseijde notable van den elfsten Augustij seventhien hondert acht en veertigh als dan als organist is aenghestelt Pieter Vanden Houtte op de conditien ende inder manieren voorschreven ende onder voordere conditien dat bij gevalle hij organist in faute bleve van in het musicq bequaem te maecken de twee arme kinderen hier vooren vermeldt, de schaede die daer over soudén moghen commen te resulteren zal afghetrocken worden van zijne gagie breeder volghens dezelve resolutie daer toe alhier uijt corthede gerefereert wordt.

In conformiteijte van het voorschreven accordt ende in consequentie van de appostille verleent folio een en veertigh verso van het quohier van lasten het tweede voorgaende betaelt aen den voornoomden Pieter Vanden Houtte de somme van twintigh ponden grooten over den voor gheroerden dienst ghedeurende den jaere ingheghaen den elfsten Augustij seventhien hondert twee en t'seventigh ende te verschijnen ten ghelijcken daeghe seventhien hondert drij en t'seventigh niet jeghenstaende bij de voorseijde appostille is gheordonneert de gagie van den voorseijden organist te verminderen mits hij daer toe niet en heeft willen verstaen, wordt de selve alhier uijtghetrocken volghens t'zelve quohier folio drij en dertigh verso met de particuliere quittance dus de selve. xx. l. gr.

Voorts betaelt aen Lodewijck Van de Woestijne inghevolghe de voornoomde appostille de somme van drij ponden grooten over den aerbeijdt van te blaesen den voorgheroerden orgel den tijdt van een jaer verschenen den vier en twintigsten October seventhien hondert twee en t'seventigh ten advenante van drij ponden grooten s'jaers uijtwijsens den selven quohiere met de quittance daerop staende. III. l.

Aengaende de raete van eenighe maenden de welcke d'hoirs van Joseph Delheije overleden meester orgelmaecker binnen Ghendt te goet hebben over het pensioen van een pondt vijfthien schellinghen grooten s'jaers over het onderhout etc. van den orgel binnen de prochiale kercke van dese stede breeder vermeldt bij de rekeninghe van den jaere seventhien hondert neghen en vijftigh folio seven en t'sestigh et verso ende door dien de gheseijde raete voor als nogh bij niemant en is gevraeght blijft de selve alhier onverlet dus. Memorie.

Wordende alhier oock te kennen ghegeven als bij het gezeijt quohier over den jaere van dese selve rekeninghe

folio vier en dertigh verso dat Burgmeester ende Schepenen deser selve stede nopende het onderhoud van den voormelden orgel staende in de parochiale kerke deser voorseijde stede op den drij en twintighsten April seventhien hondert t'sestigh zijn over een ghecommen ende gheaccordeert met Henri Petrus Josephus de Ryckere meester orgelmaecker te Cortryck in der manieren naer volghende te weten dat den selven De Ryckere den voorseijden orgel blaesbalcken ende het ghone daer van voorders dependeert zal onderhouden ende precieselijck doen gaen alsmede alle het ghone daer aen door ordinairen voorval sal commen te manquieren breken ofte verslijten zal maecken ende erstellen t'zynen coste voor zoo langhe ofte veele jaeren als het de voorseijde Burgmeester ende Schepenen zal believen, daer toe hy De Ryckere t'elcken jaere zal moeten doen eene visite ofte meer indien sulck noodigh waere, ende dat daer vooren aen hem De Ryckere zal moeten betaelt worden ten advenant van twee ponden grooten courant s'jaers in ghegaen met prima meije seventhien hondert t'sestigh conforme den contracte van den drij en twintighsten April seventhien hondert t'sestigh voorseijt.

Inghevolghe van dien betaelt aen den voornoomden Petrus Josephus de Rijckere de somme van twee ponden grooten over een jaer dienst ende onderhoudt van den orgel voorseijt ende hier vooren breeder vermeldt verschenen den lesten April seventhien hondert drij en t'seventigh als per dito quohier met de particuliere quittantie dus hier de zelve n. l. gr.

V^e somme van betaelinghe bedr.

XLVIJ L XIIJ s. IIIJ gr.

N° 17.

Charter van Keizer Karel V waerby de Kerk van Eecloo vergund wordt zekere goederen, in dezelve vermeld, te mogen bezitten. (1)

Augusty 1516.

KAERLE byder gracie Gods Coninck van Castillen, van Leon, van Grenaden, van Arragoen, van Navarre, van beeden Cecillien, van Hieruzalem, van Valence, van Maiorque, van Sardene, van Corsice, etc. Ertshertoghe van Oistenryck, Hertoghe van Bourgen^{en}, van Lothr., van Brabant, van Steyr, van Karinthen, van Crain, van Limborch, van Luxemborch ende van Ghelre; Grave van Vlaenderen, van Habsborch, van Tyrol, van Artois, van Bourgen^{en} Palsgrave ende van Henegouwe, Lantgrave van Elsatén, Prince van Zwaven, Marcgrave van Burgauw ende des Heilichs Rycx, van Hollant, van Zeellant, van Phirt, van Kiburch, van Namen ende van Zuytphen Grave Heere van Vrieslant, vander Windismarck, van Portenauw, van Salins ende van Mechelen. Doen te wetene allen heden jeghenwoordich ende toecommende dat wy ontfanghen hebben die oetmoedige supplicatie vanden Helegheestmeesters vander prochiekercke van Eecloo. Inhoudende, Hoe zy binnen veertich jaren herwaerts vercreghen hebben, die parcheelen van landen mersschen erver renten ende andere goedinghen daeraf die declaracie hiernaevolcht.

Eerst eene ervelicke losrente van XLVIII s. p. tsjaers den penninc zestiene beset up de huusinghen hofstede ende

(1) Archieven der stad Eecloo.

lant daer Jan Uterschout woont groot twee ghemeten ligghende te Balgherhoucke metten zuuthende *an shonds-weghelken* ten noorthende es naest ghelant Pieter Wante ende upde oostzyde Philips Blondeel comt den penninck twintich xxxviii s. vi d. p.

Item drie ponden paris. sjaers ervelicker renten bezet up de huusen ende lant daer Jan Ysenbaert F^s Willems woont te Nieuwendorpe groot twaelf ghemeten hoofdende met den zuuthende ande strate ten noorthende licht den waterganck commende van Her Jan vanden Hende.

Item xxiii s. p. tsjaers oock ervelicker renten beset up zeker huus ende erve toebehoirende de wedewe ende kinderen Zeghers Uterschoudt gheleghen te Lembeke groot een ghemet hondert vichtich roeden, hoofdende metten zuuthende ande Velthoustrate streckende noortwaert tot Jacob Lippins lande ande oostzyde es ghelandt Wouter Zeghers, commende van Daneel Dierkins, xxiii s. p.

Item xviii s. p. sjaers beset up zeker huus hof ende lant binnen Lembeke groot neghen ghemeten hoofdende metten zuuthende ande Velthoustrate ten noorthende up de oost ende west zyden es ghelandt Jacob Lippins commende van Daneel Dierkins.

Item andere xviii s. p. ervelicker renten tsjaers, ende zyn beset upde huusen ende gront daer hier vooren mencie afghemaect es inde partie van xxiii s. p. sjaers commende van Her Gillis Boele.

Item zes scellinghen parisis tsjaers ervelic beset up de huusinghen daer Her Gheleyn Sanders ende Simoen vander Leyen inne woenen ligghende ende staende tEecloo ten Noordwesthoucke van den kerckhove hoofdende metten oosthende an Tcromme Waelstraetkin, ten westhende es ghehuust Jan Vrombout F^s. Cornelis, ende up de zuudzyde de selve Jan Vrombout, commende van Her Gillis Boele presbyter.

Item XLVIII s. p. tsjaers ervedick bezet up zekere huusen ende lant groot zes ghemeten ligghende hoofdende metten noorthende ande Noord Mourstrate, streckende zuudwaert totter Hoochstrate, ande oostzyde es ghelant tclooster van Waerschoot commende van Vincent Vanden Berghe.

Item drie ponden xv s. p. sjaers losrenten den penninck zeshiene besedt up dheelft van zeven ghemeten hondert vichtich roeden lants metten huusen daerup staende ligghende te Lembeke in twee parcheelen, daerof dats licht vyf ghemeten inde stede daer de wedewe Pieter Wapoels up woont hoofdende metten zuuthende ande Velt houckstrate streckende noortwaert totter Woustinen, ande oostzyde es ghelant Luuc Boelins, Ende dander twee ghemeten C. L. roeden ligghen over dander zyde vander zelve strate, hoofdende metten noordhende ande strate ten zuudhende es ghelant Jacop Hauwel, ande oostzyde de selve wedewe ende kinderen Pieter Wapoels commende van Her Pauwels Doornaert presbyter compt den penninck twintich, III L. p.

Item drie ponden parisis sjaers ervedick te lossene den penninck twintich beset up vier ghemeten mersschen hoofdende metten noorthende ande Hillestrate, streckende zuudwaert totten Cleenen Waterganghe ande, oostzyde zyn naest ghelant die van Sint Jans huus in Brugghe commende van Her Bertelmeeus van Sinay.

Item XXVIII s. p. sjaers ervedic bezet up vier ghemeten lands ligghende hoofdende metten noorthende ande hondert bundere strate, streckende zuud totter wedewe Ghevaert Zwaef lande loopdende metter oostzyde lancx der Boelaerstrate.

Item XXVIII s. p. tsjaers ervedic beset up twee ghemeten lands ligghende hoofdende metten noorthende ande Kerckestrade Gillis de Zwaef es ghelant ande westzyde, ende de wedewe Pieters van Vaken ande oostzyde.

Item noch xxviii s. p. ervelic tsjaers besedt up dhelft van drie ghemeten lands ligghende ghemeene met Vincent Zoetaert broeder van Pieter Zoetaert metten zuudhende ande Buschstrate ten noordhende licht den waterganc ende ande oostzyde zyn ghelant de kinderen Pieter Paens commende de voors. drie leste articlen ende partien van Ghevaert de Zwaef.

Item drie ponden paris. ervelicke renten tsjaers besedt up een ghemet C. L. roeden lands ghenamt tdoorn beilcxkin hoofdende metten oosthende ande Kerckstrate ten westhende es ghelant Jan Debboudt, ende ande noortzyde de wedewe Pieter van Vaken, commende van Gheeraert de Crooc.

Item xii l. p. tsjaers ervelic bezet up de huusinghen hofstede ende lant daer Xpiaen Hauweel up woont hoofdende metten noorthende tEeclo ande groote strate jeghens de Kercke ten zuudhende licht de Mourstrate, oost Jooris Liebaert, ende noch up een parcheel lants groot zes ghemeten ligghende over de zuudzyde vander selver Mourstrate, ter oostzyde es ghelant Jan Vrombrout F^s Cornelis ende west den voirs. Heleghengheest in Eeclo, ghegheven by Victor de Ketelboetere.

Item iij l. p. tsjaers losrenten den penninc zestiene, beset up de huusen ende hofstede daer Jan Waes F^s. Pieters woent, ligghende binder cuere van Eeclo, hoofdende metten westhende ande Weststrate ten oosthende es ghelant Jacop Noyt, ende ande noordzyde Gillis Vander Woustinen, tanderen tyden byden Dischmeesters ghecocht, compt den penninc twintich iij l. viii s. p.

Item xlviii s. p. tsjaers cheynsrente die zy jaerlicx heffen ter causen van eenen huuse by henl. wytghegheven in cheynse Willem Goethals, staende int oosthende van Eeclo, metten noorthende ande strate, ten zuudhende

ende ande westzyde es ghelant de wedewe Gheeraert Croocx.

Item over den cheynse van noch een ander huuseken staende hoofdende metten zuudhende aen een straetkin daer men gaet van den Boelare naer de Kercke ten zuudhende ende ande oostzyde es ghelant Agneese Van Mee-nene, twelcke in chynse hout, Pluene de wedewe Vincents Van den Hende Fa. Adriaen om iij l. p. tsjaers.

Item eenen beile ende lant groot een ghemet ij^e LXX roeden ligghende hoofdende metten zuuthende ande Raveschootstrate, ten noordhende licht de Balgherhoucstrate, ende ande westzyde es ghelant Jan Maes, ghegheven by Jan de Vos F^s Hendrix iij l xvi s. p.

Item een parcheel lands groot drie ghemeten, hoofdende metten noorthende ande Mourstrate ten zuuthende ende ter westzyde Jan Vrombout F^s Cornelis ende oost Xpiaen Hauweel. x. l xvi s. p.

Item noch een parcheel lands groot drie ghemeten hoofdende metten zuuthende ande Moijestrate ten noorthende Pieter Maes west Jan Vrombout F^s Cornelis x l xvi s. p. Ende drie sticxkins lands ende mersch groot tsamen vyf ghemeten hondert vichtich roeden lands, daerof dat tdeen stic licht, hoofdende metten zuuthende ande Raveschootstrate loopende metter oostzyde lancx den Muelenstraetkin, tander stick licht ende hoeft zuut metten oosthende up teecloossche Leykin, ten noorthende Daneel Masset, loopende metter oostzyde lancx *Victor Ketelboeters straetkin*, ende tderde stic es mersch ligghende over dander zyde vanden leykine hoofdende metten noorthende ant leykin jeghen tvoorgaende parcheel, overe ende ande oostsyde es naest ghelant Vincent Parisiz F^s Hermes, welcke drie partien van lande ghegheven zyn by wylen Jacob de Ketelboetere, ende ghelden jaerlicx xij l xij s. p.

Alle welcke partijen van goedinghen boven verclaert belopen ter somme LXXIX l. p. vlaemscher munte sjaers. Ende hoewel zichtent den acquesten byden voirs. supplianten aldus ghedaen binnen den tyde voerscheven zy van den voirs. partijen van renten lande mersch erve ende andere goedinghen boven ghespecifieert vredelic ende zonder belet tot nu toe ghebruuct hebben. Nietmin overmits dat zy vanden selven partijen van ons oft onsen voirders gheen brieven van octroye ende admortissementen vercreghen en hebben, zy beduchten dat men hen hiernamaels int ghebruyck vanden voirn. ptien belet zoude moghen doen by ghebreeke vanden selven brieven van octroye ende admortissementen. Twelck heml. comen zoude tot groote schade ende achterdeele indien onse gracie ende goetwillicheyte heml. hierup niet verleent en worde. Daeromme zy ons zeer oetmoedelic ghebieden ende versocht hebben. SOE EYST DAT WY de saken voerscreven overghemerct ende dat wy hopen ende meenen den Almoghenden God bequamen dienst te doene als wy verstaen tot saken aengaende de welvaert vermeerderinghe augmentacie ende onderhoudenesse vander fondacien vanden kercken ende goddelyken dienst, ende zonderlinghe ten fyne dat onse voirders wy ende onse naercommers deelachtig moghen wesen inde devote bedinghen ende weldaden diemen doet ende continueren sal inde voirs. prochiekercke van Eecloo. Ende daerup ghehadt tadvys van onsen lieven ende getrouwen die hoofden ende tresorier generael ghecommitteert up tstück van onsen demeynen ende financien, wy hebben den voirn. supplianten gheneghen wesende huere voirs. bede ende begheerte by goede ende rype deliberacie van raede wyt onser rechter wetentheyte auctoriteyte ende volcommen macht, voer ons onse erven ende nacomminghen, gheadmortiseert ende admortiseren wyt zonderlinghe gracie mids desen onsen brieve, die ptien van erven landen mersch renten

ende andere goedinghen hier voeren ghespecificeert ende verclaert ende elcke van dien, willende ordonnerende octroyerende ende accorderende den selven supplen, dat zy alle die voirs. partijen van erven landen renten, ende elck van dien bysondere, zullen moghen houden ende ghebruycken vredelic volcommelic ende tot eeuwighen daghen als van gheadmortiseerden goeden ghegheven ende gheordonneert Gode ende der heyligher Kercken. Sonder dat de selve supplen oft huere nacommelinghen zullen moghen bedwonghen worden de selve goeden te moeten habandonneren vercoepen transporteren alieneren oft anderssins wyt hueren handen te stellen, by ghebreke van admortissementen. Behoudelick dat zy ter causen van desen onsen octroye ende admortissementen ghehouden zullen wesen te betalen in handen van onsen beminden Nicasius Hanneron, by ons ghecommitteert totten ontfanghe vanden penninghen commende ende procederende van zulcke ende gelycke admortissementen in onsen lande ende graefscepe van Vlaendren, die somme van twee hondert twintich ponden paris. van twintich gron vlaems tpont eens. Tot welke feine die commissarissen by ons gheordonneert op tstick vanden acquesten byden supplen ende andere gheestelyckheden ghedaen binnen den voirs. veertich jaren herwaerts in onsen voirs. lande ende graefscepe van Vlaendren, die finan. van desen octroye ende admortissementen ghetaxeert ende ghemodereert hebben, ende van welke somme de selve ontfangher oock ghehouden sal wesen ontfanck te maken ende rekeninghe ende reliqua daeraf te doene tot onsen proffyte metten anderen penninghen van zynen ontfanghe, up condicie nochtans dat indien de renten, losrenten ende andere partijen boven ghespecificeert die men zoude moghen quytten oft eenighe vanden hiernamaels ghelost worden. De voirs supplen ende huere naercommers zullen moghen remployeren ende beleg-

ghen de penninghen die daerafcommen zullen in coope van ghelycke losrenten oft erven totter somme toe vander lossinghe van zulcke renten, wtghescheeden leengoet heerlicheyte ende justicie, welcke renten ofte erven wy al nuvoir dan ende dan voornu inden ghevalle als boven gheadmortiseert hebben, ende admortiseren mids desen, wel verstaende dat zy ghehouden zullen wesen te doen blycken binnen eenen jaere vander voirs. lossinghe ende remploye ende de partijen die zy daarmede ghecocht ende ghecreghen zullen hebben over te gheven in onser camere vander rekeninghen te Ryssel. Ende dat wy up die voors. partijen van erven, ende andere die zy namaels zullen moghen vercrighen by remploye, hebben ende behouden zullen voir ons onse voirs. erven ende nacommelinghen, te wetene up de parcheelen van ons ghehouden zonder middele alle justicie ende heerlicheyte Ende up de ghene van ons ghehouden hy middele die hooghe justicie, metgaders oick ons recht up den gront van erven gheypotequiert voir die voors. renten indien de selve erven hiernamaels afgewonnen worden ter causen vanden selven renten. Ende dat die voirs. erve ende landt bliven sal contribuable ende ghelast inde pointinghen zettinghen ende beden die in toecommenden tyde ghepoint gheset ende ghegheven zullen worden in onsen voirs. lande ende graef-scepe van Vlaendren in alder manieren als zy waren voor dese onse gracie ende admortissementen. Ontbieden daeromme ende bevelen onsen lieven ende ghetrouwen die lieden van onsen voirs. Rekencamere te Ryssel dat die voirs. somme van 11^e xx l. p. munte voerscreven betaelt ende wytghereect zynde den voirn. Nicasius Hanneron, onsen ontfangher als boven, zy registreren ofte doen registreren desen onsen brief inde registers vander selver camere daertoe dienende ende behoorende, procederende voorts wel ende duechdelick tot verifficacie ende intermementen van de-

sen, naer hueren voirme ende inhouden. Ende dat ghedaen zy, onse president ende liden van onser camere vanden raede in Vlaendren, die voirs. hoofden ende tresorier gnrael van onser demaine ende finan, ende alle andere onse rechters justiciers ende officiers wien dit aengaen oft anroeren mach hueren stedehouders jeghewoirdich ende toecommende ende eenieghelyck van hen bysonder, zoe hem toebehoiren sal, doen laten ende ghedoeghen die voirs. supplen ende hueren naecommers van dese onse gracie octroye admortisacie ende van al den inhouden van desen inder voeghen ende manieren voeren verhaelt rustelick vredelic volcommelick ende eeuwelick ghenyeten ende ghebruycken sonder hemlieden te doene oft te laten geschiene nu noch in toecommenden tyde eenich hinder letsel oft moeyenisse ter contrarien, want ons alsoe ghelieft, niet jeghenstaende eenighe ordonnan. restrinctien gheboden oft verboden ter contrarien. Ende ten eynde dat dit goet vast ende ghestadich blive tot eeuwichen daghen, hebben wy onsen seghel hieran doen hanghen, behoudelick in anderen saken ons rechts ende eenyeghelycx rechts in allen. Ghegheven in onse stadt van Bruessel inde maent van Augusto. Int jaer Ons Heeren duust vyfhondert ende zestiene. Ende van onsen rycke deerste.

By den Conynck de heere van Montigny, heer
Nicasius Hackenon hoofden Meester, Jan Buffault
Tresr. gnael. vander finan. ende andere jeghen-
woordighen. (Get.) N. HANETON.

Nº 18.

Charters *betrekkelyk het oude Hospitaal van Eecloo.* (*)

6 Ougst 1450.

Wij Cornelis van Zuwekerke, Willem van Zegbrouc, Jan Boghaert ende Phylips de Zwaef, Scepenen binnen der stede ende vrijhede van Eeclo in dien tiden als deze dinghen waren ghedaen doen te wetene hem allen die dezen chertere zullen zien of horen lezen dat quamen voorons als voor scepenen vors. *Claeis Hughe ende Lijsbette* zijn wettelijke wijf bekenden ende verliden dat zij sculdich zijn den ospitale van Eeclo twee ende dartich scellinghen parysien tsjaers aerveliker renten de welke rente vors. Jan de Wint plach den ospitale vors. te gheldene up zekere parseelen verzekert tanderen tiden verclaersde te wetene up twee ghemeten lands ligghende ande oostzide nevens den ospitaal beelc vijftiene scellinghen parysien voort up een hofstede ligghende int Vischstraetkin die bij wilen bezittende was Cornelis Perboom zeventien scellinghen parysien de welke twee ende dartich scellinghen parysien vors. men ghelden ende betalen zal te Sinte Bavendaghe naest commende ende also voort elke sjaers telken Sinte Bavendaghe die commen zal eewelike ende aervelike gheduerende ende es bezet ende verzekert up de husinghe ende hofstede daer Claeis ende zijn vors. wijf nu ten tiden up woenende zijn met al datter up es ende toe behoort artvast ende naghelvast ende es staende ligghende hoofdende met den noorthende Teeclo

(*) Archieven der stad Eecloo.

an de grote strate, streckende zuutwaert tote Jacob Bomers hofstede ande oostzide zijn ghelandt Jan de Wint ende Zegher vanden Hende, streckende van danen met eender scuere westwaert commende tot an Tstoofstraetkin de welke scuere toebehorende es nu ten tide Claeis Hughe vors. ande zuutzide, vander scuere es ghelandt Zegher Vandenhende ende an de noortzide vander scuere leeght eenen wech toebehorende Claeys Hughe ende Jan de Wint de welke wech comt tote den Tstoofstraetkinne. Ende Claeis Hughe vors. ende zijn vors. wijf hebben ghelooft den ospitale vors. deze vorseide rente te wette te warenderene vry ende quite tieghen elken meinsche over thospitaels vry eyghin goed up de vors. bezettinghe met twintich grô aerveliker rente voren uutghaende ende sgraven scult. In kennessen der wareden zo hebben wij scepenen voors. dezen chertere bezeghelt met onzen zeghelen uuthanghende mids dat zal bliven gheldende tailliabele cost ende last met der stede van Eeclo. Dit was ghedaen int jaer ons Heeren als men schreef duust viere hondert ende vijftich den zesten dach van hoestmaent.

(Get.) E. CLAYS.

20 January 1456.

Wij Michiel Blondeel Jan van Honderdale Jan Bogaert ende Herman Vrancke Schepenen binnen der stede ende vryhede van Eeclo indien tiiden als dese dinghen waên ghedaen doen te wetene hem allen die dese lettren zullen zien of horen lesen dat quamen voor ons Scepenen vorn. Pauwels Van Vaken ende Gheeraert Vanden Turre als meesters gouverneurs ende bewarers vanden hospitale in

Eeclo ende deden eerlicke panden een husinghe ende hofstede met eendre plaets van Lande groot zynde in tgheheele vier ghemeten Lands lichtelic min of meer wylen toebehorende Jan De Wevere Willems suene dewelke siin staende ende ligghende hoofdende metten zuuthende ande Balgherhoucstrate streckende noortwaert tot de vierschelmerschen ande oostzyde es ghelandt Adriaen Poppe ende ande west zyde es ghelandt Jan vanden Hecke ende dat van acht scellinghen gron sjaers ervelicker renten waer of de panden waen gheboden te lossene ende de ghenachten daer naer leden zynde so waen ghedaen wettelic up de vorn. husinghe, hofstede ende landt drie berechten ende elc van veertich daghen binnen elken berechte ghedaen drie sondaeghs gheboden ofte yement de achterstellen vander vorn. rente ende de wettelicke costen up legghen ende betalen wilde, daer binnen noch daer naer niement commen es die dat ghedaen heeft. Biden welken de vorn. meesters gouverneers ende bewarers quamen up den vierentwintichsten dach in Decembre in dit jaer van zesse ende vichtich toghende huer ghebrec begheerden voort wet up de vorn. husinghe, hofstede ende landt ende ten versoucke van hemlieden de heer maende ons Scepenen vanden Rechte waer up wii ons wel ende ripelic berieden metsgaders onse mede ghesellen Scepenen ende wysden de vorn. meesters gouvern. een uuterlic berecht ende dat van veertien daghen ende bij also datter niement en quame binnen den vorn. veertien daghen die hemlieden up legde ende betaelde de vorn. achterstellen ende wettelicke costen dat zy huer handt souden mueghen slaen ande de vorn. husinghe, hofstede ende landt ende die behouden over tvorn. hospitaale vry eyghin goet behouden alle chaerters ofte wettelicke brieven die voren of naer up spreken mueghen ende daer yement quame met eenighe wettelicke brieven of saerters daer mede in

ter vorn. husinghe, hofstede ende landt waert spreken wille, wart ghehouden te commene binnen desen naesten jare naer den wettelicke berechte al voren up legghende ende betalende de meesters vanden hospitale vorn. alle de vorn. achterstellen ende de wettelicke costen ende de costen vanden brieven ende dat ghedaen binnen de vorn. terminen dan elc staende tzinen goeden rechte. In kennessen der waerheden so hebben wij scepenen boven ghenomt dese lettren bezeghelt met onsen zeghele huuthanghende mids de vorn. hofstede husinghe ende landt altoos met ons te bliven gheldene taeliabel cost ende last. Dit was ghedaen int jaer Ons Heeren als men screef duust vier hondert zesse ende vich- tich voorscreven up den twintichsten dach in Lauwe.

(Get.) VANDEN HENDE.

10 December 1464.

Wij Vincent Munster Loy Vander Houven ende Jan de Corebitere Scepenen binnen der stede ende vryhede van Eeclo in dien tijden als dese dinghen waren ghedaen doen te wetene hem allen die dese lettren zullen zien of horen lesen dat quamen voor ons Scepenen voorn. Loy Scapelin ende Lijsbette zijn wettelic wijf ende kenden sculdich ende tachter ziinde Laureins Gheens ende Jan Zoetaert F^s Vincents als meesters ende gouverneers vanden hospitale in Eeclo vorn. *neghen scellinghen vier penninghen grot. sjaers* ervelicker renten die te gheldene en te betaelne telken Sente Bavendaghe in elc jaer eeuwelic ende ervelic gheduerende de welke rente versekert ende besedt es te wetene up de huusinghe ende hofstede metten lande daer an ligghende

groot ziinde vier ghemeten, lichtelic min of meer daer de vorn. Loy ende zijn voors. wijf nu up wonen, staende ende ligghende hoofdhende metten zuuthende ande Balgheroustrate, streckende noortwaert tot de kinderen Jans Wevers lande ande westzijde es ghelandt Jan Vanden Hecke ende ande oostzijde zijn ghelandt Pieter Buuc, Lievin Hasaert ende de kinderen Jan Bauwins ende meer andere; ende voort up hondert ende veertich roeden lands lettelt min of meer commende metten zuuthende ande weduwe ende tkint Willems Vanden Velde lande streckende noortwaert tot der Broucgracht ande oostzijde es ghelandt Jan Van Praet ende ande westzijde es ghelandt vorn. Pieter Buuc. Ende de vorn. Loy ende zijn vors. wijf hebben beloofd over hemlieden ende huerlieden naercommers de gouverneers ende meesters vorn. hemlieden ende huerlieden naercommers de vorn. rente te wette te waranderene vry ende quite jeghen elker menschen over tvorn. hospitaels vry eyghin goet up tvoorn. besedt met vagherners rente jaerlicx voren huutgaende zonder meer. Ende es ghedaen ter neerenster begheerte van beeder paertien naer recht wet costume ende usage vander vorn. stede van Eeclo mids dat tvorn. besedt ende rente altoos met ons sal bliven gheldende taeliabel cost ende last. In kennessen der waerede hebben wij Scepenen boven ghenomdt elc onser ziinen propren zeghel hier an ghehanghen up den tiensten dach van Decembre int jaer duust vier hondert ende vierentsestich.

(Get.) J. VANDEN HENDE.

31 January 1477.

Wij Willem Blondeel, Mychiel Sanders ende Cornelis Wante Scepenen binnen der stede ende vrijhede van Eecloo in dien tijden als dese dinghen voor ons waeren ghedaen doen te wetene hem allen die desen chartre zullen zien of hooren lezen dat quamen voor ons Schepenen vornt Paescaris Tijs ende Beatrisse zijn wettelic wijf Pieter Mannens ende Tanne sijn wettelic wijf kenden ende lijdden wel ende voorwaerdelic vercocht ende wettelic up ghedregghen hebbende Louwereyns Gheens ende Sijmoen Lambrecht als hospitael meesters van den hospitale in Eecloo *vier ende twintich scellinghen parasissen vlamscher muntten tsjaers goeder herveliker renten die te gheldene ende te betalene up den eersten dach van wedemaent nu eerst commende ende also voort van jaere te jaere telcken den eersten dach van wedemaent vors. in elc jaer eewelic ende hervelic gheduerende. Ende zyn dezelve vierentwintich scellinghen parasissen daer desen jeghenwoordighe saertre mentioen of maect daer desen saertre ghemfipuert duer ghesteken ende anghehanghen es de welke vors. rente de vorn. Paesscaris ende Pietre ende huerlieder wijfs eendrachtelic tsamen bezet ende verzekert hebben elc up huerlieder huussinghe ende ofstede daer sylieden nu ter tyt up woenende zyn staende ende ligghende beede deen nevens den andere hoftdende met den zuuthende tEecloo ande groote straete streckende noordwaert toot eenen ghemeenen weghe ande oost zyde es naest ghehuust ende ghelandt an Paesscharis stede Olivyer de Zwave ende ande west zyde an Pieters stede Pauwels vanden Hende. Ende de vorn. Passcaris ende Pietre ende huerlieder vors. wijfs hebben beloofd over hemlieden ende huerlieder naercommers Lauwereyns ende Symoene als hospitaelmeesters vors.*

hemliedder ende huerliedder naercommers tvors. hospitaels behoud de vorn. rente te wette te warendeerne vrij ende quijte jeghen elken mensche over tvors. hospitaal proper vrij eyghen goet up tvors. bezet met vyer gron tsjaers voeren huut Paesscharis stede staende ende huut Pieters vors. goet sestien scellinghen ende vijer penninghen parasissen tsjaers ende tsgraven scult zonder meer comers of last. Ende dese dinghen zijn ghedaen naer recht wet costume ende usage vander vorn. stede van Eecloo myds dat de vorn. rente ende beset altoos met ons sal bliven taeliable gheldende cost ende last. In kennessen der waereden hebben wij scepenen vorn. elc onsen zeghel hier an ghehanghen int jaer duust vier hondert zevensene ende tseventich den laetsten dach van Lauwe.

(Get.) J. VROMBAUT.

9 July 1494.

Wij Pieter Van Vaken, Daneel Machet ende Jacob Danckaert Schepenen binnen der stede ende vryhede van Eecloo ten tyden als dese dynghen waren ghedaen doen te wetene allen den ghuenen die dese pnte lettren zullen zien of hooren lesen dat commen ende ghecompareirt zyn voor ons als voor schepenen voors. Vincent Sanders filius Jans ende Gheeraert de Crooc, als meesters ende gouverneurs vanden hospitale in Eecloo. Ende deden eerlicke panden omme ghebrec van betalinghen *van neghen scellinghen et vier penninghen grooten* ertelike Renten sjaers, metten achterstellen daeran clevende, zekere grond van erven wijlen *toebehoorende Loy Scapelin ende Lysbetten* zinen

wive, nu den kinderen Jans Van Praet te Balgherhoucke, ligghende binder voors. kuere van Eecloo in twee parcheen, noordwest vander Kercken in de jeghenooode gheheeten Balgherhoucke. Danof teerste parcheel groot es vier ghemeten lands lichtelic min of meer, ende es hoofdende metten zuudhende ande Balgherhoucstrate, streckende noordwaert tot Jan De Drooghe lande, ande westzyde es ghelandt tclooster van Waerschoot ende ande oostzyde de kinderen van Symoen Blondeel ende Hendric vanden Berghe. Item tander parcheel es groot hondert ende veertich roeden lands, commende metten zuudhende an tlandt van Hendric vanden Berghe voorn. streckende noordwaert toter broucgracht, ande oostzyde zyn naest ghelandt de kinderen Adriaens Van Praet ende ande westzyde light den gront wilen toebehoorende Pieter Buuc. Wanof den pandt was gheboden te lossene ende de ghenachten daer naer overleden ende ghepasseert zynde, waren ghedaen up den voors. grondt ende pandt drie wettelicke berechten, ende elc berecht van veertich daghen ende veertich nachten, ende binnen elcken berechte waren ghedaen drie zondachs gheboden of yemendt den voors. grondt ende pandt lossen ende zuveren wilde, vander voors rente metten den achterstellen daerup verwassen ende verschenen wezende, binnen welcken tyde noch daer naer niemendt commen es die dat ghedaen heeft. Ende de voors. Vincent Sanders ende Gheeraert de Crooc, also zy procederen, zyn commen upden zesthiensten dach van wedemaent int jaer duust vierhondert viere ende tnegentich tEecloo voors. in ghebannen vierschare tooghende huerlieder ghebrec, versouckende anden heere an ons ende an onse medeghesellen thebben opden voors. pandt ende grondt een uuterlic berecht. Ende te huerlieder begheerte ende versoucke de heer maende ons Schepenen vanden Rechte waerby wij ons wel ende rypelicke berieden midsgaders onse medeghe-

zullen in wette wijsden datmen den voors. grondt ende pandt losten ende zuveren zoude vander voor. rente metten voors. achterstellen, binnen veertiendaghen naer tvonnesse, ende daer neen, dat de voors. Vincent ende Gheeraert also zy procederen, huerlieder handt slaen zullen anden voors. pandt ende grondt, ende die behouden over svoors. hospitaels proper vry ende eyghen goedt. Behouden dat alle chaerters ende wettelicke brieven, diere vooren of naer up spreken mueghen, werden ghehouden te commene, binnen eenen jaere naer den uuterlicken berechte. Alvooren opleghende ende betalende den voors. Vincent Sanders, F^s. Jans ende Gheeraert de Crooc, also zy procederen, alle huerlieder achterstellen ende wettelicke costen, metten costen van desen brieve. Ende dat ghedaen wesende dan zal elc gheheel staen tot zinen goeden rechte. Ende mids dat ten hende vanden voors. veertyendaghen niemendt commen es die dat ghedaen heeft, de voors. Vincent Sanders ende Gheeraert de Crooc meesters ende gouverneurs als boven sloughen huerlieder handen anden voors. grondt ende pandt over svoors. hospitaels vry eyghen goedt, voor de voors. rente achterstellen ende wettelicke costen. Ende mids dat de voors. grondt met ons zal bliven taliable in coste ende in laste zo hebben wij schepenen bovenghe- noomt dese pnte lettren ghezeghelt elc onzer met zinen propren zeghele uuthanghende. In kennessen der waer- heden, den neghensten dach van hoymaendt int jaer duust vierhondert viere ende tnegentich.

(Get.) KETELBOETRE.

27 July 1495.

Wij Pieter Noytdonde Cornelis Parisys ende Michiel vanden Turre Scepenen binnen der stede ende vryhede van Eecloo ten tyden als dese dynghen waren ghedaen doen te wetene allen den ghuenen die dese pnte lettren zullen zien of hooren dat commen ende ghecompareert zyn voor ons als voor scepenen voors. Vincent Sanders F^s Jans ende Gheeraert de Crooc, als meesters ende gouverneurs vanden hospitale in Eecloo, ende deden *eerlicke panden omme tghebrec van betalinghen van twee ende dartich scellinghen parisys ervelicke renten sjaers metten achterstellen daeran clevende de huuzijnghe ende hofstede met al datter toebehoort wilen toebehoorende Sebastiaen van Westvoorde ende daer te vooren Clays Huughe, staende binder voors. kuere van Eecloo, hoofdende metten noordhede ande groote strate streckende zuudwaert tot Vincent vanden Berghe hofstede ande oostzyde ligghen de hofsteden vanden zusteren ten Doorne ende van Daneel Dierkens F^s. Jans ende ande westzyde es naest ghelegghen de hofstede vanden voors. Sebastiaen van Westvoorde ende strect westwaert eenen ghemeen weghe toebehoorende den voors. hospitale ende den voorn. susters vanden Doorne toten Stoofstraetkinne. Wanof den pandt was gheboden te lossene ende de ghenachten daer naer overleden ende ghepasseert zynde, waren ghedaen up den voors. grondt ende pandt drie wettelicke berechten elc berecht van veertich daghen ende veertich nachten, ende binnen elcken berechte waren ghedaen drie zondaeche gheboden of yemende den voors. grondt ende pandt lossen ende zuveren wilde, vanden voorn. rente metten achterstellen daer up verwassen ende verschenen wezende. Binnen welcken tydt noch daer niemendt commen es die dat ghe-*

daen heeft ende de voorn. Vincent Sanders ende Gheeraert de Crooc als zy procederen zyn commen up den zesten dach van hoymaendt int jaer duust vierhondert vive ende tnegentich teecloo voors. in ghebannen vierschare versouckende anden heere an ons ende onze medeghezellen thebene up den voors. pandt ende grondt een uuterlic berecht, ende te huerlieder begheerte ende versoucke de heer maende ons scepenen vanden rechte waerby wy ons wel ende rypelicke berieden midsgaders onze medeghezellen in wette wysden dat men den voors. grondt ende pandt lossen ende zuveren zoude vander voors. rente metten voorn. achterstellen, binnen veertien daghen naer tvonnesse, ende daer neen, dat de voors. Vincent ende Gheeraert also zy procederen huerlieder handt slaen zullen anden voorn. pandt ende grondt ende die behouden over svoors. hospitaels proper vry ende eyghen goedt behouden dat alle chaerters ende wettelicke brieven diere vooren of naer up spreken mueghen werden ghehouden binnen eenen jare naer den uuterlicken berechte, te commene altooren uplegghende ende betalende den voorn. Vincendt Sanders ende Gheeraert de Crooc also zy procederen huerlieder achterstellen ende wettelicke costen, metten costen van desen brieve ende dat ghedaen wezende dan zal elc gheheel staen tot zinen goeden rechte ende mids dat ten hende vanden voors. veertiendaghen niemendt comen es die dat ghedaen heeft de voors. Vincent Sanders ende Gheeraert de Crooc meesters ende gouverneurs als boven sloughen huerlieder handen anden voors. grondt ende pandt over voors. hospitaels vry eyghen goedt, voor de voors. rente achterstellen ende wettelicke costen. Ende mids dat de voors. grondt met ons zal bliven taliable in coste ende in laste zo hebben wij scepenen boven ghenoomdt dese pnte lettren ghezeghelt elc onser met zinen propren zeghele uuthanghende. In

kennessen der waerheden den zevenentwintichsten dach van hoymaendt int jaer duust vierhondert vive ende tnegentich.

(Get.) M. KETELBOETRE.

27 October 1501.

Wy Jan Boele, Ghysbrecht Dullaert ende Jan Vrombont commissarissen ons gheducht sheeren Sertshertoghen van Oostenryke, Hertoghe van Bourg.^{en} ende Grave van Vlaendren, gheordonneert ter aflossinghe vanden Renten, staende ten ontfanghe vander Watergravie van Vlaendren, Pietre Masieres brieven die van Waes ende van Assenede. Ende ooc de voorn. Jan Vrombont ghecommitteert ten ontfanghe vanden penninghen daeraf commende kennen ontfanen hebbende van Clays Vander Woestinen ende Vincent Tollens, hospitaelmeesters van Westeecllo, de somme van vier ponden vichtien scellinghen par. vlaemscher munten over de lossinghe van v d. p. sjaers staende up Gheeraert De Crooc in Pietre Masieres brieven inden ommelooper van Brugghe in twee items, Te wetene f^o cxxxix iiii d. ende folio eod. i d. van welcker somme munten ende over de lossinghe voorseid wy zyn te vreden vanden zelven hospitaelmeesters ende hunnen nacommers. Ende byder macht ons ghegheven houden hemlieden vry quite ende onghelast nu ende teeuwelicken daghen also wel vander zelve principalen rente die wy omme meerder versekerthede inden voorn. principalen Rentbouc ghecasseert hebben als van den boeten verschenen toten daghe van hedent daerau clevende indien zy yet sculdich of tachtre wesen moghen. In kennessen der waerheyte zo heb-

ben Jan Boele dit gheandteekent Ghysbrecht Dullaert ende Jan Vrombout ghezegelt elc onser met zynen zeghele hieran uuthanghende den xxvii dach van Octobre int jaer xv^e ende een.

(Get.) J. BOELE.

20 Mei 1510.

Wij Pieter de Zwaef Jan de Nokere ende Jan Everdey Scepenen binder stede ende vryhede van Eecloo ten tijden als dese dinghen waën ghedaen doen te wetene hem allen die dese lettren sullen zien of hooren lesen dat commen ende ghecompareert zijn voor ons als voor scepenen voorn. Gheeraert de Crooc ende Jooris Kent als gouverneurs vanden hospitale binder voors. stede van Eecloo kennende ende lyende uutghegheven hebbende in goeden loyalen eeuwelicken ende ervelicken cheynse *Cornelis Dierkens F^s. Matheus een behuude stede met vier ghemeten ende een alf lands lichtelic min of meer voor de somme van zestien scellinghen gron. tjaers. Wanof teerste payment vallen ende verschenen zal te bamesse int jaer duust vijf hondert ende tiene eerstcommend ende alsoo voort van jaer te jare ende van bamesse te bamesse eeuwelic ende ervelic gheduerende. Welcke voorn. huusinghen hofstede ende landt zijn ghestaen ende ghelegghen binder voors. cuere van Eecloo ende binder prochie van Ayeghem namelicke te Balgherhoucke ende es de stede daer de voors. Cornelis nu up woondt hoofdende metten zuudhende ande Balgherhoucstrate streckende noordwaert tot Jans Sdrooghen lande ande westzyde es naest ghelandt Jan Blondeel ende ande oostzyde tclooster van*

onser vrouwen hove in Waerschoot, welcke huusen de voors. Cornelis Dierkens belooft heeft thoudene van zulcker weerd- den of beter dan zy nu zyn ende indien de voorn. Cornelis Dierkens zyne hoirs of naerecommers in ghebreke waren vander voors. somme te betalene van jare te jare ten termijnen voorscrevenen zoo heeft gheconsenteert ende daer in besedt de bovenghenoomde stede ende landt deser up de voors. rente ende achterstellen te recouvrenene naer de costume vander vierschare vander voors. stede ende vryhede van Eecloo, ende boven desen an vijf linen lands lictelic min of meer ghelegghen binnen der voors. cuere van Eecloo daerment heet ten doornekeine hoofdende metten noordhende ande Zuudstrate streckende zuud waert tot an sleehonts leen gheheeten de stringhenen ande westzyde zijn naest ghelandt Pieter de Zwaef ende de voors. Cornelis Dierkens, ende ande oostzyde tclooster van sinte Andries by Brugghe met achtiën penninghen parisis ende sgraven scult daer uute gaende sonder meer comers of last af. Ende omme dieswille dat dese dinghen zijn ghedaen naer recht wet costume ende usaige vander vierschare vander voors. stede van Eecloo ende dat de voorn. rente besedt ende contrepandt met ons sullen bliven taillable in coste ende in laste zoo hebben wy scepenen bovenghenoomdt dese presente lettren beseghelt elc onser met zynen propren seghele hier an uuthanghende. In kennessen der waerheden dit was ghedaen den twintichsten dach van meye int jaer ons Heeren duust vyf hondert ende tiene.

(Get.) VANDEN HENDE.

Nº 19.

*Charters betrekkelyk het voor dezen Klooster der Penitenten
van O. L. Vrouwe ten Doorn, te Eecloo. (*)*

3 Juny 1456.

Wy Michiel Blondeel Jan van Honderdale Herman Vrancke ende Fransoys de Rike Scepenen binnen der stede en de vryhede van Eeclo indien tyden als dese dinghen waren ghedaen doen te wetene hem allen den ghonen die dese lettren zullen zien of horen lezen hoe dat suster Laurette Zuerkins moeder vanden convente vanden susterhuse van sente Katelinen vander derder Oordene van sente Fransoyse Religieuse houdende de drie beloften vuten der stede van Sente Omaers te Malevant met meer andere susteren vander voorseider ordene hebben beseten ende an ghenomen voor der date van desen wel den termijn van twee jaeren de Capelle Orlementie Kelcken boucken ende andere juweelen ende cateijlen diere toebehoren met eender zeker quanteteyt van lande daer an ligghende ende alle de husinghen die upstaen gheheeten tonser vrouwen ten doorne alsooc het ende claerlicker blijkt by zeker lettren ende brieven die zy daer of hebben van Burchmeester ende Scepenen van Eeclo vernoemt omme op de te dienene ende hueren tyt daer in te leedene ende leven ende sterven. Ende vute dien dat de vornoemde susteren niet en zouden connen vercrighen met hueren labuere aerbeyt winninghe ende voordeel daer op zy soudon mueghen hebben huer leeftucht ende

(*) Berustende onder de Provinciale Handvesten te Gent.

costen gemerct hemlieden meer van noode es van vele diverse ende zekere lasten die zy hebben ende noch daghelicx ghescepen zyn toe te commene ende ooc mids vele beletten ende andere zaken van mattenen vesperen ende andere ghetiden thoudene ende tantierne naer tbewys ende ordonnanchie van der vornoemde ordene so eyst dat Pieter de Munster ende Maergriete zyn wettelic wyf considerende ende aensiende tleven goede manieren ende costumen vanden vornoemde zusteren ende omme te volcomene ende te vermeersene huer voortstel meeninghe ende goeden wille de vornoemde Pieter ende syn vorseid wyf vut cause ende occasoene van devocien omme den eeweghen loon van goede van hemelrike vut daer voren t'hebbene ende te vercrighene hopende ende betrauwende deelachtich te wesene in allen weldaden diensten ende goede ghewerken die de vornoemde zusteren doen ghedaen hebben ende noch altyts doen zullen inde vornoemde capelle; hebben ghegheven ende gheven den vornoemde zusteren ter capellen vornoemt ende in verster kenesse van dien al zulke paertseelen van husinghen lande merschen busch moer woestine ende eruelicke rente als hier naer verclaerst es te wetene een husinghe ende hofstede met eender plaetse van lande groot zynde in tgheheele veertien hondert roeden lichtelic min of meer ligghende hoofdende metten noorthende ande Moerstrate an tzuuthende ende ande westzyde legghet de Leestrate ende ande oostzyde es ghelandt Tanne de wedue Willem Livins voort neghen ghemete inder busch moer ende woestine lichtelic min of meer ligghende ten hende van den Wallestraetkinne hoofdende metten noorthende ande Maerkelstrate streckende zootwaert tot Danneel Baertolmeeus de wedue ende daeldinghêrs van Thomaes Zoetaerde ende meer andere lande ande oostzyde zyn ghelandt de selve wedue ende haeldinghers ende ande west-

zyde es ghelandt Vincent de Munster voort twalef ghemete bosch ende woestine lettelt min of meer ligghende vuten der Cuere van Eeclo metten oosthende ande leede streeken- de westwaert totder bogaert Moerstrate ande zuutzide ligghen de neghen tien ghemete ende ande noortzide zyn ghelandt Aernoudt Sanders ende Vincent Munster vornoemt ende voort twintich scellinghe zes penninghe groten sjaers ervedicker renten daerof thesedt ligghende binnen der prochie van Lembeke nu ten tyden toebehorende Jan Hauweele ende es vandien de saertere rustende onder de vornoemde susteren. In kennessen der waerheden so hebben wy scepenen boven ghenomt ter neerenster bede ende begheerte van Pieter ende zine wive vornoemd dese lettren bezeghelt met onzen zeghelen huuthanghende. Dit was ghedaen int jaer ons heeren als men screef duust vierhondert zesse ende vichtih op den derden dach in wedemaent.

(Get.) J. VAN DEN HENDE.

26 October 1493.

Wy Zegher van den Hende Willem Blondeel ende Willem Everdey Scepenen vander stede ende vryhede van Eecloo ten tyden als deze dynghen waren ghedaen doen te wetene hem allen die dese presente letteren zullen zien of hooren lesen dat comen es voor ons als voor scepenen vornoemt Jan Vrombout F. Cornelis als machtich over tcloosters ende godshuuse van onser vrouwen ten Doorne ligghende binnen der vornoemde stede van Eecloo ende dede eerlic panden omme tghebrec van betalynghe van twintich scellynghen ende zes pennynghen grooten vlaem-

scher muntten erfvelicker renten tsiaers metten achterstellen daer an clevende tien ghemete landts ende een alf lichtelic min of meer ligghende inde prochie van Lembeke hoofdende metten westhende ande strate diemen gaet van Lembeke te Caprick waert streckende oostwaert tot den goede te buxstale ande zuytzyde es naest ghelandt Jan Teerline F^s Jooris ende ande noordzyde licht tgoedt te broucmeersch. Item noch vijf ghemete landts lichtelic min of meer ligghende inde voornoemde prochie van Lembeke hoofdende metten westhende ande strate die loopt van Lembeke te Caprick waert streckende oostwaert tot den lande van Jan van Assenede ande noortzyde es naest ghelandt Bertelmeeus van Vigghekercke ende ande zuytzyde es naestghelandt Jan van Assenede voornoemt waer of den pand ghebooden was te lossene ende de ghenachten overleden zynde waren ghedaen op den zelve pand drie wettelicke berechten elc berecht van veertich daghen ende nachten, ende binnen elcker berechte waren ghedaen drie ghebooden of yement den voorseiden pand lossen wilde binnen welken tyde noch daer naer niement commen es die dat ghedaen heeft. Ende de voornoemde Jan Vrombout es commen up den drentwintichsten dach in September intiaer doe men screef duust vier hondert drie ende tnegentich voor ons ende voor onse medeghezellen in wette in ghebannen vierscaren tooghende zyn ghebrec begheerende anden heere ons ende an onse medeghezellen thebbene een vuterlic berecht upden voornoemden pand ende midts zynder begheerten de balliu maende van den rechte waer op naer dien dat wy ende onse medeghesellen ons rypelic beraden hadden wysden dat men den voorscreven pand lossen zoude binnen veertien daghen naert tvonnesse ende daer neen dat de voorseide Jan Vrombout zyn handt slaen zoude anden voorseiden pand ende dien behouden over tvoor-

seit godshuus ende cloosters proper vry eyghin goedt behouden alle voor Rentiers ende naer Rentiers ten voorseiden pande huerlieder actie op dat zy commen binnen iare ende daghe naer tvoorseide vonnesse de welke indat cas ghehouden zyn up te legghene den voorscreven cloostere ende godshuuze alle zyn achterstellen wettelicke costen ende de costen van desen brieve voor anderstondt dat zy ontfanghelic wesen zullen ende dat ghedaen zal elc staen tzyen goeden rechte ende ten hende van den voorseide veerthien daghen niement en quam die den voorseiden pand lossen wilde midts welken de voornoemde Jan Vrombaut slouch zyn handt anden zelve voornoemdt pandt over tvoorseits cloosters vry eyghin goedt ende dat voor de voornoemde rente achterstellen ende wettelicke costen. Ende midts dat den voorseiden pandt met ons zal bliven tailliable in coste ende in laste zo hebben wy scepenen boven ghenoomdt dese letren ghezeghelt elc onser met zynen properen zeghele vuthanghende in kennessen der waerheden. Dit was ghedaen den zessentwintichsten dach in Octobre int voorseide iaer drie ende tneghentich.

N° 20.

*Resolutien van het stedelyk bestuer van Eecloo aengaende het
Kollegie der EE. PP. Recollecten binnen dezelfde
stad. (*)*

Andere betaelinghe bij den Rendant ghedaen over de lasten regharderende de schoolen ofte Collegie van de studenten binnen dese selve stede de welcke voor desen oock

(*) Stadsrekening over het jaer 1772, in de Archieven der stad Eecloo.

zyn betaelt gheworden uijt het incommen van de tresorie der selve stede ende die als nu inschelijckx worden ghebragt in het quohier van binne costen der voornoomde stede inghevolghe de apostille ofte ordonnantie verleent folio vijftigh van de rekeninghe over de voorseijde tresorie gedaen ende ghesloten den vijfthiensten Junij seven thien hondert neghen en t'sestigh over den jaere verschenen ultima April seventhien hondert acht en t'sestigh de gonne sijn als volgt.

Alvooren geeft den Rendant te kennen als bij het voorseijde quohier van de binne costen dat Burgmeester ende Schepenen deser stede op den twintighsten Maerte seventhien hondert neghen en veertigh hebben ghepaght ende in cheynse genomen van Sieur Joannes Nijs den number van drij hondert acht roeden lants ghelegen binnen de selve stede van Eecloo abouterende noordt de zuijtmooerstraete oost Joncker Jan Theodor De Jonghe, west ende zuijt d'heer ende meester Guilliam Ignace Velthanck ende jouffrauwe Marie Jacoba Velthanck filia d'heer Carel Norbert, emmers gelijk hetselve landt is ligghende bedolven ende ghesepareert met grachten voor eenen tijd van neghen en t'negentigh consecutive jaeren daervan het eerste is inghegaen den eersten Maerte seventhien hondert neghen en veertigh zoo dat het leste jaer van den voorseijden cheijns zal vallen ende verschynen den eersten Maerte achthien hondert acht en veertigh ditte omme op het ghemelde lant door de voorseijde Burgmeester ende Schepenen in de zelve hunne qualiteijt te laeten stellen eenen bouw ofte schoolen ende maecken eenen aëra ten effecte van aldaer van weghens de eerweerde Paters Recolletten deser selve stede aen de jonckheijt ghedoceert te worden de latijnsche taele ofte humaniora ende omme by de voornoomde Burghmeester ende Schepenen ghedeurende den voorseijden termijn van jaeren

op het voorseijdt lant te laeten maecken al sulcke andere wercken en doen doen al sulcke plantagie ende voordere bedelvinghen als zij zullen gheraedigh vinden, voor ende omme de somme van vier ponden grooten wisselgeldt s'jaers boven alle oncosten van pointingen zoo ordinaire als extra-ordinaire die op het voorschreven landt zouden moghen worden ommeghesteld alles onder expresse conditien nochtans dat ten expireren van het ghemelde leste jaer van den voorseijden termijn, den voornoomden Nijs dese zynne actie hebbende in cas hij alsdan geen en anderen cheijns en verstonde te contracteren of desen te prolongeren den ghemelden bouw ofte schoolen en andere wercken alsmede plantagien ende voordere bedelvingen mitsgaeders alle het gonne dat op het voorsejde landt zal bevonden worden ghemaect ende ghedaen te zijn sal moeten aenveirden in staende weirde ende het import van de prijsie die daer van als dan staende weirde als voorseijt by mannen dies verstaende inde te denumeren zal moeten ghedaen worden, promptelick opleggen ende betaelen aen den ghenen ende daer het Burghmeester ende Schepenen als dan zullen ordonneren conforme de resolutie van den twintigsten Maerte seventhien hondert negen en veertigh voorseijt daer van zijnde waer toe alhier gerefereert wort.

Bij dien daer over betaelt aen Jouffrauwe Anne Vermast als proprietarighe van de ghemelde drij hondert ses roeden lant de somme van vier ponden grooten wisselgeldt over het drij en twintigste jaer pagt ofte cheijns verschenen eersten Maerte seventhien hondert twee en t'seventigh volghens den voorseijden quohiere ende quittance daer op staende zijnde in courant geldt hier dezelve III L XIII s. III gr.

Wordende alhier oock bij het voornoomde quohier folio vijftigh te kennen ghegeven dat desen collegie by resolutie van den neghen en twintighsten Julij seventhien hondert

vijftigh heeft geresolveert dat over de jaerlijksche ende maendelijksche prijzen die binnen dese stede aen de studenten door hunne meesters ghedistribueert worden als mede over het papier, pennen ende inct etc. t'ghonne deselve meesters noodigh hebben jaerlijckx zal betaelt worden tot acht ponden grooten te weten ses ponden grooten over de voorseijde prijzen ende twee ponden grooten over het ghemeldt papier etc. ende by resolutie van den seshiensten Julij seventhien hondert ses en t'sestigh gheresolveert dat ter causen voorseijdt in plaetse van de voornoomde acht ponden grooten jaerlijckx zal betaeld worden tot twaelf ponden grooten omme redenen aldaer ghenarreert.

Oversulkx betaelt aen Gillis Van Loo over de meesters van de voorseijde studenten de somme van twaelf ponden grooten over het coopen van de voorseijde maendelicksche ende jaerlijksche prijzen, mitsgaeders over papier, pennen etc. van den jaere Baefmisse seventhien hondert twee en t'seventig uijtwijsens den gheseijden quohiere met de quitantie daerop staende comt dezelve. . . . XII L. gr.

Voorts wordt alhier inschelijckx te kennen gegheven als hij het meer gheseijt quohier folio vijftigh et verso dat desen voorseijden Collegie by resolutie van den thienden februarij seventhien hondert een en vijftigh gheconsidereert hebbende dat by het consent verleendt door den eerwaerden Pater Provinciael ende Paters van het diffinitoirie der Provintie van Sinte Joseph van de minder broeders Recolletten van Vlaenderen nopende het doceren de latijnsche taele en schollen staet gheseijt dat zij betrouwen dat d'heeren van het Magistraet deser voorseijde stede in consideratie van den aerbeijdt ende dienst der twee meesters aen den geestelijken vaeder van het convent jaerlijckx zullen gheven eene aelmoesse tot cleedinghe ende onderhoud der zelve meesters, heeft gheresolveert dat ten effecte voorschreven

alle drij jaeren ontrent julij immers jeghens het volle capittel aen den ghemelden geestelijcken vaeder zal ghegeven worden eene somme van twaelf ponden grooten wesende in advenante van twee ponden grooten s'jaers voor de cleedinghe van elcken meester. Wordende alhier oock te kennen ghegeven dat den voorseijden Collegie deser stede bij resolutie van den twintighsten ougst seventhien hondert t'seventigh ter causen van den derden meester die op deszelfs versoeck door den ghemelden 'Pater Provinciael ledent ontrent drij jaeren oock is ghestelt geworden, heeft goed ghevonden ende gheresolveert dan ten effecte voorseijdt alle drij jaeren aen den ghemelden geestelijcken vaeder in plaetse van de voorschreven twaelf ponden grooten by provisie mitsgaeders op aggregatie ende approbatie van de ghone die het behoort zal ghegeven ende betaeldt worden tot achtthien ponden grooten.

Bij dien betaeldt aen Gillis Van Loo over den geestelijcken vader van het gheseijde convent de somme van achtthien ponden grooten over de drie jaeren verschenen met het volle capittel seventhien hondert twee en t'seventigh uijtwijsens den gheseijden quohiere met de quittantie daer op staende comt alhier dezelve. . . . XVIII. L. gr.

VIIe somme van betaelijnghe bedr.

XXXIIII L XIIII s. III gr.

N° 21.

Charters betrekkelijk den Slippendamme Watergang.

21 Augusty 1556. (*)

PHILIPS byder gratie Gods Coninck van Castillien van Leon van Arragon van Ingeland van Vranckerycke van Navarre van beyde Cecillien van Maillorcke van Sardeine vanden eylanden Indien ende vaster eerde der zee Occeane, Eertshertoge van Oistenrycke Hertoge van Bourgne van Lothier van Brabant van Lembourg van Luxembourg van Geldre ende van Milane, Grave van Habsbourg van Vlaenderen van Artois van Bourgne Palsgrave ende van Hene-gouwe van Hollant van Zeelant van Naemen ende van Zuytphen Prince van Zwave Marcgrave des heylicx Rycx Heere van Vrieslant van Salins van Mechelen vander Stadt Steden ende landen van Utrecht Overissel ende van Groeninghen ende domminateur in Asie ende Affricke den iersten onsen deurwaerdere of sergant van wapenen hierup verzocht saluit! Wy hebben ontfaen doitmoedige supplicatie vanden Burchm. vanden Course onser stede van Eecloo, metgaders de gelande liggende up de zuytzyde vander hooge straete binnen der voirs. stede, Inhoudende hoe dat zoe wel naer rechte als de notoire ordonnan. ende placaten by ons ende onse voorsaeten gemaect ende gedaen publiceren up tfaict van rumen ende suveren van rivieren ende waterloopen daer duere men van ouden tyden geplogen ende gecostumeert es te voieren met scepen baquetten

(*) Archieven der stad Eecloo.

ende anderssins een iegelyck bevolen es de selve rivieren zoe tonderhouden ende zuveren, dat die navigable blyven zouden, ende geinterdiceert daer inne yet te doene daerby den loop ende stroom vanden watere belet oft geimpedieert zoude mogen wesen, desen niet jegenstaende diversche gelande ende gegoede lanx ende neffens zekeren waterloop commende van onser voors. stede van Eecloo, ende suwrende in zekeren waterloop oft riviere commende van ertvelde naer dese stede van Gent, passerende cours ende suatie nemende den voirs. waterloop duer diversche heerlicheden ende prochien, als Waerschoot, Sleydinge, ende andere, hebben den zelven waterloop zoo laten vervullen ende vervallen, dat daer nu ter tyt ende principael tsomertys geenssins navigable en es, ende niet jegenstaende dat de supplianten aen heml. ten diverschen stonden hebben verzocht dat zy den zelven waterloop wederomme zouden willen zuveren, ende zoe rumen, dat hy navigable wesen zoude, gelyck zy supplianten heml. gepresenteert hebben te doene, en hebben daer toe niet willen verstaen, twelck redundeert niet alleene ten grooten ende inestimabelen interesse vanden zelven supplianten, maer oock vanden cooplieden ter marct vander voors. stede van Eecloo hanterende ende frequenterende. Ons daer omme biddende zeer oitmoedelyck hier inne te willen voirzien van behoorlycke provisie ende remedie van iusticie Soe eest dat wy de zaeken voorscreven overgemerct u ontbieden ende bevelen daer toe committerende mits desen, dat ghy tot verzoucke vanden voirn. Supplianten doet scerp bevel van onsen wegen up zekere groote peynen jegens ons te verbueren den voorn. gelande ende gegoede lanx ende neffens den voors. waterloop, dat zy terstont ende zonder vertreck elck in tzyne ende zoe verre zyn erfve huer bestrect rumen zuveren ende up delven den voors. waterloop tot

op den ouden boem, zulcx dat die navigable wesen mach, zoe hy van allen ouden tyden plach te zyne. Ende in gevalle van oppositie weygeringe oft vertreck, dachvaert dopponenten weyers oft verstreckers te commen ende tamelycken dage voer onsen lieven ende getrouwen president ende lieden van onsen raede in Vlaenderen. Om aldaer te zeggen de redenen van huerl. oppositie weygeringe oft vertreck, antwoirden procederen ende voirt, zien ordineren zoe behoiren zal. Overscryvende ten voors. dage den voirn. van onsen raede in Vlaenderen wes ghy hier inne gedaen zult hebben, den welcken wy bevelen ende committeren dat zy den partijen, die gehoort, doen goet cort recht ende expeditie van justicie. Want ons alzoeliefst. Gegeven in onser stadt van Mechelen den xxj^{en} dach van oegst int jaer ons heeren duysent vyfhondert zessenvyftich, Ende van onsen rycken, te weten van Castillien ende anderen het ierste, Ende van Ingelant ende Vranckerycke het derde.

By den Coninck ter
Relatie van den Rade. (Get.) DES MARES.

8 Ougst 1611.

Octroij à ceulx d'Eeclo de pouvoir Lever aucuns droits sur les batteaux navigans sur une Rivière menant a Ardembourg moiennant le XIIe denier pour recognoissance.

ALBERT et ISABEL CLARA EUGENIA Infante d'Espagne par la grace de Dieu, Archiducz d'Autrice, Ducz de Bourgogne, de Lothier, de Brabant, etc. a tous ceulx qui ces présentes verront salut. Receu avons l'humble supplication de nos

bien amez les Bourguemaistre et Eschevins de nostre ville d'Eeclo contenant comme *Leur compte droit et action d'un courant d'eau pour faire suer en la mer les eaux de leur jurisdiction par une escluse commune avec ceulx de nostre mestier de Maldeghem appelé Slepeldamme à charge de tenir les dites eaux dedans les bords et aucuns ponts, laquelle escluse voisine de la ville de l'Escluse est rompue et inondée et ledit coulant tellement eslargij qu'il sert de rivière navigable vers nostre ville d'Ardembourg et ladite mer avec des batteaux dit en thiois aertvelders* contenant charge de dix à douze chariots de poix dont chacun sesert ainsij qu'il luij plaist sans payer aucun droit ou passaige et pource que les supplians demeurent en ladite charge, il nous ont tres humblement supplié et Requis que nostre bon plaisir soit leur consentir et accorder d'ij pouvoir collecter et exiger de chacun bateau de la susdite grandeur dix pattars et des moindres à l'advenant d'un pattar du poix de charriot qu'ils pourront porter, et de pouvoir faire sortir par cette voije les denrées des supplians et ce que vient au marché audit Eeclo paijant les droits des licentes à quoy ij aja de nostre part constitué commis et surce leur faire depescher nos lettres patentes en tel cas pertinentes Scavoir faisons que les choses susdites considérées et sur icelles eu ladvis de nostre âmé et féal conseiller et Receveur general d'Oostflandres Charles de Steelant et conséquament de nos tres chiers et feaulx les chiefs tresorier general et commis de nos domaines et finances inclinant favorablement à la supplication et *Requeste des dits Bourguemaistre et Eschevins d'Eecloo supplians leur avons consentij, accordé et octroijé consentons, accordons et octroijons de grace especialle par ces présentes qu'ils puissent et pourront à l'Effect cij dessus représenté Lever sur chacun bateau passant par le canal d'Eeclo vers Ardembourg*

chargé de la voiture de dix à douze chariots cinq pattars et des moindres a ladvenant et ce pour un temps et terme de noeuf ans continuels et en suivant l'un l'autre à commencer aujourd'huij datte de ceste acharge de paijer recognoissant de ceste nostre presente grace a nostre profit es mains de nostre dit Receveur general d'Oostflandres present ou autre advenir le douzième denier de la portée de cestuij octroi, lequel sera tenu en faire recepte rendre compte et reliqua a nostre profit avec les austres de son entremise et que pardessus ce les marchandises et denrées passans ledit canal demeureront comme auparavant, obligées au paiement de nos anciens tonlieux et du droit de licentes ayant cours a present ou tel que cij après nous pourrons ordonner estre levé sur celles qui vont vers Ardembourg ou aultres places occupées et tenues par les provinces unies, pourveu qu'avant pouvoir jouir de l'effect de ces presentes lesdits supplians seront tenus faire presenter icelles tant au conseil de nos dites finances qu'en nostre chambre des comptes a Lille pour y estre respectueusement enregistrées veriffiées et interimées a la conservation de nos droits haulteur et autorité la et ainsij qu'il appartiendra parmij payant a nos amez et feaulx les Presidents et gens de nosdits comptes à Lille l'ancien droit pour ledit interinement si donnons en mandement a nos tres chiers et feaulx les chiefs presidens et gens de nos privé et grand conseils president et gens de nostre conseil en flandre ausdits de nos finances et de nos comptes à Lille atous autres nos justiciers officiers et subjectz cui ce regardera que de ceste nostre presente grace consentement et octroi pour le temps aux charges et conditions selon et en la forme et manière que dit est ils facent souffrent et laissent lesdits Bourguemaistre et Eschevins d'Eeclo supplians plainement et paisiblement jouir et user sans leur faire

*mettre ou donner nij souffrir estre fait mis ou donné aucun trouble destourbiér ou empeschement au contraire car ainsij nous plaist. En tesmoing de ce nous avons fait mettre nostre scel a ces presentes. Donné en nostre ville de Bruxelles le cinquième jour d'Aoust l'an de grace mil six cens et onze. Paraphé G. V. Sur le plij estoit escript Par les archiducz le duc d'Archoth chevalier de lordre dela toison d'or, le comte d'Estaires chiefz Balthazar de Robiano tresorier general Philippe Stercke commis des finances et aultres presens, signé Verreijcken, sur ledos estoit escript les chiefz tresorier general et commis des finances consent entant que en eulx est que le contenu au blancq de cestes soit suivij et accomplij tout ainsij et en la même forme et manière que leurs altezes le veullent et mandent estre fait par icelluij blancq, fait a Bruxelles au Bureau des finances soubz les seingz manuelz des dits chiefz tresorier general et commis le vingt sixieme jour de septembre mil six cens quinze signé N. de Monmorencij A. de Noijelles B. de Robiano P. d'Aijala, plus bas estoit encore escript, *Die vande financien ghesien hebbende d'acte van verclaeringhe gedaen bij Bourg^{mre} ende Scepenen van Eecloo ter instan. van Bourg^{mre} ende Scepenen der Baronnie ende Ambachte van Maldegheem over d'Interpretatie van d'octroij int witte van desen hebben dezelve verclaringhe van wegen hunne hoocheden geapproveert ende geratificeert approberen ende ratificieren mits desen willen, dat de selve sal volcomen effect sorteren. Hierna volcht den inhouden vande vorseide verclaringhe, tot nederleggen vant misverstant geresen d'Interpretatie van zeker octroij vercregen by burg^{mre} ende scepenen vande stede van Eecloo van daten 8^{en} oust XVJ^e elffve tot Lichten innen ende ontfanck van zeker recht oft thol vanthien grooten van den geladen schepen bevaerende zeeker waterganck zijnen oorspronck nemende**

van Eecloo ende lopende van daer voorts met twaeter van den Ambocht van Maldeghem naer Ardemborch door de sluijsen van Slepeldamme daer aff de voorseide van Maldeghem ende Eecloo doncosten bij tvorseijt octroij gerepresenteert gesaemdelijcke dragen ende fraijeren moeten ende van alle houden tijden gedaen hebben. Soo hebben de voorseijt Burchmstre ende Scepenen van Eecloo verclaert ende zijn te vreden dat tvorseijt recht oft tol indifferentelijck geint ende ontfaen zal werden van allen de geladen schepen beva- rende den voorseiden waterganck tot gemeenen dienst orbore ende proufite vanden zelven waterganck ende van alle de gelande resorterende onder de voors. sluijs van Slepeldamme om geemploijeert te werden inde voors. gemeene oncosten noch min noch meer dan al aft tzelve octroij mede vercre- gen waeren opden naem van Burch^{mer} ende Scepenen van Maldeghem neffens de voors. van Eecloo al opde goede geliefte ende aggregatie van h. h. die zij daertoe zullen imploreren toirconden hebben de voorseide van Eecloo dese gedaen teecken en by haerlieder geswoorne Clercq desen vijften Maerte XVJ^e zesthiene ende was ond^t. Delateur gedaen te Brussele ten bureele van den voorseiden financien den elfsten Maerte sesthien hondert zesthien, soubsignez N. de Montmorencij A. de Noyelles B. de Robiano P. de Aijala, sur l'avant dit plij estoit encore escript ces lettres sont interinées selon leur forme et teneur par les président et gens des comptes des archiducqz a Lille et de leur consen- tement enregistrées au Registre des Chartes y tenu com- mencant en Febvrier XVJ^e seize nous presens et soubsignez J. Destrompes Gilles Bidault et Logenhaeghen.

Collationné surledit registre par nous conseiller du Roij Directeur et Garde des Chartes de la Chambre des Comptes de Lille et Procureur de sa Majesté au Bureau des finances de la dite ville le vingt Juin mil sept cens vingt sept.

(Get.) AUG^t. DELROIJ.

N° 22.

Graef Lodewyk van Nevers vergunt aen de stad Eecloo in erfelyke cyns omtrent 800 roeden lands ten einde den Eeclooschen Watergang te verbreedden. ()*

15 December 1552.

Jou Ottenin Macet Water Grave... Monseigneur de flandres fay savoir a tous que ou nom de mon dit Seigneur Jou ay donneit et donne en chense hiretavlement as boines gens dele ville de Eclo deus cents, quatrevints, et sijs verges de lonc, et une verge deleit, dele strate quon appele macoien dam, estendant dusques au vieus Waterganc. Item deus cents quarante et chiunc verges de lonc, et une verge et demie, et deus pies de leit, estendant des le Siderinc dusques a Sinte Jans leede, et dautres petites stratekines qui nont point de nom, tant que toutes les dictes strates, et stratekines montent en somme environ wijt cents verges partout, que Jou leur ay donne en cense hiretavle, tout pour douze deniers parisis par an, a payer ale Saint Bavon, as briefs quon dit les briefs Pieter Masiere, et parmi vint sols de gros tournay que Jou ai eut et rechut des dictes boines gens, et men tieng asols et bien paijes ou nom de mon dit Seigneur, et est tout pour faire eslargir le Waterganc quil font fouir devant les dites strates... par le tesmoing de ces lettres seellees de mon seel faites et donnees a Bruges le quinsime jour de decembre, lan de grace m. ccc. trente et deus.

(*) Provinciale Archieven te Gent.

N° 23.

Charters betrekkelyk de Wateringen van Eecloo.

1270. (*)

Marguerite, comtesse de Flandres et de Haynnau, à baillius de Bruges et de Gand, salut. Nous vous faisons à savoir que nous dedens les wyt jours dou jour dou Noel ferons par Philippon de Poele notre chevalier, et maistre Jehan dou Mont Saint Eloy, notre clerc, enquerre diligamment sour wateringhes et sour escluses dendroit ceulx d'Eclo et des quatre mestiers et de ceulx de Capric. Et vous mandons et voulons que vous as parties ne faites nul grief pour l'occoison de wateringhes et de escluses jusqu'à tant que il querele yest de par nous terminée. Che fu donné le mercredi après le jour Saint Nicolay, l'an de grace mil cc soissante dijs. Et à le prière et supplication de nos bonnes gens de Capric, nous leur avons ycelles approuvées et confirmées tant comme en nous est. Pour le tesmoignage etc. Donné à Gand le xvie jour de march l'an de grace mil ccc LXVI.

Par monseigneur en son conseil.

LAMBERT.

(*) Archieven der Graven van Vlaenderen in de Rekenkamer te Ryssel berustende.

1281. (*)

Wy Loys, grave van Vlaenderen, hertoghe van Brabant, van Nevers, van Rethel, ende heere van Mechelen, doen te wetene allen lieden, dat wy ghezien hebben debrieven van onzen voorzaten Graven ende Grafneden van Vlaenderen, ghezeghelt met heur-lieder zeghele inhoudende de voormen hier naer volghende :

« Wy Guy, grave van Vlaenderen ende markgrave van Namen, doen te wetene allen lieden dat alzoo een gheschil was tusschen onze lieden van Bochoute ter eenderzyde, ende onze lieden van Caprycke, van Lembeke ende van West-Eekeloo ter anderzyde, aengaende heurlieder wateringhen ende heurlieder sluuzen; ende dat beede partijen hemlieden submitterden van denzelven gheschille in ons ende beloft hadden te houdene tghuent dat wyre afordonneren ende zegghen zouden van boven nedere. Wy, naer tghuent dat wy behonden hebben van denzelven gheschille, zegghen ende ordonneren in zulker maniere dat al het land dat ligt in de prochie van Caprycke betalen zal alzoo vele ende niet meer voor vyf ghemeten lands in den loop van der wateringhen ende van den sluuzen daen die van Bochoute doen zullen voor een ghemet van heur lieder besten landen. Ende die van Lembeke van eenen weg die komt van Caprycke ende gaet naer Lembeke, ende beghint te Berenklauwe ende gaet zuutwaert tot Kox, ende van Kox tot den kerkhove van Lembeke, ende van dien kerkhove tot voor thuus van den priestere, ende van den

(*) Deze charter komt voor in het bekroond werk, *Mémoire sur les Polders de la rive gauche de l'Escaut etc.* door A. de Hoon. Brussel, 1853, en is getrokken uit het onuitgegeven charterboek van Capryck.

huuze van den priestere zuudwaert tot der leet, ende van daer westwaert tot Haveschotbief, ende van daer zuudwaert tot den moer voor al 'tland dat ligt tusschen deze voorzeide plaetsen ter zydewaerts van Bochoute, zullen al zoo vele ende niet meer betalen in de costen van den wateringhen ende van den sluuzen voorzeid voor acht ghemeten lands dan die van Bochoute zullen doen voor een ghemet lands. Ende zegghen nog ende ordonneren dat tallen tyde dat van noode wezen zal cost te doene aen de wateringhen ende aen de sluuzen in Tambacht van Bochoute, behoorent te laten weten die van Caprycke ende van Lembeke, ende die van Caprycke behoorender te zendene eenen man ende die van Lembeke eenen anderen om te verstane ten coste die men doen zal aen de wateringhen ende aen de sluuzen met die van Bochoute. Ende indien der gheschil es van den costen ome te stellene ende punten, wy behoorender te stellene eenen man die van ons tweghe uuten zal 't gheschil ende ordonneren tghuent dat elke partie behooren zal te betalene. Ende zegghen ooc dat die van Bochoute behooren te doen gravene den watergang twee honderd roeden buuten den Ambachte van Caprycke ten ghemeenene coste van beeden partijen, ende behoort den watergang veertien voeten wyd te zyne, ende indien die van Bochaute dat niet doen en willen die van Caprycke meughent doen ende aftrekken den cost van den eersten coste die men doen zal aen den sluuzen ende waterganghen, ende 't suerpluus dater blieden zal te gravene van den waterganghe voorzeid die loopt van Caprycke tot den grooten waterganghe dat behooren zy te doen gravene thueren coste die tanderen tyden ghedaen hebben. Ende al zulcx zegghen wy dat die van Bochoute behooren te doene van den waterganghe die komt van Lembeke, ende indien zy 't niet en doen willen, die van Lembeke meughent zelve

maken ende aftrekken den cost die zyre aendoen zullen van den eersten coste die zy zullen moeten legghen aen de waterganghen ende sluuzen. Ende zegghen nog dat wat huere dat er cost ghedaen werd aen de waterganghen ende aen de sluuzen ende dat ghetermineerd wort hoevele elke partie behooren zal te betalen, dat die van Caprycke ende van Lembeke betalen tghuent dat ze schuldig werden ten daghe diere toe gesteld wert, ende zyt niet en doen wy by onzer heerschappie zonder ander vonnesse behoorenze te bedwinghene te betalene, in zulker manieren dat die van Bochoute geen scade en hebben by huerlieder ghebreke. Ende zegghen nog dat die van Bochoute behooren te wetene de grootte van den landen van Caprycke ende van Lembeke, dat met hemlieden betalen zal kosten aen de waterganghen ende aen de sluuzen alzo voorzeid es. Ende die van Caprycke ende van Lembeke behooren ooc te wetene de grootte van den landen van Bochoute met wien zy betalen zullen kosten van waterganghen ende van den sluuzen, ghelyck boven ghedeviseerd es. Ende zegghen ooc dat die van West-Eekeloo ende van Lembeke die land hebben buuten den palen van den weghe bovenghezeid westwaert, behooren te leeden huerlieder wateringhe zonder de scade ende den cost van die van Caprycke van Lembeke ende van Bochoute, die huerlieder wateringhen hebben te Bochoute waerts ende mids al deze ordonnancien boven gezeid alle gheschillen die waren om de wateringhen tusschen deze twee partijen zyn doot ende te nienten. Ende indiender eenighe zaken te beterne es in alle deze dinghen boven ghezeid wy houdent in ons zegghenschip.

Dit was ghedaen ende ghegeven te Wienendale, in tjaer van der Incarnatie ons Heeren duust twee honderd viermael twintig ende een svrindags naer Aller Heiligen dag, in de maend van november. »

Octrooi waerby Gravin Margareet van Constantinopolen aen de Schepenen van Gent vryheid verleent om de Lieve te graven, te beginnen aen deze zyde der sluizen van Slippendamme tot binnen Gent. ()*

20 October 1251.

Margareta Flandriae et Hanoniae comitissa universis, praesentes litteras inspecturis, salutem. Noveritis, nos concessisse dilectis nostris scabinis et communitati villae Gandensis, quod habeant aquaeductum à Sclusà citrà Slepeldam usque Gandavum, clausum ab omni exitu aquae sive navium laterali; et quod in eodem aquaeductu, nullus stapel, nulla exoneratio mercium fiat inter Rodenburgh et Gandavum. Item quod Scabinatus Gandensis currat in dicto aquaeductu et in utroque latere ipsius per quatuor pedes, quousque se extendit ballivia Gandensis : ità quod omne jus contingens in aquaeductu et quatuor pedibus supradictis, ad nos tantùm pertineat, hoc excepto quod dicti scabini et communitas idem jus habeant in eisdem, quod habent in villâ Gandensi, et quod à balliviâ Gandensi sit scabinatus de Rodenburgh in dicto aquaeductu et in utroque latere ipsius per quatuor pedes, quousque se extendit ballivia Brugensis, et etiam suprâ mare usque ad scabinatum de Mudâ. Et hoc secundùm formam quae superiùs est expressa de scabinatu Gandensi in aquaeductu et quatuor pedibus antedictis. In cujus rei testimonium praesentes litteras sigilli nostri munimine fecimus sigillari. Datum apud Orchies anno Domini MCCLI, feriâ sextâ post beati Lucae Ewangelistae.

(*) Archieven der stad Gent.

Nº 25.

Octrooi van Margareet van C. P. waerby het delven der Lieve zal moeten bekostigd worden door al de belanghebbende gemeenten. ()*

30 September 1251.

Margareta Flandriae et Hainoniae comitissa, universis praesentes litteras inspecturis, salutem. Cum dilecti nostri scabini et communitas Gandensis ad opus aquaeductus qui protenditur à villà de Rodenburg usque Gandavum tria millia librarum Flandrensium, per bonam computationem perficiendarum, accomodaverint, scire volumus universos, quod nos dictam pecuniam cum custu, super illos de Gandavo, illos de Rodenburg et alios ex ipso aquaeductu profectum et commodum participantes, assisiabimus, prout nobis videbitur expedire. In cujus rei testimonium praesentes litteras sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum Insulis anno Domini MCCLI in crastino beati Michaelis archangeli.

(*) Archieven der stad Gent.

Accoord tusschen Eecloo's Magistraet en de Grau-Zusters van het klooster van O. L. Vrouw ten Doorn te Eecloo, over het afstaen van 250 1/2 roeden erve, dit klooster behoorende, ten einde het Leyken van het Motje tot aen de Kaei te voltrekken. ()*

6 October 1550.

Wij Jacop Lippins fi.^s Mer Jacops, Symoen Lambrecht, Michiel Blomme, Jan Bricx, Jan Diserins ende Jan Pijl, Scepenen binder stede ende vryhede van Eeclo in dien tijden doen te wetene allen Lieden dat commen ende ghecompareirt es voor ons als voor Scepenen Suster Cecilie Appare moedre vanden convente van onser Vrouwen ten Doorne staende binder zelve stede van Eeclo by consente ende accoorde vanden ghemeene religieusen vanden zelve convente ende oic by rade van Cipriaen Hauweel ende Cornelis Zanders voochden vanden voorn. convente, verclaersden hoe dat Mr Adriaen Matheeus Burchmre. vanden Courpse der zelve stede begheert hadde uuter name vanden ghemeene inzetenen ende ten behouwe ende proffyte vander voors. stede, hem te latene ende vercopene zekere quantiteijt van gronde in den partie van lande dat tvoornoomde convent hadde ligghende up de oistzyde vander Leyestrate omme ter commoditeyt der voors. stede te makene den nieuwen scipvaerdekin. Ende omme de voors. stede ende inzetenen van diere te ghelievene so kende de voorn.

(*) Archieven der stad Eecloo.

comparante ghelaten ende vercocht hebbende ten prouffyte derzelve stede ende inzetenen van die, twee hondert vichtich roeden en alf erve beghinnende ligghende ende streckende lancxs der oistzyde vander Leijestrade verhakende hiervooren ten noordthende lancxs der moerstrate omtrent vyf roeden verre al zuver ende onbelast van renten met expresse conditien dat tzelve convent nu ende ten eeuweghen daghen zal blyven vry ende exempt van alle costen ende lasten der zelve scipvaert ende strate angaende. Ende de voors. stede es ghehouden dezelve scipvaert ende strate ten eeuweghen daghen tonderhouden ende repareren zonder den cost vanden convente. Voorts moghen die vanden convente planten ende bepoten den oisthouvere vander scipvaert ten proffyte vanden zelve convente zonder dat de stede eenich recht daer anne zal moghen pretenderen ofte quereleren ten ware alleenlic te weeren de tacken troncken boomen ofte canthaut die over de scipvaert zouden moghen wassen ter prejuditie ende belette vanden scippers. Bovendien zo verre als de scipvaert huer bestrect lancxs der Leijestrade behooren de upgaende boomen ende plantijnghen die nu staen den voorn. convente die zy ghehouden zyn te weerene, uute ghesteken ende ghereserveert de wulghen troncken die commen ende staen ten proffyte vander voors. stede. Ende omme dat dese dinghen zouden zyn wel onderhouden so hebben wy Schepenen bovenghenoomd hier of doen makene twee brieven van eenen inhoudene, den eenen voor de voors. stede ende den andren voor tvoorn. convent, ghezeghelt elc onzer met zynen propren zeghele hieranne hanghende. Ende den zeghele vanden voorn. convente oic hier anne doen hanghen. In kennessen der waerheden dit was ghedaen int jaer ons Heeren duust V^c ende vichtich, upden zesten dach van Octobre.

(Get.) RYMAÏE.

Nº 27.

Graef Lodewyk van Male bemagtigt de Drapiers van Lembeke hunne lakens te looden te Eecloo. ()*

12 Augusty 1352.

Sentencie tusschen die van Lembeke ende van Eclo.

Wy Lod. etc. dat vte dien dat die van Lembeke hem doleerden, dat die van Eclo hem ontseiden te loyene, de lakene die men drapierde te Lembeke also men gheaccostumeert hadde, bi mins heeren sGraven. R. tiden ende bin ons ghemints heeren ende vaders tiden dies God de zielen hebben moete tote der tyt van der laetster meute die van Eclo. segghende de contrarie, commissarisse ghedeputeert by zeker commissie te verstane wats in tiden verleden gheaccostumert heeft gheweist hebben ghehoort heesch ende andworde van beede partien ende ghesien letteren vryheden, ende alle andere munimenten die de partien vorseit toghen wilden, ende ghehoort orconscepen van dien van Eclo, ende van Lembeke ende van anderen wient niet angaet, no van der eere zide no van der ander, so veire dat beede partien hem orconscepen vernoucht hilden doe. Ende es te wetene dat die van Lembeke in haren vorseide heesch voor de vorseide comis-sarisse gaven ooc over in gescriften dat zy zyn sculdich te hebbene, te Eclo tsevenste deel van allen proffiten van den sevensten deele last draghende, ende dat zy daerof zyn sculdich rekeninghe te hoorne omdat zy van Eclo,

(*) Provinciale Handvesten te Gent.

ende van Lembeke syn een schependom hebbende eene gemeene vryheit de welke commissarisse vorseit ons overbrocht hebben, bezeghelt na de teneur van harer commissie dbezouc van der waerheit up de zaken vorseit ende heesch ende andworde in gheschriften van beeden partijen besloten int vorseit bezouc dwelke bezouc ontploken ende versien met goeder deliberation, bevonden es, dat de lakene, die die van Lembeke hebben vortyts ghemaect, hebben ghesyn gheloyet ghelyc den lakenen van Eclo, ende dat die van Eclo kenneden dien van Lembeke, recht te heffene ende laste te draghene int sevenste deel also die van Lembeke voort hadden gheset, om dat zy van Eclo ende van Lembeke waren van enen scependomme ende van eene vryheit so hebben wy ghepronunchiert ende ghesententyert pronunchieren ende sententyeren, dat die van Eclo sculdich zijn, en zullen voortan loyen met harer loye de lakenen die die van Lembeke reeden ende maken zullen, die goed ende gave zyn. Ende dat die van Lembeke zullen heffen tsevende deel van allen proffiten ende derghelike draghen tsevende deel van allen commere, waerof zy zullen hebben rekeninghe, een waerf siaers of meer. In oirc^e etc. Ghegheve te Male den XIJ^e dach van ouste int jaer ons Heeren MCCC. ende LIJ^o.

Bi mins heren rade in de andiencie daer waren de heeren van Pouke M. Roland van Pouke M. Olivier de deurwardere M. Lodewyc vanden Walle Ghi, meester Testard vander Wostine ende Jan van Zantfoorde.

(Paraphé) Lamt. (LAMSIN VROMOND,)

Nº 28.

Graef Lodewyk van Male vergunt zyn deurwaerder, Jan Salaert, de Maenrien der Ambachten van de Draperien van Eecloo, Capryk en Lembeke. ()*

8 July 1365.

Wy Lodwyc etc. doen te wetene allen lieden, dat wy aensiende den goeden dienst, die ons Jan Salaert onse deurwardere ghedaen heeft ende te dien hende dat hi te meer ghehouden zy ons te dienne wel ende ghetrauwelike, hebben ute goeder jonsten den vors. Jan Salarde, ghegheven ende gheven bi desen lettren onse maenrien van den ambachten, van den draperien van Eclo, Capric ende Lembeke ende alle de rechten, baten ende proffiten, die wy derin bider vors. maenrien, ghehad hebben ende sculdich sin te hebbene. Om de vors. maenrien van den ambachten van den draperien selve te houdene te heffene ende tontfane in den name van ons tsinen bouf, of die te doene houdene heffene ende ontfane met allen den rechten baten ende profiten, diere toebehoren ende of cōmen sullen, bi andere personen, die hi in sine stede daertoe stellen sal, Bi rade van onsen Bailliu van Eclo, diet es of wesen zal om den tyt, als langhe als de vors. Jan Salaerd leven sal. Ombieden ende bevelen onsen vors. Bailliu van Eclo diet nu es of wesen sal in tiden toecommende dat hi den vors. Jan Salaert stelle in dofficie van den maenrien vorseid, in den name van ons. Ende hem ende de ghone die in sine stede

(*) Archieven der Graven van Vlaenderen in de Rekenkamer te Ryssel berustende.

wesen sullen, vulcomelike doe ghebruken, van allen rechten ende proffiten, den maenrien toebehorende ende die daerof commen sullen en de ghone die in gebreke daerof wesen sullen bedwinghe te betaelne in allen manieren dat hi sal meughen. Ombieden ooc allen onse ondersaten van den ambachten van den vors. draperien, van Eclo, Capric ende Lembeke ende elk zonderlinghe dat zy, dat zy ten vors. Jan Salaerd als onse maenre ende ten ghonen die hi in sine stede stellen sal, de voors. zaken doende nerenstelike verstaen sine officie doende sin leven lanc, op al dat zy houden van ons, want wy over ons onse hoir ende naercomers den vors. Jan Salaerde in den manieren vors. onse voorseide ghifte willen wel ende vaste ghehouden wesen sonder verbreken of de rieghen te gave of te doene in eneghen maniè, Ginnen es wel onse meenen, dat sulke erflike renten als wy hebben en schuldech sin te hebbene, van sulken lakenen die men daer maect of maken sal hierin niet begrepen sin. Bi der oorconscep van dese etc. Ghegheven te Male den viii dach van Hoymaend int djaer Ons Heren MCCC vif ende zestech.

N° 29.

Wysdom over den Transport tusschen Eecloo en Lembeke. ()*

28 February 1519.

Ghesien bij de commissarissen des coninx ons harde ghenadichs Heeren gheordonneert up tvernieuwen vanden transport van Vlaendren int quartier van Ghendt, de

(*) Archieven der stad Eecloo.

scriften in heessche andworde Replycke Duplicque Triplicque Quadruplicque Quintuplicque ende Sextuplicque. Tussen de inwonenden vande prochie van Lembeke h^{rs}. ende die vande prochie van Eeclo v.^{rs} Beede appendansche slands vanden vrien, de voorn. h^{rs}. vertooghende by de voorn. hueren ghescriften het abuus onghelyc ende circumventie gheorboort zo zy maintaineren die van Eeclo int overgheven van den gheheelen state vander voorn. kuere ende vierscare hemlieden onghehoort ende ongheroupen. Zegghende dat zy van Eeclo by den voorn. onduechdelicken overghevene vanden voorn. state hemlieden onghehoort ende ongheroupen de commissarissen vanden quartiere vanden vrien zo ghecircumvenieert ende verabuseert hadden dat zy zo excessivelic ende boven hueren ghestaethede ende vermoghen ghestelt geweest hadden int vernieuwen vanden voorn. laetsten transpoort dat hemlieden niet moghelic en ware de cote ende portie hemlieden by den voorn. commissarissen ghetauxeert ende gheordonneert zonder huere gheheele destructie ende bederfenesse te verdraghene noch te supporterene, want men van hemlieden ghesepareert hadde ende afghetrocken de heerliche van Haveschoot ende Weststrate die voor het vernieuwen vanden voorn. laetsten transpoort met hemlieden plochten te gheldene, Ende die toegheleyt die van Eeclo. Hadden ooc de voorn. van Eeclo, in den voorn. staet ghestelt diversche gronden van erven in andere plaetsen ghelegghen buuten der voorn. kuere ten laste vanden voorn. van Lembeke, ende boven dien, daer zy van Lembeke maer en plochten tsamen metter voorn. heerliche van Haveschoot ende de Weststrate te betalene vi^{sten} penninc inde lasten der voorn. kuere ende vierschare tsamen overcommende zy wel ghetauxeert waren up den derden penninc, hoewel nochtans wel blycken zoude dat zy h^{rs}. zeer veraremt ende vercrant waren, zichtent den transpoort

verniet int jaer XIIIJ^e ende achte ende tcontrarie die van Eeclo, in alle manieren van zaken als landtneeringhe ende andere nogotiatie zeer gheryct ende ghebeetert waren. Versouckende hier up van ons uut name van den coninc onser ghenadichs Heeren voorsien te werdene ende dien taux te reducerene naer rechte ende redene, ende huere ghestaethede met vele diversche redenen inde voorn. gheschriften begrepen ende ooc voor ons mondelic vertoocht, de voorn. van Eeclo zegghende ende sustinerende tcontrarie dat zy int overgheven vanden voorn. state heerlic wel ende duechdelic ghequeten ende gheemployeert hadden, daer up ooc gheroupen die van Lembeke ten diverschen stonden, die jeghens den voorn. staet niet gheseyt en hadden ende dat niet blycken en zoude van eeneghe circumventie fraude ofte bedrooghe hoewel dat den h^{rs} zo gheliefde tonghelycke te zegghene by hemlieden gheoorboort int overgheven vanden voorn. staete ende dat zy hemlieden wel ghedroughen in de tauxatie smaldeelinghe ende separatie ghedaen, by den voorn. commissarissen de welcke zo zylieden niet en twyffelen up al zulck regart ghenomen hadden als zy by den state ende anderssins wel bevonden hadden pretenderende dat de tauxatie ghemaect by den voorn. commissarissen stede houden zoude met vele diversche redenen inde voorn. gheschriften begrepen ende ooc mondelinghe ten diverschen stonden voor ons vertoocht alle welcke geschriften ende ooc den voorn. staet naerdien dat die by de voorn. partijen wel ende int langhe by de voorn. gheschriften ghedebateert ende wedergheleyt hadden gheweest. Ghesien ooc mede de zettinc rollen van beede den partijen, Ende zonderlinghe hooghemerc ghenomen hebbende up de ghestaethede vanden voorn. partijen ende ooc dese materie rypelic gheconvennegniert metten commissarissen die de voorn. tauxatie ghemaect hadden ende up al

gheledt dat indese materie zoude moghen rouren ende gheconsidereert wesen. Naer dat vinden beghinsele van desen differente de voorn. partijen van als te hals hemlieden in ons ghedreghen hebben. Hebben gheseyt ende gheordonneert ende by dezen zeggen ende ordonneren dat nu voort an in alle lasten die der voorn. kuere ende vierschare van Eeclo, ende Lembeke tsamen overcommen zullen die van Lembeke met die vander heerlichede van Haveschoot ende die vande Weststrate tsamen ghelden zullen den vyfsten penning ende het surplus die van Eeclo, Ende compenseren de costen van desen processe. Ghedaen onder de signature vanden commissarissen voorn. den XXVIII^{ten} in Februario XVe XIX.

(Get.) UUTENHOVE, VAN POTTELSBERGHE,
VANDE WALE, DE LA KETHULLE,
STEELANDT.

N° 30.

Charters van het Magistraet der stad Eecloo betrekelyk het aengaen van leeningen ten einde te voldoen de schulden der stad, veroorzaekt door de inlandsche oorlogen. ()*

10 Maert 1574.

Wy Sebastiaen Baeyaert Burchmre vander Courpse, Laureyns Maes, Iheronimus de Nokere, Aernaut de Baedts, Jacop Huughe, Sebastiaen Blomme, Jan Kervijn, Jacop Vrombaut, Gabriel Joos, Ende Jan Martins Schepenen bin-

(*) Archieven der stad Eecloo.

nen der stede ende vryhede van Eecloo ende prochie van Lembeke over ons ende alle de ghemeene inwonende keurbroeders der zelve stede, doen te wetene allen den ghuenen die dese pnte letteren zullen zien ofte hooren lesen dat wy, omme tontlastene quicten ende zuveren de voors. stede van Eecloo vanden grooten zwaren lasten ende schulden van gendarmerie zoo te peerde als te voet, daerinne de zelve jeghenwoirdelick ghelast es, by goeder deliberatie ende ryphen rade tonser neerstigher bede vercreghen hebben vander coninlicke Majesteyt onsen gheduchten Heere ende Prince Hertoghe van Bourgoingnien Grave van Vlaenderen etc. zeker opene letteren van consente ende octroye ghegheven binnen zynder stadt van Andwerpen den eersten dach van Martio xv^e LXXIIIJ laetsleden, omme te moghen vercoopen up tlichaem ende incommen vander voors. stede ende vryhede erfvelicke losrente te lossene den penn. xvj^e ofte xv^e vlaemscher munten, Soo eyst dat wy volghende den zelve consente ende octroye kennen ende lyden over ons ende onsen naercommers, keurbroeders ende keursusters vander voorn. stede wel ende duechdelick vercocht hebbende onsen wel beminden vriendt den eersamen Jacob de Costere Burchmre vanden ambochte van Maldeghem de somme van zesthien ponden derthien schellinghen vier penn. grooten tsjaers goede erfvelicke losrente den penn. vichtiene vlaemscher munten, Ende dat voor de somme van twee hondert vichtich ponden grooten ghelycker munte, die wy vanden voors. Jacob de Costere kennen ontfanen hebbende, welcke somme van zesthien ponden derthien schellinghen vier penn. grooten tsjaers losrenten wy beloofte hebben ende beloven by desen vulcomelick ende duechdelick te betalene den voorn. Jacob de Costere, ofte den ghuenen die cause macht actie oft updracht daertoe hebben zal, bryngher dezer letteren of vidimus daerof onder zeghele autentycq ten twee paeymenten

in elck jaer, danof deene helftscheede over teerste paeyment vallen ende verschynen zal den thiensten dach van Septembre xv^e vyfventzeventich eerstcommende. Ende de wederhelft scheede over der vulle betalinghe vanden eersten jaere den thiensten dach van Maerte xv^e zessentseventich stylo scribendi novo. Ende alzoo voort van jaere te jare ende termijne te termijne ofte binnen vichtien daghen naer elcken termijn ofte jaer ombegrepen. By alzoo dat wy ofte de ghuene die tlast vander voors. rente te betalene vander voorn. stede weghe hebben zal dies versocht ende ghesommeert zal wesen byden voorscreven Jacob de Costere ofte bryngher sbriefs. Ende hebben hiertoe verbonden ende verbinden ons al tsamen ende elcken van ons bysondere alle de assysen, renten, revenuen ende ander goeden ende incommen vander voorn. stede ende tgoet van elcken van ons sonderlinghe ende van onsen naercommers keurbroeders ende keursusters der zelve stede ligghende ende roerende zoo waer ende ter wat plaetsen die ghelegghen zyn, ofte bevonden zullen werden de welcke wy ghestelt ende gheabandonneert hebben stellen ende abandonneren by desen ter eerlicker executie omme by arreste van ons ende onsen naercommers lichame ende goede te bedwynghene ter betalinghe vander zelve rente met alle de costen die den voorn. Jacob de Costere ofte brijngher sbriefs by ghebreke van betalinghe ghedaen zouden hebben. Boven dien hebben wij hem gheconsenteert ende consenteren by desen onsen letteren in alzoo verre wy in ghebreke waren vander rente oft elck paeyment bysondere te betalene dies vermaendt zynde, emmers de voors. vichtien daghen naer elck jaer ofte paeyment leden zynde, up de voorn. stede ons ende elck van ons ende onsen naercommers cost zal moghen verteiren totter vulder betalinghe vanden zelve jaere ofte paeymente elcx daeghs vier grooten der voors. munten up elck pondt

groote datmen verachttert zoude wesen. Welcke theire up dat alzoo gheviele wy alsnu kennen schuldich zynde ghelyck die principale rente. Ende hebben te dien fijne gherenunciert ende zyn afgheghaen, renunciieren ende ghaen af van allen privilegien, gratien, exceptien, uutzetten ende respyten, die wy zouden moghen impetreren vander Co. M.^t onsen gheduchten Heere die ons ter baten ende den Coopere ofte brijngher sbriefs ten hindere zouden moghen commen in eenigher manieren. Ende sonderlinghe den rechte dat zecht, dat ghemeene renunciatie nyet en doocht daer gheene speciale en precedeert. Behoudens ende welverstaende dat wy oft onse naercommers zullen moghen de voors. rente quicten afcoopen ende lossen tallen tyden alst ons oft onsen naercommers believen zal, midts teender reysen uplegghende den voornomden Jacob de Costere coopere ofte cause ende actie daertoe hebbende de voors. somme van *twee hondert vichtich ponden grooten* over tprincipael, ende alle achterstellen danof verschenen tot ende metten daghe vander lossinghe naer rate van tyde. Al in zulcken ghelde als ter date vander lossinghe cours ende ganck hebben zal binden Lande ende Graefschepe van Vlaendren naer ordonantie vander Co. Mt Ende in ghevalle dat dese letteren van constitucien by brande ofte andren messchiene bedorven ghestoolen gheschuert oft verlooren wierden, ende de voorn. copere ofte zyne actie hebbende certifierde by eede dat also ware zoo beloven wy up ghelycke verbanden als vooren, hem te doen hebbene eenen nyeuwen chairtere van ghelycken inhoudene up zynen cost. In oircondschepe van al welcken zoo hebben wy Burchmre ende Schepenen bovenghenoompt over ons ende alle de inwonende keurbroeders ende keursusters vander voors. stede ende vryhede van Eecloo dese pnte lren ghezeghelt elc onser met zynen propren zeghele hier anne uuthanghende, in kennesse der

waerheden. Dit was aldus ghedaen int jaer ons Heeren duust vyfhondert vierentseventich, upden thiensten dach van Maerte.

(Get.) J. YSEMBAERT.

31 Ougst 1574.

Wij Jooris Kervijn Burchmre. vander Courpse, Pieter de Conynck, Jan Goethals, Sebastiaen Baeyaert, Pieter Huucket, Jooris Sanders, F^s. Hr. Lieven Sanders, Pieter Matheeus, Pieter van Waes Janssuene, ende Pieter de Coorembytere Schepenen binnen der stede ende vryhede van Eecloo ende prochie van Lembeke over ons ende alle de ghemeene inwonende keurbroeders der zelve stede, doen te wetene alle den ghuenen die dese pnte letteren zullen zien oft hooren lesen dat wy, omme tontlasten quicten ende zuveren de voors. stede van Eecloo vanden grooten zwaren lasten ende schulden van gendarmerie zoo te peerde als te voet, daer inne dezelve jeghenwoirdelick ghelast es, by goede deliberatie ende rypen rade tonser neerstigher bede vercreghen hebben vander CO. M.^t onser gheduchten Heere ende Prince Hertoghe van Bourgoingien, Grave van Vlaenderen, enz. zeker opene ltren van consente ende octroye ghegheven binnen zynder stadt van Andwerpen den eersten dach van Martio XVe LXXIIII laetsleden, omme te moghen vercoopen up tlichaem ende incommen vander voors. stede ende vryhede erfvelicke losrente te lossene den penninck zesthiene ofte vichtiene. So eyst dat wy volghende den selven consente ende octroye kennen ende lyden over ons ende onsen naercommers keurbroeders ende keursusters der voorn. stede wel ende deuchdelick vercocht hebbende de ghemeene hoys

ten sterfhuuse van wylen Adriaen Janssuene ende Elysabeth Fia Victor Blomme zijne ghezelnde was, ter zaligher memorien de somme van zesse ponden derthien schellinghen vier penninghen grooten tsiaers goede erfvelicke losrente den penninck vichtiene vlaemscher munten. Ende dat voor de somme van hondert ponden grooten ghelycker munten over tcapitael die wy vanden voorschreven hoyrs kennen ontfanen hebbende. Welcke somme van zesse ponden derthien schellinghen vier penn. grooten losrente wy belooft hebben ende beloven by dezen vulcommelick ende duechdelick te betalene den voorn. hoyrs ofte den ghuenen die cause macht actie oft updracht daertoe hebben zal bryngher descr ltren oft vidimus daeraf onder zeghele auctentycq telcken laetsten daghe van Ougst in elck jaer, danof teerste jaer vallen ende verschynen zal den laetsten dach van Ougst XVe vyfventzeventich eerstcommende. Ende alzo voort van jaere te jaere oft emmers binnen vichtien daghen naer elck jaer ombegrepen. By alzo dat wy ofte de ghuene die tlast vande voors. rente te betalene vander voorn. stede weghe hebben zal dies verzocht ende ghesommeert wesen zal byden voorn. hoyrs ofte bryngher sbriefs. Ende hebben hiertoe verbonden, ende verbinden ons al tsamen ende elcken van ons bysondre alle de assysen renten revenuen ende ander goeden ende incommen vander voorn. stede ende tgoedt van elcken van ons zonderlynghe, ende van onsen naercommers keurbroeders ende keursusters der zelven stede ligghende ende roerende zoo waer ende ter wat plaetsen die ghelegghen zyn ofte bevonden zullen werden De welcke wy ghestelt ende gheabandonneert hebben stellen ende abandonneren by desen ter eerlicker executie, omme by arreste van ons ende onsen naercommers lichame ende goede te bedwynghe ter betalinghe vander zelve rente met alle de costen die de voorn. hoyrs ofte bryngher sbriefs by

ghebreke van betalinghe ghedaen zouden hebben. Boven dien hebben wy heml. gheconsenteert ende consenteren by desen onsen ltren in alzoo verre wy in ghebreke waren vander rente jaerlicx te betalene dies vermaendt zynde. Emmers de voorseyde vichtien daghen naer elck jaer leden zynde, upde voorn. stede ons ende elck van ons ende onsen naercommers cost zullen moghen verteiren totter vulder betalinghe vanden selven jaere elcx daechs vier grooten der voors. munten up elck pondt groote datmen verachttert zoude wesen. Welcke theire up dat alzoo gheviele wy alsnu kennen schuldich zijnde ghelyck die principale rente. Ende hebben te dien fyne gherenunchiert ende zyn afghegaen, renunchieren ende gaen af van allen privilegien gratien exceptien uutzetten ende respyten die wy zouden moghen impetreren vander Co. M.^t onsen gheduchten Heere die ons ter baten ende den coopers ofte bryngher sbriefs ten hindere zouden moghen commen in eenigher manieren. Ende sonderlynghe den rechte dat zecht, dat ghemeene renunciatie nyet en docht daer gheene speciale en prece-deert. Behoudens ende welverstaende dat wy ofte onse naercommers zullen moghen de voors. rente quicten afcoopen ende lossen tallen tyden alst ons oft onsen naercommers believen zal, mids teender reysen uplegghende den voorschreven hoyrs ofte canse ende actie daertoe hebbende de voors. somme van hondert ponden grooten vlaemsch over tcapitael. Ende alle achterstellen danof verschenen tot ende metten daghe vander lossinghe naer rate van tyde al in zulcken ghelde als ter date vander lossinghe cours ende ganck hebben zal binden lande ende graefschepe van Vlaenderen volghender der permissie vander munte ende ordonnantie vander Co. M.^t. In kennesse der waerheden soo hebben wij Schepenen bovenghenompt over ons ende alle de inwonende keurbroeders vander voors. stede ende

vryhede van Eecloo ende prochie van Lembeke dese pnte letteren ghezeghelt elck onzer met zynen propren zeghele hieranne uuthanghende. Dit was ghedaen int jaer ons Heeren duust vyfhondert vierentseventich, upden laedsten dach van Ougst.

(Get.) J. YSEMBAERT.

13 July 1575.

Wy Sebastiaen Baeyaert Burch^{mre} vander Courpse, Lauwereyns Maes, Hieronim^s de Nokere, Aernaudt de Baedts, Jacob Huughe, Sebastiaen Blomme, Jan Kervijn, Gabriel Joos, Jacob Vrombaudt ende Jan Martins, Schepenen binder stede ende vryhede van Eecloo ende prochie van Lembeke over ons ende alle de ghemeene inwonende keurbroeders der zelve stede doen te wetene allen den ghenen die dese presente letteren zullen zien ofte hooren lesen dat wy, omme tontlasten quicten ende zuveren de voorseyde stede van Eecloo, vanden grooten zwaeren lasten ende schulden van gendarmerie zoo te peerde als te voet daer inne de selve jeghenwoirdelick ghelast es, by goede deliberatie ende ryphen raede tonser neerstigher bede vercreghen hebben vander Co. Ma^t onsen gheduchten Heere ende Prince, Hertoghe van Bourgoingniën, Grave van Vlaen. zeker opene letteren van Consente ende Octroije, ghegheven binnen zynder stadt van Andwerpen den eersten dach van Martio XVe vierendetseventich laetsleden, omme te moghen *vercoopen up tlichaem ende incommen vander voors. stede ende vryhede*, erfvelicke losrenten den penninck zesthiene ofte vichthiene SOO EYST dat wy volghende den zelve

Consente ende Octroijs kennen ende lyden over ons ende onsen naercommers keurbroeders ende keurzusters vander voorn. stede wel ende duechdelick vercocht hebbende onsen wel beminden vriendt Joos Galle coopman residerende binnen der stede van Brugghe de somme van acht ponden grooten tsjaers goede erfvelieke losrente te lossene den peninck vichtiene vlaemscher munten ende dat voor de somme van hondert twintich ponden grooten ghelycker munte die wy vanden zelve Joos Galle kennen ontfanen hebbende. Welcke somme van acht ponden grooten tjaers losrente wy beloofd hebben ende beloven by desen vulcommelick ende duechdelick te betalene den voorn. Joos Galle, ofte den ghenen die cause macht actie oft updracht daer toe hebben zal bryngher deser letteren of vidimus daerof onder zeghel ancthentycq ten twee paeymenten in elck jaer ter domicilie vanden coopere zonder zynen cost danof deene helfscheede over teerste paeyment vallen ende verschynen zal den derthiensten dach van Januarius vichtien hondert vive ende tseventich voor paesschen eerstcommende, ende de wederhelfscheede over de vulle betalinghe vanden eersten jaere den derthiensten dach van Julius XV^c zessentseventich daer naer volghende. Ende alzoo voort van jaere te jaere ende termyne te termyne ofte emmers binnen vichtien daghen naer elcken termyn ofte jaer ombegrepen. By alzoo dat wy ofte den ghenen die tlast vander voorseyder rente te betalene vander voorseyder stede weghe hebben zal dies versocht ende ghesommeirt zal wesen byden voorn. Joos Galle ofte den brijngher sbriefs. Ende hebben hier toe verbonden ende verbinden ons alle tsamen ende elck van ons bysondere, alle de assysen renten revenuen ende andre goeden ende incommen vander voorn. stede ende tgoet van elcken van ons sonderlinghe ende van onsen naercommers keurbroeders ende keurzusters der zelve stede ligghende

ende roerende zoo waer ende ter wat plaetsen die gheleghen zyn ofte bevonden zullen werden. De welcke, wy ghestelt ende gheabandonneert hebben stellen ende abandonneren by desen ter eerlicker executie omme by arreste van ons ende onsen naercommers lichame ende goede te bedwynghe ter betalinhghe vander zelve rente met alle de costen die den voorn. Joos Galle oft brijngher sbriefs by ghebreke van betalinghe ghedaen zouden hebben. Boven dien hebben wy hem gheconsenteert ende consenteren by desen onsen letteren in alzoo verre wy in ghebreke waeren van der rente oft elck paeyment byzondere te betalene dies vermaendt zynde, emmers de voors. vichtien daghen naer elck jaer ofte paeyment leden zynde, upde voorn. stede, ons ende elck van ons ende onse naercommers cost zal moghen verteiren totter vulder betalinghe vanden zelve jaere ofte paeymente elcx sdaechs vier grooten der voors. munte up elck pondt groote datmen verachttert zoude wesen. Welcke theire up dat alzoo ghevele wy alsnu kennen schuldich zynde ghelyck de principale rente. Ende hebben te dien fyne gherenunchiert ende zijn afghegaen renunciëren ende gaen af van alle privilegien gratien exceptien uutzetten ende respyten die wy zouden moghen impetreren vander Co. Ma^t onsen gheduchten Heere die ons ter bate ofte den copere oft brijngher sbriefs tot hindere zouden moghen commen in eenigher manieren, ende zonderlinghe den rechte dat zeicht, dat ghemeene renunciatie nyet en doocht daer gheen speciale en precedeert. Behoudens ende welverstaende dat wy ofte onse naercommers zullen moghen de voors. rente quicten afcoopen ende lossen tallen tyden alst ons oft onsen naercommers believen zal mids teender reyse uplegghende den voorn. Joos Galle ofte cause ende actie daertoe hebbende de voors. somme van *hondert twintich ponden grooten* over tprincipael ende alle achterstellen danof verschenen tot ende

metten daghe vander lossynghe naer rate van tyde ende die te leveren tonsen coste binder stede van Brugghe al in zulcken goeden ghevalueerden ghelde als ter date vander lossinghe cours ende ganck hebben zal binder voors. stede van Brugghe, volghende de permissie vander munte ende ordonnantie vander Co. Ma^t. Ende in ghevalle dat dese letteren van constitution by brande oft andren messchiene bedorven ghestolen gheschuert oft verlooren wierden, ende den voorn. coopere of zyne actie hebbende certifieerde by eede dat alzoo ware, soo beloven wy up ghelycke verbinden alsvooren hem te doen hebbene eenen nyeuwen chaerter van constitution van ghelycken inhoudene up zynen cost. In oircondschepe van al welcken soo hebben wy Burchm^{re} ende Schepenen bovenghenompt over ons ende alle de inwonende keurbroeders vander voors. stede ende vryhede van Eecloo dese presente letteren ghezeghelt elck onser met zynen propren zeghele hieranne uuthanghende in kenneesse der waerheden. Dit was ghedaen int jaer ons Heeren duust vyfhondert viventseventich up den derthiensten dach van Julio.

(Get.) J. YSEMBAERT.

Albert en Isabella verleenen aen het Stedelyk Bestuer en de Ingezetenen van Eecloo een jaer uitstel hunner schulden. ()*

6 September 1608.

Albert ende Isabelle Clara Eugenia Infante van Spaeignien byde gratie Godts, Eertshertoghen van Oostenryck, Hertoghen van Bourgoignien, van Lotryck, van Brabant, van Lembourch, van Luxembourch ende van Gueldre, Graven van Habsburch, van Vlaenderen, van Arthois, van Bourgnen, van Thirol, Palsgraven ende van Henegauwe, van Hollandt, van Zeelandt, Namen ende van Zutphen, Marckgraven des Heylichs Ryck van Roomen, Heere ende Vrouwe van Vrieslandt, van Salins ende van Mechelen, vander stadt, steden ende landen van Utrecht, Overryssel ende Groenijnghe. Onse seer lieve ende ghetrauwe die Hooft President ende Lieden van onsen secreten ende grooten Raede, president ende luyden van onsen Rade in Vlaenderen ende alle andere onse rechteren ende officieren wien dat annegaen sal, saluyt ende dilectie. Wy hebben ontfanghen die oodtmoedighe supplicatie ende requeste van die Burchm.^r, Schepenen ende ghemeene inghesetene der stede ende vryheyt van Eecloo, inhoudende hoe dat omme zekere redenen ons belieft heeft hun te verleenen atterminatie om heure schulden te betaelen ende renten maer een jaer midts affranchissement van arreste van haere personen ende

(*) Archieven der stad Eecloo.

goeden als ghebleken es byde copie autentique ons ghe-
toont. Ende alzo de voers. atterminatie es geexpireert
ende de zelve redenen alnoch zyn durende, ende dat de
voorn. supplianten egheen middelen en hebben om haere
voers. schulden te betaelen, zoe hebben de zelve zeere
ootmoedelyck ghebeden dat ons believe de voers. briefven
van atterminatie ende affranchissement van arrest alnoch
te verlinghen voor een ander jaer ende haer daer van
doen depescheren onse ltren patenten, daertoe dienende.
ZOO EEST dat wy de saecke voorscreven overghemerct,
Gheneghen wezende ter bede ende supplicatie vander voers.
supplianten hebben hemlieden inden ghevalle alsboven ghe-
gundt, gheaccordeert, ende gheconsenteert, gunnen accorderen
ende consenteren uyt onse sunderlinghe gratie mits desen,
prolongatie ende continuatie vanden voers. wytstel ende attermi-
natie van huerl. voers. schulden te betalen aen allen hunnen
crediteuren voor een ander jaer naestcommende. Beginnende
ende ingaende op hedendt date van desen, willende dat
zy ende elck van hem dien tyt gheduerende sullen moghen
gaen commen verkeerren ende frequenteren in ende over
alle onse landen ende heerlicheden wesende onder onse
ghehoorsaemheyte, zoo dat hun goet duncken sal, zonder
dat zy ofte eenighe van hunne insetene ende alle andere
eenichsins voor de schulden der voers. stede ende vryheyt
verbonden staende ter cause vander zelve schulden ghevanghen
becommert noch ghearresteert sullen moghen zyn in lyve
noch in goede in eenigher manieren. Ontbieden u daeromme
ende bevelen dat ghy ende alle andere onse justicieren ende
officieren wien dit annegaen ofte roeren sal moghen doet
laet ende ghedoocht de voers. supplianten ende elcken van
hun besondere met huerlieder voers. borghen van dese
onse gratie ende respyt wytstel ende atterminatie ghedue-
rende den voers. tyt van een jaer rustelyck, vredelyck

ende vulcommelyck ghenieten ende ghebruycken zonder hemlieden te doen ofte laten gheschieden aen lyve noch aen goede eenich hinder letsel moeyenisse ter contrarien, maer indien huerlieder personen daeromme ghevanghen becommert oft ghearresteert waren stelt die terstont ende zonder vertreck tot vulcommen slakynghen ende delivrantie. Want ons alsoo ghelieft, nyetjeghenstaende eenighe obligatien oft renonciantien daer up ghedaen by trouwe ende eede, behaudelick dat zy daer aff ghedispenceert zyn van heuren Prelaet oft andere daer toe macht hebbende noch oock eenieghe brieven subreptivelick vercreghen ofte te vercryghen ter contrarien. Onse schulden ende die van miserable personen alleenlick wytghesteken. Ghegheven in onse stadt van Brussele den sesten dach der maendt van Septembri int jaer ons Heeren duysent sesse hondert ende achte.

By de Eertshertoghen in heuren Raede

(Get.) A. LE COMTE.

Nº 31.

Charters betrekkelyk het Gilde van Sint Joris te Eecloo. ()*

31 Maert 1494.

Wij Pieter van Vaecken, Daneel Maetchet ende Pieter de Swaef Scepenen binder stede ende vryhede van Eecloo ten tiden als dese dinghen waren ghedaen. Doen te wetene allen den ghuenen die dese presente letteren zullen zien ofte horen lesen dat op den XXJ^{en} dach Septembre int jaer drienneghen commen ende ghecompareirt

(*) Berustende onder de Provinciale Handvesten te Gent.

zyn voor scepenen onse voorsaten in wette Victor de Ketelboetere ende Gheeraert Moorthamere als provisuers ende bezorghers van den gulde van Sent Joris in Eecloo ende deden heerlicke panden, zekere huusen ende hofstede wylen toebehorende Jan Witleer om gebrec van betalinghe van twee scellingen paryssisen tsciaers metten achterstellen daer an clevende ligghende ende staende binder cuere ende vryhede van Eecloo hoofdende metten noorthende ande grote strate, ande oostzyde es ghelandt Gillis Coppins ende ande westzyde Michiel Vrombout waer of den pandt was gheboden te lossene ende de ghenachten daer naer leden zynde, waeren ghedaen ten versoucke van den voorseide gulde meersters up den voorseiden grondt ende pandt drie wettelicke berechten ende elck berecht van viertich daghen ende veertich nachten ende binnen elcken berechte waren ghedaen drie zondaechs gheboden, of hiement den voorseiden grondt ende pandt lossen, of zuveren wilde van der voorseide rente metten achterstellen ende wettelicke costen binnen welcken tyde noch daer naer niement commen es die dat ghedaen heeft. Ende de voorseide Victor de Ketelboetere ende Gheeraert Moorthamere vuter name als boven zyn commen up den derden dach van Maerte int jaer vier ende tneghentich voor ons ende voor onse mede ghezellen tEecloo voorseit in ghebannen vierscare toghende zyn ghebrec verzouckende anden heere an ons ende an onse medeghezellen thebbene up den voorseiden pandt ende grondt een vuterlic berecht ende te zyn-der begheerte ende verzoucke de heere maende ons scepenen van den rechte waer up wy ons wel ende rypelic berieden midtgaders scepenen onse medeghezellen in wette wysden ter maninghe van onsen wettelicken maendere, Dat men den voorseiden grondt ende pandt lossen zoude binnen viertien daghen naer tvonnesse van der voorseide rente

achterstellen ende wettelicke costen, ende daer neen dat de voorseide Victor de Ketelboetere ende Gheeraert Moorthamere also zy procideiren huerlieden handt slaen zullen anden voorseiden pandt ende grondt, behouden alle scaerters ende wettelicke brieven dier voren of naer up spreken mueghen dat die werden ghehouden te commene binnen eenen jaere naerden vuterlicken berechte altooren uplegghende ende betalende den voorseiden Victor de Ketelboetere ende Gheeraert Moorthamere vuter name voorscreven alle huere achterstellen ende wettelicke costen metten costen van desen brieve, ende dat ghedaen wesende dan elc staende te zynen goeden rechte, ende ten hende van den veertien daghen niemant commen es die dat ghedaen heeft, midts welcken de voorseide Victor de Ketelboetere ende Gheeraert Moorthamere vuter name als boven sloughen huerlieder handt anden voornoemden pandt ende grondt voor de voorseide rente achterstellen ende wettelicke costen. Ende midts dat de voorseide pandt ende grondt met ons zal bliven taliabile in coste ende in laste so hebben wy scepenen boven ghenoomt dese presente letteren ghezeghelt elc onser met zynen propere zeghele vuthanghende in kennesse der wareden. Dit was ghedaen den lesten dach van Maerte int jaer duust vier hondert vier ende tneghentich.

(Get.) V. KETELBOETRE.

27 Maert 1495.

Wij Pietere Noytdonde, Cornelis Paresys ende Michiel van den Turre Scepenen binnen der stede ende vryhede van Eecloo ten tyden als dese dinghen ware ghedaen doen te wetene allen den ghuenen die dese presente lettren zullen zien of hooren lesen dat up den dach van hedent date

deser letteren commen ende ghecompareirt zyn voor ons als voor scepenen voornoemdt Daneel Dierkins F.^s Gillis ende Gheeraerdt de Crooc als provisuers bezorghers ende toezienders van der ghilde van myn heere Sente Jooris in Eecloo, ende hebben gheresigneirt ende overghegheven Daneele Maetchet F.^s Triestrans tzelve recht dat zy also zy procederen vuter name van myn heere Sente Jooris binnen der voorseide stede van Eecloo hebben anden eersten chaertere ende afwinnijnghe daer duere dese presente lettren ghezeghelt ghesteken ende gheinfixeirt zyn bezeghelt metten zeghelen van Pietere van Vaken Daneel Maetchet ende Pietere de Zwaef, in dien tyden scepenen van der zelve stede in daten van den lesten daghe van Maerte int jaer viere ende tnegentich lest leden. Ende dat ter causen van zekere naer rente van vier scellinghen grooten siaers die de zelve Daneel van wylen Jacobs Vrombouds weghe hadde ende heift bezet ende verzekert vpden zelve grondt danof de voorseide afwinnynghe ende eersten chaertere mencyoen maectt ende verclaerst. Behouden dat de voornoomde ghilde van myn heere Sent Jooris jaerlicx hebben ende heffen sal van den voorseiden besette huer rente die zy van ouden tyden daerop ghehadt heift ende ooc dat de voornoomde Daneel quytten ende ont-heffen zal tvoornoomde ghilde van alle proprietarissen ende rentiers die cause ende actie zouden mueghen hebben met recht ten voornoomden gronde van al tgheundt dat tzelve ghilde zoude hebben moeten doen op dat hem de voorseide hofstede ende erve ghebleven hadde zonder fraude of argelist. In kennessen der waerheden zo hebben wy scepenen boven ghenoompt deze presente lettren bezeghelt elc onser met sinen properen zeghele vuthanghende. Dit was ghedaen up den zevenen twintichsten dach in Maerte int jaer duust vierhondert vive ende tneghentich.

(Get.) V. KETELBOETRE.

N° 32.

Een jaerlyksch pensioen van 12 ponden gr. wordt door het stedelyk bestuer van Gent aen de kamers van Rhetorica derzelfde stad toegestaen. ()*

2 Augusty 1532.

Allen den ghonen die dese presente letteren zullen sien ofte hooren lezen, Scepenen ende Raedt van der stede van Ghendt, saluut. Met kennessen der waerheden doen te wetene, dat wy ghesien ende ghehoort 't vertooch ons by supplicatien ghedaen en overghegheven by den prince met zynen rade van der helegheer Dryvuldicheyt ghenamt de Fonteyne, met den anderen drie dekenen ende proviserers te wetene, van sente Barbelen t'sente Pieters; van sente Angneeten t'sente Jans; ende Marie t'eeren t'sente Jacops, t'samen representerende de vier cameren van Rhetoryken ende de conste van dien binnen deser stede, inhoudende in effecte, hoe dat zy vele ende diversche jaren tot hier toe de selve Rhetorycke in payse ende eendrachticheden onderhouden hadden, t'huerliedder grooten costen, mits dat in de selve cameren van Rhetorycken vele scamele ghezellen zijn, ende dat zy, mits dat dese stede es de hoofdstad van Vlaenderen de facteurs ende rhetorisienen van andere steden feesteyeren, ende de eere deser stede alzo bewaren moeten, daer toe dat zy tot hier toe geen voordeel ghehadt en hadden. Nochtans dat zy supplianten in 't fait van Rethoryken dese voorseide stede representeren, alzo wel als de goede mannen van den ghulden van den vier boghen in 't fait van der scutteryen, uten welcke in de andere steden

(*) Ph. Blommaert. *Geschiedenis der Rhetorykkamer: De Fonteine, te Gent.*

van Vlaenderen als Brugge, Ypre, Audenaerde, Dendermonde, Vuerne, Axele, Eecloo ende diversche andere rapassen, den gulden van der Rhetorycken aldaer onderhouden, ghegheven werdt zekere pensioen, ter verlichtinghe van den Rhetorisienen, omme dat de selve gulden te bat onderhouden zouden moghen werden, biddende mits dien de voornoemde supplianten dat dit ghemerct ons believen zoude willen hemlieden, ende elcken van den voornomde vier cameran, te voorsiene van redelicken pensioene ten fyne dat de edele conste van rhetorycken deser stede te heerlickere zoude moghen onderhouden wesen, omme dat de ghesellen de zelve anthierende ende bevindende t'samen zouden moghen vergaderen ende wat voordeels hebben, omme te moghen verblydene, ende de selve conste te vertooghene, ende leerne, ghelijc dat de vier andere guldens van den boghe deser stede alle sondaghen vergaderen, met den wyne hemlieden daertoe jaerlicx van deser stede verleendt; de selve supplianten zouden hemlieden daer voren ende in remuneratien van dien verbinden ende verobligieren dat zy t'haerlieder coste zullen doen vertooghen acht waghenspele sjaers, omme 't volc ende insetenen deser voorseider stede te verblydene, 't welcke werdt elcke camere twee spelen, voorts in incomsten van princen ofte princessen doen vertooghen zulcke figueren, ende spelen als daer toe dienen ende behooren zullen, alleenlic mits by der selver stede alsdan dooghende ende betalende den cost van den uutstellene van den scilderien ten selven figueren ende spelen dienende ende behoudende metten uutstellene van dien.

Al 't welke gheconsidereert ende over ghemerct by ons scepenen voornomt, anghezien ooc de groote ende zware costen die de zelve stede altijts heeft moeten dooghen als men van der voorseide supplianten te doene ghehad heeft, ten incomste van princen, princessen, in 't maken van

paysen ende andere triumphen ghedaen binnen deser stede ende andersins, hebben over ende in den name van den voorseide stede, elcker van den voors. vier cameran van rethorycken, byzondere toegheleit ende gheordonneert, leggen toe ende ordonneren mits desen jaerlicx van der voornomde stede hoede te hebbene, haelne ende ontfane, an de toecommende tresoriers van diere de somme van *drie ponden grooten*, dat 's t'samen *twaelc ponden gr.*, t'elcken sente Jans messe midzomers, daer of d'eerste jaer wesen zal t'sente Jans midzomers 1555 eerstcommende, ende also voorts van jare te jare ende al ditte up de condicien ende verbant by den selven supplianten ghedaen, van de voornomde waghenspielen, vertooghen van den figueren ende spelen in de voornomde incomsten, ooc 't maken van paysen, andere triumphen, ende ten vermanene van scepenen te doene ende te vulcommene t'huerlieder coste als 't noot werdt, ende zy dies vermaent wesen zullen, mits alleenlic by den selven stede dooghende ende betalende 't uutstellene ende scilderien van den voornomden figueren inder manieren boven verhaelt; insgelijcx ooc van hemlieden ende elc huerer te reghelne ende doene in de beroupen van spelen op prijs oft op rekeninghe zoo 't ons oft ons naercommers believen zal ende hemlieden gheordonneert wesen zal. Ende voorts dat de camere van hemlieden t'elcken toecommenden sacraments dachen, t'huerlieden coste, doen vertooghen zullen eene figure voor 't scepenen huus, dats elcke van den vier cameran ten viere jaren eene, also altijts omme-gaende by ordenen ende ghebuerten, zonder van dien ende elcken pointe voorscreven zonderlinghe in ghebreke te blivene up de correctie van scepenen ende tot huerlieder wederroupene.

Ghegheven in kennessen der waerheden onder den zeghele van saken der voorseider stede van Ghent ten tweetsten in Ougste 1500 twee en dertich.

Op den ploy geteekend: C. HUERIBLOC.

N° 33.

*Resolutie van het Magistraet der stad Eecloo aengaende
het verleenen van onderstandgelden aen den toonkun-
digen Paschasius Blommaert. (*)*

Voorts geeft den Rendant alhier oock te kennen als bij het quohier van den jaere deser rekeninghe folio vier en vijftig verso et sequentibus dat by het quohier van den jaere seventhien hondert vijf en vijftigh gheliquideert ende ghesloten op den veerthienden September seventhien hondert ses en vijftigh ten versoecke van heer ende meester Augustinus Peelman Coster dezer stede, Pieter van den Houtte organist benevens diverse musiciens by provisie ende tot naerder ordonnantie jnschelijckx is bij gheleijdt tot vijf ponden grooten over alle hunne diensten ende vershot van papier etc. tot het maecken van musicq tghonne zij van tijdt tot tijdt singen ofte executeren in de prochiale kercke deser ghemelde stede tot meerder eere ende glorie van Godt, ende omme hun daer mede oock eensweeghs te recreeren op den dagh van sinte Cecilia, ende dat de zelve somme alzoo t'elcken jaere bij de naervolghende quohieren t'hunnen proffijte is ghebraght ende gepasseert, mitsgaeders dat dezelve musiciens aen den Collegie deser gheseijde stede hebben verthoont ende te kennen ghegeven dat het hun onmogelijck was te continueren ten opsichte dat manquierde eenen die noodigh was tot het spelen de eerste violon ende dat aenghezien zig tot dies presenteerde sekeren..... Blommaert mits over zijnen loon ghenietende

(*) Stadsrekening over het jaer 1772, in de Archieven der stad Eecloo.

ten advenante van een hondert guldens s'jaers den zelve Collegie hem daer toe soudē believen te admitteren ende aen hem toe te staen de voorseijde een hondert guldens t'jaers te meer om dat zij hunnen dienst presenteren te doen gratis ende in proffijte van den ghemelden Blommaert af te staen de hier vooren gheroerde aen hun bij gheleijde vijf ponden grooten s'jaers waer op den ghesijden Collegie by provisie ende tot naerder roepens, mitsgaeders op d'aggreatie ende approbatie van de ghonne die t'behoort aen den gheseijden Blommaert mondelinghe heeft toeghestaen ten advenante van vijftien ponden grooten s'jaers over zynnen voorschreven dienst ende hij daer vooren verobligē zal zyn te doen alle sondaeghen ende heijlighdaghen in de prochiale kercke deser selve stede ende oock op andere daegen jmmers t'elcken als den selven Collegie ofte andere musiciens zullen goet vinden ende up voordere conditien die den selven Collegie t'allen tijde zal gheraedigh vinden met den voorseijden Blommaert dien aengaende te maecken.

Inghevolghe van dien betaelt aen Laurentius Blommaert over zynnen soone Passchasius de somme van vijftien ponden grooten over zynnen dienst hier vooren vermeldt dit gedeurende den jaere ingegaen den achtthienden Julij seventhien hondert twee en t'seventigh ende te verschijnen den achthienden Julij seventhien hondert drij en t'seventich ende vermits diverse personen deser zelve stede hebben versoght de continuatie van diere onaengesien t' selve bij appostille op het voorgaende quohier van lasten verleent voor het toecommende wiert gheexcuseert conforme den voornoomden quohiere met de quittantie daer op staende dus alhier de zelve. XV l gr.

N° 34.

Graef Lodewyk van Male vergunt aen zyn klerk en secretaris, Lamsin Vromond, over zyn trouwen en langen dienst, zeker leengoed, gelegen deels binnen het Ambacht van Maldegheem en deels binnen de parochie van Eecloo. ()*

27 Ougst 1555.

Wij Lodewyc Grave van Vlaenderen, van Nevers ende van Rethel doen te wetene allen lieden, dat wij aensiende den dienst die ons van langhen tiden ghedaen heeft ende daghelix doet onse gheminde clerc secretarijs Lamsin Vromond ende vte specialre affeccien, die wij deromme te hemwaert hebben, hebben hem ghegheven ende gheven bi desen presente lettren, dleengoet dat was van ons houdende Jhan van Hoonlede, ligghende in lande zom binden ambochte van Maldegheem ende zom binder prochie van Eclo, dwelke leen verbeurt was jeghen ons ende gheleit tonser taffelen, bi der justicien die van den vorseide Jhanne ghedaen heeft ghesyn van horribelen faiten, daer of hy besculdicht was, ende hebben van den vorseide leene ontfanen te manscepen onsen vorseiden clerc, om dat te houdene van ons in leene also langhe als hi leven zal, te alzulcken diensten, ende also vry aelst staet, ende van den vorseide Jhanne, ende sinen vorders ghehouden was van ons ende van onsen vorders, dwelke leen waerdich mach wesen omtrent x lb parisise siaers. Ombieden ende beuelen onsen

(*) Provinciale Archieven te Gent.

bailliu van Brugghe diet nu es iof wesen zal om die tyt, dat sy paisivelike laten ende doen ghebruken onsen vorseits clerc van den leengoede vorseit, ende van al den rechte dertoe behoerende also langhe als hy leven zal, te niente doende alle jmpechemente die men hem up tvorseide leen zoude willen doen om eeneghe zaken verleden, want wy onse vorseide ghifte willen wesen ghehouden in der manieren vorseit zonder verbreken. In orconscepen van desen lettren bezeghelt met onsen zeghele, ghegheven te Brugghe den XXVIJ dach van Ouste, int jaer. LV.

Bi min Heere den Grave present mijn heere Lodewijc van Namen ende Jhan van der Delft ontfanghere van Vlaendren ter Rel. van V.

(Get.) J. COPPIN.

TAFEL DES INHOUDS.

	Bladz.
VOORWOORD	5

HOOFDSTUK I.

Algemeen overzigt. — Eecloo's oorsprong en naem. —	
Merkweerdige gebeurtenissen	7

II.

Bestuer der Stad en der Keure van Eecloo. Ambtenaren	
van den Graef, Magistraet en Stedelyke Bedienden.	64

III.

Heerlykheid van Eecloo	73
---	-----------

IV.

Parochiale Kerk.	76
--------------------------	----

V.

Hospitaal of Gasthuis	80
---------------------------------	----

VI.

Klooster der Zusters van Liefde.	81
--	----

VII.

Gesticht van Liefdadigheid der Zusters van den H. Vincentius-à-Paulo	95
---	----

VIII.

Kollegie van O. L. Vrouw van Bystand.	94
---	----

IX.

Akademie van Teeken- en Bouwkunst.	95
--	----

X.

Koophandel, Nyverheid en Ambachtsgilden	96
---	----

XI.

Gilden van Sint-Joris en Sint-Sebastiaen. — Rederyk- kamer. — Muziekmaetschappyen.	110
---	-----

XII.

Aenzienlyke Mannen	116
------------------------------	-----

BEWYSSSTUKKEN.

Nº 1.

Fernand en Joanna bevestigen de verkoopning gedaen by Elyas, klerk, en Jan van Ryssele, hunnen geregtsdien-
naer, van 250 bunderen *Woestinen*, gelegen te *Aelscoet*
by Caprick. Zy vergunnen dengenen die in deze
Woestinen wonen zullen, het voorregt te Brugge,
noch te Gent of elders voor het geregt te mogen
geroepen worden, maer enkelyk ter gezegde plaets
Aelscoet of te *Ravenscoet*. — Dezelfen vergunnen
eeuwig en erfelyk 250 bunderen *Woestinen* te
Aelscoet aen *Ryckaerd Duning van Flissinghen* en
Willem Landmetre. July 1233 133

Nº 2.

Keure den inwooners van Eecloo vergund door graef
Thomas van Savojen en gravin Joanna van Constan-
tinopelen. April 1240 135

Nº 3.

Graef Guy van Dampierre brengt eenige wyzigingen
toe aen de *keure* van Eecloo. Woensdag naer S^t.
Nicasius 1271. 145

N° 4.

Margareet van Constantinopelen bevestigt de *keure* den inwoners van Eecloo ten jare 1240 vergund door Thomas van Savojien en Joanna van Constantinopelen. 1275. 144

N° 5.

Philips de Schoone bevestigt de voormelde *keure* in 1240 aen Eecloo vergund door Thomas van Savojien en Joanna van Constantinopelen. April 1498. . . 144

N° 6.

Charters betrekkelyk de *gracieuse* regtsmagt (juridiction *gracieuse*) van het schependom van Eecloo. . . . 147

N° 7.

Charter van Karel II waerby de eerloon en reiskosten van baljuw, burgemeester, schepenen en greffier, der stad Eecloo geregeld worden. 29 Maert 1688. 164

N° 8.

Octroijen verleend door Philips IV, en Karel II, waerby de stad Eecloo vergund wordt ten haren behoeve regten te heffen op het *bier* en den *wyn*, welke binnen deze stad zullen gesleten worden. . . . 169

N° 9.

Octroijen verleend door Maria-Theresia en Joseph II, waerby de stad Eecloo vergund wordt ten haren behoeve zekere regten te heffen, zooals die der wolle-en lynwaed-elle, van het zegelen der linnelakens, enz. 174

Nº 10.

Hanse tusschen den lande van den vryen ende die van
der stede keure ende vryhede van Eecloo. 24 Oc-
tober 1544 184

Nº 11.

Transactie by forme van reglement tusschen burge-
meester ende schepenen der stede ende keure van
Eecloo, nopende de contributie van die van Eecloo
met het land van den vryen, in de beden, subsidiën
en verdere publieke lasten. 18 April 1612 . . . 186

Nº 12.

Koninglyk besluit waerby de stad Eecloo bemagtigd
wordt by voortdoring hare oude wapens te gebrui-
ken. 29 Augusty 1842. 192

Nº 13.

Overeenkomst tusschen Arnold van Rumene en zyne
echtgenote Elizabeth van Vlaenderen, van den eenen
kant, en Lodewyk van Crecy, graef van Vlaenderen,
van den anderen kant, ten opzicht van verschillende
goederen in dit graefschap gelegen. 8 Mei 1553. . 193

Nº 14.

Philips IV doet afstand der Heerlykheden van Eecloo
en Assenede ten voordeele van Mher Jan Bapt.
Della Faille, heer van Marielierre, enz., mits de
som van 62,000 L. 197

Nº 15.

Resolutie van Eecloo's magistraet betrekkelyk het her-
bouwen van een deel der parochiale kerk. . . . 200

Nº 16.

Resolutien van het magistraet der stad Eecloo betrek-
kelyk het plaetsen eener nieuwe orgel in de paro-
chiale kerk. 203

Nº 17.

Charter van Keizer Karel V waerby de Kerk van
Eecloo vergund wordt zekere goederen, in dezelve
vermeld, te mogen bezitten. Augusty 1516. . . . 210

Nº 18.

Charters betrekkelyk het oude hospitaal van Eecloo. 219

Nº 19.

Charters betrekkelyk het voor dezen klooster der Peni-
tenten van O. L. Vrouwe ten Doorn, te Eecloo. 233

Nº 20.

Resolutien van het stedelyk bestuer van Eecloo aen-
gaende het kollegie der EE. PP. Recollecten binnen
dezelfde stad 237

Nº 21.

Charters betrekkelyk den Slippendamme watergang. . 242

Nº 22.

Graef Lodewyk van Nevers vergunt aen de stad Eecloo
in erfelyke cys omtrent 800 roeden lands ten einde
den Eeclooschen watergang te verbreedden. 15 Dec.
1532 249

Nº 23.

Charters betrekkelyk de watering van Eecloo. . . 250

N° 24.

Octroi waerby Gravin Margareet van Constantinopelen
aan de schepenen van Gent vryheid verleent om de
Lieve te graven, te beginnen aan deze zyde der
sluizen van Slippendamme tot binnen Gent. 20
October 1251. 254

N° 25.

Octrooi van Margareet van C. P. waerby het delven
der Lieve zal moeten bekostigd worden door al de
belanghebbende gemeenten. 30 September 1251 . . 255

N° 26.

Accoord tusschen Eecloo's magistraet en de grau-zus-
ters van het klooster van O. L. Vrouw ten Doorn
te Eecloo, over het afstaen van 250 $\frac{1}{2}$ roeden
erve, dit klooster behoorende, ten einde het Leyken
van' het Motje tot aen de kaei te voltrekken. 6
October 1550. 256

N° 27.

Graef Lodewyk van Male bemagtigt de drapiers van
Lembeke hunne lakens te looden te Eecloo. 12
Augusty 1552. 258

N° 28.

Graef Lodewyk van Male vergunt zyn deurwaerder,
Jan Salaert, de *Maenrien* der ambachten van de
draperien van Eecloo, Capryk en Lembeke. 8 July
1565. 260

N° 29.

Wysdom over den transport tusschen Eecloo en Lem-
beke. 28 February 1519. 261

Nº 30.

Charters van het magistraet der stad Eecloo betrekke-
lyk het aengaen van leeningen ten einde te voldoen
de schulden der stad; veroorzaekt door de inland-
sche oorlogen. 264

Nº 30bis.

Albert en Isabella verleenen aan het stedelyk bestuer
en de ingezetenen van Eecloo een jaer uitstel hunner
schulden. 6 September 1608. 275

Nº 31.

Charters betrekkelyk het gilde van Sint-Joris te Eecloo. 277

Nº 32.

Een jaerlyksch pensioen van 12 ponden gr. wordt
door het stedelyk bestuer van Gent aan de kamers
van Rhetorika derzelfde stad toegestaen. 2 Augusty
1532 281

Nº 33.

Resolutie van het magistraet der stad Eecloo aengaen-
de het verleenen van onderstandgelden aan den
toonkundigen Paschasius Blommaert. 284

Nº 34.

Graef Lodewyk van Male vergunt aan zyn klerk en
secretaris, Lamsin Vromond, over zyn trouwen en
langen dienst, zeker leengoed, gelegen deels binnen
het ambacht van Maldeghem en deels binnen de
parochie van Eecloo. 27 Ougst 1355. 286

EINDE DER TAFEL.

THE
OF
THE
THE

THE
THE
THE

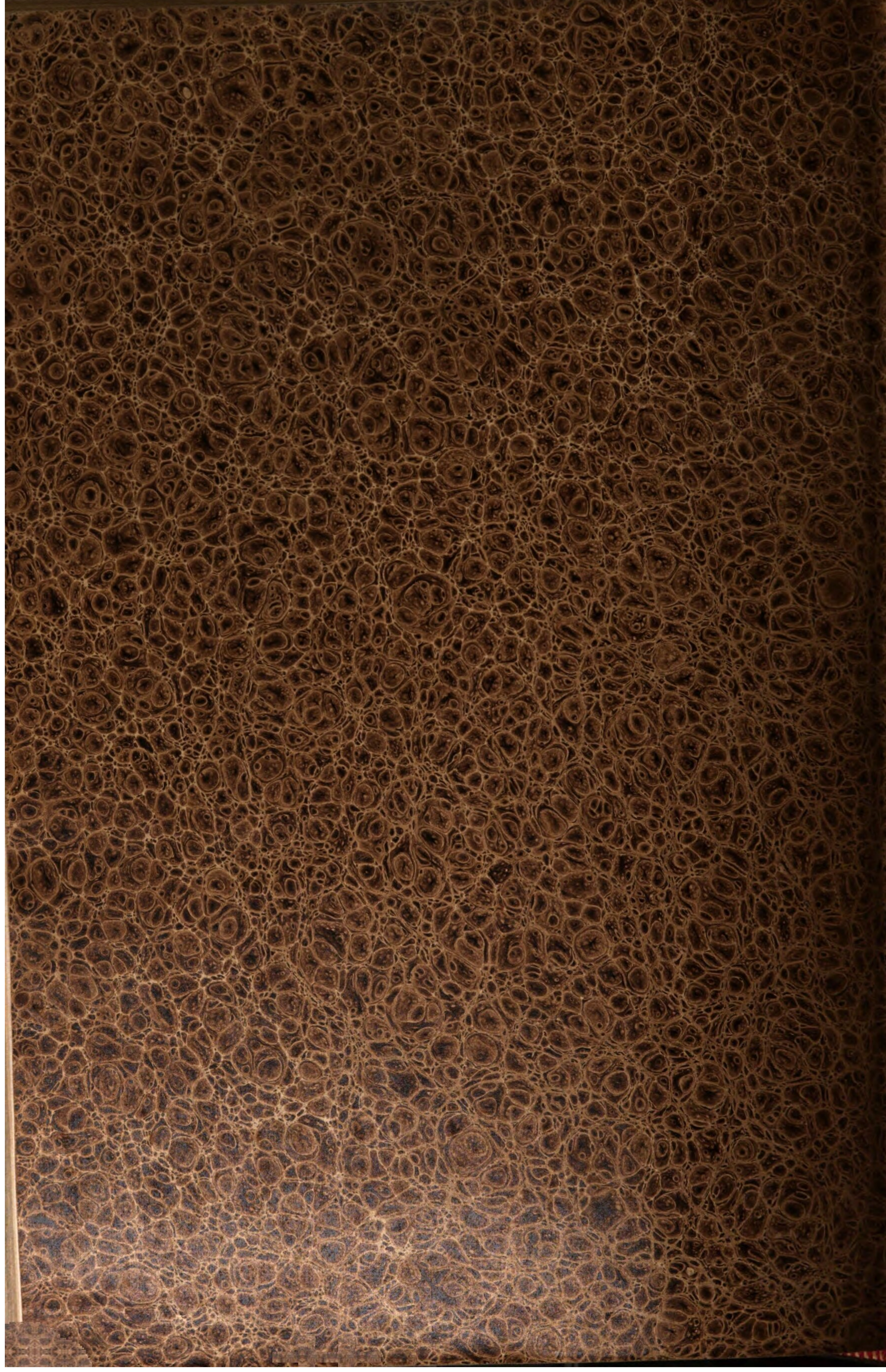
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE

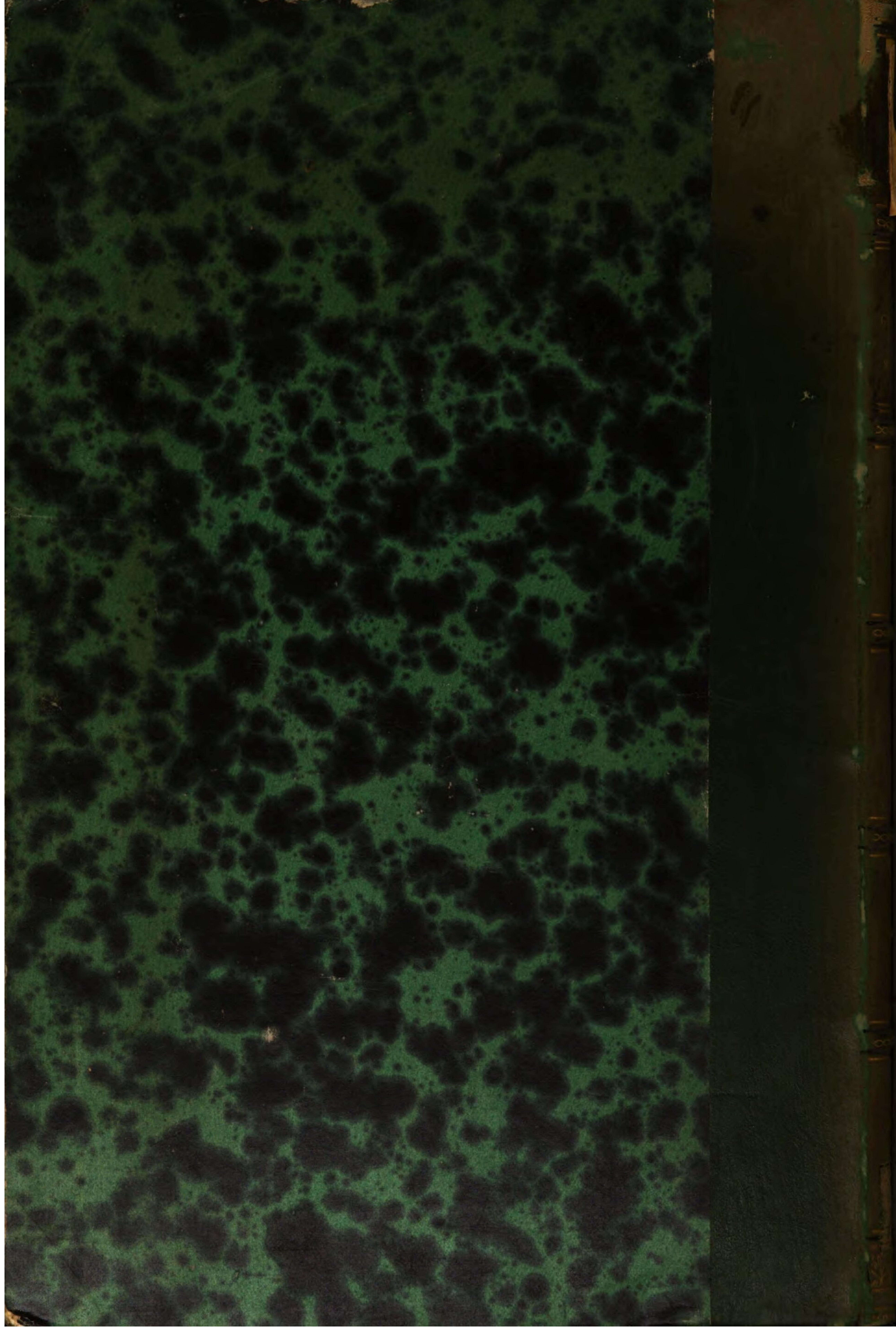
THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE
THE
THE
THE
THE
THE
THE
THE
THE

THE
THE

Neelemans, Eduard

Geschiedenis der Stad Eecloo

Eecloo 1859

4 Belg. 135 p

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10224631-0